

**AKCIONARSKO DRUŠTVO
SAVA OSIGURANJE PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBRA 2020. GODINE I
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

S A D R Ž A J

	Strana
Izvještaj nezavisnog revizora	1-4
Pojedinačni finansijski izvještaji:	
Pojedinačni bilans uspjeha za godinu koja se završava 31. decembra 2020.	5
Pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2020.	6
Pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava 31. decembra 2020.	7
Pojedinačni bilans novčanih tokova godinu koja se završava 31. decembra 2020.	8
Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	9 –58
Prilog 1: Godišnji izvještaj menadžmenta o poslovanju za 2020. godinu	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Aкционарима акционарског друштва "Sava osiguranje", Podgorica

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva "Sava osiguranje", Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2020. godine, bilans uspjeha, , izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Društva na dan 31. decembar 2020. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovjen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Prikazani finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe čija je matična kompanija Društvo i koji prikazuju ukupan finansijski položaj Grupe na dan 31. decembar 2020. godine biće izdati na kasniji datum.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formirajućem mišljenju o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Deloitte se odnosi na jedno ili više lica Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), njegovu globalnu mrežu društava članova i njihove povezane entitete (zajedno: "Deloitte organizacija"). DTTL (takođe pod nazivom: "Deloitte Global") i sva njegova društva članovi i povezana lica predstavljaju pravno zasebne i samostalne entitete, koji jedni prema drugima ne mogu biti obavezani niti odgovorni u odnosu na treća lica. DTTL i svako DTTL društvo član i povezani entitet odgovara samo za svoja dela i propuste, i nije odgovoran za postupke drugih. Deloitte ne pruža usluge klijentima. Za više informacija, molimo vas posetite <https://www2.deloitte.com/me/en>.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Aкционарима акционарског друштва "Sava osiguranje", Podgorica (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizorska procedura
<p>Procjenjivanje tehničkih rezervi</p> <p>Tehničke rezerve u iznosu od EUR 16.883.369 na 31. decembar 2020. godine predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza Društva.</p> <p>Vrednovanje tehničkih rezervi uključuje procjene u vezi sa neizvjesnošću ishoda, uglavnom u vezi sa ukupnim iznosom potrebnim za podmirenje obaveza, uključujući bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo koristi aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi. Određivanje pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih rezervi uključuje značajnu procjenu Rukovodstva i procjenu o neizvjesnim budućim ishodima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke, kao što su stope inflacije ili trendovi vezani za sudske sporove, se koriste za procjene ovih tehničkih rezervi.</p> <p>Zbog značajnosti tehničkih rezervi, te njihove inherentne neizvjesnosti procjene, ovo područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem.</p>	<p>Stekli smo razumijevanje dizajna internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje izračun rezervacija za štete, proces korišćenja ekonomske i aktuarske pretpostavki, kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju Društvo koristi za aktuarske analize koje uključuju poređenje procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomske i aktuarske pretpostavki i razmatranje procjena Rukovodstva vezano za korištenje pretpostavke, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p> <p>Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtijevaju značajne procjene u vezi sa korištenim pretpostavkama, naročito dugoročnog dijela za poslove neživotnih usluga. Za sprovođenje naših revizorskih procedura, koristili smo usluge ekperata - aktuara.</p> <p>Nadalje, izvršili smo revizijske procedure kako bi procijenili da li modeli obezbjeđuju ispravan i potpun izračun tehničkih rezervi, uključujući i preračun rezultata ovog modela na odabranom uzorku. Naše revizorske procedure takođe su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun „Nastalih, a neprijavljenih šteta“ (IBNR), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun rezervi „Prijavljenih, ali neizmirenih šteta“ (RBNS) za anuitete.</p> <p>Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomeni 3.15 Bruto tehničke rezerve, 3.16 Tehničke rezerve za rezervisane štete, 3.17 Rezerve za izravnjanje rizik, 3.18 Rezerve za neistekle rizike i napomeni 26 Bruto tehničke rezerve uz priložene finansijske izvještaje sastavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Aкционарима акционарског друштва "Sava osiguranje", Podgorica (nastavak)

Ostale informacije u Godišnjem izvještaju Društva

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Osim finansijskih izvještaja i izvještaja nezavisnog revizora, Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnjem izvještaju koji čine Godišnji izvještaj menadžmenta i Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije koje sadrže Godišnji izvještaj menadžmenta i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost da pročitamo ostale informacije i, u toku sprovođenja toga, razmotrimo jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne sa finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tokom revizije ili se drugačije ispostavi da su značajno pogrešno prikazani.

U vezi sa Godišnjim izvještajem menadžmenta Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo i procedure propisane Zakonom o računovodstvu. Procedure uključuju provjeru da li Godišnji izvještaj menadžmenta sadrži potrebna objelodanivanja iz Člana 11. Zakona o računovodstvu kao i da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži informacije iz člana 14. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da procijenimo, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom Godišnjem izvještaju Društva za 2020. godinu usklađene, u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima;
2. je priloženi Godišnji izvještaj Društva za za 2020. godinu pripremljen u skladu sa Članom 11. Zakona o računovodstvu;
3. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za za 2020. godinu pripremljena u skladu sa Članom 14. Zakona o računovodstvu i usklađena u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima.

Dodatno, na bazi poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegovog okruženja stečenog tokom revizije finansijskih izvještaja, dužni smo da izvještavamo ukoliko smo ustanovili da postoje materijalne greške u Godišnjem izvještaju menadžmenta i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Sa tim u vezi nemamo ništa da izvestimo.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Aкционарима акционарског друштва "Sava osiguranje", Podgorica (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaznje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima., ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu da posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se prepostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći partner za reviziju koja je rezultirala izvještajem nezavisnog revizora je Verica Najdanović.

Olivera Andrijašević, Ovlašćeni zastupnik

Deloitte d.o.o. Podgorica
02. mart 2021. godine

Verica Najdanović, Ovlašćeni revizor

Akcionarsko društvo Sava osiguranje Podgorica
Matični broj: 02303388
Šifra djelatnosti: 6512

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

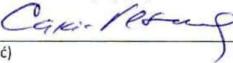
(Iznos u EUR)	Napomena	Tekuća 2020. godina	Prethodna 2019. godina
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja	5	11.781.515	12.249.179
Obračunate bruto premije osiguranja i saosiguranja		11.178.275	11.522.629
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		- 12.837.141	13.758.703
Promjene bruto prenosnih premija (+/-)		(1.731.844) 72.978)	(1.665.847) (570.227)
Neto prihodi od ostalih usluga	6	603.240	726.550
POSLOVNI RASHODI			
Rashodi naknada šteta	7	6.182.491	6.342.853
Obračunate bruto naknade šteta sa pratećim troškovima		(5.206.349)	(5.529.862)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		(5.804.181)	(6.731.138)
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		214.679	245.023
Promjene na rezervisanjima za štete		453.561 70.408	837.444 118.809
Promjene ostalih neto tehničkih rezervisanja	8	36.163	15.320
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	9	(1.012.305))	(828.311)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		5.599.024	5.906.327
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	10	(4.139.821)	(4.861.719)
Troškovi sticanja osiguranja		(3.010.145)	(3.788.545)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		35.916	61.949
Amortizacija		(93.490)	(64.339)
Troškovi rada		(850.278)	(894.500)
Ostali operativni troškovi (materijalni i ostali troškovi usluga)		(427.175)	(393.653)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		205.351	217.369
DOBIT – NETO POSLOVNI REZULTAT		1.459.203	1.044.609
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	11	480.887	533.524
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		579.686	664.979
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(98.799)	(131.455)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	12	(9.745)	(221.332)
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		3.276	14.613
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(13.021)	(235.945)
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA		471.142	312.192
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		1.930.345	1.356.801
POREZ NA DOBIT	13a	(170.482)	(122.882)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU (+/-)		1.759.863	1.233.919
RASPODJEZA NETO DOBITI		-	-
ZARADA PO AKCIJI	14	90.7052	63.5975

Napomene čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja (strane od 9 do 58).

Ovi pojedinačni finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom Odbora direktora Akcionarskog društva Sava osiguranje, Podgorica br. 02-2265/2021 od 29. januara 2021. godine.

Potpisano u ime Akcionarskog društva Sava osiguranje, Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja

(Vesna Cakić)

Izvršni direktor
(Nebojša Šćekić)

POJEDINAČNI BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2020. godine

(Iznos u EUR)	Napomene	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
AKTIVA			
Stalna imovina		12.938.158	13.22.036
Nematerijalna imovina	15	86.465	80.103
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	16	3.442.053	3.522.495
 Dugoročna finansijska ulaganja		9.409.640	9.624.438
Investicione nekretnine	17	1.083.033	1.056.952
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	18	495.000	495.000
Dugoročni finansijski ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	19	7.831.607	8.072.486
 Odložena poreska sredstva	13	0	0
 Obrtna imovina		15,463,775	13,250,651
Kratkoročna potraživanja	20	4.036.840	3.390.790
Kratkoročna finansijska ulaganja	21	9.375.441	7.863.452
Gotovinska sredstva	22	426.926	542.641
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	23	1.147.239	987.113
Aktivna vremenska razgraničenja	24	477.329	466.655
 Ukupna aktiva		28.401.933	26.477.687
 PASIVA			
Osnovni kapital	25	9.231.650	7.660.274
Akcijski kapital – obične akcije		4.033.303	4.033.303
Revalorizacione reserve		123.951	312.438
Prenesena i neraspoređena dobit		3.314.533	2.080.615
Neraspoređena dobit tekuće godine		1.759.863	1.233.918
 Rezervisanja		16.990.075	16.803.104
Bruto tehničke rezerve	26	16.883.369	16.762.080
Ostala rezervisanja	27	106.706	41.024
 Kratkoročne obaveze	28	1.147.129	1.072.432
 Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja		111.748	136.582
Druge finansijske obaveze		90.326	104.802
Odložene poreske obaveze	13c	21.422	31.780
 Pasivna vremenska razgraničenja	29	921.331	805.297
 Ukupna pasiva		28.401.933	26.477.687

Napomene čine sastavni dio
 ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja (strane od 9 do 57).

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

(Iznos u EUR)	Uplaćeni kapital - redovne akcije	Revalorizacione rezerve - finansijska ulaganja (Napomena 25)	Neraspoređena dobit	Ukupno (kapital i rezerve)
Stanje na dan 1. januar 2019. godine	4.033.303	198.214	2.080.615	6.312.132
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	114.224	-	114.224
Dobitak prethodnog perioda	-	-	1.233.918	1.233.918
Dividende	-	-	(1.156.355)	(1.156.355)
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	4.033.303	312.438	3.314.533	7.660.274
Stanje na dan 1. januar 2020. Godine	4.033.303	312.438	3.314.533	7.660.274
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(188.487)	-	(188.487)
Dobitak tekućeg perioda	-	-	1.759.863	1.759.863
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	4.033.303	123.951	5.074.396	9.231.650

Napomene čine sastavni dio
 ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja (strane od 9 do 57).

**POJEDINAČNI BILANS NOVČANIH TOKOVA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine**

(Iznos u EUR)	Tекућа 2020. година	Prethodna 2019. година
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	18.971.479	21.116.726
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	13.596.956	14.779.856
Prilivi od учешћа у накнади штета (saosiguranje i reosiguranje)	87.963	598.086
Prilivi po osnovu осталих пословних прихода	5.276.475	5.706.092
Prilivi po osnovu vanrednih прихода	10.085	32.691
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(17.925.477)	(19.563.622)
Odlivi по основу накнада штета (из осигурanja, saosiguranja i reosiguranja)	(5.288.472)	(6.274.115)
Odlivi по основу премија (из осигурanja, saosiguranja i reosiguranja, као и провизија по основу saosiguranja i reosiguranja)	(1.341.545)	(1.169.554)
Odlivi по основу бруто зарада, накнада зарада и других лиčnih rashoda	(2.649.920)	(2.828.716)
Odlivi по основу poreza, doprinosa i других даžbina	(1.237.279)	(1.296.944)
Odlivi по основу закупнине	(9.483)	(53.394)
Odlivi по основу провизија (заступничима и посредничима)	(681.804)	(743.548)
Odlivi по основу других трошкова пословања	(6.713.369)	(7.197.351)
Odlivi по основу vanrednih rashoda	(3.605)	-
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	1.046.002	1.553.103
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9.106.836	6.650.976
Prilivi од продaje hartija од vrijednosti	-	-
Prilivi од ulaganja у hartije од vrijednosti (dividende, учешћа у добити, камате и сл.)	5.342.828	2.479.340
Prilivi од продаже нематеријалних улaganja и осnovних средстава	5.006	5.902
Prilivi од закупнине	53.130	24.697
Остали приливи из активности investiranja	3.705.872	4.141.037
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(10.170.279)	(7.775.067)
Odlivi по основу улaganja у hartije од vrijednosti које су издате од стране Crne Gore	(4.760.282)	(4.718.447)
Odlivi по основу неупоредљивог улaganja kod banaka sa sjedištem у Crnoj Gori	(5.213.000)	(2.495.729)
Odlivi за kupovinu нематеријалних улaganja и осталих средстава	(154.460)	(42.536)
Остали оdlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(560.891)	(560.891)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.063.443)	(1.124.091)
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	44	-
Prilivi по основу kratkoročних кредитова	44	-
Остали приливи по основу активности finansiranja	-	-
Odlivi iz aktivnosti finansiranja	(98.319)	(77.869)
Odlivi по основу kratkoročних кредитова	(98.319)	(77.869)
Остали odlivi по основу aktivnosti finansiranja	-	-
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(98.275)	(77.869)
D. Neto promjena gotovine		
Gotovina na kraju obračunskog perioda	(115.716)	351.143
Gotovina na početku obračunskog perioda	426.926	542.642
	542.642	191.499

Napomene чине сastavni dio
ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja (стрane од 9 до 57).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE

Aкционарско друштво Sava osiguranje Podgorica (у даљем тексту „Друштво“) основано је 30. септембра 1999. године. Након неколико власничких трансформација и промјена назива, од децембра 2016. године Друштво послује под садашњим називом - Sava osiguranje AD, Podgorica. Назив „Sava osiguranje“ је промјенjen одлуком Скупштине Друштва 005-2735/1 од 5. децембра 2016. године, а након добијања сагласности Агенције за надзор осигурања, наведена промјена је регистрована у Централном регистру привредних субјеката у Подгорици дана 16. децембра 2016. године, Решењем број 4-0004670/088.

Друштво обавља послове свих врста неživotnih осигурања, у складу са Решењем о издавању дозволе за обављање послова осигурања, број 304-1/08 од 2. априла 2008. године, донетим од стране Агенције за надзор осигурања Црне Горе.

Претеžna дјелатност Друштва представљају послови обавезних осигурања, комбинованог осигурања моторних возила, имовinskih осигурања, осигурања од послидика неизгode и других врста неživotnih осигурања у складу са одредбама Закона о осигурању („Слуžbeni list Republike Crne Gore“, бр. 078/06, 019/07, „Слуžbeni list Crne Gore“, бр. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16). Друштво пored послова неživotnih осигурања обавља и послове саосигурања, као и друге послове непосредно повезане са пословима осигурања.

Од маја 2008. године, Друштво је у 100% власништву Pozavarovalnica Sava d.d. Ljubljana iz Slovenije (у даљем тексту „Матично друштво“), чиме је Друштво постало dio Sava Re групе.

У сastavu Društva, као njegovi organizacioni djelovi, функциониše 15 poslovnih jedinica na teritoriji Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici /3/, Nikšiću, Cetinju, Danilovgradu, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima, Herceg Novom, Kotoru, Tivtu, Budvi, Baru i Ulcinju.

На основу Одлуке Оdbora direktora Društvo je u septembru 2010. године основало Društvo sa ograničenom odgovornošću Sava Car d.o.o. Podgorica, čija je pretežna dјelatnost tehničko испитivanje i analiza. Registracija je sprovedena u Centralnom registru Privrednog суда u Podgorici pod registarskim бројем 5-0588809/001.

Društvo je shodno Odluci Odbora direktora br. 004-421/2 од 27. фебруара 2014. године 100% власник Društva за zastupanje u osiguranju Montagent d.o.o. Podgorica koje je 30. decembra 2016. године nakon registrovana u CRPS u складу са одлуком Odbora direktora od 16. decembra 2016. године, промјенило назив у Društvo za zastupanje u osiguranju Sava Agent d.o.o. Podgorica.

Sjedište Društva je u Podgorici, Улица Светлане Кане Радевић бр. 1.

Na dan 31. decembra 2020. године Društvo je imalo 138 zaposlenih (31. decembra 2019. године: 136 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u складу са Законом o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, бр. 052/16 од 09. августа 2016. године).

Takođe, Društvo има обавезу да своје пословање обавља у складу са Законом о осигурању („Слуžbeni list Republike Crne Gore“, бр. 078/06, 019/07, „Слуžbeni list Crne Gore“, бр. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16), regulativom propisanom од стране Агенције за надзор осигурања Crne Gore и остalom важећом regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji су приказани у формату propisanom od стране Агенције за надзор осигурања Crne Gore који у pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako то предвиђа MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja“. Пored тога, navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne уključuju сва objelodanivanja која се заhtijevaju у складу са MSFI 4 – „Ugovori o osiguranju“.

У складу са Законом о računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni од стране Odbora за међunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni од стране одговарајућег nadležnog organa Crne Gore који posjeduje право prevoda i objavljivanja istih, одobreno од стране Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, само MRS i MSFI zvanično prevedeni, одobreni i objavljeni од стране Instituta сertifikovanih računovođa Crne Gore mogu бити у примјени. Posljednji zvanični prevodi су objavljeni за dio MRS који су у примјени од 1. januara 2009. године, односно dio MSFI u примјени od 1. januara 2013. године, а који обухвата само osnovni tekst standarda i interpretacije i ne уključuje osnove за zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva за primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, измене i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. године, односно MSFI-a nakon 1. januara 2013. године" nisu prevedeni niti objavljeni.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (NASTAVAK)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja (nastavak)

Osim navedenog, određeni zakonski propisi odstupaju od MSFI i MRS. Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Na osnovu Zakona o računovodstvu privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljaju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS i MSFI.

Društvo je u sastavljanju svojih pojedinačnih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su obrazložene u napomeni 3 i koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji prepostavlja da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

2.2.1. Uticaj Cov 19 na poslovanje Društva

Pandemija COVID 19 je obilježila 2020.godinu i imala je direkstan uticaj na Društvo kroz pad premije kod: putnog zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja za strance, osiguranja od posledica nezgode (prvenstveno osiguranja gostiju hotela), kasko osiguranja i AO (uključujući i granično osiguranje) uslijed nemogućnosti putovanja, samoizolacije stanovništva, pa posledično i loše turističke sezone u zemlji. Takođe, zbog ograničavanja rada pojedinih privrednih djelatnosti, pojedini klijenti nisu ni imali potrebu za osiguranjem (rent-a car agencije, auto prevoznici, taxi udruženja, ugostiteljstvo, isl).

U 2020. godini značajno je pala prodaja zelenih kartona (pa samim tim i prihoda po tom osnovu), a sve zbog zatvaranja granica i nemogućnosti putovanja.

-Navedeno je imalo uticaja na - smanjenje broja prijavljenih šteta, kao i riješenih šteta, u odnosu na prethodnu godinu. Efekat pandemije, kada su u pitanju štete, osjetio se kod sledećih vrsta osiguranja: osiguranje od posledica nezgode, DZO, kasko osiguranje i AO. Pad riješnih šteta kod pomenutih vrsta osiguranja nastao je -e iz razloga što je u 2020. godini bilo manje putovanja, pa - time i manje saobraćajnih nezgoda, - što je uticalo na pad šteta po osnovu AO i nezgode, kao i - po osnovu kaska i DZO.

-Na finansijska ulaganja Društva, Covid-19 je imao manji uticaj Društvo je vodilo računa o svojoj likvidnosti, tako da u kriznom periodu uložena sredstva budu dostupna, pa je dio ulaganja preusmjerilo iz obveznica u depozite u CG bankama na kraći rok.

Zbog pada životnog standarda građana, tokom 2020. godine došli su do izražaja i problemi u naplati premijskih potraživanja. Aktuelnom krizom najviše su pogodene kompanije tj. naši klijenti koji se bave hotelijerstvom, rentiranjem vozila, kao i prevozom putnika i roba.

Pad troškova Društva posledica je krizne situacije sa Covid-19. -Jedan dio troškova je niži uslijed niže bruto fakturisane premije, a pojedini troškovi su niži uslijed sprovedenih mjera racionalizacije, -kao i usled drugačijeg načina rada i poslovanja u uslovima pandemije – nemogućnost službenih putovanja, usavršavanja i td.-

Zbog neizvjesnosti u pogledu efekata i dužine trajanja Covid krize, Agencija za nadzor osiguranja, dana 03.04.2020. godine izdala je strogu preporuku za ublažavanje negativnih posljedica epidemije Covid-19 na tržište osiguranja, kojom sugeriše osiguravajućim društvima da privremeno ne isplaćuju dividende, -već da akumulirana sredstva usmjere na očuvanje i jačanje sopstvene kapitalne pozicije. Poštujući strogu preporuku Agencije, prilikom izrade Rebalansa Godišnjeg plana za 2020. godinu, Društvo nije vršilo isplatu dividende u 2020. godini.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2. Koncept nastavka poslovanja (nastavak)

2.2.1. Uticaj Cov 19 na poslovanje Društva (nastavak)

-Društvo je na uspješan način organizovalo rad u novonastalim okolnostima, uz uvođenje rada - na daljinu, skraćeno radno vrijeme, dežurstva, online komunikacija i sl. Od momenta proglašenja pandemije u našoj zemlji -- formiran je krizni štab Društva (REB team), koji je rukovodio kriznom situacijom, - u cilju zaštite zdravlja zaposlenih i klijenata, -kao i obezbeđenja kontinuiteta poslovanja Društva. S obzirom na činjenicu da pandemija još uvijek traje i da je neizvjesno do kada će trajati, Društvo je i u 2021. godini nastavilo sa ovim mjerama zaštite.

2.3. Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 052/16 od 9. avgusta 2016. godine), privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljaju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS i MSFI. Konsolidovani finansijski izvještaji su iskazi ekonomskog položaja koju čine matično i sva zavisna pravna lica. Takođe, u skladu sa ovim Zakonom matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Priloženi pojedinačni finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Poreskoj upravi Crne Gore u zakonskom roku tj. do 30. septembra tekuće godine za prethodnu.

Zavisna pravna lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

Naziv	Sjedište	% učešća	Osnovna djelatnost
Sava Car d.o.o.	Ul. Svetlane Kane Radević		
Podgorica	br.1 Podgorica	100%	Tehničko ispitivanje i analize
Sava Agent d.o.o.	Ul. Svetlane Kane Radević		Djelatnost zastupnika i
Podgorica	br.1 Podgorica	100%	posrednika u osiguranju

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvređenja finansijskih plasmana, učešća u kapitalu i hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, procjene obezvređenja nekretnina, procjene obezvređenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, procjene obezvređenja vrijednosti nefinansijske imovine, rezervisanja po osnovu sudske sporova, priznavanja odloženih poreskih sredstava, rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine i ostala rezervisanja.

2.4.1 Značajna računovodstvena prosuđivanja i procjene

Obezvređenje finansijskih plasmana, učešća u kapitalu i hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju

Društvo vrši pregled finansijskih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti i rezervisanja na mjesecnom nivou. Kod utvrđivanja da li gubitke po osnovu obezvređenja finansijskih plasmana treba priznati u bilansu uspjeha, Društvo procjenjuje da li postoje informacije/dokazi koje ukazuju na postojanje mjerljivog smanjenja procijenjenih budućih tokova gotovine.

Obezvređenje finansijskih plasmana, učešća u kapitalu i hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju (nastavak)

Društvo smatra učešća u kapitalu obezvrijedjenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procijenjeno smanjenje fer vrijednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrijednosti.

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Društvo procjenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti. U slučaju instrumenata kapitala raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i „značajan“ ili „prolongiran“ pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.4. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

2.4.1 Značajna računovodstvena prosuđivanja i procjene (nastavak)

Koristan vijek trajanja nematerijalnih ulaganja i nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja i nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

Obezvrednjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva analizira knjigovodstvenu vrijednost nefinansijske imovine. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijedeno, nadoknadiv iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrijednosti.

Razmatranje obezvređenja zahtijeva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

Rezervisanje po osnovu sudske sporove

Društvo je uključeno u određeni broj sudske sporove koji proističu iz svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rješavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Društvo periodično procjenjuje vjerovatnoču negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose vjerovatnih ili razumnih procjena gubitaka.

Razumne procjene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obaveštenja, poravnjanja, procjene od strane pravnog sektora i sektora likvidacije šteta, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rješavanju, kao i prethodno iskustvo. Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je vjerovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano procijeniti pažljivom analizom i odmjerava se po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze.

Potrebno rezervisanje se može promijeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija. Potencijalne obaveze kao i stavke koje ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se objelodanjuju, osim ako je vjerovatnoča odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Rezervisane štete

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske gubitke i/ili poreske kredite do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici/krediti mogu iskoristiti.

Značajna procjena od strane rukovodstva Društva je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primjenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procjenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvjesnosti utiču na ishod procjene.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Poslovni prihodi

3.1.1. Neto prihodi od premije osiguranja i saosiguranja

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premija osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja se, nakon umanjenja poreza na premiju osiguranja u skladu sa Zakonom o porezu na premiju osiguranja („Sl. list CG”, br. 061/13 i 006/14), priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Neto prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Visina bruto premije utvrđena je tarifom premija prema vrsti osiguranja. Bruto premija se sastoji od tehničke premije, režijskog dodatka i preventive.

Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje nadležni organ Društva, po prethodno pribavljenom mišljenju ovlašćenog aktuara.

Prenosna premija (rezerva za nezaradene premije) se obezbjeđuje da bi se obuhvatili djelovi fakturisanih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja odnosno metodom pro-rata-temporis.

3.1.2. Neto prihodi od ostalih usluga

Ostali poslovni prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. U okviru ostalih poslovnih prihoda iskazuju se prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja (vještačenja po uslužnim štetama i sl.), naplaćena ispravljena ili otpisana potraživanja i drugo.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke.

3.2.1. Neto rashodi naknada šteta

Poslovni rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove i rashode.

Neto rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta (odštete i troškovi vezani za isplatu šteta), umanjeni za regresna potraživanja i dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete, koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama.

Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja. U okviru navedenih troškova sadržani su i troškovi naplate regresa, kao i dio operativnih troškova koji su nastali u službi šteta.

Rashodi reosiguranja predstavljaju rashode reosiguranja rizika po osnovu premije reosiguranja, u skladu sa ugovorima o reosiguranju.

Rashodi za rezervisane štete obračunavaju se u skladu sa opisanim u napomeni 3.16.

3.2.2. Ostali troškovi iz poslova osiguranja

Ostali troškovi iz poslova osiguranja se odnose na: troškove doprinosa garantnom fondu, troškove nadzora osiguranja, troškove za preventivnu djelatnost, vatrogasni doprinos, rashode obezvređenja potraživanja, otpise potraživanja, i ostale neto troškove iz poslova osiguranja.

Troškovi doprinosa garantnom fondu obračunavaju se i iskazuju u skladu sa politikama opisanim u napomeni 3.19. Ostali troškovi koji se odnose na troškove sprovođenja osiguranja obuhvataju troškove sticanja osiguranja, koji obuhvataju direktnе i indirektnе troškove sticanja osiguranja i iskazani su po funkcionalnom principu, kao i promjenu u razgraničenim troškovima i ostale operativne troškove, razvrstane takođe po funkcionalnim grupama. Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja se umanjuju za prihod od provizije reosiguravača.

Na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja vrši se razgraničenje direktnih troškova sticanja osiguranja (troškovi provizija agenata) na naredni period u skladu sa odnosom prenosne premije u ukupnoj premiji.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Naknade za zaposlene

3.3.1. Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.3.2. Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, regres za korišćenje godišnjeg odmora, naknade toplog obroka i prevoza, kao i pomoć zaposlenima, po odluci Izvršnog direktora Društva. Ukoliko Odbor direktora Društva donese odluku, isplaćuju se zaposlenima nagrade za uspešan rad tokom godine iz dobiti Društva.

3.3.3. Obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada - ostala rezervisanja

Sadašnja vrijednost budućih obaveza po Opštem kolektivnom ugovoru, kao što su otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade nakon ispunjavanja uslova, iskazane su po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima na datum sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja.

U skladu sa čl. 27 Opšteg kolektivnog ugovora obaveza poslodavaca je da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini od 3 minimalne neto zarade.

Društvo tokom 2020. godine jednom zaposlenom izvršilo isplatu otpremnine po osnovu odlaska u penziju.

U pojedinačnim finansijskim izvještajima Društva na dan 31. decembra 2020. godine, izvršeno je rezervisanje obračunato od strane ovlašćenog aktuara, po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju zaposlenima nakon ispunjenih uslova.

Iznos predviđen za jubilarne nagrade u zavisnosti od godina radnog staža ostvarenog u Društvu, prikazan je u sledećoj tabeli:

Godine radnog staža u Društvu	Iznos jubilarnih nagrada u EUR
10	100
20	200
30	300

3.3.4. Otpremnine u slučajevima prestanka potrebe za radom

Zaposlenima se isplaćuje otpremnina u slučajevima prestanka potrebe za radom usled tehnološkog viška, shodno odredbama Zakona o radu.

3.4. Neto finansijski prihodi i rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi

Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi čine: prihodi od kamata na finansijske plasmane, dobici od finansijskih sredstava, prihodi od zakupa, pozitivne kursne razlike i drugi prihodi.

Rashode od ulaganja sredstava tehničkih rezervi čine: rashodi od kamata na pozajmice, gubici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, rashodi od ulaganja u investicione nekretnine (amortizacija), negativne kursne razlike i drugi finansijski rashodi.

Prihodi od kamata i rashodi kamata se knjiže u korist, odnosno na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunate u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursevima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.6. Porezi i doprinosi

3.6.1. Porez na dobit

3.6.1.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 065/01, 012/02, 080/04, „Službeni list Crne Gore“, br. 040/08, 086/09, 040/11, 014/12, 061/13, 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.1.2. Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.2. Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa propisima Crne Gore.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrijednosti i umanjena za akumuliranu amortizaciju i obezvređenje vrijednosti. Nematerijalna ulaganja se najvećim dijelom odnose na kupljene softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premija osiguranja. Godišnje stope amortizacije odnosno, metod amortizacije je propisan Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, koje je donio Odbor direktora Društva.

Primjenjene stope amortizacije nematerijalnih ulaganja su prikazane u sledećem pregledu i nijesu se mijenjale u odnosu na prethodni period:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu
Računarski program	20,00%	30,00%
Ostala nematerijalna ulaganja	prema vijeku upotrebe	20,00%

Metod amortizacije, koji koristi Društvo, je ravnomjerna vremenska amortizacija – proporcionalni metod. Društvo obračunava amortizaciju pojedinačno. Godišnje je potrebno provjeriti eventualna obezvređenja nematerijalnih ulaganja sa neodređenim vijekom upotrebe i nematerijalna sredstva, koja se još ne koriste.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama, postrojenjima i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Društvo koristi model nabavne vrijednosti i nekretnine, postrojenja i opremu za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja vodi po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjenim za ukupnu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Pod nabavnom vrijednošću se podrazumijeva vrijednost po fakturi dobavljača uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti, ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala i troškovi svakodnevnih popravki smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Stopne amortizacije pojedinih nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i staranja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Provjera vijeka korišćenja nekretnina i opreme u izabranom metodu amortizacije vrši se godišnje. Amortizacija se obračunava za svako sredstvo pojedinačno.

Stopne amortizacije u računovodstvene i poreske svrhe su ostale nepromijenjene. U tabelarnom pregledu koji slijedi stavljeni su dozvoljeni rasponi za primjenu amortizacije u računovodstvene

svrhe, u skladu sa usklađenom računovodstvenom politikom na nivou Grupe. Primjenjene stope amortizacije prikazane u sledećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu
Nekretnine - namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti	1,30	5,00
Nekretnine – koje nijesu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti	1,80-2,00	5,00
Kancelarijski i ostali namještaj	10,00-12,50	20,00
Kompjuteri i računarska oprema	33,00-50,00	30,00
Automobili i ostala transportna sredstva	15,50-20,00	15,00
Rashladni uređaji	16,50	15,00
Telefoni, telefaksi i ostala oprema	6,60-20,00	25,00

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica metod obračuna amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od metoda obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za postrojenja i opremu primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu, bez obzira na datum aktivacije.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Obezvredjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Društvo analizira vrijednosti po kojima je prikazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje indikacije obezvredživanja nekog sredstva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijedeno, nadoknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredženja (ukoliko obezvredjenje postoji).

Kod procjenjivanja, da li postoje indikatori obezvredživanja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstava se smanjila mnogo više od očekivanja zbog protoka vremena;
- javile su se značajne promjene u tehničkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a to povećanje će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenja kod obračuna upotrebine vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava i drugi indikatori).

Ako postoje navedeni indikatori, Društvo vrši procjenu nadoknadive vrijednosti sredstava. Kao nadoknadiva vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjena za troškove prodaje i upotrebe vrijednosti. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak zbog obezvredženja, koji se priznaje u bilansu uspjeha.

Ako naknadno dođe do smanjenja ili ukidanja gubitaka zbog obezvredživanja priznatog u ranijim godinama, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njenoj nadoknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvredživanja sredstva. Ukidanje gubitka zbog obezvredživanja se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha.

3.10. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje Društvo ne koristi za neposredno obavljanje svoje djelatnosti, nego se drže u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine i/ili porasta vrijednosti kapitala.

Investicione nekretnine su nekretnina (zemljište ili objekat - ili dio objekta ili oboje) koje drži (vlasnik ili zakupac u okviru finansijskog lizinga) u cilju ostvarivanja prihoda od zakupa ili porasta vrijednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe, ili dalju prodaju u redovnom toku poslovanja.

Vrijednost investicionih nekretnina Društvo odmjerava po modelu nabavne vrijednosti. Nabavna vrijednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Način amortizacije i obezvredženja investicione nekretnine je isti kao i kod nekretnina, postrojenja i opreme. Društvo periodično provjerava i objelodanjuje poštenu (fer) vrijednost investicione nekretnine, koju utvrđuje na osnovu javno dostupnih podataka o tržišnoj vrijednosti pojedinih vrsta nekretnina.

Provjera eventualnog obezvredženja investicionih nekretnina, vrši se godišnje. Amortizacione stope su iste kao i kod nekretnina, postrojenja i opreme i opisani u napomeni 3.8. Postupci za obezvredženje su isti kao kod nekretnina, postrojenja i opreme i opisani su u napomeni 3.9. Ako će se investicione nekretnine prodati, odnosno stečena je s namjerom otuđenja, ili je njena prodaja veoma vjerovatna, nekretnina se razvrstava u stalnu imovinu koja se drži za dalju prodaju.

3.11. Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja i ukoliko je prikladno, ponovo se procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

Finansijske investicije se razvrstavaju u sledeće grupe:

- finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (prva grupa)
- finansijske investicije u posjedu do dospijeća na naplatu (druga grupa)
- finansijske investicije u zajmove i potraživanja (treća grupa)
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (četvrta grupa).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

Pri početnom priznavanju finansijskog sredstva Društvo vrši odmjeravanje po vrijednosti ulaganja koja uključuje troškove transakcija koji se mogu direktno pripisati sticanju finansijskog sredstva, izuzev u slučaju finansijskog sredstva koji se mjeri po poštenoj (fer) vrijednosti kroz dobitak ili gubitak za koji se navedeni trošak sticanja iskazuje kao rashod perioda. Nakon početnog priznavanja Društvo finansijske investicije odmjerava po poštenoj (fer) vrijednosti.

Dugoročne finansijske investicije, koje za naplatu dospijevaju u roku od godinu dana od datuma na koji glasi bilans stanja, se u bilansu stanja prenose u kratkoročne finansijske investicije.

3.11.1. Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (prva grupa)

Ulaganja u hartije od vrijednosti koje se mjere po poštenoj (fer) vrijednosti kroz dobit ili gubitak iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, koja ne uključuje troškove nastale kod sticanja

investicije, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanim priznaju se u bilansu uspjeha.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na aktivnim tržištima zasniva se na važećim cijenama ponude. U slučajevima kada ne postoji aktivno tržište odnosno kada se hartije od vrijednosti u vlasništvu Društva ne kotiraju na aktivnim tržištima, fer vrijednost navedenih finansijskih ulaganja Društvo utvrđuje pomoću različitih tehnika procjene. Tehnike procjene obuhvataju primjenu metode jednakih uslova poslovanja, analizu diskontovanog toka gotovine, metode za određivanje cijena opcija i ostale tehnike procjene koje su zastupljene na tržištu.

Iznos više/(manje) ostvarene prodajne vrijednosti po osnovu prodaje hartija od vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobit / (gubitak) u bilansu uspjeha i prikazuje kao dio finansijskih rezultata od ulaganja.

3.11.2. Finansijska sredstva u posjedu do dospijeća na naplatu (druga grupa)

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospijećem, i za koja rukovodstvo Društva ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospijeća. Ukoliko Društvo prodaje više od beznačajnog iznosa investicije koja se drži do dospijeća, čitava kategorija ulaganja se obilježava i reklassificira kao raspoloživa za prodaju.

3.11.3. Finansijske investicije u zajmove i potraživanja (treća grupa)

Potraživanja iz poslovnih odnosa predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama, koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim za kratkoročna potraživanja kada bi priznavanje kamate bilo nematerijalno. Depoziti kod banaka klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Svi krediti i potraživanja se inicijalno priznaju po fer vrednosti. Nakon početnog vrednovanja, krediti se iskazuju u neotplaćenim iznosima plasmana, uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja, umanjenim za iznose ispravki vrijednosti po osnovu obezvređenja. Prihodi i potraživanja po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se evidentiraju u okviru prihoda od kamata, odnosno potraživanja od kamata. Potraživanja se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o iznosu potencijalno nenaplativih potraživanja.

3.11.4. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (četvrta grupa)

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju ulaganja za koja postoji namjera držanja u posjedu tokom neodređenog vremenskog perioda, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za likvidnim sredstvima, a u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznog kursa ili vrijednosti kapitala.

Navedeni plasmani iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, koja predstavlja visinu izdatka uvećanu za troškove sticanja investicije, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju priznaju se direktno u kapitalu kroz izvještaj o promjenama na kapitalu, osim za troškove od umanjenja vrijednosti i devizne gubitke i dobitke.

Prilikom prodaje finansijskog sredstva akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biće priznat kao dobit ili gubitak preko bilansa uspjeha.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.11.5 Potraživanja za premije

Potraživanja za premije predstavljaju potraživanja od osiguranih lica za fakturisanu premiju osiguranja u skladu sa ugovorenim uslovima u zaključenoj polisi osiguranja. Fakturisanje se vrši isključivo na osnovu polise.

Obračun premije vrši se na osnovu uslova osiguranja i tarifama premije.

Procjena naplativosti potraživanja po premijama vrši se u skladu sa Pravilnikom Društva o procjenjivanju bilansnih pozicija. Nenaplativa potraživanja otpisana su direktnim metodom na osnovu predloga Popisne komisije.

3.11.6 Ostala kratkoročna potraživanja

Ostala kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja po osnovu obračunatih kamata na depozite po viđenju, potraživanja po osnovu provizije iz poslova reosiguranja i potraživanja po osnovu datih avansa iz sredstava preventive, potraživanja za zakup poslovnog prostora, potraživanja po osnovu regresa, potraživanja od državnih organa i ostala potraživanja.

Regresna potraživanja se priznaju u okviru sredstava u slučaju kad je na osnovu podnesenog regresnog zahtjeva stečen odgovarajući pravni osnov (pravosnažna sudska odluka, zaključeni pisani sporazum sa osiguranikom ili dužnikom, početak otplate duga od strane osiguravača ili dužnika ili subrogacija kod kreditnih osiguranja).

3.11.7 Učešća u kapitalu drugih pravnih lica

Društvo priznaje i obračunava ulaganja u zavisna društva u pojedinačnim finansijskim izvještajima u visini nabavne vrijednosti. Ako Društvo kao investitor ima, neposredno ili posredno (npr. preko zavisnih društava), 20 ili više procenata glasačke moći društva u koje je investirano, uzima se da investitor ima značajan uticaj, osim ako se može jasno dokazati da to nije tako. Ako društvo-investitor ima, neposredno ili posredno (npr. preko zavisnih društava), manje od 20% glasačke moći u društvu u koje je investirano, smatra se da investitor nema značajan uticaj, osim ako se takav uticaj može jasno dokazati. Značajno ili većinsko vlasništvo od strane drugog investitora ne mora isključivati značajan uticaj društva-investitora.

Društvo mora bez obzira na prirodu svog učešća u društvu u kojem je investiralo, na osnovu ocjene da li to društvo kontroliše, odrediti da li je matično društvo.

3.11.8 Umanjenje vrijednosti potraživanja za premiju osiguranja i regresnih potraživanja

Na dan bilansiranja Društvo procjenjuje da li postoji bilo kakav dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti potraživanja. Procjenjivanje se vrši pojedinačno i sva potraživanja, za koja se procijeni da se ne mogu naplatiti iskazuju se kao rashod perioda i za iznos istih umanjuje se bilansna aktiva. Društvo vrši direktni otpis potraživanja ukoliko je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana. Procjena vrijednosti nenaplativih potraživanja, vrši se kvartalno i na kraju godine, uzimajući u obzir ročnost dospijeća u kombinaciji sa bonitetom klijenta. Procjena vrijednosti potraživanja vrši se u skladu sa kriterijumima iz Pravilnika o procjeni aktive Društva.

3.11.9 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (opšte)

Finansijska imovina se procjenjuje sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih izvještaja. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.11.9 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (opšte) (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se upotrebom računa umanjenja vrijednosti. Kada je potraživanje nenačinljivo, otpisuje se preko računa umanjenja vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret umanjenja vrijednosti odnosno u korist neto prihoda od ostalih usluga u bilansu uspjeha. U skladu sa propisima u Crnoj Gori za potraživanja iz poslova osiguranja od osiguranika, koji su pravna lica, u grupi osiguranja imovine, formira se obezvređenje na osnovu sljedeće strukture:

Starosna struktura	Procenat ispravke potraživanja
Dospjela do 90 dana	10 %
Dospjela od 91 do 180 dana	35 %
Dospjela od 181 do 360 dana	70 %
Dospjela preko 360 dana	100 %

Ako se, u narednom periodu, fer vrijednost dužničkog instrumenta klasifikovanog kao onaj koji je raspoloživ za prodaju poveća i ako se to povećanje bude moglo objektivno dovesti u vezu sa dogadjajem koji se odigrao nakon što je gubitak zbog umanjenja vrijednosti priznat u bilansu uspjeha, gubitak zbog umanjenja vrijednosti treba da se stornira, a iznos storniranja prizna u bilansu uspjeha. Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti vrši se u cijelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je okončan postupak stečaja. Djelimičan otpis dugoročnih finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitaka iz poslovanja u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara navedenih privrednih društava.

3.11.10 Prestanak priznavanja finansijske imovine (opšte)

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese finansijsku imovinu ili zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3.11.11 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prvo bitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortiziranoj vrijednosti uz primjenu ugovorenih kamatnih stopa.

3.11.12 Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.11.13 Lizing

Lizing se klasificuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasificuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Društva po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početak perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.11.14 Novčana sredstva i novčani ekvivalenti

U izvještajima novčanih tokova pod novčanim sredstvima podrazumijevaju se novčana sredstva u blagajni i novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka. Novčani ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Novčane ekvivalente predstavljaju oročeni depoziti kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Unaprijed plaćeni troškovi sticanja osiguranja i ostala AVR

Unaprijed plaćeni troškovi sticanja osiguranja predstavljaju razgraničene troškove srazmjerno odnosu prenosne premije u ukupnoj premiji. U aktivnim kratkoročnim vremenskim razgraničenjima obuhvaćeni su i razgraničene unaprijed plaćene obaveze koje ne terete bilans uspjeha obračunskog perioda.

Društvo u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i Pravilnikom o načinu i metodologiji razvrstavanja i razgraničavanja troškova, vrši razgraničenje samo direktnih troškova pribave osiguranja - provizije na premiju osiguranja.

3.13. Kapital

U skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore”, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16) kapital Društva za osiguranje čini: zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

Osnovni kapital Društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja - revalorizacione rezerve;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital se umanjuje za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povezanim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračunu dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne smije prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala Društva.

Karakteristike podređenih dužničkih instrumenata koji se mogu uključiti u dopunski kapital propisuje regulatorni organ.

Odbitne stavke pri obračunu kapitala čine:

- 1) udjeli u drugim društvima za osiguranje, reosiguranje, bankama, brokersko-dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) Ulaganje u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društvo iz tačke 1, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

Kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak margini solventnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Kapital (nastavak)

3.13.1. Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti. Društvo dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

Prema Pravilniku o načinu obračuna margine solventnosti, ako je margina solventnosti za tekuću godinu manja od margine solventnosti prethodne godine, margina solventnosti ne može biti manja od proizvoda margine solventnosti prethodne godine i količnika rezervi za štete u samopridržaju na kraju tekuće godine i ukupnih rezervi za štete u samopridržaju na kraju prethodne godine, s tim da količnik ne smije biti veći od 1.

3.14. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve su formirane na osnovu efekata revalorizacije, odnosno svodenja na fer vrijednost plasmana u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. U slučaju kad je poštena fer vrijednost veća pozitivni efekti svodenja se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve od investicija, dok se u suprotnom slučaju pokazuje kao njeno smanjenje.

3.15. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo je u obavezi za sve poslove osiguranja koje obavlja formira odgovarajuće tehničke rezerve koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja, koje obavlja.

U skladu sa Zakonom o osiguranju, društvo za osiguranje koje obavlja poslove neživotnih osiguranja dužno je da formira sljedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije;
- rezerve za rezervisane štete;
- rezerve za bonuse i popuste;
- druge tehničke rezerve.

S obzirom da nije donešena podzakonska regulativa koja reguliše način i kriterijume obračuna rezervi za bonuse i popuste i druge tehničke rezerve, a u skladu sa instrukcijama dobijenim od strane Agencije za nadzor osiguranja, Društvo formira tehničke rezerve za prenosne premije i za rezervisane štete;

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja su u osiguravajućem društvu sastavljeni pravilnici za formiranje tehničkih rezervi.

Računovodstveno iskazivanje tehničkih rezervi raščlanjeno je po vrstama rezervi.

3.16. Tehničke rezerve za rezervisane štete

3.16.1. Rezervisanja za prijavljene, a neriješene štete

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu.

Izuzetno, za nastale prijavljene a neriješene štete u redovnom postupku (koje nijesu u sporu) za koje je utvrđen pravni osnov ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se s većom preciznošću mogli obračunati rezervisani iznosi – rezerviše se, i to po svakoj šteti, iznos najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada. Iznos rezervisanih šteta ponovno se procjenjuje na kraju svakog obračunskog perioda. Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete u osiguranju od odgovornosti koje se isplaćuju u obliku rente, obračunavaju se u kapitalizovanim iznosima (sadašnja vrijednost budućih rentnih isplata).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.16. Tehničke rezerve za rezervisane štete (nastavak)****3.16.2. Rezervisanja za nastale, a neprijavljenе štete**

Rezerve za nastale neprijavljenе štete obračunavaju se primjenom onih aktuarskih metoda, koje po mišljenju ovlašćenog aktuara daju realnu procjenu rezervisanih šteta za pojedine vrste osiguranja. Rezervacije za nastale neprijavljenе štete mogu se obračunavati primjenom pojedinačne metode ili kombinacijom više metoda, u skladu sa važećim pravilnikom koji je propisan od strane regulatornog organa.

3.16.3. Troškovi po osnovu šteta koje su rezervisane na dan procjene

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktne i indirektne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Direktni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji se mogu direktno locirati na pojedinu štetu (npr. kamate, sudski troškovi i takse u sporovima i sl.). Indirektni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji nijesu locirani na pojedinu štetu a nastali su u procesu rješavanja i isplate šteta (npr. plate, administrativni troškovi i sl.) Za raspodjelu indirektnih troškova kao „ključ“ koristi se udio likvidiranih šteta pojedinačnih vrsta osiguranja u ukupno likvidiranim štetama tog izvještajnog perioda.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta rt.

$r_t = 1 + T_t/S_{ut}$, pri čemu je

- r_t = koeficijent rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu štete, T_t = troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta S_{ut} = ukupan iznos riješenih šteta, odnosno naknade osiguranja na kraju obračunskog perioda (uključujući rentne štete).

Bruto rezervisane štete na datum procjene obračunavaju se kao proizvod koeficijenta rt i iznosa rezervisanih šteta na taj datum.

3.17. Rezerve za izravnjanje rizika

Društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja kredita, dužno je da formira rezerve za izravnjanje rizika za tu vrstu osiguranja. Kako Društvo ne obavlja ovu vrstu osiguranja, nije dužno da formira rezerve za izravnjanje rizika.

3.18. Rezerve za neistekle rizike

Rezerve za neistekle rizike obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda koje nastaju u narednom periodu, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Rezerve za neistekle rizike izračunavaju se prema sljedećem obrascu:

$URR = \max(\text{očekivane štete} + \text{očekivani troškovi} + \text{DAC} - \text{prenosna premija}, 0)$.

3.19. Doprinos Garantnom fondu

Visina redovnog doprinosa Garantnom fondu za 2020. godinu, po odluci br. 02-1270/3-19 od 27. decembra 2019. godine koju je donio Savjet Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore, iznosi 4,06% od ukupne fakturisane premije u 2019. godini za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima. Izdvajanje za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima iznosi 0,406% od bruto fakturisane premije u 2019. godini.

3.20. Fer (pravična) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacijski o fer vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim pojedinačnim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerođostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Zakupi

Zakupi se od 01. januara 2019. godine prikazuju u finansijskim izveštajima u skladu sa standardom MSFI 16 -Zakupi.

Društvo kao zakupac

Društvo procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojim se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupima kod kojih je imovina sa pravom zakupa malta (kao što su tablet računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Društvo evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjeravanje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru dugoročnih i kratkoročnih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjeravaju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi reflektovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Društvo ponovno odmjerava obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju je obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovno odjera diskontovanjem promijenjih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa).
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjerava na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija

Društvo je uslijed pandemije Covid 19 na MSFI16 od marta 2020.godine evidentiralo izmjene u dijelu kamatnih stopa jer su iste porasle i za više od 100%. Nakon početnog priznavanja ugovora o zakupu, modifikovani su zakupi po određenim ugovorima, zbog djelimičnog smanjenja ili oslobođanja ugovorene zakupnine na mjesecnom nivou.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Zakupi (nastavak)

Društvo kao zakupac (nastavak)

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjeravanje odnosne obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktnе troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjerava po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvređenje.

U slučajevima kad Društvo ima obavezu da snosi troškove za rastavljanje i uklanjanje zakupljene imovine, vraćanja mjesta na kojem se nalazi imovina ili vraćanja dotične imovine u stanje potrebno uslovima zakupa, Društvo priznaje rezervisanje u skladu sa MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korišćenja, troškovi su uključeni u odnosnu imovinu sa pravom korišćenja, osim ukoliko su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Društvo očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosna imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

Imovina s pravom korišćenja se prikazuje u okviru nekretnine, postrojenja i oprema.

Društvo primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina s pravom korišćenja obezvrijeđena i evidentira troškove obezvređenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjeravanje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odvaja komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponenata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Društvo alocira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Društvo kao zakupodavac

Društvo zaključuje ugovore o najmu kao zakupodavac u pogledu nekih svojih investicionih nekretnina.

Zakupi u kojima se Društvo javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasificira kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearно, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u zakupnine. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Društva u pogledu zakupa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Zakupi (nastavak)

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Društvo evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Iznosi priznati u bilansu uspjeha na 31.12.2020.

Iznosi priznati u bilansu uspjeha na 31.12.2020.

	2020	2019
Trosak amortizacije	116.102	125.613
Troškovi koji se odnose na kratkoročne zakupe	34.227	41.498
Ukupni odlivi gotovine za zakupe iznose	98.319	77.869

OBAVEZE ZA LIZING

	31.decembar 2020.	31.decembar 2019.
Kratkoročne obaveze.....	94.008	89.566
Dugoročne obaveze.....	90.325	104.802
	184.333	194.368

	31.decembar 2020.	31.decembar 2019.
<i>Dospijeće obaveza za lizing:</i>		
- do jedne godine.....	94.008	89.566
- od jedne do dvije godine.....	70.394	76.412
- od dvije do tri godine.....	8.794	28.390
- od tri do četiri godine.....	2.092	-
- od četiri do pet godina.....	4.384	-
- preko pet godina.....	4.661	-
	184.333	194.368

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo nastoji da se upravljanje rizicima ugraditi kao standard u procesu upravljanja, planiranja i donošenja odluka. Proses upravljanja rizicima predstavlja proces kontinuiranog identifikovanja i procjene rizika, definisanja mjera za upravljanje rizicima i praćenja njihove realizacije.

U Društvu je formirano Odjeljenje za upravljanje rizicima koje koordinira i razvija ovaj proces. U pomenutom odjeljenu, tokom godine sproveđene su sledeće aktivnosti:

- Ažuriranje Kataloga rizika (dva puta - sa stanjem na 30.06 i 31.12.2020);
- Ažuriranje i vođenje baze incidenata;
- Ažuriranje baze indikatora operativnih rizika;
- Izvještavanje o rizicima;
- Edukacija i unapređenje znanja iz oblasti upravljanja rizicima (radionica u organizaciji matičnog Društva, radionica u organizaciji Crnogorskog aktuarskog društva).

U cilju efikasnijeg funkcionisanja sistema upravljanja rizicima, Društvo je propisalo i uspostavilo sistem interne kontrole i podjelu dužnosti. Interna revizija u okviru izvršenih revizija i ostalih aktivnosti tokom 2020. godine vršila uvid i ocjenu efikasnosti upravljanja rizicima i sistemom internih kontrola.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje rizicima je integrisano u proces planiranja, tj. Finansijski i Strateški plan Društva pripremljeni su u skladu sa zadatim ciljevima definisanim Risk strategijom Grupacije. U tom smislu, prilikom planiranja za 2021. godinu i strateški period vodilo se računa da Društvo ima dobre planirane pokazatelje o:

- **Kapitalu Društva** tj. da racio solventnosti bude veći od 110%.
- **Profitabilnosti Društva** tj. da
 - kombinovani koeficijent bude ispod 95% uz mogućnost odstupanja 2%.
- **Finansijskim rizicima** tj. da
 - Pokriće bruto tehničkih rezervi bude u rasponu od 105% do 110% (limit ispod kog ne bi smjela da padne pokrivenost je 100%).
 - Kursne razlike budu u rasponu od 0,85 do 1,15. Ipak, kako Društvo u svom poslovanju nije izloženo ovom riziku, tako nije planiran pomenuti pokazatelj.
 - Ulaganja se vrše u skladu sa strateškim planom Grupe i pravilima definisanim GAM-om.
 - Struktura investicija bude u skladu sa važećim zakonodavstvom i propisanim limitima ulaganja.
 - Ulaganje imovine sprovodi u skladu sa odredbama i pravilima koja su određena trenutno važećim pravilima za finansijsko poslovanje društava unutar Grupe.
- **Likvidnosti Društva** tj. da Društvo ima dobru likvidnost (sposobnost blagovremenog isplaćivanja šteta i drugih obaveza Društva). U planksom periodu, prilikom investiranja, vodiće se računa da se
 - Višak sredstava iznad pokrića tehničkih rezervi ulaže u strateška i visoko likvidna sredstva.
- **Operativnim rizicima.** Društvo će u planksom periodu posebnu pažnju posvetiti operativnim rizicima i to: IT rizicima, rizicima vezano za kadrove, poslovne procese i klijente, kako ne bi bile ugrožene razvojne aktivnosti kako Društva, tako i Grupacije kojoj pripadamo. U tom smislu, Društvo će nastaviti sa praćenjem definisanih indikatora operativnih rizika.
- **Strateškim rizicima.** U budućem periodu, kao i do sada, Društvo će voditi računa o rizicima koji bi mogli da imaju negativan uticaj na reputaciju tj. ugled Društva. Naše aktivnosti biće usmjerene na ostvarivanju zacrtanih strateških ciljeva Društva, kao i na praćenje izmjena zakonske regulative, a vodiće se računa i o rizicima koje potencijalno mogu donijeti novi projekti.

Kada su u pitanju ekstremni i iznenadni događaji, u protekloj godini se dogodila pandemija Covid-19, koja je u značajnoj mjeri uticala na funkcionisanje cijelokupne domaće privrede, pa i našeg Društva. Uprkos tome, Društvo se uspješno izborilo sa vanrednom situacijom i sve rizike je držalo pod kontrolom.

U protekloj godini nije bilo drugih značajnih posledica nastalih usled internih promjena u Društvu, implementiranih mjera za postupanje sa rizicima ili promjena u poslovnoj politici. U skladu sa domaćom zakonskom regulativom, Društvo je održavalo propisanu adekvatnost kapitala i time svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku držalo pod kontrolom. Društvo je u protekloj godini usvojilo i ažuriralo niz politika, pravilnika, procedura i ostalih internih akata, a sve u cilju efikasnijeg upravljanja rizicima.

KATEGORIJE RIZIKA

Identifikovani rizici kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju evidentirani su u katalogu rizika, a svrstani su u sledeće kategorije:

4.1. Operativni rizik

Operativni je rizik gubitaka zbog neadekvatnih ili pogrešnih internih poslovnih procesa odnosno događaja prouzrokovanih greškama zaposlenih, greškama sistema ili nastupanja nepovoljnih spoljnih događaja. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik internih i eksternih prevara, rizik zaposlenih i zaštite na radu, rizik povezan sa klijentima, proizvodima i poslovnom praksom, rizik oštećenja materijalne imovine, rizik prekida rada i pada sistema, rizik upravljanja procesima, rizik usklađenosti sa zakonima i propisima.

U Društву se vodi računa da se operativni rizici svedu na minimum. U tom smislu, nastoji se da se blagovremeno donose i ažuriraju procedure i uputstva za rad, unaprijedi sistem internih kontrola i nadzora nad zaposlenima.

Posebna pažnja posvećuje se usavršavanju zaposlenih i unapređenju koordinacije između sektora i službi.

Takođe, kontinuirano se prate izmjene računovodstvenih politika i zakonske regulative, kao i usklađenost internih akata sa važećim zakonskim propisima.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Strateški rizik

Strateški rizik je rizik gubitka odnosno neočekivanog pada vrijednosti Društva usled negativnih efekata odluka menadžmenta, promjena u poslovnom i pravnom okruženju i razvoju tržišta. Strateški rizici su svrstani u unutrašnje (rizik strateškog planiranja, rizik reputacije, rizik projekta, rizik lošeg upravljanja troškovima, rizik neadekvatne IT podrške, rizik strateškog investiranja, rizici Grupacije) i spoljašnje (uticaj tržišnih i ekonomskih uticaja na poslovanje, politički rizik, rizik demografskih i socijalnih promjena i rizik osiguranja, regulatorni rizik, rizik konkurenkcije, rizik gubitka ključnih partnera).

Društvo svakodnevno preduzima aktivnosti u cilju minimiziranja strateških rizika: učešće u pripremama izmjena zakonske regulative, komunikacija sa regulatornim organima, kontinuirano praćenje i analiza dešavanja na tržištu osiguranja, izrada raznih analiza itd.

4.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik nemogućnosti ispunjavanja tekućih ili kratkoročnih obaveza ili ispunjavanja istih pod nepovoljnim uslovima. Rizik likvidnosti se prije može definisati kao rizik koji proizilazi iz kratkoročnog cash flow-a, nego kao rizik koji proizilazi iz dugoročne neuravnoteženosti imovine i obaveza. Drugim riječima, rizik likvidnosti označava opasnost da za održavanje poslovnih aktivnosti Društva ne postoje dovoljna likvidna sredstva. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik pada kreditnog rejtinga, rizik nedostupnosti i nelikvidnosti tržišta kapitala, rizik neočekivanih finansijskih obaveza i rizik neplaćanja obaveza.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za pravovremenim plaćanjem šteta i drugih obaveza. U Sektoru za finansije i računovodstvo dnevno se prate prilivi i odlivi finansijskih sredstava i rade se dnevne, nedjeljne i mjesecne analize. Na nivou Društva nedjeljno se održavaju sastanci Komiteta za praćenje likvidnosti (ALCO).

4.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik koji nastaje usled fluktuacija vrijednosti imovine, obaveza i parametara koji utiču na tržišne cijene (uključujući rizik od neočekivanog pada tržišne vrijednosti portfolija usled pogoršanja kreditne sposobnosti druge strane). Ovaj rizik uključuje sledeće podvrste rizika: rizik kamatne stope, rizik vlasničkih hartija od vrijednosti, rizik imovine, kreditni rizik, valutni rizik, rizik koncentracije i rizik inflacije.

U skladu sa zakonskom regulativom, Društvo slobodna sredstva deponuje i ulaže, ali u isto vrijeme vodi računa o održavanju likvidnosti i blagovremenoj isplati šteta i drugih obaveza Društva. Ulaganje sredstava finansijskog portfolija Društva obezbijeđeno je ugovorenim kamatnim stopama, po osnovu čega Društvo ostvaruje značajne finansijske prihode. Zato se redovno analiziraju promjene novčanih tokova, kamatnih stopa, a prate se i kretanja kreditnog rejtinga banaka, cijena nekretnina itd.

Društvo je posebno izloženo cjenovnom riziku, kroz uticaj promjena cijena hartija od vrijednosti sa kojima Društvo raspolaže u svom portfelju. I u 2020. godini, kao i ranijih godina, dominantno učešće u portfoliju Društva imale su državne obveznice (mada je došlo do smanjenja njihovog učešća u korist depozita, a sve u cilju održavanja likvidnosti u vrijeme pandemije).

4.5. Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka zbog nemogućnosti druge strane da na vrijeme i u cijelosti ispunji svoje obaveze. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik nemogućnosti naplate potraživanja, rizik nemogućnosti naplate potraživanja iz poslova osiguranja, rizik neispunjerenja obaveza iz poslova reosiguranja.

Upravljanje ovim rizikom vrši se kroz uspostavljanje postupaka kontrole naplate potraživanja i praćenja njihovog dospjeća. Odjeljenje za naplatu potraživanja intenzivno radi na naplati zastarjelih potraživanja. Za potraživanja za koja se procijeni da ih nije moguće naplatiti ili nisu naplaćena u razumnim rokovima u Društву se vrši ispravka vrijednosti.

4.6. Rizik osiguranja

Rizik osiguranja je rizik povezan sa preuzimanjem rizika u osiguranje i rešavanjem šteta, kao i rizik koji proizilazi iz neizvjesnosti u pogledu nastanka obaveza, njihovog iznosa i vremena nastanka (neočekivani gubici koji nastaju usled neadekvatnih ponuda osiguranja i neadekvatnog formiranja rezervacija). Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik premija, rizik rezervi, rizik otkaza osiguranja, rizik katastrofe, rizik troškova.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Rizik osiguranja (nastavak)

U cilju upravljanja rizicima osiguranja, u Društvu se sprovode različite aktivnosti. Društvo organizuje redovne obuke, kako za nove, tako i za postojeće prodavače, kako bi se postigao zadovoljavajući nivo obučenosti i poznavanja prodajnih vještina, a sve sa ciljem podizanja kvaliteta prodaje osiguranja i ostvarivanja planiranih ciljeva. Takođe, konstantno se radi na unapređenju postojećih i usvajaju novih procedura i uputstava u cilju optimizacije poslovanja.

U cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kretanja na tržištu osiguranja, analiziraju trendovi, a od značaja je i razmjena iskustva i preporuke na nivou Grupacije.

Od posebnog značaja je da Društvo pravilno utvrdi visinu samopridržaja, odnosno maksimalni iznos obaveza koje može da preuzme na sebe, a da pri tome ne ugrozi svoju likvidnost. Maksimalni samopridržaj na nivou Društva za 2020. godinu obračunat je u skladu sa Odlukom o kritrijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja. Maksimalni iznosi samopridržaja po vrstama osiguranja i ukupno utvrđeni, u skladu su sa aktuarskim načelima i strukom osiguranja, imajući u vidu strukturu i razvijenost portfelja, izloženost riziku, garantni kapital i tehničke rezerve, iskustvo iz prethodnog perioda i druge mjerodavne faktore. Saosiguranje i reosiguranje viškova rizika iznad maksimalnog samopridržaja Društvo vrši pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja. Društvo prihvata obaveze po jednom osiguranom riziku, a preko tog iznosa višak rizika prenosi u reosiguranje. Za viškove rizika koji nisu bili obuhvaćeni postojećim ugovorima ili su prevazilazili kapacitete automatskog imovinskog ugovora o reosiguranju obezbeđeno je pokriće putem fakultativnog reosiguranja.

Tokom protekle godine, katalog rizika je revidiran dva puta. Najnoviji katalog rizika odslikava stanje na dan 31.12.2020 i sadrži 96 identifikovana rizika (61 rizik pripada grupi operativnih rizika, 15 grupi strateških rizika, 9 grupi rizika osiguranja, 5 grupi tržišnih rizika, dok po 3 identifikovana rizika pripadaju grupi rizika likvidnosti i druge ugovorne strane).

Identifikovani rizici u vezi Covid-19

Zbog situacije sa pandemijom Covid-19, tokom godine, sa posebnom pažnjom su praćeni rizici Društva, evidentirani u katalogu rizika. Prilikom ažuriranja kataloga, odnosno preispitivanja ocjena pojedinih rizika, uzeti su u obzir efekti pandemije na poslovanje Društva.

Situacija sa pandemijom nametnula je identifikaciju i praćenje novog rizika – Rizik prekida rada ili otežanog poslovanja usled epidemije. Upravljanje ovim rizikom je bilo dobro, jer je Društvo na uspješan način organizovalo rad u novonastalim okolnostima (rad na daljinu, skraćeno radno vrijeme, dežurstva, online komunikacija itd). Od momenta proglašenja pandemije u našoj zemlji Društvo je formiralo krizni štab, koji je rukovodio kriznom situacijom, u cilju zaštite zdravlja zaposlenih i klijenata, ali i obezbeđenja kontinuiteta poslovanja Društva.

Društvo je održalo zadovoljavajući nivo kvaliteta usluga za klijente, i ne samo to, krizna situacija je na neki način ubrzala uvođenje određenih servisa. Prilagođavajući se novonastalim okolnostima, omogućili smo našim klijentima da sve poslove vezane za osiguranje mogu izvršiti elektronskim putem, otvorvši nove e-mail adrese i brojeve telefona koji su služili kao dodatna podrška elektronskom poslovanju. Klijentima je bilo omogućeno produženje polisa online - putem platforme za podnošenje zahtjeva za produženje osiguranja, dogovaranje uslova osiguranja online, kao i plaćanje premije osiguranja posredstvom aplikacije Digitalni kiosk.

Imajući u vidu značaj digitalizacije i činjenice da je ova kriza, nije privremenog karaktera, Društvo će u 2021. godini biti fokusirano na Riziku zaostajanja za trendom digitalizacije i inovacija tj. rizik zaostajanja za tržištem, u smislu kvaliteta pružanja usluga, uvođenja novih servisa i usluga i sl.

Ekonomski šok izazvan pandemijom Covid-19, uticao je na pad, kako globalnih i regionalnih, tako i lokalnih pokazatelja ekonomskog rasta. S tim u vezi, suočavamo se sa pogoršanjem makroekonomskih uslova u zemlji, koji posledično mogu proizvesti probleme sa fakturisanjem premije i ugovaranjem novih osiguranja. Zato je Društvo, tokom godine, pratilo sve bitne faktore vezane za poslovanje, pripremale su se analize proizvoda i preispitivani su uslovi i tarife pojedinih proizvoda osiguranja itd.

Vanredna situacija sa Covid-19, uticala je na cijelo tržište osiguranja, koje je ipak pokazalo da je otporno na krizne situacije i uspjelo da sačuva stabilnost i zaštiti interes osiguranika. Od početka pandemije, Agencija za nadzor osiguranja bila je u stalnoj komunikaciji sa društvima za osiguranje u cilju kontinuiranog sagledavanja efekata novonastale situacije na njihovo poslovanje

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

(U EUR)	31. decembar. 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi od premije osiguranja	12.837.141	13.758.703
Prihodi iz primljenog saosiguranja	-	-
Premija reosiguranja i saosiguranja	(1.731.844)	(1.665.847)
Promjena prenosnih premija (napomena 26)	3.085	(641.594)
Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	69.893	71.367
	11.178.275	11.522.629

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA (nastavak)

Neto prihodi premije osiguranja i saosiguranja po vrstama osiguranja za 2020. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

Vrsta osiguranja	Prihodi od premije osiguranja	Premija reosiguranja i saosiguranja	Promjena prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	Ukupno
Osiguranje od posledica nezgode	767.206	(13.925)	40.381	-	793.662
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	378.269	-	(8.292)	-	369.902
Osiguranje motornih vozila	1.636.685	(35.426)	78.194	2.318	1.681.772
Osiguranje šinskih vozila	299	0	15.618	(13.081)	2.836
Osiguranje vazduhoplova	267.649	(182.390)	12	0	85.271
Osiguranje plovnih objekata	29.130	(12.177)	(1.904)	1.287	16.336
Osiguranje robe u prevozu	66.056	(42.990)	1.062	(1.274)	22.854
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	774.056	(489.956)	(125.485)	116.493	275.106
Ostala osiguranja imovine	654.228	(412.862)	(44.962)	(49.894)	146.511
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.600.467	(225.923)	56.750	2.917	7.434.211
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	108.647	(106.827)	(11)		1.809
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	44.377	(27.202)	1.779	(43)	18.911
Osiguranje od opšte odgovornosti	267.116	(101.668)	(14.666)	(2.504)	148.279
Osiguranje jemstva	21.071		(4.619)		16.452
Osiguranje finansijskih gubitaka	88.698	(80.498)	(2.788)	13.674	19.086
Osiguranje troškova pravne zaštite	5		13		17
Osiguranje pomoći na putu	133.182		12.003	-	145.260
	12.837.141	(1.731.844)	3.085	69.893	11.178.275

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA (nastavak)

Neto prihodi premije osiguranja i saosiguranja po vrstama osiguranja za 2019. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

Vrsta osiguranja	Prihodi od premije osiguranja	Premija reosiguranja i saosiguranja	Promjena prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	Ukupno
Osiguranje od posledica nezgode	939.675	(16.116)	13.122	-	936.681
Zdravstveno osiguranje	397.896	-	2.206	-	400.102
Osiguranje motornih vozila	1.843.919	(28.555)	(75.516)	(239)	1.739.609
	56.041	(46.937)	(15.618)	13.081	6.567
Osiguranje vazduhoplova	241.427	(182.390)	(720)	-	58.317
Osiguranje plovnih objekata	28.147	(10.346)	10.672	(2.808)	25.665
Osiguranje robe u prevozu	61.949	(39.538)	(1.914)	905	21.402
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	755.915	(408.909)	(162.284)	71.637	256.359
Ostala osiguranja imovine	674.325	(423.196)	(13.153)	(19.672)	218.304
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	8.027.690	(223.466)	(358.462)	111	7.445.873
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	115.854	(106.827)	(292)	-	8.735
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	49.216	(29.720)	(1.084)	314	18.726
Osiguranje od opšte odgovornosti	254.549	(100.960)	(16.107)	7.184	144.666
Osiguranje finansijskih gubitaka	85.021	(48.887)	(4.870)	854	32.118
Osiguranje troškova pravne zaštite	32	-	8	-	40
Osiguranje pomoći na putovanju	227.047	-	(17.582)	-	209.465
	13.758.703	(1.665.847)	(641.594)	71.367	11.522.629

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi od zelenih kartona	274.340	397.140
Prihodi od uslužne obrade predmeta – šteta	37.610	51.590
Prihodi od uslužne obrade predmeta – šteta povezana pravna lica (napomena 30)	1.278	7.943
Prihodi od naplate obezvrijedjenih potraživanja (napomena 20)	180.118	129.539
Prihodi od ukinutih rezervisanja	50.569	75.020
Prihodi od direktno otpisanih potraživanja	966	14.530
Prihodi od drugih usluga	63.669	50.262
Ostali prihodi	11.124	
Revalorizacioni poslovni rashodi/prihodi	<u>(16.434)</u>	<u>526</u>
	603.240	726.550

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Bruto likvidirane štete	5.175.909	6.112.217
Troškovi vezani za likvidaciju šteta	628.272	618.921
Prihodi od regresa	(214.679)	(245.023)
Udio saosiguranja u likvidiranim štetama	102	-
Udio reosiguranja u likvidiranim štetama	(453.561)	(837.444)
Promjena rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(90.233)	(7.115)
Promjena bruto rezervisanja:		
- za nastale prijavljene štete (napomena 26)	(86.816)	(119.114)
- za nastale neprijavljenе štete (napomena 26)	(21.360)	133.866
- za troškove likvidacije šteta (napomena 26)	<u>268.715</u>	<u>(126.446)</u>
	5.206.349	5.529.862

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

Aкционарско друштво Sava osiguranje Podgorica

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2020. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

Vrsta osiguranja	Bruto likvidirane štete	Troškovi vezani za likvidaciju šteta	Prihodi od regresa	Udio saosiguranja u likvidiranim štetama	Udio reosiguranja u likvidiranim štetama	Promjena rezervisanja za nastale štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	Promjena bruto rezervisanja			
	-za nastale prijavljene štete	-za nastale neprijavljene štete	-za troškove likvidacije šteta	UKUPNO - NETO ŠTETE						
Osiguranje od posledica nezgode	538.088	95.398	-	102	-	-	(23.830)	796	(6.511) 604.043	
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	184.287	28.547	-	-	-	-	(9.146)	(9.254)	(16.169) 178.265	
Osiguranje motornih vozila	790.493	110.547	(36.047)	-	-	-	(26.357)	(89.815)	8.657 757.478	
Osiguranje šinskih vozila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osiguranje vazduhoplova	-	-	-	-	-	(80.000)	(80.000)	-	-	
Osiguranje plovnih objekata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osiguranje robe u prevozu	6.735	193	-	-	(4.490)	-	-	144	(67) 2.515	
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	298.210	24.050	(53.810)	-	(168.797)	(2.254)	763	8.420	4.612 111.194	
Ostala osiguranja imovine	94.439	18.069	-	-	(40.823)	(91.647)	28.859	(22.070)	(7.986) (21.159)	
) Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.132.698	329.592	(124.793)	-	(239.451)	56.961	(80.427)	93.074	292.450 3.460.104	
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osiguranje od opšte odgovornosti	12.621	1.005	-	-	-	26.708	(35.603)	(6.806)	5.043 2.968	
Osiguranje finansijskih gubitaka	4.093	116	-	-	-	-	222	333	(186) 4.578	
Osiguranje troškova pravne zaštite	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osiguranje pomoći na putu	114.244	20.756	(30)	-	-	-	(21.297)	3.817	(11.127) 106.363	
	5.175.908	628.273	(214.680)	102	(453.561)	(90.232)	(86.816)	(21.361)	268.716	5.206.349

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

Aкционарско друштво Sava osiguranje Podgorica

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2019. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

Vrsta osiguranja	Bruto likvidirane štete	Troškovi vezani za likvidaciju šteta	Prihodi od regresa	Udio reosiguranja u likvidiranim štetama	Promjena rezervisanja za nastale štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	Promjena bruto rezervisanja			
						-za nastale prijavljene štete	-za nastale neprijavljene štete	-za troškove likvidacije šteta	UKUPNO - NETO ŠTETE
Osiguranje od posledica nezgode	745.385	137.772	-	-	111	6.598	(122.967)	21.924	788.823
Zdravstveno osiguranje	213.957	95.381	-	-	-	1.411	18.905	18.694	348.348
Osiguranje motornih vozila	1.065.392	80.313	(68.019)	-	-	6.153	(10.104)	1.577	1.075.312
Osiguranje vazduhoplova									
Osiguranje plovnih objekata									
Osiguranje robe u prevozu	2.346	2.163	-	(1.546)	-	-	24	74	3.061
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	191.291	10.548	(1.022)	(116.554)	3.323	(6.770)	34.936	(1.663)	114.089
Ostala osiguranja imovine	98.667	22.474	(658)	(36.471)	(1.157)	4.312	1.060	42.581	130.808
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.728.571	241.243	(175.324)	(682.873)	80.848	(246.566)	198.016	(224.583)	2.919.332
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova									
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata									
Osiguranje od opštne odgovornosti	10.850	187	-	-	(90.240)	94.980	10.999	2.202	28.978
Osiguranje finansijskih gubitaka	984	2.060	-	-	-	-	(129)	205	3.120
Osiguranje troškova pravne zaštite									
Osiguranje pomoći na putovanju	54.774	24.809	-	-	-	20.768	3.126	12.543	116.020
	6.112.217	618.921	(245.023)	(837.444)	(7.115)	(119.114)	133.866	(126.446)	5.529.862

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

8. PROMJENE OSTALIH NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Promjene drugih tehničkih rezervisanja	36.163	15.320
	36.163	15.320

Na dan 31. decembra 2020. godine Društvo je obračunalo rezerve za neistekle rizike. Rezerve za neistekle rizike obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda koje nastaju u narednom periodu, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije.

9. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Troškovi preventive	148.883	164.704
Vatrogasni doprinos	24.475	26.168
Troškovi Garantnog fonda	330.418	290.007
Troškovi nadzornog organa	136.211	126.762
	639.987	607.641
Troškovi obezvređenja (napomena 20):		
Troškovi obezvređenja premije osiguranja	211.285	146.412
Troškovi obezvređenja regresnih potraživanja	7.426	162
Troškovi ispravke ostalih potraživanja	12.300	10.187
Ostali rashodi	2.343	2.077
	233.354	158.838
Ostala rezervisanja	138.964	61.832
	1.012.305	828.311

Na osnovu Zakona o osiguranju i Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG“, br. 004/08, 042/12, 017/13 do 049/13, 026/15 i 038/15), godišnja naknada za vršenje nadzora nad poslovanjem koju plaća Društvo iznosi 0,99% godišnje bruto premije.

Društvo je dužno da, do 1. marta svake godine, obavještava Agenciju za nadzor osiguranja o visini bruto premije osiguranja u prethodnoj kalendarskoj godini, koja služi kao osnovica za utvrđivanje godišnje naknade za vršenje nadzora u tekućoj godini. Dok se osnovica ne utvrdi, naknada u tekućoj godini se plaća po iznosima naknade utvrđenim za prethodnu kalendarsku godinu, pri čemu se svaka eventualna doplata ili pretplata uzima u obzir pri plaćanju prve rate utvrđene na osnovu konačnih podataka o visini osnovice.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Troškovi sticanja osiguranja	3.010.145	3.788.545
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	(35.916)	(61.949)
Amortizacija	93.490	64.339
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	520.313	521.928
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	325.230	347.510
Drugi troškovi rada	4.735	25.063
Troškovi rada	850.278	894.501
Troškovi materijala za popravku i održavanje, otpis sitnog inventara i dr.	43.036	26.129
Troškovi kancelarijskog materijala	22.589	12.245
Troškovi energije	13.478	10.003
Materijalni troškovi	79.103	48.377
Troškovi konsultantskih usluga (troškovi po ug. o djelu, ug. o autorskom radu, intelektualnih usluga sa dažbinama)	37.623	57.246
Zakupnine	4.481	19.820
Premija osiguranja	-	-
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	91.513	87.058
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	11.330	8.571
Troškovi drugih usluga	149.996	127.222
Ostali troškovi usluga	294.943	299.917
Drugi troškovi	53.129	45.357
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(205.351)	(217.369)
	4.139.821	4.861.718

Troškovi sprovođenja osiguranja u 2020. godini iznose 4.139.821 EUR, a iznos režijskog dodatka za navedeni period iznosi 3.357.815 EUR.

U skladu sa pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja, za pokriće troškova sprovođenja osiguranja se koriste i ostali prihodi u iznosu od 565.852 EU, tako da probijenost troškova sprovođenja osiguranja za 2020. godinu iznosi 216.154 EUR.

11. NETO FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVI

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi od kamata	536.396	635.742
Prihodi od zakupa	41.919	20.580
Dobici od finansijskih sredstava		
Drugi prihodi-naplata obezvredjenja kredita -napomena 20	1.327	8.657
Pozitivne kursne razlike	44	
Finansijski prihodi - ulaganja koja se finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	579.686	664.979

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

11. NETO FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVI (nastavak)

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rashodi od amortizacije investicionih nekretnina (napomena 17)	(26.073)	(16.025)
Obezvredenje vrijednosti datih pozajmica (napomena 20)	(9.002)	(8.824)
Rahodi od umanjenja vrijednosti novčanih sredstava	-	(8.477)
Drugi finansijski rashodi	(6.176)	(2.200)
Ostali rashodi od ulaganja	(57.548)	(95.958)
Rashodi od kamata (napomena 30)	-	-
Rashodi od umanjenja vrijednosti investicionih nekretnina	-	-
Finansijski rashodi - ulaganja koja se finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(98.799)	(131.454)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	480.887	533.524

12. NETO FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA KOJA SE NE FINANSIRAJU IZ SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVI

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dobici od prodaje opreme	2.275	9.813
Prihodi od zakupa	1.000	4.800
Drugi prihodi	-	-
Prihod od dividend	-	-
	3.276	14.613
Gubici po osnovu rashodovanja opreme	(8.381)	(229.632)
Kamate-neto sadašnja vri.budućih zakupa	(4.640)	(6.313)
	(13.021)	(235.945)
	(9.745)	(221.332)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

13. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Tekući porez	163.864	116.916
Odloženi porez	6.618	5.966
	170.482	122.882

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oprezivanja i propisane poreske stope

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dobit u bilansu uspjeha prije oporezivanja	1.930.345	1.356.801
Poreska stopa 9%	173.731	122.112
Poreski efekat po osnovu kapitalnih dobitaka	-	(19.976)
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	18.331	17.475
Opema do EUR 300	4.115	2.013
Poreski efekat rashoda koji se nijesu priznali u ranijem periodu	(15.203)	(23.474)
Efekti udjela u dobiti		-
Ostalo	(10.492)	24.732
	170.482	122.882

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

Kretanja na odloženim poreskim sredstvima po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima , opremi i investicionim nekretninama	10.279	3.661
Kretanja na privremenim razlikama po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju –odložena poreska obaveza	11.143	28.119
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju –odloženo poresko sredstvo		-
	21.422	31.780

Kretanja na odloženim poreskim sredstvima po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima , opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi :

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku godine	3.661	(2.305)
Obračunati odloženi porez u toku godine	6.618	5.966
Stanje na kraju godine – odloženi porez	10.279	3.661

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

13. POREZ NA DOBIT (nastavak)**c) Odložene poreske obaveze i sredstva (nastavak)**

Kretanja na privremenim razlikama po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku godine	-	(2.271)
Obračunati odloženi porez u toku godine	-	2.271
Stanje na kraju godine – odloženi porez	-	--
(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveza		
Stanje na početku godine	28.120	20.110
Obračunati odloženi porez u toku godine	(16.976)	8.010
Stanje na kraju godine – odloženi porez	11.143	28.120

Drustvo je od 1. januara 2019. godine započelo sa primjenom MSFI 16. Nije prilagođena zakonska regulativa za primjenu navedenog standarda sa poreskog stanovišta tj. u Zakonu o porezu na dobit i Pravilniku o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije još uvjek nisu odražena neophodna prilagođavanja. Iz navedenog razloga Društvo efekte proizašle po navedenom standardu nije primijenilo u poreske svrhe.

Dakle, Društvo prilikom obračuna poreza na dobit kao i za obračun odložene poreske obaveze nije uzelo u obzir amortizaciju kako za poreske tako i za računovodstvene svrhe.

14. ZARADA PO AKCIJI

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Neto dobit	1.759.863	1.233.919
Broj akcija - ponderisani prosjek	19.402	19.402
Zarada po akciji	91.7052	64.5975

15. NEMATERIJALNA IMOVINA

Kretanja na nematerijalnim ulaganjima – softverima za 2020. i 2019. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. Januara	531,931	572,209
Povećanja	40,541	37,973
Umanjenje	(7,366)	
Prodaja	(1,767)	
Reklasifikacija		
Rashod	(78,251)	
Usklađenje analitike i sintetike		
Stanje, 31. decembra	563,339	531,931
Ispравка vrijednosti		
Stanje, 1. Januara	451,828	512,552
Amortizacija	25,665	17,527
Prodaja	(618)	
Reklasifikacija		
Rashod	(78,251)	
Usklađenje analitike i sintetike		
Stanje, 31. decembra	476,875	451,828
Sadašnja vrijednost		
Stanje, 31. decembra 2020. godine	86,465	80,103

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2019. godine

16. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

Kretanja na nekretninama, postrojenjima i opremi za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja za 2020. i 2019. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

Tabela kretanja na OS	Građevinski objekti	Neto sadašnja vrijednost budućih zakupa	Oprema	Ukupno
NABAVNA VRJEDNOST				
Stanje, 01. januar 2019. godine	1.263.084		1.190.761	2.453.845
Priznavanje 01.01.2019		295.584		295.584
Povećanja u toku godine	2.733.954	66.434	184.049	2.984.436
Rashod			(100.556)	(100.556)
Donacija			(4.452)	(4.452)
Smanjenje- otudjenje		(26.595)		(26.595)
Prodaja	(947.721)		(161.024)	(1.108.745)
Prenos sa opreme na investiocene			(4.091)	(4.091)
Stanje, 31. decembra 2019. Godine	3.049.317	335.422	1.104.686	4.489.426
Stanje, 01. januar 2020 godine				
Povećanja u toku godine		81.013	118.129	199.142
Rashod			(149.859)	(149.859)
Donacija			(2.029)	(2.029)
Smanjenje- otudjenje		(15.173)		(15.173)
Prodaja			(91.620)	(91.620)
Prenos sa opreme na investiocene			(28.947)	(28.947)
Stanje, 31. decembra 2020. Godine	3.49.317	401.263	950.360	4.400.940
ISPRAVKA VRJEDNOSTI I OBEZVRIJEĐENJE				
Stanje, 01. januar 2019. godine	455.419		932.095	1.387.514
Amortizacija u toku godine	15.941	125.613	91.159	232.713
Rashod			(100.361)	(100.361)
Donacija			(4.447)	(4.447)
Smanjenje- otudjenje		(9.484)		(9.484)
Prodaja	(375.763)		(161.024)	(536.788)
Prenos na investiocene			(2.217)	(2.217)
Stanje, 31. decembra 2019. Godine	95.597	116.129	755.205	966.931
Stanje, 01. januar 2020. godine				
Amortizacija u toku godine	39.641	116.106	114.394	270.141
Rashod			(149.800)	(149.800)
Donacija			(925)	(925)
Smanjenje- otudjenje		(11.672)		(11.672)
Prodaja			(89.343)	(89.343)
Prenos na investiocene			(26.444)	(26.444)
Stanje, 31. decembra 2020. Godine	135.238	220.562	603.087	958.887
Sadašnja vrijednost				
31. decembar 2020. Godine	2.914.079	180.700	347.273	3.442.053
31. decembar 2019. Godine	2.953.720	219.293	349.481	3.522.495

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2019. godine

16. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA (nastavak)

Provjerom stanja na tržištu nekretnina tokom 2020. godine u Crnoj Gori, Društvo nije identificovalo postojanje indikatora obezvrijedjenja vrijednosti nekretnina za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja koje posjeduje.

Poslednja procjena vrijednosti nekretnina Društva je održena 15. oktobra 2018. godine. Na osnovu postojanja indicija, sprovedeno je testiranje obezvredjenja vrijednosti u skladu sa MRS 36 – „Umanjenje vrijednosti imovine“ na dan 31. oktobra 2018. godine. U skladu sa urađenim testom nije došlo do umanjenja vrijednosti za nepokretnosti koje služe za obavljanje djelatnosti, jer je njihova nadoknadiva vrijednost bila veća od knjigovodstvene vrijednosti.

Naime, nakon izvršene analize tržišne vrijednosti nekretnina od strane dvije agencije koje se bave nekretninama, „Dom Home“ i „Menalex na dan 30.09.2020. godine, konstatovano je da na tržištu nekretnina nije bilo značajnijih promjena u odnosu na 31.12.2019. godine. Takođe, na dan 31.12.2020. godine smo od istih agencija dobili potvrdu da ni u četvrtom kvartalu nije bilo bitnijih promjena u odnosu na 30.09.2020. godine, odnosno smatramo da nije bilo značajnijih promjena u tehničkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju, koje bi mogle imati uticaja na promjenu vrijednosti nekretnina.

Shodno sprovedenoj analizi i svemu gore navedenom, smatramo da je analiza cijena održena na 30.09.2020. godine mjerodavna i za stanje na 31.12.2020. godine, kao i da nije bilo značajnih promjena na tržištu nekretnina, koja bi ukazivala na neophodnost sprovođenja testa umanjenja vrijednosti nekretnina Društva u skladu sa MRS 36, a time i njihovog obezvredjenja.

17. INVESTICIONE NEKRETNINE

Kretanja na investicionim nekretninama i investicionim nekretninama u pripremi za 2020. i 2019. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	Investicione nekretnine	Oprema u investicionim nekretninama	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 01. januar 2019. godine	890.282	55.161	945.443
Povećanja u toku godine	514.153	15.940	530.093
Reklasifikacija		4.091	4.091
Donacija		(19.939)	(19.939)
Stanje, 31. decembar 2019. Godine	1.404.435	55.253	1.459.688
Povećanja u toku godine	58.710	235	58.945
Reklasifikacija		26.145	26.145
Prodaja		(9.345)	(9.345)
Stanje, 31. decembar 2020 godine	1.463.145	72.288	1.535.433
Ispravka vrijednosti i obezvredjenje			
Stanje, 01. januar 2019. godine	359.748	37.211	396.959
Amortizacija	16.025	5.774	21.799
Reklasifikacija		2.217	2.217
Prodaja		(18.239)	(18.239)
Rashod		-	-
Stanje, 31. decembar 2019. Godine	375.773	26.963	402.736
Amortizacija	26.072	7.561	33.633
Reklasifikacija		23.643	23.643
Donacija		(7.612)	(7.612)
Prodaja		50.555	50.555
Stanje, 31. decembar 2020. Godine	401.845	50.555	452.400
31. decembar 2020. Godine	1.061.300	21.733	1.083.033
31. decembar 2019. Godine	1.028.662	28.290	1.056.952

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

17. INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

U cilju objelodanjivanja poštene fer vrijednosti investicionih nekretnina, Društvo je na osnovu javno dostupnih podataka izvršilo provjeru tržišne vrijednosti svojih nekretnina, uporedivši ih sa prodajnim vrijednostima, na istim i sličnim lokacijama.

Dakle, kao i za nekretnine koje služe za neposredno obavljanje djelatnosti, shodno gore pomenutoj analizi, smatramo da je analiza cijena investicionih nekretnina, održana na 30.09.2020.godine mjerodavnina i za stanje na 31.12.2020.godine, kao i da nije bilo značajnih promjena na tržištu nekretnina u odnosu na 31.12.2019.godine, koje bi ukazivale na neophodnost sprovođenja testa umanjenja vrijednosti investicionih nekretnina Društva u skladu sa MRS 36, a time i njihovog obezvređenja.

Prihod koji je Društvo ostvarilo izdavanjem investicionih nekretnina u 2020.godini iznosi EUR 41.918 (2019. godine: EUR 20.580) (napomena 11).

18. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA U GRUPU DRUŠTAVA, PRIDRUŽENA I ZAJEDNIČKI KONTROLISANA DRUŠTVA

(U EUR)	Procenat učešća	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Učešća u kapitalu:			
„Sava Car“ d.o.o. Podgorica	<u>100%</u>	485.000	485.000
„Sava Agent“ d.o.o. Podgorica	<u>100%</u>	10.000	10.000
		<u>495.000</u>	<u>495.000</u>
		<u>495.000</u>	<u>495.000</u>

Ulaganje u osnivački kapital „Sava Car“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu „SAVA CAR“), zavisno društvo, u iznosu od EUR 485.000 je sprovelo suksesivno u periodu od 2013. zaključno sa 2017. godinom.

19. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA KAPITALA I TEHNIČKIH REZERVI

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti	7.225.717	8.020.487
Dugoročni depoziti	540.703	2.000
Ostala dugoročna finansijska ulaganja	15.186	-
Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>
	<u>7.831.607</u>	<u>8.072.487</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

19. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA KAPITALA I TEHNIČKIH REZERVI (nastavak)

19.1 Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
---------	-------------------------------	-------------------------------

Obveznice Države Crne Gore	<u>7.225.717</u>	<u>8.020.487</u>

Državne obveznice Crne Gore na dan 31. decembra 2020. godine i 2019 godine su prikazane u tabeli:

Kamatna stopa (%)	Datum dospijeća	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obveznice koje se drže do dospijeća sa fiksnom kamatnom stopom			
2021	5,75%	10. mart 2021.	-
Obveznice raspoložive za prodaju sa fiksnom kamatnom stopom			
2021	5,75%	10. mart 2021.	1.398.037
2025	3,38%	21.aprila 2025	3.489.708
		7.225.717	8.020.487

Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od EUR 7.225.717 (31. decembra 2019. godine: EUR 8.020.487), Tokom 2020.godine tekuće dospijeće po osnovu obveznica koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore je iznosiло EUR 4.742.000 uz pripadajuću kamatu.

19.2. Dugoročni depoziti

Iznos od EUR 540.703 sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine se odnosi na depozit Komercijalne banke AD Podgorica, sa rokom dospijeća 07.januar 2022.godine. Što se tiče depozita od EUR 2.000 od 31.decembra 2019.godine, a koji se odnosi na dio dugoročnog depozita od EUR 5.000 datog kao garancija Coris Ljubljana na ime regulisanja putne asistencije, čija saradnja datira iz 2007. godine, isti je vraćen tokom 2020. godine, po isteku osiguravajućeg pokrića po izdatim polisama.

19.3. Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore

Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine u iznosu EUR 50.000 odnosi se na osnivački kapital udjela u ovom entitetu. Društvo ima obavezu shodno Odluci Skupštine Biroa od 4. decembra 2012. godine da po navedenom osnovu uplaćuje mjesecnu članarinu u iznosu EUR 2.000 za finansiranje rada Biroa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

20. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	1.802.665	1.781.063
Potraživanja po osnovu zelene karte	27.958	33.087
Minus: Obezvređenje vrijednosti	(563.357)	(702.225)
	1.267.265	1.111.925
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	48.082	58.171
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta - povezana pravna lica (napomena 30)	324.447	57.757
Minus: Obezvređenje vrijednosti		
	372.529	115.928
Kratkoročna potraživanja iz saosigurnaja i reosiguranja		
Kratkoročna potraživanja iz reosiguranja - povezana pravna lica (napomena 30)	55.934	46.651
Minus: Obezvređenje vrijednosti		
	55.934	46.651
Potraživanja za regresne štete	483.109	507.837
Minus: Obezvređenje vrijednosti	(377.280)	(378.817)
	105.829	129.020
Potraživanja iz finansiranja	2.067.383	1.899.807
Minus: Obezvređenje vrijednosti		
	2.067.383	1.899.807
Druga kratkoročna potraživanja	195.543	112.954
Druga kratkoročna potraživanja - povezana pravna lica (napomena 30)	426	2.568
Minus: Obezvređenje vrijednosti	(28.069)	-28.064
	167.900	87.458
	4.036.840	3.390.789

Potraživanja po osnovu premije osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obavezno osiguranje	195.490	274.209
Auto kasko osiguranje motornih vozila	638.600	639.489
Ostala osiguranja	968.575	867.365
	1.802.665	1.781.063
Minus: Obezvređenje vrijednosti	(563.357)	(702.225)
	1.239.308	1.078.838

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

20. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Potraživanja iz finansiranja sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
---------	-------------------------------	-------------------------------

Potraživanja po osnovu datih pozajmica odobrenih zastupniku u prodaji osiguranja (napomena 30)

2.067.383	1.899.807
2.067.383	1.899.807

Potraživanja za kamatu

Minus: Obezvredjenje vrijednosti

2.067.383	1.899.807
2.067.383	1.899.807

Kretanje na obezvredjenju vrijednosti kratkoročnih potraživanja prikazano je u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
---------	-------------------------------	-------------------------------

Stanje, na početku godine

1.109.107

1.227.448

Obezvredjenje u toku godine (napomene 9 i 11)

232.781

153.228

Naplaćena obezvredjenja potraživanja iz ranijih godina (napomena 6 i napomena 11)

(181.445)

(134.195)

Otpis potraživanja u toku godine

(191.736)

(137.418)

Stanje, na kraju godine

968.707

1.109.063

Starosna struktura potraživanja po osnovu premija osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
---------	-------------------------------	-------------------------------

Nedospjela potraživanja

752.301

688.503

Od 1 do 30 dana

184.578

176.339

Od 30 do 60 dana

129.336

71.126

Od 60 do 90 dana

35.865

37.870

Od 90 do 180 dana

112.392

89.179

Od 90 do 270 dana

24.835

15.821

1.239.307

1.078.838

21. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

(U EUR)

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
--	-------------------------------	-------------------------------

Kratkoročni depoziti kod banaka

3.935.349

2.911.924

Obveznice sa dospijećem do 1 godine

5.417.431

4.923.189

Tekuće dospijeće pozajmica povezanim pravnim licima (napomena 18)

22.661

28.339

Druga kratkoročna finansijska ulaganja

9.375.441

7.863.452

Druga kratkoročna finansijska ulaganja sa stanjem na 31. decembra 2020. godine sastoje se od pozajmica iz preventive ostalim poslovnim partnerima.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2019. godine**

Aкционарско друштво Sava osiguranje Podgorica

21. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

Kratkoročni depoziti kod banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31. decembar 2020.	Dospijeće	Kamata	31. decembar 2019.	Dospijeće	Kamata
Komercijalna banka AD Podgorica	500,819	30.06.2021.	2.00%			
Komercijalna banka AD Podgorica	94,154	01.09.2021.	2.00%			
Erste banka	1,249,290	19.03.2021.	0.70%			
Erste banka	550,083	25/03/2021	0.90%			
Lovćen banka	500,000	30/06/2021	2.50%			
Addico banka AD Podgorica	540,795	26/03/2021	1.80%			
Hipotekarna banka AD Podgorica	400,129	22/10/2021	1.3%			
Prva banka AD Podgorica	100,078	07/12/2021	1.20%			
Komercijalna banka AD Podgorica				110,177.60	31/12/2173	0.02
Komercijalna banka AD Podgorica				500,807.19	01/08/2020	2%
Komercijalna banka AD Podgorica				25,040.37	01/08/2020	2%
Komercijalna banka AD Podgorica				300,485.26	17/10/2020	2%
Erste banka				1,000,005.46	29/02/2020	0.2%
NLB banka				910,324.03	06/12/2020	0.5%
Lovćen banka				65,084.00	09/08/2020	2.20%
Zirat banka AD, Podgorica	<hr/> 3.935.349			<hr/> 2.911.924		

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****21. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)**

	Kamatna stopa (%)	31. decembar 2020.	31.decembar 2019.
Obveznice koje se drže do dospijeća sa fiksnom kamatnom stopom	5.75%	3.138.981.69	-
Ostale obveznice	5.75%	<u>2.278.450</u>	<u>4.923.189</u>
		5.417.431	4.923.189
		<u> </u>	<u> </u>

Kratkoročne obveznice sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u ukupnom iznosu od EUR 5.417.431 odnose se na obveznice koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore, sa rokom dospijeća 10. mart 2021. godine i čiji je prinos od 5,75% na godišnjem nivou.

22. GOTOVINSKA SREDSTVA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Žiro računi	426.661	542.594
Blagajna	<u>265</u>	<u>48</u>
	<u>426.926</u>	<u>542.642</u>

23. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Udio u prenosnoj premiji, stanje na početku godine	640.952	569.586
Promjena udjela reosiguravača u prenosnoj premiji	69.894	71.366
	710.846	640.952
Udio u prenosnoj premiji, stanje na kraju godine		
Udio reosiguravača u rezervisanim štetama, stanje na početku godine	346.161	339.046
Promjena udjela reosiguravača rezervisanim štetama	90.232	7.226
Promjene udjela saosiguravača u rezervisanim štetama		(111)
Ukupni udio reosiguravača u rezervisanim štetama, stanje na kraju godine	436.393	346.161
Ukupno udio reosiguravača u tehničkim rezervama	1.147.239	987.113

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****24. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Odloženi troškovi sticanja osiguranja:		
Troškovi provizije	446.404	410.488
Ostala aktivna vremenska razgraničenja:		
Unaprijed plaćeni troškovi zakupa	30.421	55.663
Unaprijed plaćeni ostali troškovi	504	504
	30.925	56.167
	477.329	466.655

25. OSNOVNI KAPITAL

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Akcijski kapital-obične akcije	4.033.303	4.033.303
Revalorizacione rezerve	123.951	312.438
Preneseni i neraspoređeni (dobitak)	5.074.396	3.314.533
- Prenesena dobit iz prethodnih godina	3.314.533	2.080.615
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	1.759.863	1.233.918
Ukupno rezerve:	9.231.650	7.660.274

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Društvo ima 19.402 akcija čija nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 207,8808. Jedini akcionar Društva je Pozavarovalnica SAVA d.d. Ljubljana iz Slovenije.

Društvo je registrovano za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja. U skladu sa Članom 21 Zakona o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16), Društvo za osiguranje je dužno da obezbijedi minimalni akcijski kapital koji ne može biti manji od EUR 3.000.000 za sve vrste neživotnih osiguranja. Akcijski kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 4.033.303 čime ispunjava minimalno propisane zahtjeve po navedenom osnovu.

Imajući u vidu novonastalu situaciju sa pandemijom Covid 19, Agencija za nadzor osiguranja je izdala strogu preporuku za ublažavanje negativnih posljedica epidemije Covid-19 na tržište osiguranja, kojom sugeriše osiguravajućim društvima da privremeno ne isplaćuju dividende akcionarima. Poštujući strogu preporuku Agencije, prilikom izrade Rebalansa Godišnjeg plana za 2020. godinu, Društvo nije vršilo isplatu dividende u 2020. godini.

Ostatak zadržane dobiti iz prethodne godine na dan 31. decembra 2020. iznosi EUR 3.314.533, dok neraspoređena dobit iz tekuće godine iznosi EUR 1.759.863.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

25. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)

25.1. Margina solventnosti

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. list Crne Gore“ 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvjek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora, kako je prikazano u pregledu:

(u EUR)	<u>31. decembra 2020.</u>
Margina solventnosti tekuće 2020. Godine	2.268.498
Margina solventnosti prethodne 2019. Godine	2.268.498
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju tekuće 2020. Godine	8.895.552
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju prethodne 2019. Godine	<u>8.825.247</u>
Margina solventnosti za 2020. godinu iznosi	<u>2.268.498</u>
(u EUR)	<u>31. decembra 2019.</u>
Margina solventnosti tekuće 2019. Godine	2.268.498
Margina solventnosti prethodne 2018. Godine	2.155.874
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju tekuće 2019. Godine	8.825.247
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju prethodne 2018. Godine	<u>8.944.056</u>
Margina solventnosti za 2019. godinu iznosi	<u>2.268.498</u>

Visina garantnog kapitala na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 7.261.372 i iznad je obračunate margine solventnosti koja iznosi EUR 2.268.498. Za 2020. godinu marginu solventnosti je obračunata u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja margine solventnosti („Sl. list CG“, br. 014/13).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****25. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)****25.2. Adekvatnost kapitala**

Obračun adekvatnosti kapitala prikazan je u sljedećem pregledu:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
OBRAČUN KAPITALA		
I OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	7.261.371	6.033.815
1 Uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev akcijskog kapitala	4.033.303	4.033.303
2 Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja		
3 Rezerve iz dobiti		
4 Prenesena dobit iz prethodnih godina	3.314.532	2.080.615
5 Otkupljene sopstvene akcije		
6 Nematerijalna imovina	(86.464)	(80.103)
7 Preneseni gubitak i gubitak tekuće godine		
8 Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete		
II DOPUNSKI KAPITAL		
III GARANTNI KAPITAL (I + II)	7.261.371	6.033.815
IV STAVKE ODBITKA		
V KAPITAL (I + II - IV)	7.261.371	6.033.815

Da bi osiguravajuće društvo imalo adekvatnost kapitala 3 kriterijuma moraju biti zadovoljeno u skladu sa Zakonom o osiguranju:

1. Ukupan kapital mora biti najmanje jednak margini solventnosti;
2. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti i
3. Garantni kapital mora biti najmanje jednak iznosu akcijskog kapitala propisanog čl. 21 Zakona o osiguranju

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine ispunjava uslove adekvatnosti kapitala iz čl. 98 i 98a Zakona o osiguranju. Kapital Društva veći je od margine solventnosti, garantni kapital veći je od 1/3 margine solventnosti odnosno garantni kapital veći je od iznosa akcijskog kapitala propisanog čl. 21. Zakona o osiguranju (koji ne može biti manji od EUR 3.000.000 za društva za osiguranje koje obavlja sve zakonom propisane poslove neživotnih osiguranja) što je prikazano u sljedećem pregledu:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Kapital	7.261.371	6.033.814
Garantni kapital	7.261.371	6.033.814
Margina solventnosti	2.268.498	2.268.498
Minimalni akcijski kapital	3.000.000	3.000.000

U skladu sa prikazanim, Društvo je bilo kapitalno adekvatno na dan 31. decembra 2020. godine, visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbeđenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja Društva u budućem periodu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine

26. BRUTO TEHNIČKE REZERVE

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	3.868.715	3.962.080
Prenosna premija ostalih osiguranja	3.536.476	3.446.196
	7.405.191	7.408.276
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	1.768.739	1.855.555
Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljenе štete	6.637.860	6.659.221
Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	925.345	656.632
	9.331.945	9.171.408
Bruto druga osiguravajuća tehnička rezrevisanja	146.233	182.396
	16.883.369	16.762.080

Promjene na prenosnim premijama imovinskih osiguranja u toku godine bile su sledeće:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prenosna premije osiguranja, stanje na dan 1. januara	7.408.276	6.766.682
Promjena u toku godine (napomena 5)	(3.085)	641.594
	7.405.191	7.408.276
Prenosna premija osiguranja, stanje na dan 31. Decembra		
Promjena prenosne premije saosiguranja u toku godine	-	-
	7.405.191	7.408.276

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u cijelosti ima pokriće bruto tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive u iznosu od EUR 16.883.369. Sredstva koja se u skladu sa zakonskom regulativom mogu koristiti za pokriće iznose EUR 19.578.353, tako da na kraju 2020. godine Društvo ima investiranih sredstava preko pokrića bruto tehničkih rezervi u iznosu od EUR 2.694.984, ili je na nivou pokrića od 115.96%.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****26. BRUTO TEHNIČKE REZERVE (nastavak)**

Društvo prihode od prodaje zelenih kartona ne razgraničava kao obračunatu bruto premiju, već ih cijelokupno priznaje u periodu nastanka transakcije.

Promjene na rezervisanim štetama neživotnog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

(U EUR)	31. decembar 2020.	31.decembar 2019.
Prijavljene a nelikvidirane štete, stanje na dan 1. januara	1.855.555	1.974.669
Promjena u toku godine (napomena 7)	<u>(86.816)</u>	<u>(119.114)</u>
Rezervisanja za prijavljene a nelikvidirane štete, stanje na dan 31. decembra	1.768.739	1.855.555
Nastale neprijavljene štete, stanje na dan 1. januara	6.659.221	6.525.355
Promjena u toku godine (napomena 7)	<u>(21.360)</u>	<u>133.866</u>
Rezervisanja za nastale neprijavljene štete, stanje na dan 31. decembra	6.637.861	6.659.221
Troškovi likvidacije šteta, stanje na dan 1. januara	656.630	783.078
Promjena u toku godine (napomena 7)	<u>268.715</u>	<u>(126.446)</u>
Rezervisanja za troškove likvidacije šteta, stanje na dan 31. decembra	925.345	656.632
	9.331.945	9.171.408
	31. decembar 2020.	31.decembar 2019.
Bruto druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, stanje na dan 1. januara	182.396	197.716
Promjena u toku godine (napomena 8)	<u>(36.163)</u>	<u>(15.320)</u>
Bruto druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, stanje na dan 31. decembra	146.233	182.396

Izmjenama Zakona o osiguranju („Sl. list CG”, 045/12) koji je stupio na snagu 17. avgusta 2012. godine, ukinuta je obaveza formiranja rezervi za izravnjanje rizika za ostale vrste neživotnih osiguranja, osim za društva koja obavljaju poslove kreditnog osiguranja. Kasnijim izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG”, 006/13 i 055/16) ova odredba je ostala nepromijenjena, te od strane Društva ne postoji potreba formiranja istih.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2020. godine

27. OSTALA REZERVISANJA

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rezervacije za otpremnine i jubilarne nagrade	26.288	28.524
Rezervacije za sudske sporove(napomena 31)	80.418	12.500
	106.706	41.024

Rezervisanje za naknade zaposlenima odnose se na dugoročna rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina za odlazak u penziju i jubilarne nagrade nakon ispunjavanja uslova. Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu EUR 26.288 sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarnih nagrada. U skladu sa čl. 27 Opštег kolektivnog ugovora obaveza poslodavaca je da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini od 3 minimalne neto zarade.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane ovlašćenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) fluktuacija zaposlenih 3,46%, u zavisnosti od godina života;
- b) godišnje kamatne stope u intervalu od 0,421% do 2,226% u zavisnosti od godina zaposlenog, a za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima;
- c) stopa rasta otpremnina i nagrada 1,80%

Rezervacija za sudske sporove u iznosu od EUR 80.418 se odnosi na ostale sporove pasivne legitimacije van sporova iz osnovne djelatnosti Društva. Rezervisanje je izvršeno u skladu sa procedurom za rezervisanje ovih sporova, a na osnovu mišljenja o osnovanosti istih od strane pravnog zastupnika ili advokatske kancelarije Društva.

28. KRATKOROČNE OBAVEZE

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveze prema dobavljačima	103.254	161.517
Obeveze prema dobavljačima u grupi	101.022	107.142
Obaveze za reosiguranje	41.288	43.096
Obaveze za reosiguranje u grupi	215.214	160.010
Obaveze po osnovu primljenih avansa	95.200	77.486
Obaveze za poreze na premiju osiguranja i pozarnu takstu	96.282	94.063
Obaveze po osnovu šteta	1.914	3.235
Obaveza za Garantni fond	-	-
Kratkoročne obaveze po osnovu poreza na dobit	163.863	116.916
Ostala rezervisanja za zaposlene	176.037	164.565
Rezervisanje za neiskorištene godišnje odmore	57.976	50.569
Ostale kratkoročne obaveze	1.070	1.891
Kratkoročne obaveze po osnovu zakupa	91.642	89.566
Kratkoročne obaveze po osnovu zakupa u grupi	2.367	2.375
	1.147.129	1.072.432

U cilju održavanja tekuće likvidnosti, Društvo je sa Pozavarovalnicom Sava d.d. Ljubljana skloplilo kratkoročni ugovor o revolving kreditu broj 000-1599 od 16 jula 2018. godine, sa rokom trajanja do 12. jula 2019. godine. Od 12. novembra 2019. godine sačinjen je novi ugovor broj 06-31466/2019, sa rokom trajanja do 12. jula 2020. godine. Dana 10.08.2020 potpisana je novi ugovor o kratkoročnom revolving kreditu, sa rokom trajanja do 12. jula 2021. godine. U skladu sa definisanim uslovima iz kredita, postoji mogućnost višestrukog povlačenja i otplata sredstava do iznosa od EUR 1.000.000. Društvo tokom 2020. godine nije u koristilo mogućnost povlačenja ovih sredstava, tako da tokom 2020. godine kao ni na 31. decembar, po ovom osnovu nije bilo nikakvih obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****29. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

(U EUR)	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Preventiva	609.615	527.494
Razgraničene provizije reosiguranja	164.061	119.501
Ukalkulisani porez na premiju	145.176	157.349
Ostala PVR	2.479	953
	921.331	805.297

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugaćim uslovima i u drugaćim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2020. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine su kao što slijedi:

Rashodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rashodi po osnovu premije reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	1.091.395	958.468
Rashodi po osnovu obrade steta -provizije	Sava osiguranje a.d,Beograd (nezivot)	10.622	6.749
Rashodi po osnovu obrade steta -provizije	Podružnica Hrvatska d.d, Zagreb	1.785	5.332
Rashodi po osnovu obrade steta -provizije	Zavarovalnica Sava Slovenija	-	300
Rashodi kamata po osnovu kratk.kredita	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana		-
Rashodi provizija	TBS d.o.o Slovenija	5.531	7.403
Poslovni rashodi -zakup licenci	Zavarovalnica Sava Slovenija	4.631	4.631
Poslovni rashodi - reklama	Sava Car d.d.Podgorica	124.000	168.000
Rashodi kamata	Sava Car d.d.Podgorica	131	80
Erashod amortizacije MSFI16	Sava Car d.d.Podgorica	2.383	2.446
Ostali poslovni rashodi	Sava Car d.d.Podgorica	579	8.270
Rashodi preventive	Sava Car d.d.Podgorica	-	20.000
Rashodi za zakup	Sava Car d.d.Podgorica	-	-
Trosak provizija	Sava agent d.o.o Podgorica	647.959	679.261
		1.889.016	1.860.938

Prihodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi od provizije reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	188.136	193.309
Prihodi od steta po osnovu reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	432.944	387.728
Prihodi od obrade steta - provizija	Sava osiguranje a.d, Beograd (nezivot)	809	5.854
Prihodi od obrade steta - provizija	Sava osiguruvanje a.d. Skoplje	200	785
Prihodi od obrade steta - provizija	Podružnica Hrvatska d.d, Zagreb	-	200
Prihodi od obrade steta - provizija	Zavarovalnica Sava Slovenija	268	1.105
Prihod od premije	Sava Car d.o.o. Podgorica	3.108	3.300
Prihodi od kamata	Sava Car d.o.o. Podgorica	-	2.533
Prihod od premije	Sava agent d.o.o Podgorica	855	860
Prihodi od zakupa	Sava Car d.o.o. Podgorica	7.248	2.400
Prihodi od zakupa	Sava agent d.o.o Podgorica	8.106	3.300
Udjeli u dobiti	Sava agent d.o.o Podgorica	-	-
		641.674	601.374

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2020. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Potrazivanja	Naziv povezanog lica	31. decembar 2020.	31. decembar 2020.
Potrazivanja u stetama iz reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	324.447	57.757
Iznos osiguravajućih tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuću drustvapo osnovu rezervisanih steta	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	176.335	249.421
Iznos osiguravajućih tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuću drustvapo osnovu prenosne premije	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	655.986	508.539
Potrazivanja za proviziju reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	55.934	44.318
Potrazivanja po osnovu refundacije troskova	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	-	-
Potrazivanja za obradjivacku proviziju	Sava osiguranje a.d, Beograd (nezivot)		2.567
Potrazivanja za obradjivacku proviziju	Podružnica Hrvatska d.d, Zagreb	426	
Avansi dati zastupnicima u osiguranju	Sava agent d.o.o Podgorica	2.067.383	1.899.807
		3.280.511	2.762.409
Obaveze	Naziv povezanog lica	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	215.214	160.010
Obaveza u rezervisanim stetama	TBS d.o.o Slovenija	-	1.533
Obaveza iz poslovanja	TBS d.o.o Slovenija	-	823
Kratkorocno odlozeni troskovi -razgranicene provizije	Pozavarovalnica Sava dd,Ljubljana	162.373	117.569
Obaveza po osnovu fakture za refundaciju troskova	Podružnica Hrvatska d.d, Sava osigurovanje a.d. Skopje	-	722
Obaveza po osnovu fakture za refundaciju troskova	Zagreb	-	1.807
Druge kratkorocene obaveze	Sava agent d.o.o Podgorica	78.388	18.686
Obaveze iz poslovanja	Sava Car d.d.Podgorica	-	15.104
Obaveze za povracaj	Sava Car d.d.Podgorica	22.635	70.000
		478.610	386.254

Iznos od EUR 2.067.383 sa stanjem na 31. decembra 2020. godine, se odnosi na data sredstva zastupnicima, u skladu sa ugovorom o poslovno tehničkoj saradnji broj 000-2805 od 25. decembra 2013. godine i aneksom ugovora br.000-1712 od 31. jula 2015. godine, sklopljenim između Društva i društva za zastupanje „Sava Agent“ d.o.o. Podgorica. „Sava Agent“ d.o.o. Podgorica vrši mjesечni povraćaj datih sredstava u prethodnom mjesecu, kroz najviše 13 mjesечnih rata. Kao sredstvo obezbjeđenja povraćaja duga Društvu, od strane „Sava Agent“ d.o.o. Podgorica dostavljene su mjenice i mjenična ovlašćenja. Način praćenja, kontrole naplate, kao i obustave plasiranja sredstava krajnjim korisnicima u slučaju kašnjenja, kao i druge aktivnosti na naplati potraživanja su regulisane posebnim procedurama.

Na osnovu Statuta Društva, Opštег kolektivnog ugovora, kao i Ugovora o pravima, obavezama, ovlašćenjima i zaradi višeg rukovodstva Društva, u 2020. godini ključnom rukovodećem osoblju su obračunata i isplaćena bruto kratkoročna primanja (sa svim pripadajućim porezima i doprinosima) u iznosu EUR 364.121 (2019: EUR 376.769), te po drugom osnovu ovom osoblju nije bilo isplata.

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Pored navedenog, u skladu sa Odlukom br 001-1788/3 i Ugovorom o pravima, obavezama, odgovornosti i naknadi za rad članu Odbora direktora br. 004-1819/1, obračunata i isplaćena naknada sa svim poreskim obavezama i obavezama za doprinose za izvršene usluge u periodu od 01.01 do 30.06. 2019. godin i iznosi EUR 9.135 (2018: EUR 35.913), a odnosi se na kratkoročna primanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2020. godine****30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Shodno članu 35 tačka 3 Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“ br. 006/02 i „Sl. list CG“ broj 017/07, 080/08 i 036/11) članovi Odbora direktora Društva su dali pojedinačne Izjave da Društvo nije pretrpjelo štetu iz poslova i transakcija sa povezanim licima koji su obavljene u 2020. godini.

U Izjavama je navedeno da su upoznati sa svim pravnim poslovima i transakcijama koje je Društvo imalo sa svojim Matičnim društvom i društvima u kojima Matično društvo, ima status matičnog ili zavisnog društva.

31. SUDSKI SPOROVI

Društvo na dan 31. decembra 2020. godine, vodi veći broj sporova koji su proistekli iz osnovne djelatnosti Društva. Ovi sporovi smatraju se uobičajenim za našu djelatnost (to su sporovi radi naplate duga na ime neuplaćene premije osiguranja i sporovi za naplatu regresnih potraživanja).

Pored navedenog, u Društvu je aktivno par sporova pasivne legitimacije (radni sporovi i jedan spor radi isplate troškova održavanja) u ukupnom iznosu EUR 80.418 (napomena 27). Društvo prati, analizira i kvartalno rezerviše sporove shodno procjeni pravnog zastupnika ili advokatske kancelarije. Rezervacije se na kraju kvartala preispisuju tako da odražavaju trenutnu procjenu, shodno stanju u spisima predmeta.

32. MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA

1. Društvo je u 2020. godini obavljalo poslove osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano.

2. Rasporedjivanje fakturisane premije izvršeno je u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva. Ukupan režijski dodatak u 2020. godini iznosio je 3.357.815 Eur i u ukupno ostvarenoj premiji učestvuje sa 26,16%. Troškovi sprovođenja osiguranja, nakon umanjenja za prihode od provizije reosiguranja, iznose 4.139.821 Eur i za 780.006 Eur su veći od režijskog dodatka.

Troškovi sprovođenja osiguranja su u 2020. godini, osim režijskog dodatka, pokriveni i iz ostalih izvora u iznosu od 565.852 Eur tako da nepokriveni dio troškova sprovođenja osiguranja iznosi 216.154 Eur. Društvo je uprkos većim troškovima sprovođenja osiguranja u odnosu na režijski dodatak raspolagalo izvorima sredstava za uredno pokriće obaveza za isplatu šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju. U narednom periodu Društvo bi trebalo da nastavi da preduzima aktivnosti na svođenje troškova sprovođenja osiguranja u raspoložive okvire.

3. Kapital i garantni kapital Društva na 31.12.2020. godine iznose 7.261.372 Eur. Društvo ispunjava uslove kapitalske adekvatnosti propisane Zakonom o osiguranju. Kapital Društva veći je od margine solventnosti koja iznosi 2.268.498 Eur. Garantni kapital veći je od 1/3 margine solventnosti. Garantni kapital veći je od iznosa minimalnog akcijskog kapitala za 4.261.372 Eur. Visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja Društva.

4. U skladu sa Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje, Društvo na dan 31.12.2020. godine ima 15,96% preko pokrivenost bruto tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive što nominalno iznosi 2.694.985 Eur.

5. Društvo je u sprovođenju osiguranja primjenjivalo usvojene uslove i tarife osiguranja. Sve izmjene i dopune postojećih, kao i novi uslovi i tarife osiguranja usvojeni su od strane nadležnog organa Društva uz mišljenje ovlašćenog aktuara.

6. Društvo je obezbjedilo zadovoljavajući stepen ažurnosti u riješavanju i isplati zahtjeva za naknadu šteta.

7. Obračun prenosnih premija je izvršen u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija.

8. Rezervisanje za nastale prijavljene, nastale neprijavljenе i rentne štete izvršeno je u skladu sa Pravilnikom Društva i važećom regulativom u iznosu od 9.331.944,58 Eur. Učeće ukupnih rezervacija šteta (za nastale prijavljene, nastale neprijavljenе i rentne štete, sa uključenim troškovima) u ukupnoj tehničkoj rezervi iznosi 55,27%.

9. Društvo je u skladu sa Pravilnikom o formiranju i obračunavanju tehničkih rezervi za neistekle rizike formiralo rezerve za neistekle rizike u iznosu od 146.233,04 Eur.

10. Društvo je obezbjedilo visoku likvidnost u izvršavanju svojih obaveza.

11. Društvo je sprovodilo politiku reosiguranja i saosiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju i obezbjedilo je reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2020. godine**

32. MIŠLJENJE Ovlašćenog aktuara (nastavak)

12. Bruto i neto kombinovana kvota na 31.12.2020. su manje od 1. Međutim, za vrste osiguranja 01, 04, 07, 08, 12 i 18 kombinovana kvota je veća od 1 kao posledica nižeg iznosa premije osiguranja uslijed okolnosti izazvanih pojavom virusa Covid 19, te je neophodno da Društvo u narednom periodu nastavi sa praćenjem rezultata u ovim vrstama osiguranja.

13. Društvo je u poslovnoj 2020. godini ostvarilo dobit iz poslovanja koja, nakon oporezivanja, iznosi od 1.759.863 Eur.

ZAKLJUČAK

Aktuarske pozicije i druge kategorije na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje su u skladu sa Zakonom, propisima donijetim na osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja. Takođe su u skladu sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, te obezbeđuju očuvanje vrijednosti imovine i garantuju trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju, kao i likvidnost u izvršavanju obaveza Društva.

Na osnovu svega navedenog, u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuara, dajem pozitivno mišljenje na finansijski izvještaj Društva za poslovnu 2020. godinu.

33. PORESKI RIZICI

Crna Gora trenutno ima više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na premiju osiguranja, porez na dodatu vrijednost, poreze na dobitak i poreze na zarade, zajedno sa drugim porezima koji ne zavise od rezultata poslovanja. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvo može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 065/01, 080/04, 029/05, „Službeni list Crne Gore”, br. 073/10, 020/11, 028/12, 008/15, 047/17), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina od isteka godine u kojoj je obavezu trebalo utvrditi, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Crnoj Gori bude značajniji od poreskog rizika u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemima.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Rukovodstvo Društva smatra da nema značajnih usklađivih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi uticali na pojedinačne finansijske izvještaje za 2020. godinu.

Potpisano u ime Akcionarskog društva Sava osiguranje, Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja

(Vesna Čakić)

Ulica Svetlane Kane Radević br.1,
81 000 Podgorica

T/F: +382 (0) 20 234 008

E: info@sava.co.me

W: www.sava.co.me

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA O POSLOVANJU

2020

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA O POSLOVANJU
PREDSTAVLJA VJERODOSTOJAN PRIKAZ DJELATNOSTI,
RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA AKCIONARSKOG
DRUŠTVA SAVA OSIGURANJE PODGORICA OSTVARENIH
U 2020. GODINI.

SADRŽAJ

I. DOSADAŠNJI I OČEKIVANI RAZVOJ AD SAVA OSIGURANJE	5
1. ISTORIJA DRUŠTVA	6
2. KLJUČNI POKAZATELJI POSLOVANJA DRUŠTVA U PERIODU 2016-2020	7
3. RAZVOJNA STRATEGIJA DRUŠTVA	9
3.1. MISIJA, VIZIJA, VRIJEDNOSTI	9
3.2. STRATEŠKA USMJERENJA	9
3.3. PLANOVI ZA 2021. GODINU	10
 II. O AD SAVA OSIGURANJE	 12
1. LIČNA KARTA DRUŠTVA	13
2. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	14
2.1. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	14
2.2. VLASNIČKA STRUKTURA	17
2.3. ORGANI VOĐENJA I UPRAVLJANJA	17
3. ORGANIZACIONA STRUKTURA NA DAN 31.12.2020.	19
4. DIREKTORI SEKTORA I SLUŽBI NA DAN 31.12.2020.	20
5. POSLOVNA MREŽA NA DAN 31.12.2020.	21
5.1. SPISAK POSLOVNIH JEDINICA	22
5.2. MAPA POSLOVNIH JEDINICA	23
6. ZAPOSLENI	24
7. POSLOVANJE AD SAVA OSIGURANJE U 2020. GODINI	26
7.1. DOGAĐAJI KOJI SU OBILJEŽILI 2020. GODINU	26
8. PRIVREDNO OKRUŽENJE I TRŽIŠTE OSIGURANJA	31
8.1. EKONOMSKI AMBIJENT U CRNOJ GORI	31
8.2. CRNOGORSKO TRŽIŠTE OSIGURANJA I TRŽIŠNA POZICIJA AD SAVA OSIGURANJE U 2020. GODINI	33
9. PONUDA AD SAVA OSIGURANJE PODGORICA	38
9.1. OSIGURANJE LICA OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA	38
9.2. OSIGURANJE MOTORNIH VOZILA	38
9.3. OSIGURANJE IMOVINE	38
9.4. OSTALA OSIGURANJA	38
9.5. SPISAK VAŽEĆIH USLOVA I TARIFA	39
10. FINANSIJSKI REZULTAT	42

10.1.	OSNOVNE KATEGORIJE FINANSIJSKOG REZULTATA	42
10.2.	PREGLED POSLOVANJA U BROJKAMA	48
10.3.	OPERATIVNI TROŠKOVI	58
10.4.	PROMJENE TEHNIČKIH REZERVACIJA	61
10.5.	PRINOS INVESTICIONOG PORTFOLIJA AD SAVA OSIGURANJE	62
11.	FINANSIJSKI POLOŽAJ	63
11.1.	AKTIVA	64
11.2.	PASIVA	67
11.3.	ADEKVATNOST KAPITALA	70
12.	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	71
13.	UPRAVLJANJE RIZICIMA	72
13.1.	FUNKCIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA	72
13.1.1.	KATEGORIJE RIZIKA	74
13.1.2.	RIZICI KOJE JE DRUŠTVO IDENTIFIKOVALO VEZANO ZA COVID-19	76
13.2.	FUNKCIJA USKLAĐENOSTI	78
13.3.	AKTUARSKA FUNKCIJA	79
13.4.	FUNKCIJA INTERNE REVIZIJE	80
14.	DRUŠTVENA ODGOVORNOST	82
14.1.	ODNOS PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI I ZAJEDNICI	82
14.2.	NAŠI ZAPOSLENI	83
14.3.	KOMUNIKACIJA SA CILJnim GRUPAMA	84
15.	ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE	86
16.	ODNOS SA MATIČNIM DRUŠTVOM I POVEZANIM DRUŠTVIMA	86
17.	IZABRANI POKAZATELJI POSLOVANJA	87

I.DOSADAŠNJI I OČEKIVANI RAZVOJ AD SAVA OSIGURANJE

1. ISTORIJA DRUŠTVA

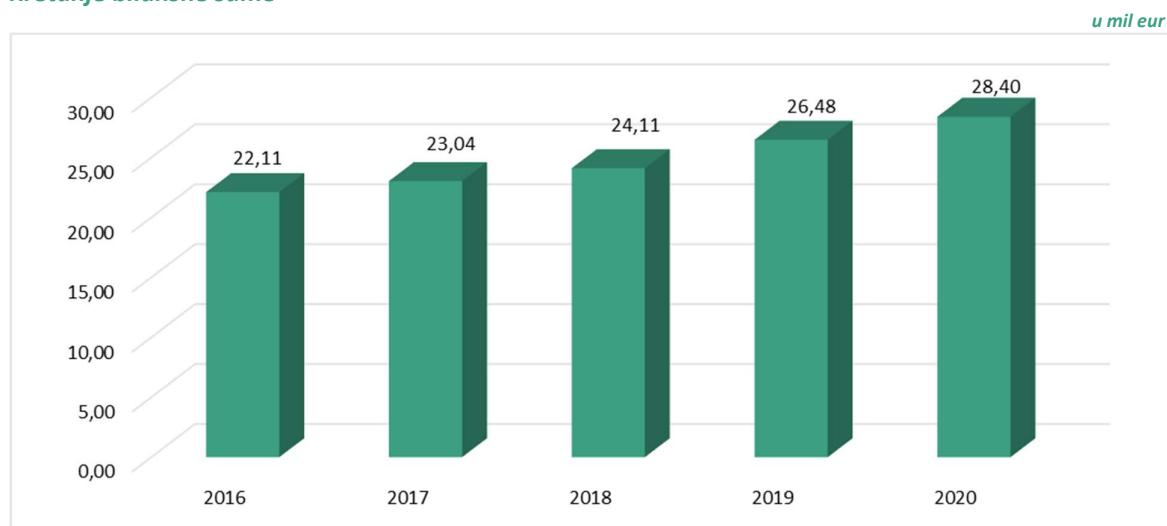
Akcionarsko društvo Sava osiguranje Podgorica, koje je u 100% vlasništvu Pozavarovalnice Sava d.d. (Sava Re), posluje na crnogorskom tržištu osiguranja preko 20 godina. Po tržišnom učešću, zauzima drugo mjesto na domaćem tržištu neživotnih osiguranja (17,4%).

Slijedi pregled najznačajnijih događaja u razvoju Društva:

Godina	Najznačajniji događaji u razvoju
1999	31.decembra, Društvo je upisano u Registar privrednog suda u Podgorici kao Akcionarsko društvo Ekos Montenegro osiguranje.
2000	22. decembra, naziv Društva je promijenjen u AD Montenegro osiguranje.
2007	Društvo je u većinskom vlasništvu grupacije Sava Re (27.novembra, na Montenegro berzi izvršena je kupovina akcija od strane Save Re).
2008	Agencija za nadzor osiguranja je 2. aprila donijela Rješenje broj 304-1/08 kojim se Društvu izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja, propisanih članom 10 Zakona o osiguranju.
2009	Početkom godine, Sava Re je steklo vlasništo nad svim akcijama Društva i postalo jedini vlasnik.
	Naziv Društva je, Odlukom Odbora direktora, promijenjen u Akcionarsko društvo za osiguranje Sava Montenegro Podgorica.
2010	U septembru, na osnovu Odluke Odbora direktora, Akcionarsko društvo za osiguranje Sava Montenegro Podgorica je osnovalo Društvo sa ograničenom odgovornošću Sava Car Podgorica, čija je osnovna djelatnost tehničko ispitivanje i analiza.
2014	U februaru, Društvo je otkupom osnivačkog uloga steklo vlasništo nad društvom za zastupanje u osiguranju Montagent DOO.
2016	05. decembra, naziv Društva je promijenjen u Akcionarsko društvo Sava osiguranje Podgorica.
2011-2020	Uspješno poslovanje Društva, ostvarivanje pozitivnog rezultata poslovanja.

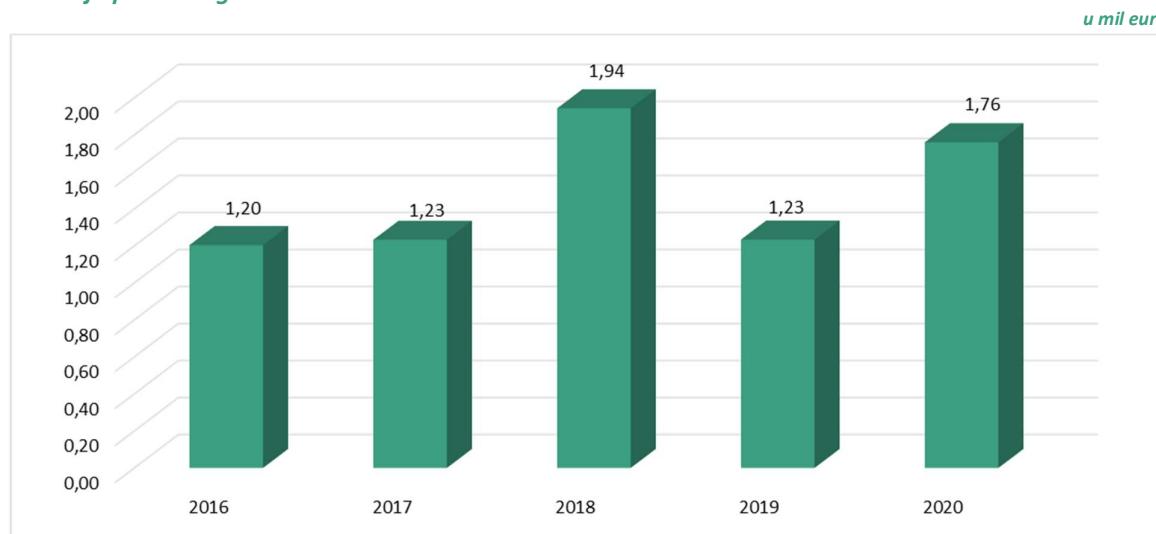
2. KLJUČNI POKAZATELJI POSLOVANJA DRUŠTVA U PERIODU 2016-2020

Kretanje bilansne sume

Bilansna suma na kraju 2020. godine veća je za 7,3% u odnosu na 2019. godinu. Kada posmatramo period od poslednjih pet godina, najveću bilansnu sumu imali smo upravo na kraju 2020. godine.

Kretanje poslovnog rezultata

2020. godina, uprkos izazovnim uslovima rada u vrijeme velike pandemije Covid-19, bila je još jedna godina uspješnog poslovanja naše kompanije. Ostvaren je pozitivan rezultat poslovanja u iznosu od 1,76 mil Eur.

Finansijski pokazatelji	2016	2017	2018	2019	2020
Bruto premija (sa primljenim saosiguranjem)	11.656.792	12.354.736	12.804.286	13.758.703	12.837.141
Neto prihodi od premije	9.939.171	10.334.042	10.955.771	11.522.629	11.178.275
Bruto štete (smanjene za regrese)	4.166.875	4.314.186	4.671.859	5.938.717	5.038.314
Neto rashodi za štete	4.093.064	4.149.029	4.215.579	4.982.465	4.655.058
Operativni troškovi	5.599.404	5.591.909	5.800.926	5.774.275	5.005.985
Bruto štetni koeficijent	35,7%	34,9%	36,5%	43,2%	39,2%
Bruto mjerodavni koeficijent	39,8%	35,9%	37,4%	44,4%	40,5%
Neto mjerodavni koeficijent	41,2%	42,4%	38,2%	43,1%	41,3%
Bruto troškovni koeficijent	48,2%	45,4%	45,3%	42,4%	39,3%
Neto troškovni koeficijent	54,3%	52,0%	51,2%	48,2%	41,9%
% troškova sticanja osiguranja u bruto premiji	27,0%	26,3%	27,0%	27,7%	23,6%
% ostalih troškova u bruto premiji	21,2%	19,1%	18,3%	14,7%	15,7%
Rezultat prije oprezivanja	1.351.516	1.352.556	2.104.176	1.356.801	1.930.345
Rezultat posle oprezivanja	1.204.217	1.232.771	1.943.279	1.233.918	1.759.863
Neto osig. tehničke rezerve	14.618.005	15.034.217	15.338.867	15.774.966	15.736.130
Aktiva	22.112.855	23.036.711	24.107.225	26.477.687	28.401.933
Kapital	5.387.579	5.794.784	6.312.130	7.660.274	9.231.651
ROA	5,4%	5,5%	8,2%	4,9%	6,4%
ROE	21,2%	22,0%	32,1%	17,7%	20,8%

U protekloj godini, uprkos padu bruto fakturisane premije, usled krize izazvane pojavom Covid-19, uspjeli smo da zadržimo drugu poziciju na domaćem tržištu osiguranja i zauzmemosmo 17,4% ukupnog tržišta neživotnih osiguranja. Na dan 31.12.2020. bruto i neto troškovni koeficijenti bili su na najnižem nivou u poslednjih pet godina, a koeficijenti ROE i ROA bili su na zavidnom nivou. Takođe, bruto štetni i bruto mjerodavni koeficijenti su zabilježili pad u odnosu na prethodnu godinu, dok su aktiva i kapital zabilježili rast.

3. RAZVOJNA STRATEGIJA DRUŠTVA

3.1. MISIJA, VIZIJA, VRIJEDNOSTI

MISIJA

- S** **Osiguranicima** obezbijediti kontinuitet sigurnosti uz partnerski odnos i podršku. Inovativnim, cjelovitim proizvodima i sveobuhvatnom i kvalitetnom uslugom nadmašiti očekivanja kupaca i povećati zadovoljstvo i lojalnost osiguranika.
- S** **Vlasnicima** obezbijediti unosnu budućnost obezbjeđivanjem prinosa na kapital.
- S** **Zaposlenima** omogućiti profesionalni i lični razvoj. Uvažavati potrebe, interes i sposobnosti zaposlenih podsticajnim sistemom nagrađivanja i napredovanja, jer su nezamjenjiv kreativni potencijal, podrška i uporište u realizaciji ciljeva.
- S** Prema **prirodnom i društvenom okruženju** graditi odgovoran odnos.

VIZIJA

- S** Biti osiguravajuće društvo koje je na domaćem tržištu osiguranja prepoznato kao pouzdan partner koji pruža usluge najvišeg kvaliteta i sigurnosti.

VRIJEDNOSTI

- S** Predanost klijentima,
- S** Inovativnost,
- S** Privrženost i zadovoljstvo zaposlenih,
- S** Poslovnost i etika,
- S** Uspješnost poslovanja i ugled Društva,
- S** Odgovoran odnos prema okruženju.

3.2. STRATEŠKA USMJERENJA

Društvo će i u narednom (strateškom) periodu nastojati da se razvija u moderno, digitalno, na klijentu orijentisano i održivo osiguravajuće društvo. Zato će akcenat biti stavljen na sledeće:

- S** Klijent u fokusu,
- S** Diverzifikacija portfelja,
- S** Razvoj postojećih i uvođenje novih kanala prodaje,
- S** Razvoj novih proizvoda i usluga osiguranja,
- S** Prepoznavanje tržišta i prodaja uz korišćenje modernih pristupa i novih tehnologija,
- S** Razvoj osiguranja u saradnji sa tehnološkim, inovativnim i specijalnim partnerima,
- S** Poboljšanje produktivnosti i ekonomičnosti.

3.3. PLANOVI ZA 2021. GODINU

Finansijskim planom Društva za 2021. godinu planirana je neto dobit u iznosu od 1,20 mil Eur. Ukupni prihodi Društva planirani su u iznosu od 12,42 mil Eur, dok su ukupni rashodi planirani u iznosu od 11,10 mil Eur.

Uprkos otežavajućim okolnostima koje je donijela kriza sa Covid-19, Društvo će nastojati da i 2021. godini zadrži jednu od liderских pozicija na tržištu osiguranja Crne Gore i ostvari planirani iznos bruto fakturisane premije (13,14 mil Eur). Prilikom projekcije premije za sledeću godinu, u skladu sa poslovnom politikom Društva i usvojenim smjernicama na nivou Grupacije, uzeti su obzir podaci o ostvarenoj bruto fakturisanoj premiji za osam mjeseci ove godine, očekivanja za poslednja četiri mjeseca, kao i stanje na domaćem tržištu osiguranja i makroekonomski ambijent.

Kada je u pitanju ostvarenje planirane bruto fakturisane premije, naši klijenti predstavljaju naš najveći resurs. U narednoj godini, trudićemo se da zadovoljstvo i lojalnost naših klijenata podignemo na još veći nivo. Obezbeđivanje visokog stepena zadovoljstva klijenata i ostvarivanje dugoročnog odnosa sa njima, predstavljaju imperativ savremenog poslovanja. Siguran put ka postizanju ovog cilja predstavlja redovna komunikacija i osluškivanje mišljenja, potreba i sugestija klijenata.

Optimalan broj zaposlenih sa odgovarajućom obrazovnom strukturom je prioritet kadrovske politike Društva i u 2021. godini. U Društvu se kontinuirano radi na razvijanju i usavršavanju kadrova tj. njihovom prilagođavanju potrebama Društva. Tokom 2020. godine sprovodile su se obuke za zaposlene iz raznih oblasti, a naši zaposleni su takođe bili učesnici na raznim seminarima i treninzima, uglavnom online – zbog situacije za Covid-19. Razvijanje i usavršavanje kadrova nastaviće se i u 2021. godini.

Prilikom planiranja vodilo se računa da budu dobri planirani pokazatelji o:

S Kapitalu Društva tj. da racio solventnosti bude veći od 110%. Prema planu za 2021. godinu, racio solventnosti iznosi 221%. Drugim riječima, planirana adekvatnost kapitala u skladu sa domaćom regulativom je na zadovoljavajućem nivou. Prilikom planiranja, zadovoljena su sva 3 kriterijuma za iznos ukupnog kapitala (ukupan kapital mora biti najmanje jednak margini solventnosti, garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti, garantni kapital mora biti najmanje jednak iznosu minimalnog akcijskog kapitala).

S Profitabilnosti Društva tj. da

- kombinovani koeficijent bude ispod 95% uz mogućnost odstupanja 2%. U skladu sa planiranim kretanjima premije, šteta, troškova i ostalih prihoda i rashoda Društva, planirani neto kombinovani S&P koeficijent za narednu godinu iznosi 92,3%.

S Finansijskim rizicima tj. da

- Pokriće bruto tehničkih rezervi bude u rasponu od 105% do 110% (limit ispod kog ne bi smjela da bude pokrivenost je 100%). Tako je za 2021. godinu Društvo planiralo da po osnovu ulaganja i deponovanja finansijskih sredstava, ima prekopokrivenost tehničkih rezervi u iznosu od 111,8%.
- Kursne razlike budu u rasponu od 0,85 do 1,15. Ipak, kako Društvo u svom poslovanju nije izloženo ovom riziku, tako nije planiran pomenuti pokazatelj.

- Ulaganja se vrše u skladu sa strateškim planom Grupe i pravilima definisanim GAM-om.
- Struktura investicija bude u skladu sa važećim zakonodavstvom i propisanim limitima ulaganja.
- Ulaganje imovine sprovodi u skladu sa odredbama i pravilima koja su određena trenutno važećim pravilima za finansijsko poslovanje društava unutar Grupe.

S Likvidnosti Društva tj. da Društvo ima dobru likvidnost (sposobnost blagovremenog isplaćivanja šteta i drugih obaveza Društva). I u 2021. godini, kao i do sada, prilikom investiranja, vodiće se računa da se

- Višak sredstava iznad pokrića tehničkih rezervi ulaže u strateška i visoko likvidna sredstva.

S Operativnim rizicima. Društvo će u narednoj godini posebnu pažnju posvetiti operativnim rizicima i to: IT rizicima, rizicima vezano za kadrove, poslovne procese i klijente, kako ne bi bile ugrožene razvojne aktivnosti kako Društva, tako i Grupacije kojoj pripadamo. U tom smislu, Društvo će nastaviti sa praćenjem definisanih indikatora operativnih rizika.

S Strateškim rizicima. U 2021. godini, kao i do sada, Društvo će voditi računa o rizicima koji bi mogli da imaju negativan uticaj na reputaciju tj. ugled Društva. Naše aktivnosti biće usmjerenе na ostvarivanju zacrtanih strateških ciljeva Društva, kao i na praćenje izmjena zakonske regulative, a vodiće se računa i o rizicima koje potencijalno mogu donijeti novi projekti.

II.O AD SAVA OSIGURANJE

1. LIČNA KARTA DRUŠTVA

Ime kompanije:	Aкционарско друштво Сава осигуранje Подгорица
Skraćeni naziv:	AD Sava osiguranje
Sjedište:	Ulica Svetlane Kane Radević br. 1, Podgorica, Crna Gora
Telefon:	+382 20 234 008
Fax:	+382 20 234 008
Call centar:	+382 20 40 30 20
E-mail:	info@sava.co.me
Web stranica:	www.sava.co.me
Datum registracije:	31.12.1999.
PIB:	02303388
Djelatnost:	Neživotno osiguranje
Osnovni kapital:	4.033.303 Eur
Broj akcija:	19.402
Udio u kapitalu:	Pozavarovalnica Sava d.d. Ljubljana, 100%
Organi upravljanja:	
Izvršni direktor:	Nebojša Šćekić
Odbor direktora:	Marko Jazbec- predsjednik Milan Viršek- član Edita Rituper - član
Sekretar Društva:	Ljiljana Mršović

2. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

2.1. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Na osnovu odredaba Zakona o privrednim društvima (Sl. list CG, br. 65/20 od 03.07.2020) i člana 14 Zakona o računovodstvu (Sl. list CG, br. 52/16 od 09.08.2016), daje se sledeća

IZJAVA

o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja Sava osiguranja AD Podgorica

Kodeksom korporativnog upravljanja, broj 004-2834/4 od 22.12.2017. godine, definisani su kriterijumi i mehanizmi korporativnog upravljanja u Društvu, kao i nadležnosti i odgovornosti pojedinih tijela i organizacionih jedinica u cilju obezbjeđivanja njihovog funkcionisanja sa namjerom postizanja strateških i poslovnih ciljeva.

Društvo u svom posovanju tokom 2020. godine nije odstupalo od pravila Kodeksa korporativnog upravljanja.

Predsjednik Odbora direkтора

Marko Jazbec

Na osnovu odredaba Zakona o privrednim društvima (Sl. list CG, br. 65/20 od 03.07.2020) i člana 14 Zakona o računovodstvu (Sl. list CG, br. 52/16 od 09.08.2016), daje se sledeća

I Z J A V A

o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja Sava osiguranja AD Podgorica

Kodeksom korporativnog upravljanja, broj 004-2834/4 od 22.12.2017. godine, definisani su kriterijumi i mehanizmi korporativnog upravljanja u Društvu, kao i nadležnosti i odgovornosti pojedinih tijela i organizacionih jedinica u cilju obezbjeđivanja njihovog funkcionisanja sa namjerom postizanja strateških i poslovnih ciljeva.

Društvo u svom poslovanju tokom 2020. godine nije odstupalo od pravila Kodeksa korporativnog upravljanja.

Član Odbora direktora

Edita Rituper

Na osnovu odredaba Zakona o privrednim društvima (Sl. list CG, br. 65/20 od 03.07.2020) i člana 14 Zakona o računovodstvu (Sl. list CG, br. 52/16 od 09.08.2016), daje se sledeća

IZJAVA

o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja Sava osiguranja AD Podgorica

Kodeksom korporativnog upravljanja, broj 004-2834/4 od 22.12.2017. godine, definisani su kriterijumi i mehanizmi korporativnog upravljanja u Društvu, kao i nadležnosti i odgovornosti pojedinih tijela i organizacionih jedinica u cilju obezbjeđivanja njihovog funkcionisanja, sa namjerom postizanja strateških i poslovnih ciljeva.

Društvo u svom poslovanju tokom 2020. godine nije odstupalo od pravila Kodeksa korporativnog upravljanja.

Član Odbora direktora

Milan Viršek

2.2. VLASNIČKA STRUKTURA

Kada je u pitanju vlasnička struktura, u 2020. godini nije bilo promjena. Akcionarsko društvo Sava osiguranje Podgorica je u 100% vlasništvu Reosiguravajućeg društva Sava Re, koje je najveći slovenački reosiguravač i najveći reosiguravač u regionu. Glavne karakteristike Društva Sava Re su: tradicija duga preko 40 godina, međunarodni ugled i stabilnost poslovanja.

Akcijski kapital Društva je podijeljen na 19.402 akcije, nominalne vrijednosti od 207,88 Eur po akciji. Sve akcije su obične (redovne) koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Društvo posluje kao jednočlano akcionarsko društvo. Jedan akcionar ima sve akcije i ima ovlašćenja skupštine akcionarskog društva i pravo da donosi sve odluke.

2.3. ORGANI VOĐENJA I UPRAVLJANJA

Organji Društva su: Skupština, Odbor direktora, Izvršni direktor i Sekretar.

2.3.1. SKUPŠTINA

Skupština akcionara predstavlja najviši organ Društva. U skladu sa Statutom Društva, redovna sjednica skupštine akcionara saziva se jednom godišnje i to u roku od tri mjeseca od završetka finansijske godine. Vanredna sjednica Skupštine je svaka osim redovne godišnje sjednice skupštine akcionara. Ovlašćenja Skupštine su definisana Statutom Društva. U 2020. godini održana je jedna redovna i jedna vanredna sjednica Skupštine akcionara.

Na prvoj redovnoj sjednici Skupštine akcionara Društva, koja je održana 27. marta 2020. godine, usvojeni su: Godišnji izvještaj menadžmenta o poslovanju za 2019. godinu, Finansijski izvještaji Društva za 2019. godinu, Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjim finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju, sa stanjem na dan 31.12.2019. godine, Mišljenja o podacima iz tromjesečnih izvještaja sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjem izvještaju o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja u 2019. godini, Godišnji izvještaj Službe interne revizije Društva o radu interne revizije za 2019. godinu i Izvještaj o izvršenoj reviziji godišnjeg računa za 2019. godinu.

Na ovoj sjednici su produženi mandati članovima Odbora direktora Milanu Viršeku, Editi Rituper i Marku Jazbecu, koji je ponovo imenovan za predsjednika Odbora direktora.

Odluka o imenovanju nezavisnog revizora za 2020. godinu DOO Deloitte donijeta je na prvoj vanrednoj sjednici Skupštine akcionara koja je održana 29. maja 2020. godine.

2.3.2. ODBOR DIREKTORA

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar. Članove Odbora direktora bira i razrješava Skupština akcionara. Ovlašćenja Odbora direktora su definisana Statutom Društva. Odbor direktora Društva u 2020. godini održao je 12 sjednica, a radio je u sledećem sastavu:

Odbor direktora	Funkcija
Marko Jazbec	predsjednik
Milan Viršek	član
Edita Rituper	član

Revizorski odbor. Revizorski odbor je u 2020. godini održao ukupno osam sjednica, a radio je u sastavu: Milan Viršek - predsjednik, Edita Rituper - član i Andreja Rahne - član.

Komisije Odbora direktora. U slučaju potrebe, Odbor direktora može formirati komisije koje bi mu pomagale u radu. Do sada, Odbor direktora nije formirao komisije.

2.3.3. IZVRŠNI DIREKTOR

Izvršni direktor je izvršni organ Društva, kojeg imenuje Odbor direktora.

Izvršni direktor	Datum stupanja na funkciju
Nebojša Šćekić	jul 2008. godine

2.3.4. SEKRETAR

Sekretara Društva imenuje Odbor direktora. Ovlašćenja Sekretara su definisana Statutom Društva.

Sekretar	Datum stupanja na funkciju
Ljiljana Mršović	april 2017. godine

3. ORGANIZACIONA STRUKTURA NA DAN 31.12.2020.

4. DIREKTORI SEKTORA I SLUŽBI NA DAN 31.12.2020.

Sektor/Služba	Direktor sektora/ šef službe
Sektor za prodaju osiguranja	Zoran Savić
Sektor tehnike osiguranja	Nataša Janičić
Sektor za finansije i računovodstvo	Dušanka Nikitović
Samostalna služba interne revizije	Jelena Jakovac
Samostalna služba za aktuarstvo, upravljanje rizicima i kontroling	Ljubica Radmilović
Samostalna pravna služba	Jasna Brnović
Samostalna služba za ljudske resurse	Ljiljana Mršović
Samostalna služba za opšte poslove i nabavku	Ljiljana Perović

5. POSLOVNA MREŽA NA DAN 31.12.2020.

Prodajnu mrežu Društva čine interna i eksterna prodajna mreža.

Internu prodajnu mrežu čine poslovnice i odjeljenja organizovana u okviru:

- Četiri regionalne službe:
 - Regionalna služba prodaje Sjever (poslovnice u Pljevljima, Beranama i Bijelom Polju).
 - Regionalna služba prodaje Centar (poslovnice u Nikšiću, Cetinju i Danilovgradu).
 - Regionalna služba prodaje Podgorica (poslovnice: Podgorica, Podgorica Centar i Podgorica Vektra).
 - Regionalna služba prodaje Jug (poslovnice u Ulcinju, Budvi, Baru, Kotoru, Herceg Novom i Tivtu).

- Službe za podršku prodaji:
 - Odjeljenje za eksternu prodajnu mrežu i
 - Odjeljenje za internu prodajnu mrežu

Eksternu prodajnu mrežu čine:

- Društva za zastupanje u osiguranju:
 - Sava Agent doo i
 - WVP doo.

- Društva za posredovanje u osiguranju:
 - DOO Broker Ins,
 - DOO Apo Plus,
 - Status broker DOO,
 - Omega broker DOO,
 - Incurance Financial Solutions DOO.

- Banke:
 - Erste banka,
 - Hipotekarna banka,
 - Komercijalna banka i
 - NLB banka.

Tokom 2020. godine, Društvo je radilo na širenju prodajne mreže, pa je uspostavilo saradnju sa još jednim društvom za posredovanje u osiguranju (Insurance Financial Solutions DOO) i još jednom bankom (NLB banka).

5.1. SPISAK POSLOVNIH JEDINICA

Direkcija Podgorica	Svetlane Kane Radević br.1, 81000 Podgorica Tel/fax: +382 (0) 20 234 008	Poslovnička Bar	Maršala Tita br. 42, 85000 Bar Tel/fax: +382 (0) 30 319 091, 319 090
Poslovnička Podgorica Centar	Njegoševa br. 5, 81000 Podgorica Tel/fax: +382 (0) 20 664 991, 664 987	Poslovnička Ulcinj	Ulica 17 br .1, Nova Mahala, 85360 Ulcinj Tel/fax: +382 (0) 30 411 310
Poslovnička Podgorica	Bulevar Peka Dapčevića br.64, 81000 Podgorica Tel/fax: +382 (0) 20 640 473	Poslovnička Nikšić	Njegoševa br. 12, 81400 Nikšić Tel/fax: +382 (0) 40 212 650
Poslovnička Podgorica Vektra	Rimski trg 70, PC Kruševac, 81000 Podgorica Tel/fax: +382 (0) 20 234 448	Poslovnička Danilovgrad	Baja Sekulića br. 1, 81410 Danilovgrad Tel/fax: +382 (0) 20 811 281
Poslovnička Herceg Novi	Njegoševa br. 30, 85340 Herceg Novi Tel/fax: +382 (0) 31 324 315	Poslovnička Cetinje	Baja Pivljanina br. 59, 81250 Cetinje Tel/fax: +382 (0) 41 241 130
Poslovnička Kotor	Dobrota, Zlatne njive, Blok A, 85330 Kotor Tel/fax: +382 (0) 32 334 677, 334 108	Poslovnička Bijelo Polje	Tršova bb, Lamela D, 84000 Bijelo Polje Tel/fax: +382 (0) 50 432 063
Poslovnička Budva	Mediteranska br. 55, 86000 Budva Tel/fax: +382 (0) 33 452 803	Poslovnička Berane	Miljana Vukova bb, 84300 Berane Tel/fax: +382 (0) 51 234 567
Poslovnička Tivat	Trg Magnolije 3A/2, 85320 Tivat Tel/fax: +382 (0) 32 540 182	Poslovnička Pljevlja 1	Ibarska bb, 84210 Pljevlja Tel/fax: +382 (0) 52 321 741
		Poslovnička Pljevlja 2	Narodne revolucije bb, 84210 Pljevlja Tel/fax: +382 (0) 52 353 122
		Call centar	+382 (0) 20 403 020

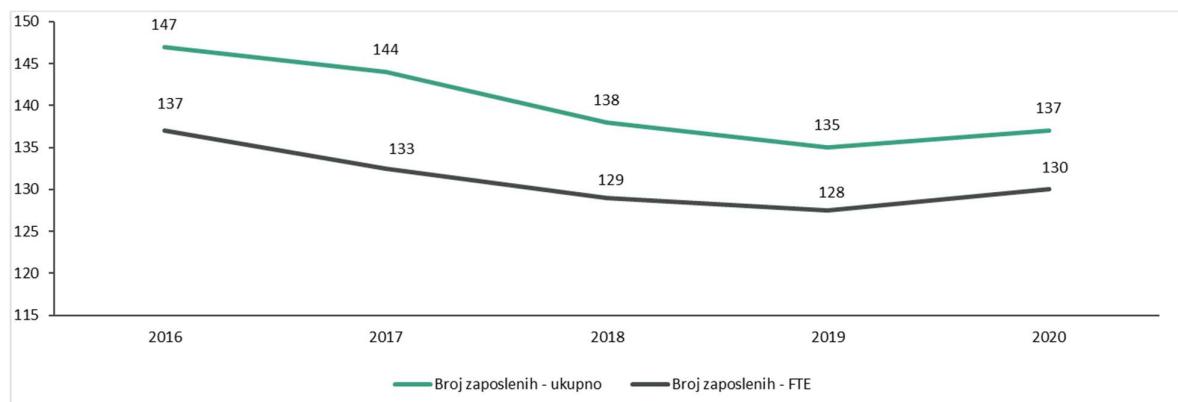
5.2. MAPA POSLOVNIH JEDINICA

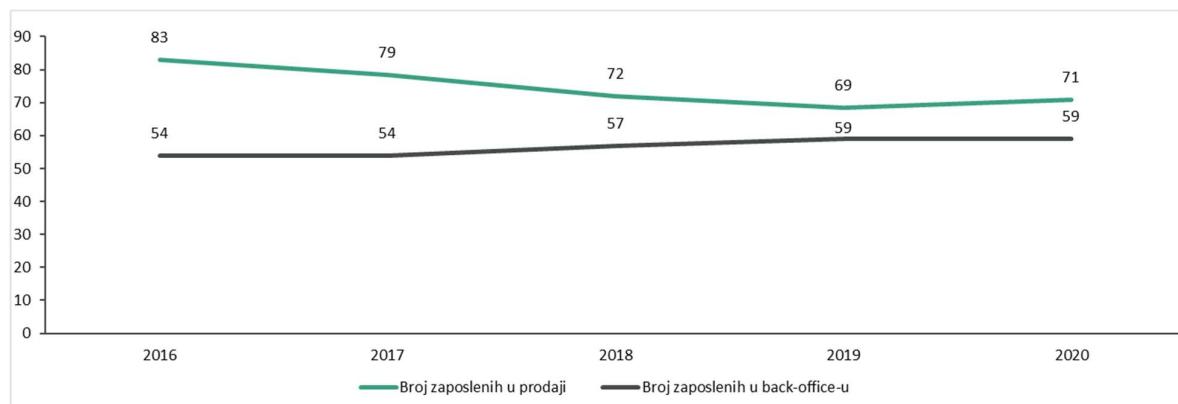
6. ZAPOSLENI

Na dan 31.12.2020. godine, u našem Društvu je radilo ukupno 137 zaposlenih, što je ekvivalentno broju od 130,0 zaposlenih na bazi punih časova rada. Na isti dan 2019. godine, Društvo je imalo dvoje zaposlenih manje (135). Najviše zaposlenih imamo u Sektoru za prodaju osiguranja, koji broji 78 zaposlenih (FTE – 71,0). Drugim riječima, u Sektoru za prodaju osiguranja zaposleno je 54,6% od ukupnog broja zaposlenih na bazi punih časova rada.

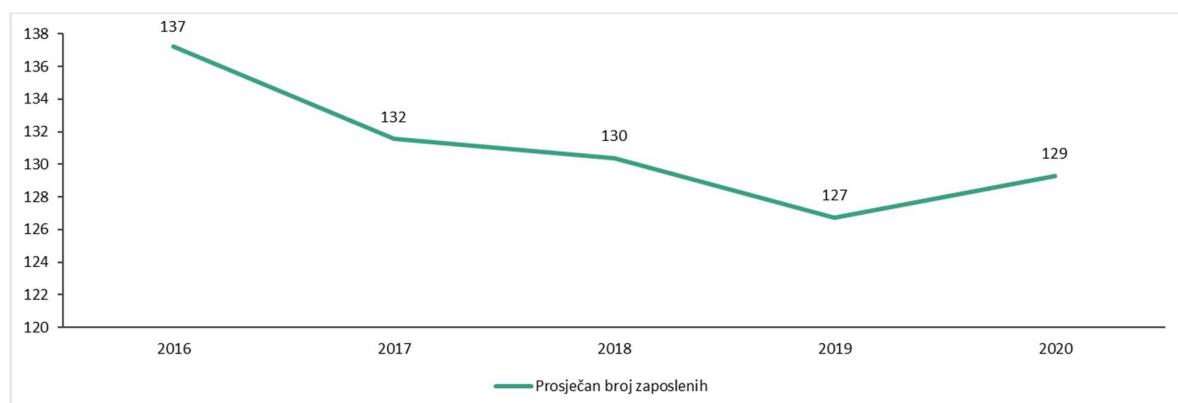
Kretanje broja zaposlenih ukupno i FTE 2016– 2020

Kretanje broja zaposlenih 2016– 2020 (FTE)

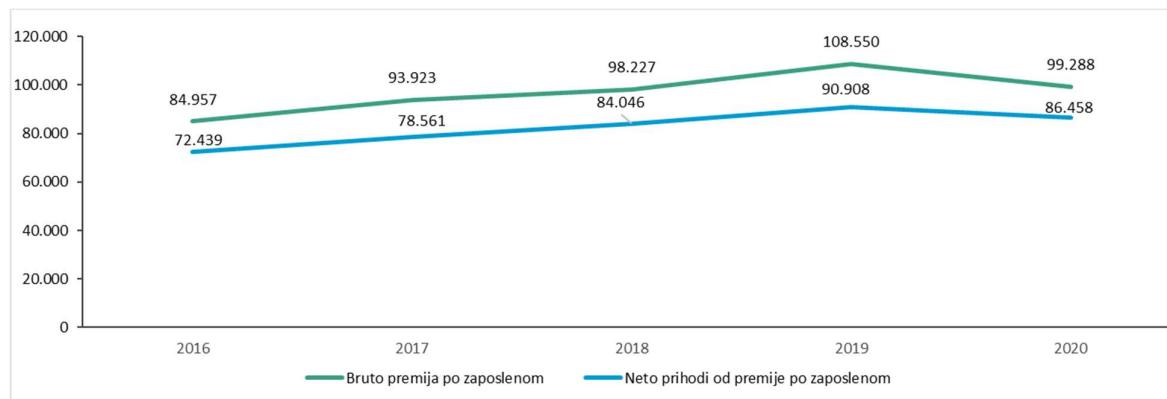
Kretanje prosječnog broja zaposlenih 2016 – 2020 (FTE)

Produktivnost zaposlenih, mjerena odnosom bruto fakturisane premije i prosječnog broja zaposlenih na bazi punih časova rada, je nešto niža u odnosu na 2019. godinu, ali bolja u odnosu na sve prethodne godine – prije 2019. godine. U 2019. godini imali smo najveću produktivnost zaposlenih u poslednjih pet godina.

Slične rezultate dobijamo kada u odnos stavimo neto prihod od premije i prosječan broj zaposlenih na bazi punih časova rada.

Produktivnost zaposlenih 2016 – 2020

7. POSLOVANJE AD SAVA OSIGURANJE U 2020. GODINI

Uprkos izazovnim uslovima rada u godini koju je obilježila pandemija Covid-19, naša kompanija je uspješno završila poslovnu 2020. godinu. Ostvaren je profit u iznosu od 1,76 mil Eur. AD Sava osiguranje je uspjelo da održi poslovnu stabilnost i drugu poziciju na domaćem tržištu osiguranja.

Proteklu godinu obilježila je pojava pandemije Covid-19, koja je imala uticaj na funkcionisanje cjelokupne ekonomije, pa i našeg Društva. Već u martu ove godine, Crna Gora je proglašila epidemiju u zemlji i uvela veliki broj ograničenja, počevši od kretanja, odnosno samoizolacije stanovništva, preko zatvaranja gradova, do zatvaranja granica za putnike iz država najviše pogodjenih pandemijom Covid-19, osim u slučaju transporta hrane i drugih vrsta roba suštinski važnih za život crnogorskog stanovništva. Ekonomski šok, izazvan ovim događajem, promijenio je poslovanje privrede, okvir rada zaposlenih i uticao na izmjene i dopune velikog broja mjera od strane gotovo svih kreatora politika u ekonomiji zemlje. Imajući u vidu da je epidemija dobila na zamahu u drugom kvartalu 2020. godine, kao i da je neizvjesno do kada će trajati, procjenjuje se da će posljedice epidemije virusa Covid-19 biti prilično snažne i imati ekonomske efekte sa produženim rokom uticaja.

Ova godina bila je i prva godina rada zaposlenih Sava osiguranja, Sava Cara i Sava Agenta u novoj poslovnoj zgradici (direkcije sva tri društva).

Tokom godine, radilo se i na razvoju novih proizvoda, a nastavili smo i sa razvojnim aktivnostima Sava Car-a.

U ovoj godini naši zaposleni su prisustvovali raznim konferencijama, seminarima, radionicama i obukama iz različitih oblasti i to uglavnom online.

7.1. DOGAĐAJI KOJI SU OBILJEŽILI 2020. GODINU

JANUAR

Ukinut je krizni porez (uvećani dodatni porez na dohodak fizičkih lica). Krizni porez je iznosio 11% na lična primanja iznad prosječne zarade, a jedinstvena stopa sada je ponovo vraćena na nivo od 9%.

Stupio na snagu novi Zakon o radu.

Poslovница Budva preseljena je na novu adresu, u nove poslovne prostorije.

Implementacija aplikacije za procjenu boniteta.

Prodajna kampanja za putničko zdravstveno osiguranje.

FEBRUAR

Povodom kupovine nove poslovne zgrade za potrebe Direkcije Sava osiguranja, 13.02.2020. godine, u Hotelu Hilton, upriličen je koktel kojem su prisustvovali brojni dugogodišnji saradnici i klijenti širom Crne Gore, kao i kolege iz regionala – predstavnici članica Osiguravajuće Grupe Sava.

Počela prodaja osiguranja stečenog bonusa (dopunski proizvod uz AO).

Testiranje i prelazak na produkciju – ASP verzija 7.

MART

Proglašena pandemija Covid-19 u Crnoj Gori (potvrđeni prvi slučajevi inficiranih).

Formiran Krizni štab Društva (REB team) sa osnovnim zadatkom da zaštitи zdravlje svih zaposlenih kroz primjenu zaštitnih mjera i izmjenu organizacije rada.

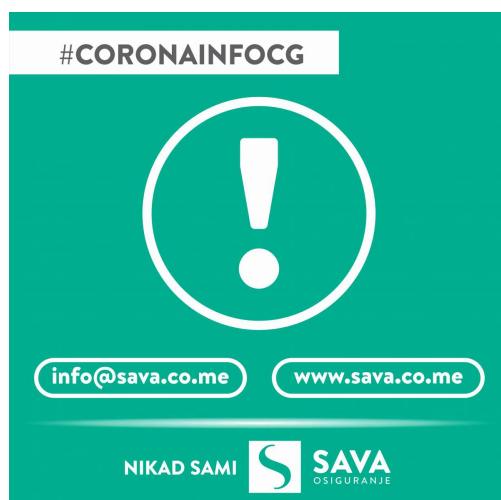
Zbog pandemije, uspješno je organizovan rad na daljinu za većinu zaposlenih.

Donacija Nacionalnom koordinacionom timu za borbu protiv zaraznih bolesti u iznosu od 10 hiljada Eur, u cilju podrške naporima koje država Crna Gora sprovodi u suzbijanju korona virusa.

Dobijena dozvola za otvaranje nove stanice za tehničke pregledе u Nikšiću, na kojoj se može vršiti kontrola skoro svih kategorija vozila (Sava Car Nikšić 3).

Sponzorisanje 7. Internacionalnog naučno-stručnog skupa "Građevinarstvo - nauka i praksa", GNP 2020.

Usvojeni uslovi i tarife za osiguranje putnog zdravstvenog osiguranja.

APRIL

Izmijenjeni režim rada u uslovima pandemije (većina zaposlenih radila je od kuće, poslovnice i tehnički pregledi su radili uz skraćeno radno vrijeme, isl). U cilju prevencije i sprečavanja širenja virusne infekcije, sproveli smo preventivne mjere i uskladili poslovanje prema datim instrukcijama nadležnih institucija, kako bismo maksimalno sačuvali zdravlje zaposlenih i klijenata. Trudili smo se da poslove vezane za osiguranje vršimo elektronskim putem, u cilju maksimalnog smanjenja fizičkog kontakta.

Uvođenje naprednog elektronskog potpisa i vremenskog pečata u poslovanje Društva.

Testiranje i prelazak na proizvodnju – ASP verzija 8.

MAJ

Novi servisi: produženje osiguranja online, elektronsko plaćanje faktura i polisa.

Održano online predavanje akadamicima Policijske akademije Danilovgrad na temu „Uviđaj saobraćajnih nezgoda sa aspekta osiguravajućih kuća”.

JUN

Pripremljen rebalans Godišnjeg i Strateškog plana – zbog situacije sa Covid-19.

Akcija dobrovoljnog davanja krvi zaposlenih u AD Sava osiguranje.

JUL

Počela primjena novog Zakona o javnim nabavkama.

Stupio na snagu Zakon o privrednim društvima.

AVGUST

Partnerska prodajna kampanja za osiguranje telefona u saradnji sa Crnogorskim Telekomom.

SEPTEMBAR

Ugovorena saradnja sa NLB bankom po pitanju osiguranja od nezgode.

Usvojeni Uslovi za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko), posebni uslovi za osiguranje motornih vozila od rizika loma i

premijski sistem za kombinovano osiguranje motornih vozila.

Stupio na snagu novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta i Pravilnik o radu.

OKTOBAR

Testiranje i prelazak na produkciju – ASP verzija 9.

Uručene donacije: mladom i talentovanom matematičaru iz Nikšića Matiji Deliću i karatistkinji Jeleni Maksimović.

NOVEMBAR

Aktivacija novog proizvoda na Webshopu – đačka nezgoda.

Početak akcije za osiguranje životinja.

Poslovница Podgorica preseljena je na novu adresu, u novi poslovni prostor.

Šalter za prijavu šteta preseljen na novu lokaciju.

DECEMBAR

Potpisan ugovor o zastupanju sa NLB bankom.

Ugovorena saradnja sa Hipotekarnom bankom po pitanju osiguranja korisnika Premium Mastercard platnih kartica i sprovedena partnerska kampanja.

Akcija za osiguranje hotela na teritoriji Podgorice.

Nove aplikacije: dnevnik događaja, online zakazivanje tehničkih pregleda i informativni obračun troškova registracije.

Akcija dobrovoljnog davanja krvi zaposlenih u AD Sava osiguranje.

Uručene donacije: JU Dnevni centar "Tisa" iz Bijelog Polja, JU Dnevni centar "Puževa kućica" iz Budve, Dnevni centar Herceg Novi, Organizacija gluvih i nagluvih osoba, JU Dnevni centar "Lipa" iz Plava.

8. PRIVREDNO OKRUŽENJE I TRŽIŠTE OSIGURANJA

8.1. EKONOMSKI AMBIJENT U CRNOJ GORI

Međunarodno okruženje. Prema ekonomskim prognozama MMF-a iz oktobra 2020. godine, globalna recesija, koju je izazvala pandemija korona virusa, biće slabija nego što je prognozirano u aprilu 2020., najviše zahvaljujući rastu ekonomije u Kini od 1,9%. MMF je prognozirao da će svjetski BDP u 2020. godini pasti za 4,4%, dok je njihova prognoza iz aprila predviđala pad od 5,2%. Crna Gora će, prema pomenutom izvještaju MMF-a, imati najveći pad ekonomije u regionu i drugi najveći pad na evropskom kontinentu nakon Španije, i taj pad će iznositi 12%.¹

Glavni ekonomski indikatori za Crnu Goru²

	2016	2017	2018	2019	2020	
Realna promjena BDP u (%)	2,9	4,7	5,1	4,1	-18	podatak na kraju IIIQ 2020.
BDP (u mil EUR)	3.954	4.299	4.663	4.951	3.033	podatak na kraju IIIQ 2020.
Stopa registrovane nezaposlenosti (u %)	17,7	16,1	15,2	15,1	19,0	podatak na kraju IIIQ 2020.
Prosječna godišnja inflacija (u %)	-0,3	2,4	2,6	0,4	-0,3	
Broj stanovnika (u mil)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	procjena
BDP/broj stanovnika (u EUR)	6.354	6.907	7.494	7.960	4.876	podatak na kraju IIIQ 2020.
Premija osiguranja (u mil Eur)	80,1	81,8	86,8	94,8	93,7	
rast/pad premije osiguranja	4,2%	2,0%	6,2%	9,2%	-1,1%	
Premija osiguranja neživot (u mil Eur)	66,5	67,6	71,6	77,6	74,0	
rast/pad premije osiguranja	3,8%	1,7%	5,9%	8,4%	-4,7%	
Premija osiguranja život (u mil Eur)	13,7	14,2	15,2	17,1	19,7	
rast/pad premije osiguranja	5,8%	3,5%	7,3%	12,7%	15,1%	
Premija/broj stanovnika (u EUR)	128,8	131,4	139,5	152,4	150,6	
Premija/broj stanovnika - neživot (u EUR)	106,8	108,6	115,1	124,8	118,9	
Premija/broj stanovnika - život (u EUR)	22,0	22,8	24,4	27,5	31,7	
Premija/BDP (u %)	2,0	1,9	1,9	1,9	3,1	
Premija/BDP (u %) - neživot	1,7	1,6	1,5	1,6	2,4	
Premija/BDP (u %) - život	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7	
Prosječna mjeseca neto plata	499	510	511	515	523	podatak na kraju IIIQ 2020.

Pandemija korona virusa imala je značajan negativan uticaj i na ekomska kretanja u Crnoj Gori. Prema preliminarno objavljenim podacima Monstat-a, crnogorski bruto društveni proizvod u IQ 2020. godine porastao je za 2,6% u odnosu na isti kvartal 2019. godine, dok je u IIQ i IIIQ zabilježen značajan pad i to od 20,3%, odnosno 26,9% u odnosu na iste kvartale 2019. godine. Ako uporedimo podatke o ostvarenom BDP-u za sva tri kvartala 2020. i 2019. godine, onda ukupan pad iznosi oko 17,7%, dok će, prema procjeni Centralne banke Crne Gore, pad BDP-a za cijelu 2020. godine iznositi oko 17%.

Posmatrano po sektorima privrede, u prvih devet mjeseci 2020. godine, u odnosu na isti period 2019. godine, pad je zabilježen u:

- turizmu (broj noćenja je pao za 79,7%, a broj dolazaka turista za 77,7%),
- trgovini,
- industrijskoj proizvodnji (pad od 1,5%),

¹ Izvor podataka: <https://www.imf.org/en/Countries/MNE>

² Izvori podataka: Zavod za statistiku Crne Gore (objavljeni podaci za period 2016-2019 i period I-Q-IIIQ 2020.). Podaci o BDP, stopi nezaposlenosti i prosječnoj neto zaradi za 2020. godinu odnose se na stanje na 30.09.2020., jer nema novijih dostupnih podataka.

- S** građevinarstvu (vrijednost izvršenih građevinskih radova u ovom periodu smanjena je za 7,9%, dok je građevinska aktivnost mjerena efektivnim časovima rada manja za 3,8%),
- S** saobraćaju (prevoz putnika u željezničkom saobraćaju pao je za 51,7%, drumskom za 63,4% i na aerodromima za 80,4%).

U odnosu na prvi devet 2019. godine, rast je ostvaren jedino u šumarstvu, koje je zabilježilo 10,7% rasta proizvodnje šumskih sortimenata.

Prema podacima Monstat-a, prosječna godišnja stopa inflacije za 2020. godinu, mjerena indeksom potrošačkih cijena, iznosi -0,3%.

Na tržištu rada su takođe zabilježeni negativni efekti, pa su svi sektori zabilježili pad broja zaposlenih i to: administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (-34,9%), usluge smještaja i ishrane (-28%), poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (-21,3%), građevinarstvo (-16,5%), prerađivačka industrija (-11,6%), trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala (-10,3%). Najmanji pad ostvaren je u sektoru informisanja i komunikacija (-2,3%). Stopa nezaposlenosti je, prema podacima Monstat-a, na kraju IIIQ 2020. godine iznosila 19,0% i veća je za 3,8 p.p. od stope nezaposlenosti sa kraja IIIQ 2019. godine. Prosječna bruto zarada u Crnoj Gori u prvi devet mjeseci 2020. godine iznosila je 782 Eur, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa iznosila 523 Eur, i u odnosu na isti period 2019. godine porasle su za 1,4% odnosno 1,8% respektivno.

U makroekonomskom izvještaju Centralne banke Crne Gore za III kvartal 2020. godine navodi se da je državni budžet zabilježio deficit od 7,2% BDP-a. Pad budžetskih prihoda i nepredviđeni troškovi uticali su na rast deficita, što se dalje odražava na povećanje javnog duga. Prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, državni dug (bruto) na kraju IIIQ 2020. godine iznosio je 3.660,3 miliona Eur ili 79,5% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 570,5 miliona Eur ili 12,4% BDP-a, a na spoljni dug 3.089,8 miliona Eur ili 67,1% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 73,5% BDP-a.

Eksterni sektor zabilježio značajan rast deficita tekućeg računa, prevashodno kao posledica pada suficita na računu usluga, usled smanjenja prihoda od putovanja-turizma. Prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa iznosio je 857,1 milion Eur i bio je veći za 111,8% u odnosu na isti period 2019. godine. Preliminarni podaci pokazuju da je došlo do rasta neto stranih direktnih investicija, kao rezultat manjeg odliva po osnovu stranih direktnih investicija, zatim povećanja priliva po osnovu interkompanijskog duga, dok su vlasnička ulaganja smanjena.

Vlada je do kraja septembra 2020. donijela tri paketa mjera za pomoć privredi, procijenjene ukupne vrijednosti od oko 1,50 milijardi Eur, prvi u iznosu od 280 miliona Eur, koji se dominantno odnosio na održavanje tekuće likvidnosti i podršku najugroženijim kategorijama stanovništva, drugi od 75 miliona Eur, koji je kreiran u pravcu očuvanja radnih mjeseta i stvaranja prepostavki za brži oporavak crnogorske ekonomije, dok treći paket mjera, sanaciono-razvojnog karaktera, obuhvata kratkoročne i dugoročne mjere za oporavak privrede kroz njenu diversifikaciju i povećanje domaće proizvodnje, čija je procijenjena vrijednost 1,22 miljarde Eur. Primjena ovih mjera dovela je do preraspodjele rashoda budžeta, rasta konsolidovanih izdataka i posljedično do usvajanja rebalansa budžeta za 2020. godinu.

U svom kvartalnom izvještaju, Centralna banka Crne Gore navodi da je bankarski sektor u Crnoj Gori stabilan. U odnosu na 30.09.2019. godine ostvaren je i kreditni rast od 5,7%, koji je naročito bio usmjeren prema dva najugroženija segmenta, stanovništvu i nefinansijskom sektoru. U cilju očuvanja finansijske

stabilnosti i u namjeri da doprinese ublažavanju ekonomskih posljedica, od početka pandemije korona virusa Covid-19, Centralna banka je implementirala pet paketa mjera sa ciljem očuvanja likvidnosti banaka, rasta kreditnog potencijala i prelivanja likvidnosti ka stanovništvu i privredi. Pored navedenih mjera, Centralna banka je donijela i Odluku o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore sa ciljem oslobađanja likvidnosti za obezbjeđenje dodatne podrške domaćoj ekonomiji pogođenoj Covid-19 krizom. Agregatni koeficijent solventnosti je iznosio 19,34% i bio je veći u odnosu na kraj prethodne godine, kada je iznosio 17,73%. Bankarski sektor je ostvario pozitivan finansijski rezultat tokom prvih devet mjeseci 2020. godine u iznosu od 23,6 miliona Eur, a nastavljen je i višegodišnji trend smanjenja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa.

8.2. CRNOGORSKO TRŽIŠTE OSIGURANJA I TRŽIŠNA POZICIJA AD SAVA OSIGURANJE U 2020. GODINI³

8.2.1. CRNOGORSKO TRŽIŠTE OSIGURANJA

Crnogorsko tržište osiguranja karakteriše kontinuirana stabilnost. Međutim, prema strukturi i nivou ostvarene premije, naše tržište još uvijek značajno zaostaje za evropskim prosjekom. Takođe, uspostavljeni trend rasta bruto fakturisane premije iz prethodnih godina, zaustavljen je u 2020. godini usled krize izazvane pojmom Covid-19.

Prema preliminarnim podacima Agencije za nadzor osiguranja, tokom 2020. godine, na crnogorskom tržištu osiguranja fakturisano je 93,7 mil Eur bruto premije ili 1,1% manje u odnosu na prethodnu godinu. Kada je u pitanju tržište neživotnih osiguranja, fakturisano je 4,7% manje premije nego u 2019. godini tj. fakturisano je skoro 74,0 mil Eur. Sa druge strane, tržište životnih osiguranja u 2020. godini je poraslo za 15,1%, tj. na tom tržištu je ukupno fakturisano 19,7 mil Eur premije.

Dominantno učešće u ukupnoj tržišnoj bruto fakturisanoj premiji imaju neživotna osiguranja, čije se učešće u poslednjih pet godina neznatno smanjuje tj. kretalo se u rasponu od 83% do 79%.

Bruto fakturisana premija na crnogorskem tržištu osiguranja 2016–2020

Premija u mil Eur	2016	2017	2018	2019	2020
Neživot	66,5	67,6	71,6	77,6	74,0
Život	13,7	14,2	15,2	17,1	19,7
Ukupno	80,1	81,8	86,8	94,8	93,7

Struktura premije na crnogorskem tržištu osiguranja 2016 – 2020

Učešće u ukupnoj premiji	2016	2017	2018	2019	2020
Neživot	82,9%	82,7%	82,5%	81,9%	78,9%
Život	17,1%	17,3%	17,5%	18,1%	21,1%
Ukupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

³ Izvor podataka: preliminarni podaci Agencije za nadzor osiguranja

Pokazatelji poslovanja u osiguranju 2016–2020

Premija u mil Eur	2016	2017	2018	2019	2020
Bruto premija/BDP*100	2,0	1,9	1,9	1,9	3,1
Bruto premija/broj stanovnika	128,8	131,4	139,5	152,4	150,6

Gustina osiguranja, kao jedan od najčešće korišćenih pokazatelja tržišta osiguranja, predstavlja iznos bruto fakturisane premije po glavi stanovnika. Bruto fakturisana premija po glavi stanovnika u Crnoj Gori u 2019. godini iznosila je 152,4 Eur, što predstavlja rast od 9,2% u odnosu na 2018. godinu. Prema procijenjenim podacima, bruto fakturisana premija po glavi stanovnika za 2020. godinu iznosi 150,6 Eur (blagi pad u odnosu na 2019. godinu). Napominjemo da je vrijednost ovog pokazatelja značajno ispod prosjeka zemalja članica EU (u kojima se ovaj pokazatelj u poslednjih nekoliko godina kretao oko 2 hiljade Eur).

8.2.2. TRŽIŠNO UČEŠĆE OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA NA CRNOGORSKOM TRŽIŠTU OSIGURANJA

U 2020. godini, na crnogorskom tržištu osiguranja poslove osiguranja obavljalo je devet osiguravajućih društava. Pet društava za osiguranje bavilo se poslovima neživotnih osiguranja, a četiri društva poslovima životnih osiguranja.

DRUŠTVA KOJA OBAVLJAJU DJELATNOST NEŽIVOTNIH OSIGURANJA

Lovćen osiguranje AD

Sava osiguranje AD

Swiss osiguranje AD

Unika neživotno osiguranje AD

Generali osiguranje Montenegro AD

DRUŠTVA KOJA OBAVLJAJU DJELATNOST ŽIVOTNIH OSIGURANJA

Lovćen-životna osiguranja AD

Wiener Stadtische životno osiguranje AD

Unika životno osiguranje AD

Grawe osiguranje AD

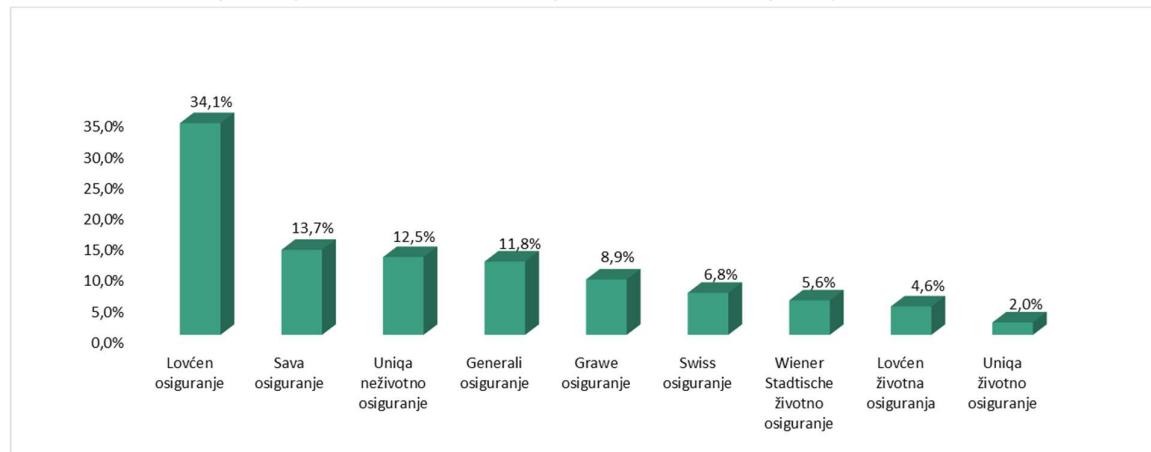
Napominjemo da je tokom ove godine Grazer Wechselseitige Versicherung AG (GRAWE), koji je već aktivran u Crnoj Gori kroz svoju kompaniju Grawe Osiguranje a.d. Podgorica, preuzeo 94,6% akcija Swiss osiguranja. Putem ove kupovine, GRAWE namjerava da uđe na tržište neživotnog osiguranja i ojača svoju poziciju na crnogorskem tržištu.

Na kraju 2019. godine⁴, dozvolu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju imalo je 21 društvo za zastupanje, 2 preduzetnika – zastupnika u osiguranju i 8 banaka. Dozvolu za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju posjedovalo je 10 društava za posredovanje u osiguranju.

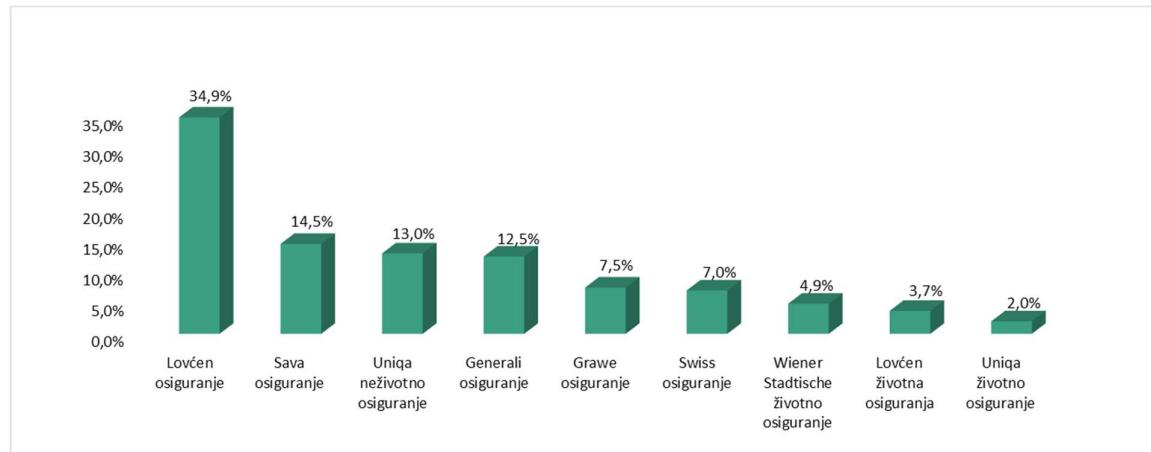
⁴ Ne raspolažemo podatkom za 2020. godinu, podaci još uvijek nijesu objavljeni

Koncentracija tržišta.⁵ Naše tržište se kreće u granicama koncentrisanog tržišta. Za utvrđivanje nivoa koncentracije tržišta osiguranja koristi se Herfindahl-Hirschman indeks (HHI), čija se vrijednost može kretati u intervalu od 0 do 10.000. Vrijednost indeksa koja je bliža nuli označava da tržište ima veliki broj društava približno istog tržišnog učešća tj. da se radi o tržištu sa visokim nivoom konkurenčije. Vrijednost indeksa bliža 10.000 označava da je tržište koncentrisano, odnosno da na tržištu postoji monopol. Vrijednost Herfindahl-Hirschman indeksa, u periodu od 2017. godine zaključno sa 2019. godinom bilježi trend pada, i zaključno sa 2019. godinom iznosi 1.903,4.

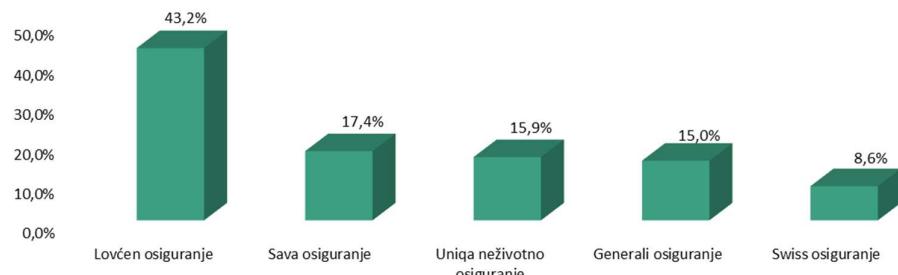
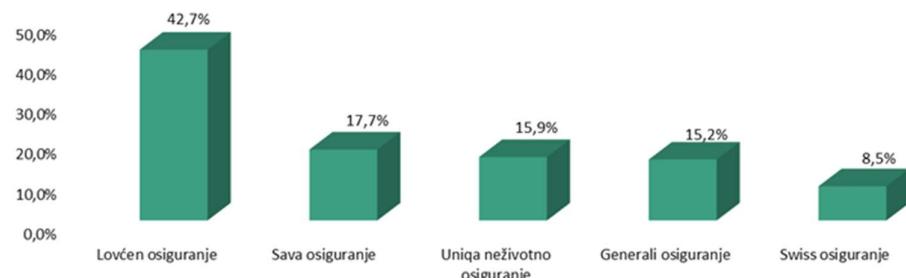
Tržišno učešće osiguravajućih društava na crnogorskom tržištu osiguranja na 31.12.2020.

Tržišno učešće osiguravajućih društava na crnogorskom tržištu osiguranja na 31.12.2019.

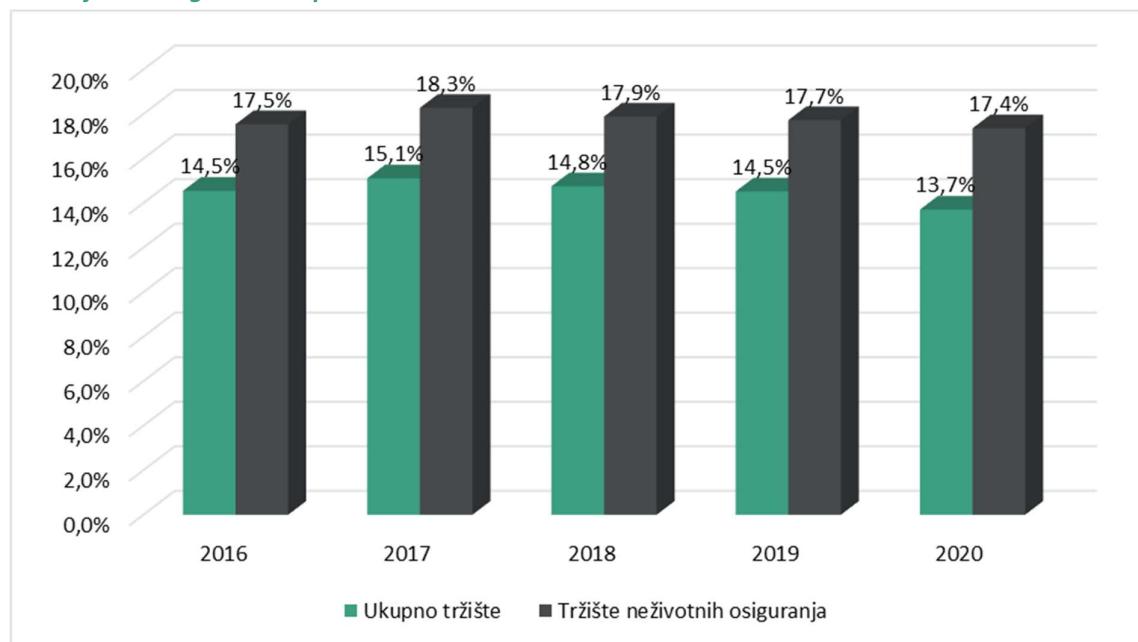

⁵ Izvor podataka: Agencija za nadzor osiguranja – Izveštaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori za 2019. godinu.

Tržišno učešće osiguravajućih društava na crnogorskom tržištu neživotnih osiguranja na 31.12.2020.**Tržišno učešće osiguravajućih društava na crnogorskom tržištu neživotnih osiguranja na 31.12.2019.**

8.2.3. TRŽIŠNO UČEŠĆE AD SAVA OSIGURANJE

Kretanje tržišnog učešća u periodu 2016 – 2020

9. PONUDA AD SAVA OSIGURANJE PODGORICA

Aкционarsko društvo Sava osiguranje Podgorica registrovano je za obavljanje poslova neživotnih osiguranja, a prioritet je zaključivanje kvalitetnih ugovora o osiguranju. Sadržinu portfelja osiguranja čini široka paleta proizvoda:

9.1. OSIGURANJE LICA OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA

- Osiguranje lica pri obavljanju i izvan obavljanja redovnog zanimanja,
- Osiguranje lica u motornim vozilima i pri obavljanju posebnih djelatnosti,
- Osiguranje djece i školske omladine,
- Posebna osiguranja omladine,
- Osiguranje gostiju, posjetilaca i turista i osiguranje odgovornosti ugovarača osiguranja:
- Osiguranje potrošača, pretplatnika, štediša i sl.
- Ostala posebna osiguranja
- Obavezna osiguranja: Obavezno osiguranje putnika u javnom prevozu od posledica nesrećnog slučaja (nezgode)

9.2. OSIGURANJE MOTORNIH VOZILA

- Osiguranje od autoodgovornosti i dopunski proizvodi
- Kasko
- Zeleni karton
- Granično osiguranje

9.3. OSIGURANJE IMOVINE

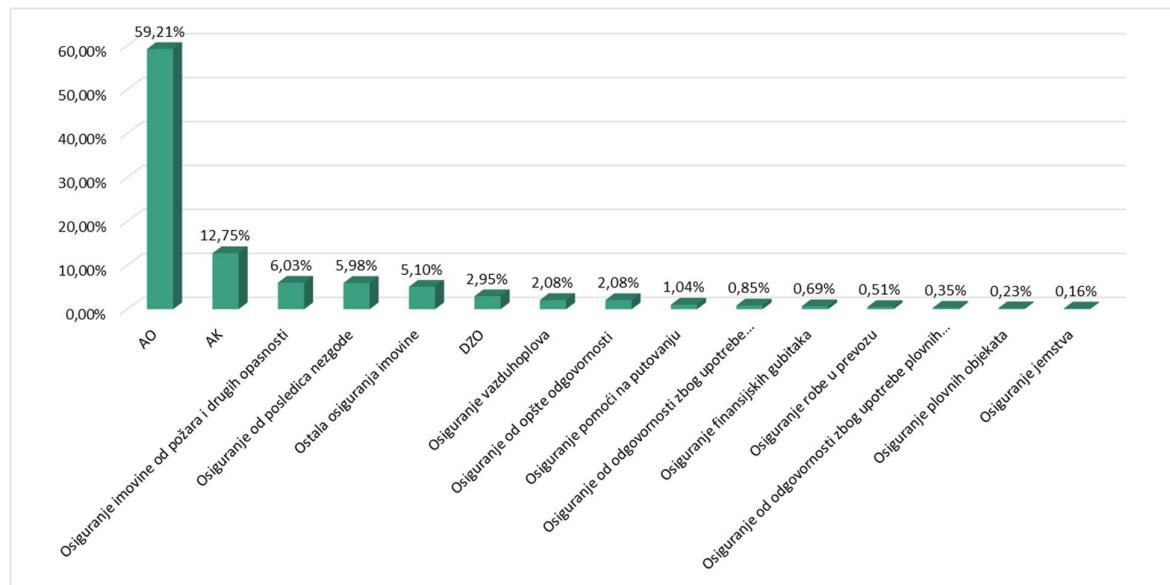
- Osiguranje od požara i nekih drugih opasnosti
- Provalna krađa i razbojništvo
- Osiguranje stakla od loma
- Kombinovano osiguranje stambenih objekata i stvari domaćinstva
- Osiguranje objekata u izgradnji
- Osiguranje objekata u montaži
- Kombinovano osiguranje elektronskih računara, procesora
- Osiguranje od opasnosti prekida rada usled požara ili nekih drugih opasnosti
- Osiguranje mašina od loma ili nekih drugih opasnosti

9.4. OSTALA OSIGURANJA

- Dobrovoljno zdravstveno osiguranje
- Osiguranje vazduhoplova
- Osiguranje plovnih objekata
- Osiguranje robe u transportu
- Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata
- Osiguranje od odgovornosti

- Osiguranje finansijskih gubitaka
- Osiguranje pravne zaštite
- Putničko zdravstveno osiguranje
- Osiguranje jemstva.

Portfolio Društva na 31.12.2020.

Najveće učešće u portfoliju Društva ima osiguranje od autoodgovornosti koje čini 59,2% portfolija Društva. Slijedi kasko osiguranje sa učešćem od 12,7%. Sve ostale vrste osiguranja učestvuju sa po manje od 10% u ukupnom portfoliju Društva.

9.5. SPISAK VAŽEĆIH USLOVA I TARIFA

Važeći uslovi osiguranja - Sava osiguranje AD			
	Naziv	Skraceni naziv	Datum usvajanja
1	Opšti uslov za osiguranje brodova, čamaca i ostalih plovnih objekata na moru (pomorsko kasko osiguranje)	-	01.07.2006.
2	Posebni uslov za osiguranje čamaca i ostalih plovnih objekata na moru	-	01.07.2006.
3	Uslov za osiguranje pošiljaka u unutrašnjem transportu	-	01.07.2006.
4	Uslov za osiguranje pošiljaka u međunarodnom kopnenom, rječno-jezerskom, vazdušnom i poštanskom prevozu	-	01.07.2006.
5	Opšti uslov za osiguranje pošiljaka po generalnoj polisi	-	01.07.2006.
6	Opšti uslov za osiguranje robe u kopnenom transportu	-	01.07.2006.
7	Opšti uslov za osiguranje robe u pomorskem transportu	-	01.07.2006.
8	Pokriće po klauzuli "svi transportni rizici"	-	01.07.2006.
9	Posebni kargo uslov klauzule	-	01.07.2006.
10	Posebni uslov za osiguranje elektroprivrednih preduzeća	-	01.03.2007.
11	Opšti uslov za osiguranje imovine	OU-IM-01	20.12.2007.
12	Posebni uslov za osiguranje pokretne tehnike (instrumenti, uređaji i aparati)	-	20.12.2007.
13	Uslov za osiguranje imovine željezničko-transportnih preduzeća	-	20.12.2007.
14	Uslov za osiguranje od požara i nekih drugih opasnosti	U-POŽ-01	20.12.2007.
15	Uslov za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti	U-LM-12/07	20.12.2007.
16	Uslov za osiguranje stakla od loma	U-LS-01	20.12.2007.
17	Uslov za osiguranje objekata u montaži	-	20.12.2007.
18	Uslov za kombinovano osiguranje elektronskih računara, procesora i sličnih uređaja	-	20.12.2007.
19	Uslov za osiguranje obaveza domaćih dužnika iz ugovora o kreditu (kaucijsko - jemstveno osiguranje)	-	20.12.2007.
20	Uslov za osiguranje od opasnosti prekida rada usled požara i nekih drugih opasnosti	-	01.01.2008.
21	Uslov za osiguranje lica za slučaj bolesti i hirurških intervencija	-	01.07.2008.
22	Opšti uslov za osiguranje profesionalne odgovornosti	OU-POD-01	17.11.2008.
23	Posebni uslov za osiguranje profesionalne odgovornosti advokata	U-POD-ADV-01	17.11.2008.
24	Opšti uslov za osiguranje u slučaju zloupotrebe platnih kartica	OU-ZPK-01	17.11.2008.
25	Posebni uslov za osiguranje profesionalne odgovornosti poreskih savjetnika, revizora i računovodstvenih i finansijskih servisa	U-POD-PSR-01	26.11.2008.
26	Posebni uslov za osiguranje zaliha od fizičkih štete	U-FOZ-01	22.12.2008.

Važeći uslovi osiguranja - Sava osiguranje AD -nastavak			
Naziv	Skraćeni naziv	Datum usvajar	
27 Opšti uslovi za osiguranje od rizika otkazivanja i prekida ugovorenog turističkog putovanja	OU-OPP-01	15.05.2009.	
28 Klauzula za osiguranje od opasnosti zemljotresa	KL-ZEM-06/10	22.06.2010.	
29 Opšti uslovi za osiguranje od odgovornosti	OU-ODG-07/10	29.07.2010.	
30 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti za oštećenje motornih vozila koja su povjereni osiguraniku na čuvanje	U-ODG-VOČ-07/10	29.07.2010.	
31 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti za ekološke štete zbog zagadenja okoline	U-ODG-EKO-07/10	29.07.2010.	
32 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti poslodavca	U-ODG-POS-07/10	29.07.2010.	
33 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti za oštećenje predmeta koji su povjereni osiguraniku	U-ODG-PRČ-07/10	29.07.2010.	
34 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti oštećenje predmeta za vrijeme skladištenja	U-ODG-SKL-07/10	29.07.2010.	
35 Opšti uslovi za osiguranje objekata u izgradnji	OU-IZG-01/11	13.01.2011.	
36 Posebni uslovi za osiguranje opšte odgovornosti izvođača građevinskih radova	PU-OOI-01/11	13.01.2011.	
37 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti za greške pri izgradnji za štete u garantnom roku	PU-OGGR-01/11	13.01.2011.	
38 I. Klauzule o isključivanju pokrića, II. Klauzule o posebnim građevinskim radovima, III. Klauzula o proširivanju osiguravajućeg pokrića	ZG-01; KL-IZG-03; KL-IZ	13.01.2011.	
39 Opšti uslovi za osiguranje odgovornosti zbog greške menadžmenta privrednih društava	OU-DnO-01	09.06.2011.	
40 Posebni uslovi za osiguranje profesionalne odgovornosti notara	U-POD-NOT-06/11	09.06.2011.	
41 Uslovi za osiguranje imovine pravnih lica	U-IPL-12/12	14.12.2012.	
42 Klauzula za osiguranje od opasnosti atmosferskih padavina	KL-AP-03/13	05.06.2013.	
43 Klauzula za osiguranje od opasnosti objekti trecih lica - vandalizam	KL-VAND-01/13	05.06.2013.	
44 Klauzula za osiguranje od opasnosti težine snijega	KL-TS-02/13	05.06.2013.	
45 Klauzule za osiguranje od požara i nekih drugih opasnosti	-	05.06.2013.	
46 Uslovi za osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih i priključnih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima	-	16.06.2017.	
47 Uslovi za obavezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima	-	16.06.2017.	
48 Opšti uslovi za osiguranje vlasnika odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i	-	16.06.2017.	
49 Uslovi za dobrovoljno zdravstveno osiguranje stranih državljan u Crnoj Gori	U-DZOS-10/13	30.10.2013.	
50 Uslovi za osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrečnog slučaja	-	160.6.2017.	
51 Uslovi za dopunsko osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih i priključnih vozila	U-AOPLUS-02/14	27.02.2014.	
52 Opšti uslovi za osiguranje vlasnika platnih kartica	OU-VI-PI-Kar-06/14	13.06.2014.	
53 Opšti uslovi za osiguranje od odgovornosti prevoznika u drumskom saobraćaju	OU-ODPPS-05/15	05.05.2015.	
54 Uslovi za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko) sa integralnom franšizom	U-AKIF-05/15	05.05.2015.	
55 Posebni uslovi za osiguranje objekata u izgradnji protiv svih rizika (CAR)	PU-OIPSR-05/15	05.05.2015.	
56 Opšti uslovi za osiguranje usjeva i plodova	OU-UP-10/15	29.10.2015.	
57 Opšti uslovi za osiguranje odgovornosti proizvođača za proizvode	OU-OPP-10/15	29.10.2015.	
58 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti zbog povlačenja proizvoda sa tržišta	PU-PPT-10/15	29.10.2015.	
59 Posebni uslovi za osiguranje odgovornosti proizvođača za proizvode - prošireno pokriće	PU-PP-10/15	29.10.2015.	
60 Opšti uslovi za osiguranje od rizika zloupotrebe kartica Societe Generale Montenegro banke	-	29.10.2015.	
61 Posebni uslovi za osiguranje novca i drugih vrijednosti za vrijeme prenosa ili prevoza	PU-NDVPP-12/15	30.12.2015.	
62 Uslovi za osiguranje od pravne krade i razbojništva	U-KR-08/16	22.08.2016.	
63 Klauzula: Osiguranje mjenjačnica	KL-OM-08/16	22.08.2016.	
64 Klauzula: Osiguranje zlatara, juvelinica, draguljarnica i sl.	KL-OZ-08/16	22.08.2016.	
65 Klauzula: Prenos i prevoz novca i drugih vrijednosti	KL-PPN-08/17	22.08.2016.	
66 Posebni uslovi za ekonomično kasko osiguranje motornih vozila (Kasko total)	PU-AK-EKO-12/16	16.12.2016.	
67 Opšti uslovi za osiguranje pravne zaštite u vezi sa upotrebom motornog vozila	U-PRZ-12/16	16.12.2016.	
68 Posebni uslovi za osiguranje nadoknade troškova za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti	PU-PRPB-07/17	21.07.2017.	
69 Posebni uslovi za osiguranje profesionalne odgovornosti iz djelatnosti zaštite imovine i lica	PU-POD-ZAŠ-07/17	21.07.2017.	
70 Posebni uslovi za osiguranje asistencije u domu	PU-ASIS-DOM-12/17	22.12.2017.	
71 Posebni uslovi za osiguranje pomoći na putu	PU-PP-12/17	22.12.2017.	
72 Opšti uslovi za osiguranje odgovornosti projektanata	OU-ODPRK-05/18	24.05.2018.	
73 Uslovi za osiguranje za osiguranje lica za slučaj nemogućnosti vraćanja kredita	U-ONVK-05/18	24.05.2018.	
74 Opšti uslovi konšćenja web strane i online kupovine	OU-WEB-06/18	14.06.2018.	
75 Posebni uslovi za paket putnih osiguranja	PU-PPO-07/18	04.07.2018.	
76 Opšti uslovi za dobrovoljno zdravstveno osiguranje	OU-DZO-04/19	19.04.2019.	
77 Posebni uslovi za dobrovoljno zdravstveno osiguranje za vanbolničko i bolničko liječenje	PU-DZOB-04/19	19.04.2019.	
78 Posebni uslovi za dobrovoljno zdravstveno osiguranje za vanbolničko liječenje	PU-DZOV-04/19	19.04.2019.	
79 Posebni uslovi za osiguranje zaliha na flotantnoj osnovi od požara i nekih drugih opasnosti	PU-OZFLO-04/19	19.04.2019.	
80 Uslovi za osiguranje digitalne opreme	U-DO-09/19	06.09.2019.	
81 Uslovi produžena garancija za aparete za domaćinstvo	U-PG-09/19	18.09.2019.	
82 Posebni uslovi za osiguranje gubitka stečenog bonusa	PU-GSB-09/19	18.09.2019.	
83 Opšti uslovi za osiguranje lica od posljedica nesrečnog slučaja	OU-NEZ-09/19	18.09.2019.	
84 Posebni uslovi za kolektivno osiguranje članova domaćinstava poljoprivrednih gospodinstava od posljedica nesrečnog slučaja	PU-NEZ-POLJ-09/19	18.09.2019.	
85 Posebni uslovi za kolektivno osiguranje penzionera od posljedica nesrečnog slučaja	PU-NEZ-PEN-09/19	18.09.2019.	
86 Posebni uslovi za kolektivno osiguranje zaposlenih lica od posljedica nesrečnog slučaja	PU-NEZ-ZAP-09/19	18.09.2019.	
87 Posebni uslovi za osiguranje od posljedica nesrečnog slučaja djece u vrtićima, učenika i studenata	PU-NEZ-UČ-09/19	18.09.2019.	
88 Posebni uslovi za osiguranje od posljedica nesrečnog slučaja gostiju u hotelima,lječilištima,motelima,kampovima i slično...	PU-NEZ-GH-09/19	18.09.2019.	
89 Tabela invaliditeta za određivanje procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti (invaliditet)	-	18.09.2019.	
90 Opšti uslovi osiguranja potraživanja od komercijalnih rizika	-	05.12.2019.	
91 Opšti uslovi za osiguranje potraživanja od nekomercijalnih rizika	-	05.12.2019.	
92 Posebni uslovi za osiguranje u paketu stambenih objekata i stvari u domaćinstvu	PU-DOM – 12/19	27.12.2019.	
93 Opšti uslovi za putnu zdravstveno osiguranje	OU-PZO-03/20	26.03.2020.	
94 Opšti uslovi za osiguranje životinja	-	30.04.2020.	
95 Posebni uslovi za osiguranje pčela, košnica, sača i meda u medištu	-	30.04.2020.	
96 Uslovi za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko)	U-AK-09/20	04.09.2020.	
97 Posebni uslovi za osiguranje motornih vozila od rizika loma	PU-RL-09/20	04.09.2020.	
98 Opšti uslovi za osiguranje od rizika zloupotrebe kartica Hipoteckarne banke AD Podgorica	OU-HB-11/20	20.11.2020.	

Važeći tarifni/premijski sistemi - Sava osiguranje AD

	Naziv	Skraćeni naziv	Datum usvajanja
1	Tarifa premija XIX - za osiguranje pokretnе tehnike (instrumenti, uređaji i aparati)	-	20.12.2007
2	Tarifa premija za osiguranje pošiljaka u međunarodnom transportu	-	01.07.2006
3	Tarife za osiguranje pošiljaka u unutrašnjem transportu	-	01.07.2006
4	Tarifa premija I - za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti	-	20.12.2007
5	Tarifa premija II - za osiguranje industrijskih, zanatskih i uslužnih djelatnosti	-	20.12.2007
6	Tarifa premija III - za osiguranje maština od loma i nekih drugih opasnosti	-	20.12.2007
7	Tarifa premija V - za osiguranje stakla od loma	-	20.12.2007
8	Tarifa premija VIII - za osiguranje objekata u montaži	-	20.12.2007
9	Tarifa premija XVII - za kombinovano osiguranje elektronskih računara, procesora i sličnih uređaja	-	20.12.2007
10	Tarifa premija za osiguranje elektroprivrednih organizacija	-	20.12.2007
11	Tarifa premija za osiguranje željezničko-transportnih preduzeća	-	20.12.2007
12	Tarifa premija za osiguranje kredita	-	20.12.2007
13	Tarifa premija za osiguranje čamaca i ostalih plovnih objekata na moru	MC - 2	20.12.2007
14	Tarifa premija IX - za osiguranje od opasnosti prekida rada usled požara i nekih drugih opasnosti	-	01.01.2008
15	Premijski sistem za osiguranje lica za slučaj bolesti i hirurških intervencija	-	01.07.2008
16	Premijski sistem za osiguranje profesionalne odgovornosti	-	17.11.2008
17	Premijski sistem za osiguranje u slučaju zloupotrebe platne kartice	PS-ZPK-01	17.11.2008
18	Premijski sistem za osiguranje zahteva od fizičkih oštećenja	PS - 9/16 - 08	22.12.2008
19	Premijski sistem za osiguranje od rizika otkazivanja ugovorenog turističkog putovanja	PS - 16 - 5	15.05.2009
20	Tarifa premija VII - za osiguranje objekata u izgradnji	PS - 09 - 03	13.01.2011
21	Tarifa graničnog osiguranja		09.07.2012
22	Premijski sistem za osiguranje imovine pravnih lica	PS-IPL-12/12	14.12.2012
23	Dopuna Tarife premija I za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti i Tarife premija II za osiguranje industrijskih, zanatskih i uslužnih organizacija od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti		05.06.2013
24	Tarifa premija za obavezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima		28.06.2013
25	Tarifa premija za obavezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti iz upotrebe za štete pričinjene trećim licima	-	29.06.2013
26	Zajedničke tarife premija za obavezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štete		29.06.2013
27	Tarifa premija za osiguranje od opasnosti zemljotresa	-	01.12.2013
28	Premijski sistem za dopunsко osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila i priključnih vozila		27.02.2014
29	Tarifa premija za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrečnog slučaja	-	20.06.2014
30	Dopuna Tarife premija I za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti - Flexa pokriće		05.11.2014
31	Dopuna Tarife premija I za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti - tehnički rezultat		05.11.2014
32	Sistem tarifa premija za osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima	-	01.12.2016
33	Tarifa za osiguranje od posljedica nesrečnog slučaja gostiju u hotelima,lječilištima,motelima,kampovima i slično....		25.03.2015
34	Premijski sistem za osiguranje od odgovornosti prevoznika u drumskom saobraćaju		05.05.2015
35	Premijski sistem za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko) sa integralnom franšizom		05.05.2015
36	Dopuna Tarife premija za obavezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima		
37	Tarifa premije za osiguranje usjeva i plodova	OU-UP-10/15	29.10.2015
38	Premijski sistem za osiguranje odgovornosti proizvođača za proizvode	TP-OPP	29.10.2015
39	Tarifa premije za osiguranje od opasnosti pravne krade i razbojništva	TS-PKR-08/16	22.08.2016
40	Dopuna premijskog sistema za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko) – Kasko total		16.12.2016
41	Premijski sistem za osiguranje pravne zaštite u vezi sa upotrebom motornog vozila	PS-17-12/16	16.12.2016
42	Tarifa premija za osiguranje asistencije u domu	TP-ASIS-DOM-12/17	22.12.2017
43	Tarifa premija osiguranja pomoći na putu	TP-PP-12/17	22.12.2017
44	Tarifa premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje stranih državljan u Crnoj Gori	TP-DZOS-03/18	30.03.2018
45	Tarifa premija za dopunsко zdravstveno osiguranje - putničko zdravstveno osiguranje	TP-PZO-03/18	30.03.2018
46	Tarifa premija za osiguranje lica za slučaj nemogućnosti vraćanja kredita	TP-ONVK-05/18	24.05.2018
47	Tarifa premija za osiguranje odgovornosti projektanta	TP-ODPRK-05/18	24.05.2018
48	Tarifa premija za paket putnih osiguranja	TP-PPO-07/18	04.07.2018
49	Tarifa premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje	TP-DZO-04/19	19.04.2019
50	Tarifa premije za osiguranje od opšte odgovornosti	TP-OOD-04/19	19.04.2019
51	Tarifa premija za osiguranje digitalne opreme	TP-DO-09/19	06.09.2019
52	Tarifa premija za osiguranje produžene garancije za aparat za domaćinstvo	TP-PG-09/19	18.09.2019
53	Tarifa premija za osiguranje gubitka stečenog bonusa	TP-GSB-09/19	18.09.2019
54	Tarifa premija za osiguranje lica od posljedica nesrečnog slučaja (nezgode)	-	18.09.2019
55	Posebna tarifa za osiguranje u paketu stambenih objekata i stvari u domaćinstvu	TP-DOM-12/19	27.12.2019
56	Tarifa za putnu zdravstveno osiguranje	TP-PZO-03/20	26.03.2020
57	Tarifa premija za osiguranje životinja	TP-OŽ-04/20	30.04.2020
58	Premijski sistem za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko)	PS - 3 - 2020	04.09.2020
59	Premijski sistem za osiguranje u slučaju zloupotrebe kartica Hipotekarne banke AD	PS - HB - 11/20	20.11.2020

10. FINANSIJSKI REZULTAT

10.1. OSNOVNE KATEGORIJE FINANSIJSKOG REZULTATA

Poslovnu 2020. godinu Društvo je završilo sa pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od 1,76 mil Eur. Ostvareni rezultat poslovanja veći je od planiranog za 0,62 mil Eur, na šta je, najvećim dijelom, uticao rast neto prihoda od premije iznad planiranih, a sa druge strane pad troškova Društva i neto rashoda za štete ispod planiranih.

U odnosu na 2019. godinu, rezultat je veći za 42,6% ili 0,52 mil Eur (usled nižih operativnih troškova i neto rashoda za štete).

Slijedi pregled osnovnih kategorija finansijskog rezultata za poslednje dvije godine i obrazloženja odstupanja:

Osnovne kategorije finansijskog rezultata AD Sava osiguranje

	2019	2020	Promjena u EUR	Promjena u %
I.Neto prihodi od premija osiguranja	11.522.629	11.178.275	-344.354	97,0%
II. Prihodi od ulaganja u povezane kompanije (u filijale)				
III. Prihodi od ulaganja	644.398	537.723	-106.675	83,4%
IV. Drugi prihodi od osiguranja	858.441	732.837	-125.604	85,4%
V. Drugi prihodi	120.672	120.992	321	100,3%
VI. Neto rashodi za štete	-4.982.465	-4.655.058	327.408	93,4%
VII. Promena drugih neto osiguravajuće-tehničkih rezervisanja (+/-)	15.320	36.163	20.843	236,0%
VII.Promena neto osiguravajuće-tehničkih rezervisanja ugovarača životnih osiguranja koji preuzimaju rizik ulaganja				
IX. Promene obaveza iz finansijskih ugovora				
X. Neto razrhodi za bonusi i popuste				
XI. Operativni troškovi	-5.774.275	-5.005.985	768.289	86,7%
XII. Rashodi od ulaganja u filijale (u druženim kompanijama)				
XIII. Investicioni troškovi od finansijskih sredstava i obaveza	-8.708	-4.640	4.068	53,3%
XIV. Drugi rashodi od osiguranja	-986.358	-857.625	128.733	86,9%
XV. Drugi rashodi	-52.853	-152.338	-99.484	288,2%
XVI. Dobitak ili gubitak obračunskog perioda pre oporezivanja (I + II + III + IV + V + VI + VII + VIII + IX + X + XI + XII + XIII + XIV + XV)	1.356.801	1.930.345	573.544	142,3%
XVII. Porez na dobit	-122.882	-170.482	-47.599	138,7%
XVIII. Neto dobitak ili gubitak obračunskog perioda (XVI - XVII)	1.233.918	1.759.863	525.944	142,6%

Neto prihod od premije i neto rashodi za štete

	2019	2020
Neto prihodi od premija osiguranja	11.522.629	11.178.275
Neto rashodi za štete	-4.982.465	-4.655.058
Neto mjerodavni koeficijent	43,1%	41,3%

Kao što se može vidjeti iz priloženih tabela, najveći uticaj na ostvareni rezultat poslovanja u 2020. godini tj. na rast dobiti u odnosu na 2019. godinu, imao je pad operativnih troškova i neto rashoda štete, ali i pad drugih rashoda od osiguranja.

U protekloj godini, naša kompanija je ostvarila 11,18 mil Eur neto prihoda od premija osiguranja, što je za 3,0% manje nego u 2019. godini (nominalni pad iznosi 344,4 hiljada Eur). Na pad neto prihoda od premije u 2020. godini, u odnosu na prethodnu godinu, najviše je uticao pad bruto fakturisane premije, što je posledica krize izazvane pojavom Covid-19. Naime, od momenta proglašenja pandemije u zemlji

(mjesec mart), Društvo se suočilo sa problemima u fakturisanju premije iz više razloga: ograničeno kretanje stanovništva, zatvaranje gradova i granica, ograničavanje pojedinih privrednih djelatnosti itd, pa veliki broj klijenata nije imao potrebu za osiguranjem. Najvećiapsolutni pad premije zabilježen je kod AO (pad od 427,2 hiljada Eur), što je najvećim dijelom posledica pada premije po osnovu graničnog osiguranja (zbog zatvaranja granica), ali i pada premije po osnovu osiguranja putničkih vozila. Pored navedenog, zabilježili smo značajan pad premije kod auto kaska (pad od 207,2 hiljada Eur) iz razloga pada premije za renta car agencije, taksi udruženja, auto prevoznike itd. Kao posledicu krize imamo i pad premije po osnovu DZO (DZO za strance), putog zdravstvenog osiguranja, osiguranja od posledica nezgode itd. Pored navedenog pada bruto fakturisane premije, padu neto prihoda od premije u 2020. godinu doprinio je i rast premije reosiguranja u odnosu na prethodnu godinu (u 2020. godini imali smo veću premiju reosiguranja po osnovu osiguranja imovine od požara i osiguranja finansijskih gubitaka).

Prihodi od ulaganja niži su za 106,7 hiljada Eur ili 16,6% u odnosu na 2019. godinu i to usled nižih prihoda od kamata (u 2019. godini su dospjele i isplaćene određene obveznice koje su imale veću kamatnu stopu od novonabavljenih u 2019. i 2020. godini, a pored toga u 2020. godini imali smo i niže prihode po osnovu datih kredita).

Drugi prihodi od osiguranja za 2020. godinu iznose 732,8 hiljada Eur, a sastoje se od: prihoda od provizija (205,3 hiljada Eur), naplaćene ispravke potraživanja premije osiguranja (169,0 hiljada Eur), prihoda po osnovu obrade uslužnih šteta (38,9 hiljada Eur), prihoda po osnovu prodatih zelenih kartona (274,3 hiljada Eur), prihoda od ukidanja rezervacija za godišnje odmore (50,6 hiljada Eur) i ostalih prihoda (-5,3 hiljada Eur). Ukupni drugi prihodi od osiguranja niži su za 14,6% ili 125,6 hiljada Eur u odnosu na 2019. godinu, i to iz razloga pada prihoda od prodaje zelenih kartona za oko 121 hiljadu Eur, što je posledica Covid-19, odnosno zatvaranja granica. Pored navedenog, u 2020. godini imali smo i niže prihode od ukidanja sudskih sporova, prihode od rešavanja uslužnih šteta i revalorizacione poslovne prihode, ali i niži prihod od provizije reosiguranja.

Kada su u pitanju drugi prihodi, oni su odnosu na 2019. godinu gotovo nepromijenjeni i iznose blizu 121 hiljada Eur, a čine ih: prihod od naplaćene ispravke ostalih potraživanja (11,1 hiljada Eur), prihod po osnovu naplate AO premije na rate (1,0 hiljada Eur), prihod po osnovu troškova postupka premija (7,3 hiljada Eur), prihod od zakupa (42,9 hiljada Eur), prihodi od umanjenja poreza, povrata premije i ostalo (24,6 hiljada Eur), prihod od prodaje osnovnih sredstava (2,3 hiljada Eur), prihod od oprihodovanja nepovezanih uplata i povraćaja (31,8 hiljada Eur).

Neto rashodi za štete na kraju 2020. godine iznosili su 4,65 mil Eur. U poređenju sa 2019. godinom, niži su za 6,6% (ili 327,4 hiljada Eur). Na pad neto rashoda za štete najviše je uticao pad iznosa obračunatih šteta (za 900,4 hiljada Eur). Naime, u 2019. godini riješena je jedna velika šteta po zelenoj karti u iznosu od 665 hiljada Eur, što je rezultiralo rastom iznosa obračunatih šteta u toj godini. Dakle, pored toga što u 2020. godini nismo imali tako velikih šteta, obračunate štete su niži i iz razloga manjeg broja riješenih šteta u 2020. godini, a zbog situacije sa korona virusom. Najvećiapsolutni pad riješenih šteta zabilježen je kod AO (pad od 541,4 hiljada Eur), što je najvećim dijelom posledica činjenice da je u 2020. godini bilo manje putovanja, pa samim tim i saobraćajnih nezgoda. Pored navedenog, zabilježili smo značajan pad riješenih šteta kod auto kasko osiguranja (pad od 243,7 hiljada Eur), iz istih razloga. Kao posledicu situacije sa Covid-19 imamo i niže iznose riješnih šteta kod osiguranja od posledica nezgode i DZO. Na pad neto

rashoda za štete u 2020. godini uticala je i promjena rezervisanja za štete za reosiguravajući dio (porasle su ove rezervacije iz razloga rezervisanja dvije veće štete).

Na 31.12.2020. godine rezervacije za neistekle rizike iznosile su 146,2 hiljada Eur, dok su na dan 31.12.2019. bile veće za 36,2 hiljada Eur, što se pozitivno odrazilo na poslovni rezultat.

Operativni troškovi Društva niži su za 768,3 hiljada Eur ili 13,3% na godišnjem nivou, što je najvećim dijelom posledica krizne situacije sa Covid-19. Na ovoliki apsolutni pad troškova najviše je uticao pad troškova usluga (troškova reklama, troškova premija osiguranja, usavršavanja i obrazovanja, troškova u vezi sa radom) iz razloga što u ovoj godini gotovo da nije bilo službenih putovanja, usavršavanja i obrazovanja u mjeri u kojoj je to bilo ranijih godina, a pored toga u Društvu se vodilo računa o racionalizaciji troškova, pa su određeni troškovi svedeni na minimum. Pored troškova usluga, pad su zabilježili i troškovi rada, kao i drugi troškovi. Kada je u pitanju efekat razgraničenja troškova sticanja osiguranja, on na kraju 2020. godine iznosi 35,9 hiljada Eur (umanjuje troškove), dok je na dan 31.12.2019. godine iznosio 61,9 hiljada Eur (takođe je umanjivao troškove).

U 2020. godini Društvo je imalo 4,6 hiljada Eur investicionih troškova od finansijskih sredstava i obaveza (pad od 46,7% u odnosu na 2019. godinu), a odnose se na rashode od kamata (rashod od kamata za neto sadašnju vrijednost budućih zakupa u skladu sa MSFI 16). Pored pomenutih rashoda, u 2019. godini smo u okviru ove kategorije rashoda imali i rashode po osnovu ispravke datih pozajmica u iznosu od 2,4 hiljada Eur, a koje nismo imali u 2020. godini. Otuda su ukupni investicioni troškovi od finansijskih sredstava i obaveza u 2020. godini zabilježili pad u odnosu na 2019. godinu.

Drugi rashodi od osiguranja niži su od prošlogodišnjih i to za 128,7 hiljada Eur ili 13,0%. Ovoliki pad ove kategorije rashoda posledica je činjenice da smo u 2019. godini imali gubitak od prodaje poslovnog prostora u iznosu od skoro 222 hiljada Eur, dok u 2020. godini nismo imali taj trošak.

Kada su u pitanju drugi rashodi, oni su značajno veći u 2020. u odnosu na 2019. godinu (za 99,5 hiljada Eur ili 188%). Ovoliki rast ove kategorije troškova desio se usled većih rezervisanja za sudske sporove (rast od oko 71,5 hiljada Eur), ali i usled veće ispravke regresnih potraživanja i troškova amortizacije investicionih nekretnina.

10.1.1. PRIHODI

Prihodi 2016 – 2020

Struktura prihoda	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Neto prihodi od premija osiguranja	9.939.171	83,6%	10.334.042	85,2%	10.955.770	86,1%	11.522.629	87,7%	11.178.275	88,9%
Prihodi od ulaganja	743.473	6,3%	687.976	5,7%	794.000	6,2%	644.398	4,9%	537.723	4,3%
Drugi prihodi od osiguranja	1.059.578	8,9%	901.382	7,4%	849.840	6,7%	858.441	6,5%	732.837	5,8%
Drugi prihodi	147.010	1,2%	200.830	1,7%	131.402	1,0%	120.672	0,9%	120.992	1,0%
Ukupno prihodi	11.889.233	100,0%	12.124.230	100,0%	12.731.013	100,0%	13.146.141	100,0%	12.569.828	100,0%

U strukturi ukupnih prihoda Društva, najveće učešće imaju prihodi od premija osiguranja, čije se učešće u poslednjih pet godina kreće između 84% i 89%. Slijede drugi prihodi od osiguranja i prihodi od ulaganja.

Drugi prihodi od osiguranja čine 5,8% ukupnih prihoda Društva za 2020. godinu (nešto niže učešće u odnosu na 2019. godinu), a odnose se na: prihod od prodaje zelenih karti, prihod od provizija, prihod po osnovu naplaćene ispravke potraživanja premije, prihod po osnovu ukidanja rezervacija (za godišnje

odmore, jubilarne nagrade, sudske sporove,...), prihod po osnovu obrade uslužnih šteta i ostale prihode. U 2020. godini drugi prihodi od osiguranja niže su od onih iz 2019. godine, u najvećoj mjeri, usled pada prihoda po osnovu prodaje zelenih karti (2019: 397,1 hiljada Eur; 2020: 274,3 hiljada Eur), ali i niže provizije reosiguranja (2019: 217,4 hiljada Eur; 2020: 205,3 hiljada Eur). Pored navedenog, u 2020. godini imali smo i niže prihode od ukidanja sudskeh sporova, kao i prihode od rešavanja uslužnih šteta i revalorizacione poslovne prihode.

Prihodi od ulaganja imaju niže učešće u ukupnim prihodima Društva za 2020. godinu (4,3%) u odnosu na prethodne četiri godine, što je posledica pada ovih prihoda (u odnosu na 2019. godinu pad iznosi 106,7 hiljada Eur ili 16,6%). Pad ovih prihoda uglavnom je posledica nižih prihoda od obveznica (u 2019. godini dospjele su i isplaćene određene obveznice koje su imale veću kamatnu stopu od novonabavljenih u 2019. i 2020. godini, pa smo u 2020. godini imali manje prihode). Pored navedenog, u 2020. godini imali smo i niže druge prihode od ulaganja (u 2019. godini imali smo veće prihode od datih kredita - zavisnim društvima i ostalima, dok u 2020. godini uopšte nismo imali datih kredita zavisnim društvima, pa ni prihoda po tom osnovu).

Kada su u pitanju drugi prihodi, njihovo učešće u poslednjih pet godina se kreće u intervalu od 1 do 2%, pri čemu se u poslednje tri godine kreće oko 1%. Drugi prihodi obuhvataju: prihod po osnovu naplate AO premije na rate, prihod po osnovu ispravke ostalih potraživanja, prihod od prodaje osnovnih sredstava, prihode od zakupa, prihode po osnovu troškova postupka premija, oprihodovane nepovezane uplate, prihode od umanjenja poreza, povrata premije i ostalo. U odnosu na 2019. godinu, ovi prihodi su gotovo nepromijenjeni.

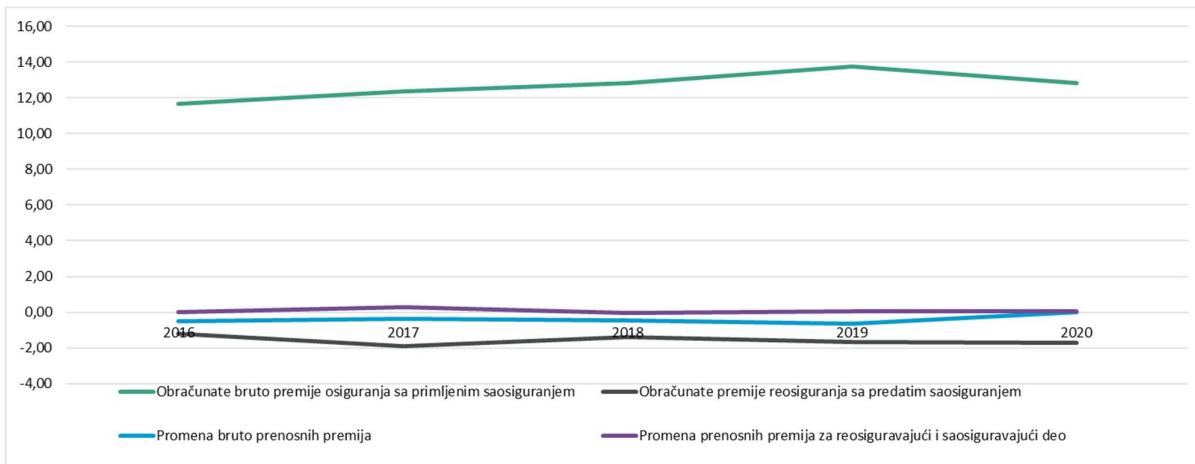
Struktura prihoda od premija osiguranja u periodu 2016 – 2020

Struktura prihoda od premija	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Obračunate bruto premije osiguranja sa primljenim saosiguranjem	11.656.792	117,3%	12.354.736	119,6%	12.804.286	116,9%	13.758.703	119,4%	12.837.141	114,8%
Obračunate premije reosiguranja sa predatim saosiguranjem	-1.193.117	-12,0%	-1.907.640	-18,5%	-1.371.672	-12,5%	-1.665.847	-14,5%	-1.731.844	-15,5%
Promena bruto prenosnih premija	-526.292	-5,3%	-383.654	-3,7%	-445.952	-4,1%	-641.594	-5,6%	3.085	0,0%
Promena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući deo	1.788	0,0%	270.599	2,6%	-30.891	-0,3%	71.367	0,6%	69.894	0,6%
Neto prihodi od premija osiguranja	9.939.171	100,0%	10.334.042	100,0%	10.955.770	100,0%	11.522.629	100,0%	11.178.275	100,0%

Kada je u pitanju struktura neto prihoda od premija osiguranja, najveće učešće ima obračunata bruto fakturisana premija, koja je za 921,6 hiljada Eur niže od prošlogodišnje. Negativan efekat na visinu neto prihoda od premija imao je i rast premije reosiguranja (veća je za skoro 66,0 hiljada Eur).

Kretanje prihoda od premija osiguranja u periodu 2016– 2020

u mil Eur

10.1.2. RASHODI

Rashodi 2016–2020

Struktura rashoda	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Neto rashodi za štete	-4.093.064	38,8%	-4.149.029	38,5%	-4.215.579	38,8%	-4.982.465	42,3%	-4.655.058	43,8%
Promena drugih neto osiguravajuće-tehničkih rezervisanja (+/-)	0	0,0%	-230.199	2,1%	32.484	-0,3%	15.320	-0,1%	36.163	-0,3%
Operativni troškovi	-5.599.404	53,1%	-5.591.909	51,9%	-5.800.926	53,4%	-5.774.275	49,0%	-5.005.985	47,1%
Investicijski troškovi od finansijskih sredstava i obaveza	-245	0,0%	-66	0,0%	-44	0,0%	-8.708	0,1%	-4.640	0,0%
Drugi rashodi od osiguranja	-756.084	7,2%	-708.970	6,6%	-791.354	7,3%	-986.358	8,4%	-857.625	8,1%
Drugi rashodi	-88.920	0,8%	-91.501	0,8%	-88.018	0,8%	-52.853	0,4%	-152.338	1,4%
Ukupno rashodi	-10.537.717	100,0%	-10.771.674	100,0%	-10.863.438	100,0%	-11.789.340	100,0%	-10.639.483	100,0%

Struktura ukupnih rashoda Društva slična je onoj iz 2019. godine. Najveće učešće u ukupnim rashodima i dalje imaju operativni troškovi, a zatim neto rashodi za štete, pri čemu je došlo do smanjenja učešća operativnih troškova sa jedne strane, a sa druge strane do rasta učešća neto rashoda za štete.

Kao što je već navedeno, operativni troškovi niži su za 768,3 hiljada Eur u odnosu na prethodnu godinu, što je najvećim dijelom posljedica krizne situacije sa Covid-19. Tako, u odnosu na 2019. godinu snizili su se troškovi usluga (troškova reklama, troškova premija osiguranja, usavršavanja i obrazovanja, troškova u vezi sa radom) iz razloga što u ovoj godini gotovo da nije bilo službenih putovanja, usavršavanja i obrazovanja u mjeri u kojoj je to bilo ranijih godina, a pored toga u Društvu se vodilo računa o racionalizaciji troškova, pa su određeni troškovi svedeni na minimum. Pored troškova usluga, pad su zabilježili i troškovi rada, kao i drugi troškovi. Kao posledicu pomenutog ogromnog pada operativnih troškova u 2020. godini, imamo i najniže učešće operativnih troškova u ukupnim rashodima Društva u poslednjih pet godina (47,1%).

Učešće neto rashoda za štete u ukupnim rashodima Društva je poraslo u odnosu na prethodne godine i sada iznosi 43,8% (ovo je ujedno i najveće učešće neto rashoda za štete u ukupnim rashodima Društva u poslednjih pet godina). Posmatrano u apsolutnim iznosima, neto rashodi za štete niži su za 327,4 hiljada Eur i to kao posljedica pada obračunatih bruto šteta (u 2019. godini riješena je jedna velika šteta po zelenoj karti u iznosu od 665 hiljada Eur, što je uticalo na rast iznosa obračunatih šteta u toj godini). Na smanjenje neto rashoda za štete u 2020. godini uticala je i promjena rezervacija za štete za reosiguravajući dio (usled rezervisanja dvije veće štete za osiguranje vazduhoplova i ostalih osiguranja imovine).

Kada su u pitanju drugi rashodi od osiguranja, njihovo učešće u ukupnim rashodima Društva iznosi 8,1%, što je neznatno niže u odnosu na 2019. godinu (u prethodnim godinama se njihovo učešće kretalo između 6,6% i 8,4%). U 2020. godini zabilježen je pad ovih rashoda u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 128,7 hiljada Eur ili 13% (u 2019. godini imali smo gubitak od prodaje poslovnog prostora koji je iznosio 222 hiljada Eur, dok u 2020. godini nismo imali ovaj rashod). U 2020. godini, drugi rashodi od osiguranja sastoje se od: rashoda za vatrogasni doprinos, doprinosa za preventivu, troškova nadzora ANO, troškova ispravke premije osiguranja, troškova asistencije u Grupi i gubitaka po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava.

Drugi rashodi čine 1,4% ukupnih rashoda Društva za 2020. godinu (najveće učešće u poslednjih pet godina), a odnose se na: ispravku i otpis potraživanja po osnovu vrijednosti regresa, trošak ispravke – ostali kupci, troškove amortizacije investicionih nekretnina i ostale rashode investicionih nekretnina, troškove oprihodovanih nepovezanih uplata, ostala rezervisanja, druge rashode od ulaganja i ostale rashode. Ovi rashodi porasli su za 99,5 hiljada Eur ili čak 188% u odnosu na 2019. godinu, iz razloga što smo u 2020. godini imali značajno veća ostala rezervisanja – rezervisanja za sudske sporove (rast od oko 71,5 hiljada Eur), ali i usled veće ispravke regresnih potraživanja i troškova amortizacije investicionih nekretnina.

Zanemarljivo učešće u ukupnim rashodima Društva za 2020. godinu imaju investicioni troškovi od finansijskih sredstava i obaveza, kao i promjena drugih neto osiguravajućih tehničkih rezervisanja (promjena rezervisanja za neistekle rizike).

Struktura rashoda za štete u periodu 2016 – 2020

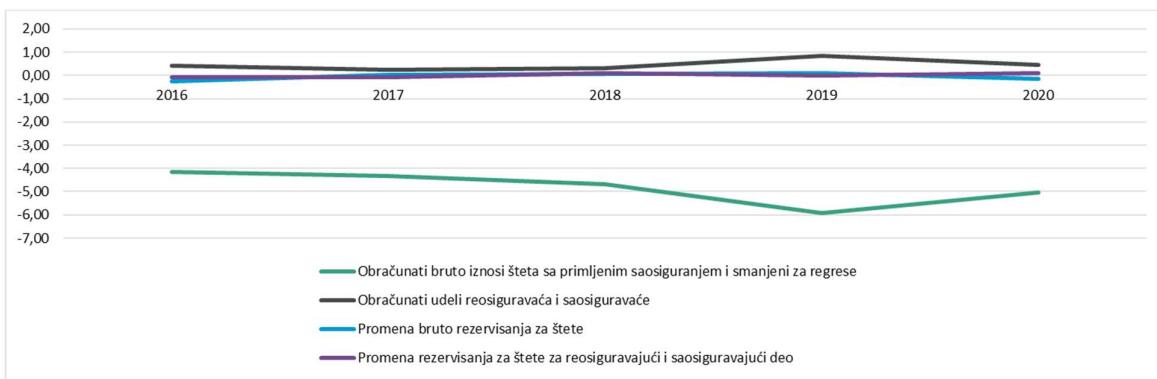
Struktura rashoda za štete	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Obračunati bruto iznosi šteta sa primljениm saosiguranjem i smanjeni za regrese	-4.166.875	101,8%	-4.314.186	104,0%	-4.671.859	110,8%	-5.938.717	119,2%	-5.038.314	108,2%
Obračunati udeli reosiguravača i saosiguravače	422.970	-10,3%	238.115	-5,7%	316.569	-7,5%	837.444	-16,8%	453.561	-9,7%
Promena bruto rezervisanja za štete	-265.855	6,5%	17.472	-0,4%	56.007	-1,3%	111.694	-2,2%	-160.538	3,4%
Promena rezervisanja za štete za reosiguravajući i saosiguravajući deo	-83.304	2,0%	-90.430	2,2%	83.704	-2,0%	7.115	-0,1%	90.233	-1,9%
Ukupno rashodi za štete	-4.093.064	100,0%	-4.149.029	100,0%	-4.215.579	100,0%	-4.982.465	100,0%	-4.655.058	100,0%

U strukturi ukupnih neto rashoda za štete najveće učešće imaju obračunate bruto štete, koje su u 2020. godini niže za 15,0 % ili nominalno 0,9 mil Eur. Najveći apsolutni pad šteta zabilježen je kod AO (0,54 mil Eur), a zatim i kod osiguranja motornih vozila (0,24 mil Eur) i osiguranja od posledica nezgode (0,21 mil Eur).

Pozitivan uticaj na ukupne rashode za štete imaju riješene štete iz reosiguranja (koje su na 31.12.2020. iznosile 0,45 mil Eur), a koje su zabilježile značajan pad u odnosu na prethodnu godinu – pad od 46% (u 2019. godini riješena je jedna velika šteta po zelenoj karti, kod koje je udio reosiguravača iznosio oko 0,56 mil Eur). Takođe, ukupne rashode za štete umanjile su i promjene rezervisanja za štete i rezervisanja za štete za reosiguravajući i saosiguravajući dio.

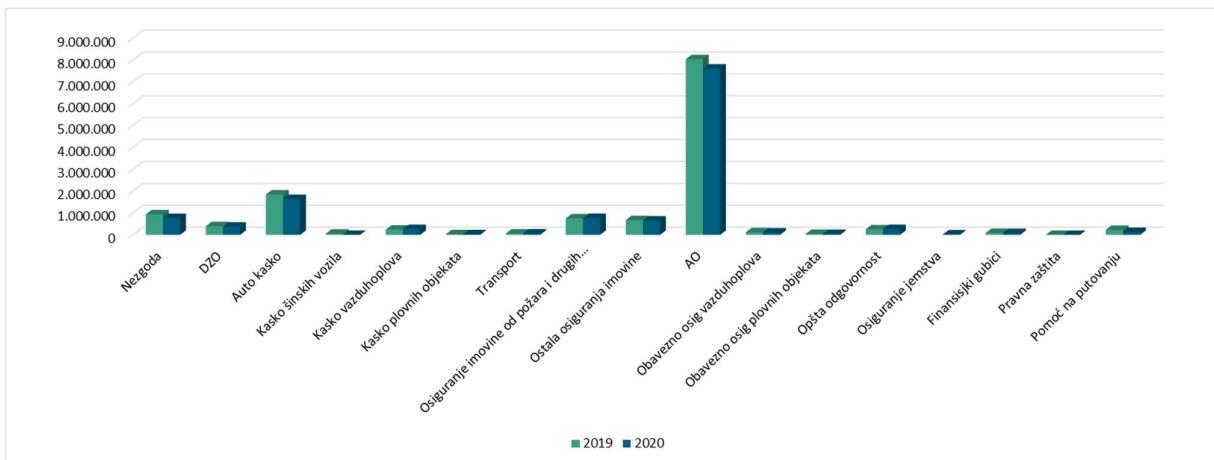
Kretanje rashoda za štete u periodu 2016– 2020

u mil Eur

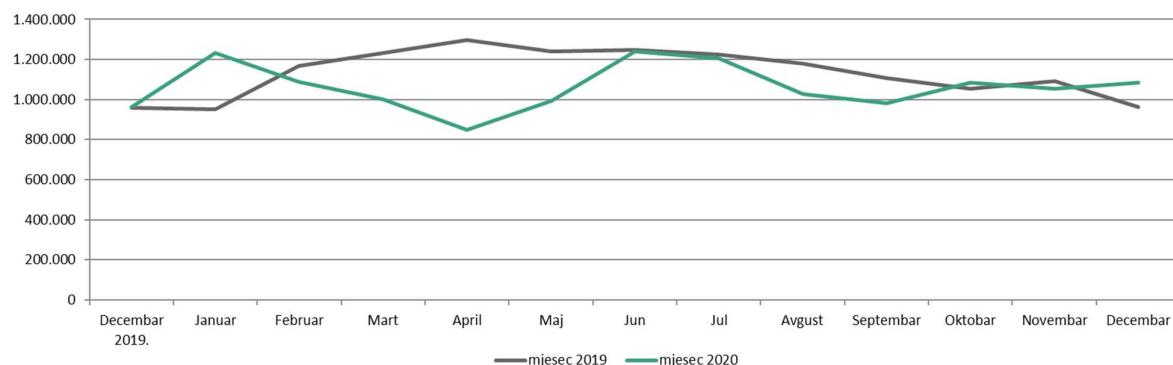

10.2. PREGLED POSLOVANJA U BROJKAMA

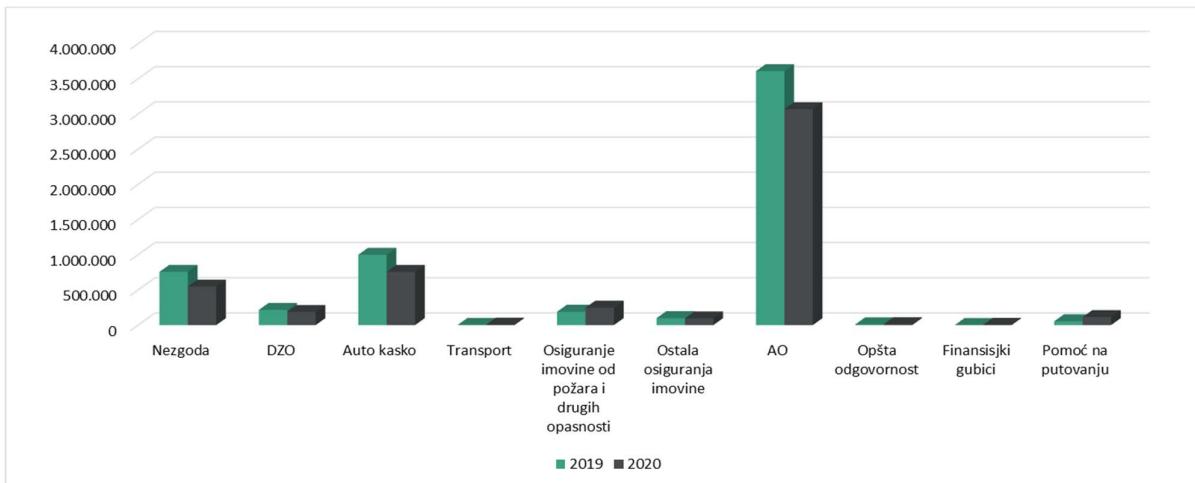
Struktura bruto fakturisane premije u 2019. i 2020. godini

Kretanje bruto fakturisane premije po mjesecima u 2019. i 2020. godini

Struktura riješenih šteta u 2019. i 2020. godini

	2019	2020	Promjena u EUR	Promjena u %
Obračunate bruto premije osiguranja sa primljenim saosiguranjem	13.758.703	12.837.141	-921.562	93,3%
Obračunati bruto iznosi šteta sa primljenim saosiguranjem i smanjeni za regrese	-5.938.717	-5.038.314	900.403	84,8%
Bruto štetni koeficijent	43,2%	39,2%		

10.2.1. OSIGURANJE OD POSLEDICA NEZGODE

Osiguranje od posledica nezgode	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	767.206	6,0%	-547.757	10,9%	71,4%
2019	939.675	6,8%	-756.056	12,7%	80,5%
Indeks	81,6	87,5	72,4	85,4	88,7

U 2020. godini, naše Društvo je zabilježilo pad premije po osnovu osiguranja od posledica nezgode i to u apsolutnom iznosu od 172,5 hiljada Eur, što je u značajnoj mjeri posljedica krize sa Covid-19. Pad premije posledica je činjenice da za nekoliko klijenata nismo uspjeli da produžimo ugovore o osiguranju koje suimali u 2019. godini, a za pojedine klijente fakturisan je manji iznos premije u odnosu na 2019. godinu. Kriza sa Covid-19 posebno je uticala na pad premije osiguranja gostiju hotela - za 121,5 hiljada Eur (zbog loše turističke sezone i ograničenog kretanja stanovništva i zatvaranja granica), ali i kolektivnog osiguranja zaposlenih, osiguranja vozača i putnika, osiguranja učenika i td.

Kao posljedica navedenog, učešće osiguranja od posledica nezgode u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji Društva je niže u odnosu na 2019. godinu za 0,8 procenatnih poena i sada iznosi 6,0%.

Najznačajniji dio ostvarene premije osiguranja od posledica nezgode u 2020. godini odnosi se na kolektivno osiguranje zaposlenih (73,7%), a zatim na osiguranje putnika (7,98%). Koliko je kriza uticala na pad premije osiguranja gostiju hotela, najbolje govori podatak da je ova vrsta osiguranja u 2019. godini učestvovala sa 14,4% u ukupnoj premiji osiguranja od nezgode, dok u 2020. godini njeno učešće iznosi svega 2,1%.

Tokom godine riješeno je 547,8 hiljada Eur ovih šteta ili 208,3 hiljada Eur manje nego u 2019. (u 2020. godini riješen je manji broj šteta u odnosu na 2019. godinu). Posmatrano po podvrstama osiguranja, pad iznosa riješenih šteta posljedica je pada riješenih šteta po osnovu kolektivnog osiguranja zaposlenih i osiguranja gostiju hotela. Tako je u 2019. godini, po osnovu kolektivnog osiguranja zaposlenih, za samo

pet kompanija sa najvećim iznosima šteta, riješeno 245 hiljada Eur, dok je u 2020. godini za prvih pet kompanija riješeno 128 hiljada Eur.

Kada posmatramo strukturu riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja, vidimo da dominantno učešće (83,2%) ima kolektivno osiguranje zaposlenih.

Učešće ovih šteta u ukupnim štetama Društva na kraju 2020. godine iznosi 10,9% i niže je za 1,8 procentnih poena u odnosu na 2019. godinu. Usled većeg pada riješenih šteta od pada bruto fakturisane premije, u 2020. godini imali smo nešto niži štetni rezultat u odnosu na 2019. godinu (2019: 80,5%, 2020: 71,4%).

10.2.2. DOBROVOLJNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	378.269	2,9%	-186.136	3,7%	49,2%
2019	397.896	2,9%	-215.585	3,6%	54,2%
Indeks	95,1	101,9	86,3	101,8	90,8

Po osnovu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja u 2020. godini ostvarili smo pad bruto fakturisane premije u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 19,6 hiljada Eur (zbog situacije sa Covid-19 zabilježen je pad premije po osnovu DZO za strance – zbog zatvaranja granica).

Učešće ove vrste osiguranja u ukupnom portfoliju društva ostalo je na nivou iz 2019. godine - 2,9%.

Kada je u pitanjustruktura ove vrste osiguranja, najveće učešće i dalje ima DZO za strance (39,6%), uprkos zanačajnom padu premije u 2020. godini, zatim slijedi DZO - privatno osiguranje (37,4%) i na kraju osiguranje bolesti hirurških intervencija (23,0%).

U 2020. godini zabilježen je i pad riješenih šteta u odnosu na 2019. godinu (pad od 29,4 hiljada Eur), što je posledica činjenice da je u 2020. godini riješen manji broj šteta u odnosu na 2019. godinu. Pad iznosa riješenih šteta posledica je pada riješenih šteta DZO- privatno osiguranje (zbog situacije sa Covid-19).

Učešće ovih šteta u ukupnim štetama Društva na kraju 2020. godine iznosi 3,7%, i neznatno je iznad učešća iz 2019. godine. Štetni koeficijent iznosi 49,2% (što je za 5 procentnih poena niže u odnosu na 2019. godinu, a usled većeg pada iznosa riješenih šteta u odnosu na pad bruto fakturisane premije).

U strukturi riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja, kao i u 2019. godini, dominantno učešće imaju štete po osnovu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja - privatno osiguranje (69,1%), slijede štete po osnovu osiguranja bolesti i hirurških intervencija (27,6%), dok daleko niže učešće imaju štete po osnovu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja za strance (svega 3,2%).

10.2.3. OSIGURANJE MOTORNIH VOZILA

Osiguranje motornih vozila	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	1.636.685	12,7%	-755.948	15,0%	46,2%
2019	1.843.919	13,4%	-999.640	16,8%	54,2%
Indeks	88,8	95,1	75,6	89,1	85,2

U 2020. godini, po osnovu kasko osiguranja motornih vozila, fakturisano je 207,2 hiljada Eur manje premije nego u 2019. godini. Analizom podataka na nivou godine i njihovim poređenjem sa podacima iz prethodne godine, zaključuje se da je na pad premije uticalo to što je fakturisan manji iznos premije za rent a car agencije - zbog krize sa Covid-19, ali i za autoprevoznike, salone za prodaju automobila i td. U odnosu na 2019. godinu, učešće AK premije u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji Društva je niže za 0,7 procenatnih poena (palo je sa 13,4% na 12,7%).

Ukupan iznos riješenih kasko šteta (755,9 hiljada Eur) niži je od onog iz prethodne godine za 244 hiljada Eur, uprkos činjenici da je u 2020. godini riješeno više šteta nego u 2019. godini. Iznos riješenih šteta je manji iz razloga što smo u 2019. godini riješili više "krupnijih" šteta.

Učešće šteta po osnovu ove vrste osiguranja u ukupnim štetama Društva se smanjilo za 1,8 procenatnih poena u odnosu na 2019. godinu i sada znači 15,0%. I štetni rezultat je niži i sada iznosi 46,2% (usled većeg pada riješenih šteta u odnosu na pad bruto fakturisane premije).

Kada su u pitanju uzroci nastanka ovih šteta, najveći broj šteta nastao je kao posledica sudara dva ili više vozila ili udara.

10.2.4. OSIGURANJE ŠINSKIH VOZILA

Osiguranje šinskih vozila	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	299	0,0%	0	0,0%	0,0%
2019	56.041	0,4%	0	0,0%	0,0%
Indeks	0,5	0,6			

Tokom protekle godine Društvo je fakturisalo zanemarljiv iznos premije po osnovu osiguranja šinskih vozila, zbog čega je zabilježen značajan pad premije u odnosu na prethodnu godinu, kada je fakturisano 56 hiljada Eur (osiguranje realizovano putem tendera).

Ova vrsta osiguranja u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji Društva (na dan 31.12.2020.) ima zanemarljivo učešće.

Riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja nije bilo, ni u 2020. ni u 2019. godini.

10.2.5. OSIGURANJE VAZDUHOPLOVA (KASKO VAZDUHOPLOVA)

Osiguranje vazduhoplova	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	267.649	2,1%	0	0,0%	0,0%
2019	241.427	1,8%	0	0,0%	0,0%
Indeks	110,9	118,8			

Blagi rast premije u 2020. godini ostvaren je kod osiguranja vazduhoplova (rast od 26,2 hiljada Eur). Osiguranje vazduhoplova učestvuje sa 2,1% u ukupnom portfoliju Društva (blagi rast učešća u odnosu na 2019.).

Riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja nije bilo, ni u 2020. ni u 2019. godini.

10.2.6. OSIGURANJE PLOVNIH OBJEKATA

Osiguranje plovnih objekata	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	29.130	0,2%	0	0,0%	0,0%
2019	28.147	0,2%	0	0,0%	0,0%
Indeks	103,5	110,9			

Blagi rast premije u 2020. godini ostvaren je i kod osiguranja plovnih objekata (kasko osiguranje). Učešće ove vrste osiguranja u ukupnom portfoliju Društva nije se mijenjalo u odnosu na 2019. godinu i iznosi 0,2%.

Tokom poslednje dvije godine nismo imali riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja.

10.2.7. OSIGURANJE ROBE U PREVOZU

Osiguranje robe u prevozu	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	66.056	0,5%	-6.762	0,1%	10,2%
2019	61.949	0,5%	-2.346	0,0%	3,8%
Indeks	106,6	114,3	288,2	339,7	270,3

U 2020. godini zabilježen je rast bruto fakturisane premije po osnovu osiguranja robe u prevozu u odnosu na 2019. godinu i to za oko 4,0 hiljada Eur (za pojedine klijente fakturisan je veći iznos premije u odnosu na prethodnu godinu).

Učešće ove vrste osiguranja u ukupnom portfoliju Društva jednako je prošlogodišnjem učešću (0,5%).

U obje posmatrane godine nisu riješeni znacajniji iznosi šteta, pa imamo odličan štetni rezultat za obje godine.

Učešće šteta po osnovu ove vrste osiguranja u ukupnim štetama Društva je na zanemarljivom nivou.

10.2.8. OSIGURANJE IMOVINE OD POŽARA I DRUGIH OPASNOSTI

Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	774.056	6,0%	-247.862	4,9%	32,0%
2019	755.915	5,5%	-190.354	3,2%	25,2%
Indeks	102,4	109,8	130,2	153,5	127,2

Po osnovu ove vrste osiguranja u 2020. godini zabilježen je rast premije u apsolutnom iznosu od oko 18,0 hiljada Eur, što je posledica fakturisanja većeg iznosa premije za pojedine klijente u odnosu na 2019. godinu.

Učešće ove vrste osiguranja u ukupnom portfoliju Društva se blago povećalo u odnosu na 31.12.2019. i iznosi 6%.

Na osiguranje od požara odnosi se 76% ukupno ostvarene premije po osnovu ove vrste osiguranja, dok se preostalih 24% odnosi na osiguranje od zemljotresa.

Riješene štete po osnovu osiguranja imovine od požara u 2020. godini porasle su za skoro 58 hiljada Eur u odnosu na 2019. godinu, uprkos tome što je u 2020. godini riješen manji broj šteta. Odstupanje u iznosima riješenih šteta između dvije godine posledica je rešavanja jedne velike štete u 2020. godini u iznosu od 177,7 hiljada Eur (ugovarač je pravno lice, a uzrok štete je požar), dok u 2019. godini nije bilo tako velikih šteta.

Usled pomenutog rasta riješenih šteta, učešće šteta po osnovu ove vrste osiguranja u ukupnim štetama Društva se povećalo u odnosu na prethodnu godinu (sa 3,2 na 4,9%). Kada uporedimo štetni rezultat za 2019. i 2020. godinu, u 2020. godini je veći (2019: 25,2%; 2020: 32,0%), a kao rezultat većeg rasta riješenih šteta u odnosu na rast bruto fakturisane premije.

Kada je u pitanju struktura riješenih šteta, nije bilo šteta usled zemljotresa, već se sve štete odnose na osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti.

10.2.9. OSTALA OSIGURANJA IMOVINE

Ostala osiguranja imovine	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	654.229	5,1%	-94.704	1,9%	14,5%
2019	674.325	4,9%	-98.846	1,7%	14,7%
Indeks	97,0	104,0	95,8	112,9	98,8

U 2020. godini naše Društvo je zabilježilo pad premije ostalih osiguranja imovine u odnosu na prethodnu godinu. Nominalni pad premije iznosi oko 20 hiljada Eur, a posledica je činjenice da je za jednog klijenta fakturisan značajno niži iznos premije u odnosu na 2019. godinu.

Učešće ove vrste osiguranja u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji Društva je neznatno poraslo u odnosu na 2019. godinu i iznosi 5,1%.

Najznačajniji dio ovogodišnje fakturisane premije po osnovu ove vrste osiguranja odnosi se na osiguranje objekata u izgradnji (28%), a zatim na osiguranje od svih rizika - all risks (22%).

U poređenju sa 2019. godinom, ukupan iznos riješenih šteta u 2020. godini niži je za svega 4 hiljada Eur. Učešće šteta po osnovu ostalih osiguranja imovine u ukupnim štetama Društva se neznatno povećalo u odnosu na 2019. godinu i sada iznosi 1,9%, dok se štetni rezultat blago popravio (snizio se sa 14,7% na 14,5%), usled većeg pada riješenih šteta u odnosu na pad bruto fakturisane premije.

Kada analiziramo strukturu ukupnih riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja, vidimo da najveće učešće ima osiguranje mašina od loma (skoro 49%), slijede osiguranje domaćinstva i stvari u domaćinstvima (27,3%).

10.2.10. OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZBOG UPOTREBE MOTORNIH VOZILA

AO	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	7.600.467	59,2%	-3.067.896	60,9%	40,4%
2019	8.027.690	58,3%	-3.609.257	60,8%	45,0%
Indeks	94,7	101,5	85,0	100,2	89,8

Ukupna bruto fakturisana AO premija Društva za 2020. godinu niža je za 427,2 hiljada Eur u odnosu na 2019. godinu, uglavnom usled manjeg broja izdatih polisa. Ova vrsta osiguranja je najviše pogođena krizom zbog pojave korona virusa, što se posebno odrazilo na pad premije po osnovu graničnog osiguranja (zbog zatvaranja granica), ali i osiguranja putničkih vozila (pojedine polise se nisu produžavale). Uprkos ovolikom padu bruto fakturisane premije, AO produkcija i dalje ima dominantno učešće u ukupnom portfoliju Društva (59,2%), što u odnosu na 2019. godinu znači rast učešća od 1,1 procentni poen.

Najveće učešće u strukturi AO premije imaju putnička vozila (78,7%), a zatim slijede teretna vozila sa 10,7%.

Kada se posmatraju podaci o bruto riješenim štetama, primjećuje se značajan pad u odnosu na prethodnu godinu. Apsolutni pad na godišnjem nivou iznosi 541,4 hiljada Eur. Ovoliki pad riješenih šteta posledica je manjeg broja riješenih šteta, ali i činjenice da je u 2019. godini riješena šteta po zelenoj karti u iznosu od 0,66 mil Eur, dok u 2020. godini nismo imali tako velikih šteta (jer je bilo manje putovanja, pa samim tim i manje saobraćajnih nezgoda).

Na dan 31.12.2020. godine, učešće AO šteta u ukupnim riješenim štetama Društva je iznosilo 60,9% (što je na nivou učešća iz 2019. godine). Štetni koeficijent je u odnosu 2019. godinu niži za 4,6 procentnih poena (2019: 45,0%; 2020: 40,4%), usled većeg procentualnog pada riješenih šteta u odnosu na pad bruto fakturisane premije.

Najveći procenat od ukupnog iznosa riješenih AO šteta u ovoj godini odnosi se na štete na putničkim vozilima, pri čemu je najviše novca isplaćeno po osnovu štetnih događaja sa uzrokom nastanka sudar dva ili više vozila.

10.2.11. OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZBOG UPOTREBE VAZDUHOPLOVA

Obavezno os. vazduhoplova	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	108.647	0,8%	0	0,0%	0,0%
2019	115.854	0,8%	0	0,0%	0,0%
Indeks	93,8	100,5			

U toku 2020. godine, po osnovu osiguranja od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova, fakturisano je oko 7 hiljada Eur premije manje u odnosu na 2019. godinu (u pitanju je isti ugovarač ali je fakturisan manji iznos premije).

Učešće ove vrste osiguranja u portfoliju Društva na kraju 2020. godine iznosilo je 0,8% (nepromijenjeno u odnosu na 31.12.2019.).

Riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja nije bilo, ni u 2020. ni u 2019. godini.

10.2.12. OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZBOG UPOTREBE PLOVNIH OBJEKATA

Obavezno os. plovnih objekata	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	44.377	0,3%	0	0,0%	0,0%
2019	49.216	0,4%	0	0,0%	0,0%
Indeks	90,2	96,6			

Po osnovu osiguranja od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata nismo uspjeli da dostignemo iznos fakturisane premije iz 2019. godine, već je premija pala za oko 5 hiljada Eur (izdat je manji broj polisa u odnosu na 2019. godinu).

Ova vrsta osiguranja ima nisko učešće u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji Društva (0,3%) i na nivou je prošlogodišnjeg učešća.

Kada su u pitanju štete, nije ih bilo, ni u 2020., ni u 2019. godini.

10.2.13. OSIGURANJE OD OPŠTE ODGOVORNOSTI

Osiguranje od opšte odgovornosti	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	267.116	2,1%	-12.771	0,3%	4,8%
2019	254.549	1,9%	-10.876	0,2%	4,3%
Indeks	104,9	112,5	117,4	138,4	111,9

Rast bruto fakturisane premije u 2020. godini zabilježen je i kod osiguranja od opšte odgovornosti (rast u apsolutnom iznosu od 12,6 hiljada Eur), uprkos činjenici što je u 2020. godini izdat manji broj polisa (za jednog klijenta fakturisan značajno veći iznos premije u odnosu na prethodnu godinu).

Učešće ove vrste osiguranja u ukupnom portfoliju Društva se neznatno povećalo, sa 1,9% (koliko je iznosilo na kraju 2019. godine) na 2,1% na kraju 2020. godine.

Od ukupnog iznosa ostvarene premije osiguranja od opšte odgovornosti u 2020. godini, najveći dio ili 44,6% se odnosi na osiguranje od opšte (zakonske) odgovornosti, zatim slijedi projektantska odgovornost sa 23% učešća.

Riješene štete po osnovu ove vrste osiguranja porasle su u odnosu na 2019. godinu (za skoro 2,0 hiljada Eur), jer je riješen veći broj šteta.

Učešće šteta po osnovu ove vrste osiguranja u ukupnim štetama Društva se blago povećalo i sada iznosi 0,3%, dok je štetni koeficijent porastao na 4,8% (sa 4,3%).

Cjelokupan iznos riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja u 2020. godini odnosi se na osiguranje od opšte (zakonske) odgovornosti.

10.2.14. OSIGURANJE JEMSTVA

Osiguranje jemstva	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	21.071	0,2%	0	0,0%	
2019	0	0,0%	0	0,0%	
Indeks					

Po osnovu osiguranja jemstva, u protekloj godini fakturisano je 21 hiljada Eur i to po osnovu osiguranja garancije turističkih putovanja. U 2019. godini ovaj rizik se evidentirao na vrsti osiguranja 16 (osiguranje finansijskih gubitaka), zato u prikazanoj tabeli nemamo poređenje sa 2019. godinom (kada je po ovom osnovu fakturisano oko 33,0 hiljada Eur).

Ova vrsta osiguranja čini 0,2% ukupne bruto fakturisane premije Društva na 31.12.2020. godine.

Kada su u pitanju riješene štete, nije ih bilo, ni u 2020., ni u 2019. godini.

10.2.15. OSIGURANJE FINANSIJSKIH GUBITAKA

Os. finansijskih gubitaka	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	88.698	0,7%	-4.143	0,1%	4,7%
2019	85.021	0,6%	-984	0,0%	1,2%
Indeks	104,3	111,8	421,1	496,3	403,6

Kada je u pitanju osiguranje finansijskih gubitaka, u 2020. godini ostvaren je rast bruto fakturisane premije. Rast iznosi 3,7 hiljada Eur, a ako uzmemo u obzir da je u okviru ove vrste osiguranja u 2019. godini evidentirano i osiguranje garancije turističkih putovanja, onda je rast još veći i iznosi 36,7 hiljada Eur. Rast bruto fakturisane premije u 2020. godini posledica je većeg broja ugovorenih osiguranja u odnosu na 2019. godinu. Najveći rast premije u 2020. godini ostvaren je po osnovu svih drugih osiguranja različitih finansijskih gubitaka. U okviru ove vrste osiguranja evidentiraju se još i: osiguranje gubitka stečenog bonusa, osiguranje od opasnosti prekida rada usled opasnosti od požara, osiguranje od štete u vezi sa sredstvima na tekućim računima građana i platnim i kreditnim karticama.

Učešće ove vrste osiguranja u portfoliju Društva je na nivou od 0,7%.

Najveće učešće u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji po osnovu ove vrste osiguranja imaju sva druga osiguranja različitih finansijskih gubitaka (93,9%).

U 2020. godini riješen je veći iznos šteta u odnosu na 2019. godinu (osiguranje od šteta u vezi sa sredstvima na tekućim računima građana i platnim i kreditnim karticama), ali je učešće ovih štetna u ukupnim štetama Društva i dalje na zanemarljivom nivou.

Štetni rezultat je i dalje dobar i iznosi 4,7%.

10.2.16. OSIGURANJE PRAVNE ZAŠTITE

Osiguranje troškova pravne zaštite	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	5	0,0%	0	0,0%	0,0%
2019	32	0,0%	0	0,0%	0,0%
Indeks	15,0	16,1			

Po osnovu osiguranja troškova pravne zaštite, u toku godine fakturisan je zanemarljiv iznos premije, kao i u 2019. godini (ovaj proizvod nije zaživio na pravi način).

U prethodne dvije godine nije bilo šteta po osnovu ove vrste osiguranja.

10.2.17. OSIGURANJE POMOĆI NA PUTOVANJU

Osiguranje pomoći na putovanju	Bruto obračunata premija	Učešće u ukupnoj premiji	Bruto štete	Učešće u ukupnim štetama	Bruto štetni koeficijent
2020	133.182	1,0%	-114.334	2,3%	85,8%
2019	227.047	1,7%	-54.774	0,9%	24,1%
Indeks	58,7	62,9	208,7	246,0	355,9

Osiguranje pomoći na putovanju obuhvata putno zdravstveno osiguranje, paket putnih osiguranja uz PZO, kao i pomoć na putu – dopunski proizvod koji se prodaje uz AO. Kada se uporede podaci o realizaciji u 2020. sa podacima iz prethodne godine, primjećuje se značajan pad bruto fakturisane premije, usled pada premije po osnovu putnog zdravstvenog osiguranja, a zbog krize sa Covid-19, tačnije usled zatvaranja granica i nemogućnosti putovanja. Dakle, riječ je o vrsti osiguranja koja je direktno pogodjena krizom sa Covid-19.

Osiguranje pomoći na putu čini 1,0% ukupno bruto fakturisane premije Društva u 2020. godini, što je značajno niže od prošlogodišnjeg učešća.

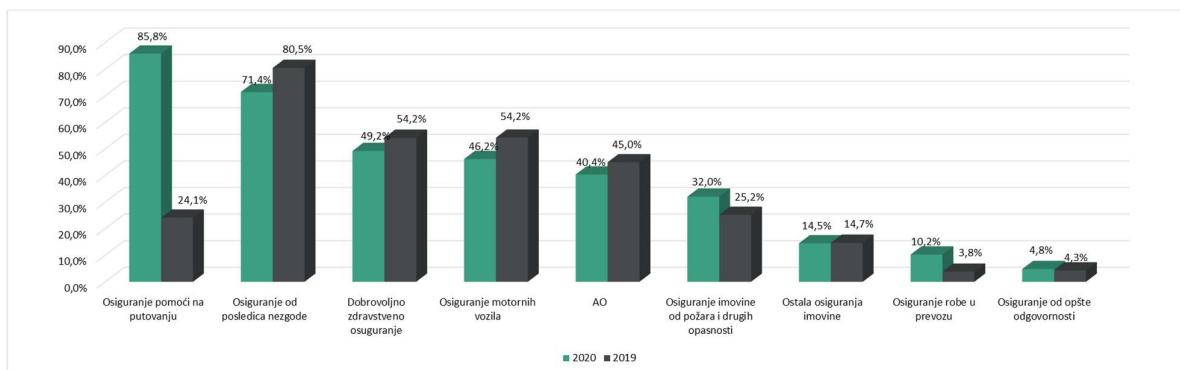
Ako analiziramo strukturu bruto fakturisane premije ove vrste osiguranja, vidimo da se ona značajno promjenila u odnosu na 2019. godinu. Drugim riječima, učešće putnog zdravstvenog osiguranja se smanjilo sa 62% na 33%, dok se učešće osiguranja pomoći na putu vezano za drumske vozila povećalo sa 38% na 67%.

Kada su u pitanju riješene štete, u 2020. godini je riješen duplo veći iznos šteta po osnovu ove vrste osiguranja u odnosu na prethodnu godinu, iz razloga što je riješen značajno veći broj šteta u odnosu na prethodnu godinu, a pored toga, riješeno je nekoliko »krupnijih« šteta po osnovu putnog zdravstvenog osiguranja.

Zbog gore navedenog, učešće ovih šteta u ukupnim štetama Društva se povećalo i iznosi 2,3%. Štetni rezultat je značajno lošiji u odnosu na 2019. godinu (2020: 85,8%; 2019: 24,1%), što je posledica značajnog rasta riješenih šteta sa jedne strane i značajnog pada bruto fakturisane premije sa druge strane.

U strukturi riješenih šteta po osnovu ove vrste osiguranja, dominantno učešće imaju štete po osnovu putnog zdravstvenog osiguranja (60%), dok se preostali dio (40%) odnosi na osiguranje pomoći na putu.

Štetni rezultat po vrstama osiguranja u 2019. i 2020. godini

10.3. OPERATIVNI TROŠKOVI⁶

	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Troškovi rada	2.636.132	45,2%	2.495.198	49,5%	-140.935	94,7%
Promjena rezervisanja iz ugovora o radu	51.832	0,9%	57.507	1,1%	5.675	110,9%
Troškovi materijala	250.911	4,3%	274.046	5,4%	23.135	109,2%
Promjena razgraničeni troškovi sticanja osiguranja	-61.949		-35.916		26.033	58,0%
Troškovi usluga	2.450.895	43,1%	1.763.944	35,7%	-686.950	72,0%
Amortizacija sredstava potrebnih za poslovanje	250.240	4,3%	295.803	5,9%	45.563	118,2%
Drugi troškovi	134.264	2,3%	119.488	2,4%	-14.777	89,0%
UKUPNO BRUTO TROŠKOVI	5.836.223	100,0%	5.041.902	100,0%	-794.322	86,4%

Ukupni bruto troškovi Društva (bez promjene razgraničenih troškova sticanja osiguranja) za 2020. godinu iznose 5,04 mil Eur i niži su od prošlogodišnjih troškova za 13,6% ili 794,3 hiljada Eur. Pad troškova Društva posledica je krizne situacije sa Covid-19 (jedan dio troškova je niži usled niže bruto fakturisane premije, a takođe pojedini troškovi su niži usled sprovedenih mjera racionalizacije, ali i usled drugačijeg načina rada i poslovanja u uslovima pandemije – nemogućnost službenih putovanja, usavršavanja itd.).

Pošto je u 2020. godini zabilježen veći pad bruto troškova Društva u odnosu na pad bruto fakturisane premije, bruto troškovni koeficijent Društva je niži od prošlogodišnjeg i iznosi 39,3% (ovo je ujedno najniži troškovni koeficijent Društva u poslednjih pet godina).

U strukturi bruto operativnih troškova Društva za 2020. godinu, kao i u 2019. godini, najveće učešće imaju troškovi rada (49,5%). Troškovi rada bilježe pad u odnosu na 2019. godinu i to za 5,3% ili skoro 141 hiljadu Eur. Pad troškova rada posledica je pada bruto fakturisane premije od koje zavise varijabilna primanja zaposlenih u Sektoru za prodaju osiguranja, ali i odluke članova proširenog kolegijuma izvršnog direktora da svoje zarade za april i maj umanju za 20%, a kao doprinos očuvanju stabilnosti poslovanja Društva u kriznoj situaciji izazvanoj virusom Covid-19. Još jedan razlog pada troškova rada jesu subvencije Vlade za zaposlene koji su bili u samoizolaciji.

35,7% ukupnog iznosa troškova Društva odnosi se na troškove usluga, koji na kraju 2020. godine iznose 1,76 mil Eur. Ovaj iznos niži je od prošlogodišnjeg za čak 28,0% ili 687,0 hiljada Eur – usled nižih troškova reklama, ali i troškova premija, troškova ugovora o djelu, troškova u vezi sa radom, troškova obrazovanja

⁶ Klasifikacija troškova je prikazana u skladu sa regulativom matičnog Društva

i troškova provizija. Inače, troškovi usluga se odnose na: troškove sticanja osiguranja (provizije), troškove zakupa, troškove fizičkih lica, troškove stručnog obrazovanja, troškove platnog prometa i bankarskih usluga, troškove intelektualnih i privatnih usluga, troškove premija osiguranja, troškove reprezentacija, reklama i sajmova i ostale troškove usluga.

Kada su u pitanju troškovi provizija, u 2020. godini zabilježen je pad u odnosu na 2019. godinu (2020: 754,8 hiljada Eur; 2019: 763 hiljada Eur) i na njih se odnosi blizu 43% ukupnih troškova usluga. Kretanje troškova provizija u korelaciji je sa kretanjem bruto fakturisane premije (prije svega AO).

Učešće troškova amortizacije u ukupnim bruto troškovima Društva se povećalo u odnosu na prethodnu godinu (2020: 5,9%; 2018: 4,3%). Ovi troškovi su porasli u odnosu na 2019. godinu za 118,2% ili 45,6 hiljada Eur i to usled većeg troška amortizacije ASP-a i novog poslovnog prostora.

Troškovi materijala, u poređenju sa 2019. godinom, takođe bilježe rast. Ovogodišnji troškovi materijala veći su za 23,1 hiljada Eur ili 9,1%, na šta je uticao rast troškova materijala za popravke i održavanje (u 2020. godini imali smo trošak video nadzora poslovnih prostora - oko 22 hiljade Eur, kao i još neke troškove vezano novi poslovni prostor (kontrola protivpožarnog sistema, troškovi vezano za novi prostor poslovnice PG 3 tj. poslovnice Podgorica itd). Na rast troškova materijala u 2020. godini uticala je i situacija sa Covid-19, pa imamo i troškove nabavke zaštitinog materijala u iznosu od 4,3 hiljada Eur (zaštitnih maski, rukavica, dezinfekcionih sredstava i sl).

U ukupnim bruto troškovima Društva, ova grupa troškova učestvuje sa 5,4%.

Drugi troškovi bilježe pad u odnosu na 2019. godinu i to za 11% ili 14,8 hiljada Eur. U 2019. godini imali smo niže troškove donacija i sponzorstava, kao i niže ostale troškove, pa otuda i ovolika razlika u troškovima između dvije godine. Pored pomenute dvije kategorije troškova, u druge troškove spadaju i troškovi članarina koji su ostali na nepromijenjeni u odnosu na 2019. godinu.

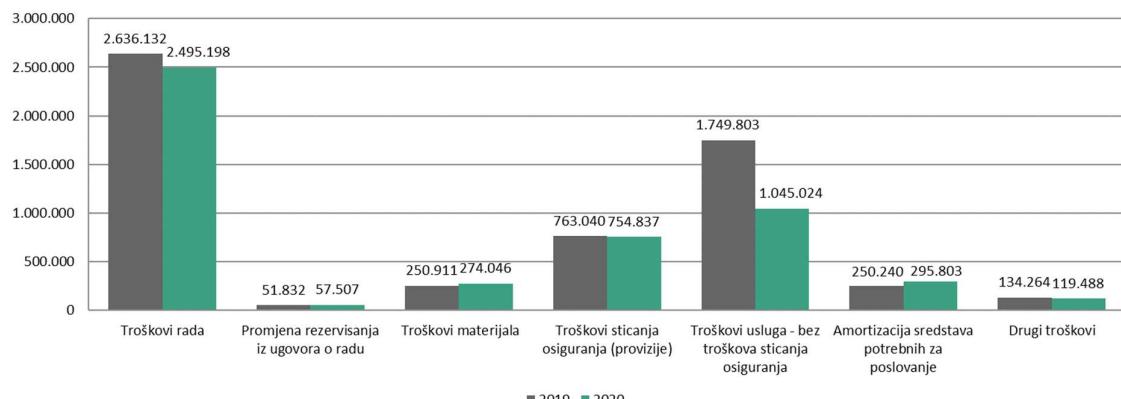
Troškovi članarina komori i udruženjima odnose se na troškove članarina: NBO-u, Američkoj privrednoj komori, Asocijaciji menadžera, Uniji poslodavaca, Institutu internih revizora itd.

Ostali troškovi odnose se na troškove poreza, naknada, taksi i ostale nematerijalne troškove, dok smo u 2019. godini u okviru ove grupe troškova imali i 7 hiljada Eur troškova ribrendinga (što takođe utiče na razliku u ovim troškovima između dvije godine).

Učešće drugih troškova u ukupnim troškovima Društva se neznatno povećalo u 2020. godini (sa 2,3% u 2019. na 2,4% u 2020. godini).

Preostalih 1,1% ukupnih bruto troškova Društva odnosi se na troškove vezane za promjene rezervisanja iz ugovora o radu (koji su porasli za 10,1% ili 5,7 hiljada Eur u odnosu na 2019. godinu - zaposleni su imali veći broj dana neiskorišćenih dana godišnjeg odmora na 31.12.2020. u odnosu na 31.12.2019. godine).

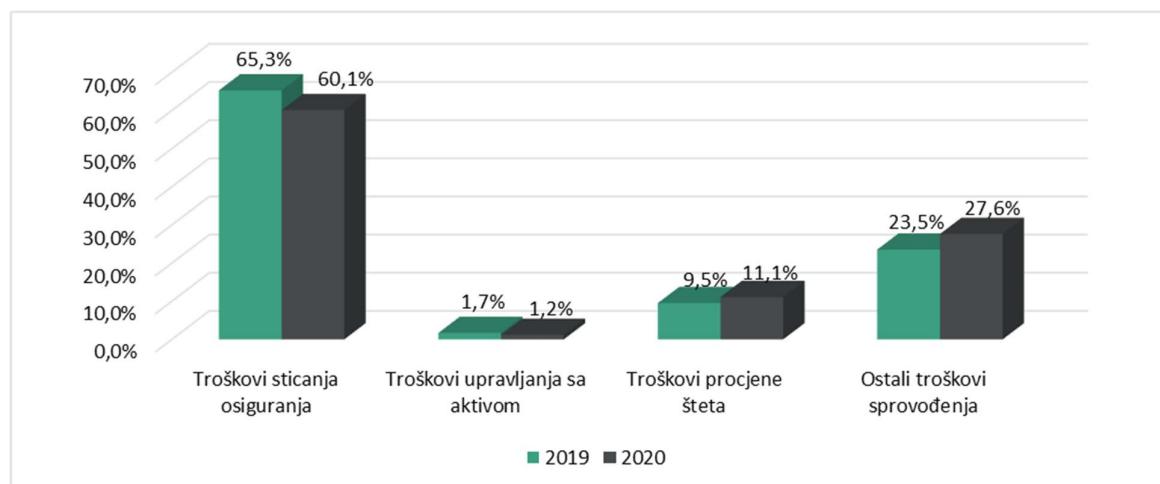
Bruto troškovi u 2019. i 2020. godini

Bruto troškovi po funkcionalnim grupama u 2019. i 2020. godini

Troškovi po funkcionalnim grupama	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Troškovi sticanja osiguranja	3.809.048	65,3%	3.029.696	60,1%	-779.352	79,5%
Troškovi upravljanja sa aktivom	97.996	1,7%	59.284	1,2%	-38.712	60,5%
Troškovi procjene šteta	554.851	9,5%	560.384	11,1%	5.533	101,0%
Ostali troškovi sprovođenja	1.374.328	23,5%	1.392.538	27,6%	18.210	101,3%
Ukupno bruto troškovi	5.836.223	100,0%	5.041.902	100,0%	-794.322	86,4%

Iz priložene tabele se može vidjeti da je padu ukupnih troškova Društva u 2020. godini najviše doprinio padu troškova sticanja osiguranja, a zatim troškova upravljanja aktivom.

Kada se posmatra struktura bruto troškova po funkcionalnim grupama, primjećuje se da je u 2020. godini došlo do pada učešća troškova sticanja osiguranja i troškova upravljanja aktivom u ukupnim bruto troškovima Društva, dok je učešće troškova procjene šteta i ostalih troškova sprovođenja poraslo (nakon prve godine primjene novog načina razvrstavanja troškova po funkcionalnim grupama – cost accounting, izvršeno je preispitivanje ključeva za raspodjelu i održene su određene korekcije).

Ipak, najveće učešće i dalje imaju troškovi sticanja osiguranja (oko 60%).

10.4. PROMJENE TEHNIČKIH REZERVACIJA

Promjene tehničkih rezervacija

Bruto tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	7.408.276	44,2%	7.405.191	43,9%	-3.085	100,0%
Rezervacije za štete	9.171.408	54,7%	9.331.945	55,3%	160.537	101,8%
Rezervacije za neistekle rizike	182.396	1,1%	146.233	0,9%	-36.163	80,2%
Ukupno	16.762.080	100,0%	16.883.369	100,0%	121.289	100,7%

Reosiguravajuće tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	640.953	64,9%	710.847	62,0%	69.894	110,9%
Rezervacije za štete	346.160	35,1%	436.392	38,0%	90.232	126,1%
Rezervacije za neistekle rizike	0	0,0%	0	0,0%	0	0
Ukupno	987.113	100,0%	1.147.239	100,0%	160.126	116,2%

Neto tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	6.767.323	42,9%	6.694.344	42,5%	-72.978	98,9%
Rezervacije za štete	8.825.248	55,9%	8.895.553	56,5%	70.305	100,8%
Rezervacije za neistekle rizike	182.396	1,2%	146.233	0,9%	-36.163	80,2%
Ukupno	15.774.967	100,0%	15.736.130	100,0%	-38.837	99,8%

Bruto tehničke rezerve Društva na dan 31.12.2020. iznose 16,88 mil Eur i čine ih sredstva prenosnih premija, rezervacije za štete i rezervacije za neistekle rizike. U odnosu na 2019. godinu, bruto tehničke rezerve Društva su neznatno porasle - za 0,7% ili 121,3 hiljada Eur, a iz razloga rasta rezervacija za štete (porasle su rezervacije za sledeće vrste osiguranja: AO, kasko osiguranje vazduhoplova i osiguranje imovine od požara).

Udio reosiguravača u BTR za 2020. godinu iznosi 1,15 mil Eur, tj. veći je za 16,2% ili 160,1 hiljada Eur u odnosu na prethodnu godinu, usled rasta udjela reosiguravača u rezervisanim štetama (zbog dvije veće rezervisane štete – kasko osiguranje vazduhoplova i ostala osiguranja imovine), ali i rasta udjela reosiguravača u prenosnoj premiji.

Navedeni rast udjela reosiguravača uticao je na to da neto tehničke rezerve Društva na kraju 2020. godine budu neznatno niže od onih iz prethodne godine - za svega 0,2% ili 38,8 hiljada Eur (iznose 15,74 mil Eur).

Prenosne premije obračunavaju se u skladu sa važećom regulativom, primjenom »pro rata temporis« metode. U odnosu na 31.12.2019. ukupne prenosne premije Društva na kraju 2020. godine ostale su gotovo nepromijenjene i iznose 7,41 mil Eur. Sa druge strane, udio reosiguravača u prenosnoj premiji je porastao za skoro 11% ili skoro 70 hiljada Eur (i sada iznosi 710,9 hiljada Eur).

Ukupne rezervacije za štete na kraju 2020. godine iznose 9,33 mil Eur i čine ih:

- S** Bruto rezervacije za nastale prijavljene štete, uključujući rente (1,77 mil Eur)
- S** Bruto rezervacije za nastale neprijavljenе štete (6,64 mil Eur). Obračun ovih rezervi radi se primjenom Chain-Ladder metode za osiguranje od posledica nezgode, autokasko osiguranje i osiguranje od autoodgovornosti i osiguranja imovine od požara i drugih opasnosti, dok je kod ostalih osiguranja imovine primijenjena Loss ratio metoda. Za ostale vrste osiguranja, rezervacije se obračunavaju na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim nastalim prijavljenim, a neriješenim štetama, u skladu sa regulativom.

S Bruto rezervacije za troškove procjenjivanja i likvidacije šteta (0,92 mil Eur).

Ukupne rezervacije za štete na kraju 2020. godine veće su za 1,8% ili 160,5 hiljada Eur u odnosu na 2019. godinu. Udio reosiguravača u rezervacijama šteta iznosi 436,4 hiljada Eur, odnosno neto rezervacije za štete iznose 8,9 mil Eur.

10.5. PRINOS INVESTICIONOG PORTFOLIJA AD SAVA OSIGURANJE

Tokom protekle godine, Društvo je ostvarilo finansijske prihode u iznosu od 579,6 hiljada Eur, dok su finansijski rashodi iznosili 32,2 hiljada Eur, odnosno Društvo je ostvarilo finansijski prinos u iznosu od 547,4 hiljada Eur. Ukupan finansijski prinos, u odnosu na 2019. godinu, niži je za 97,0 hiljada Eur ili 15,0%. Ovoliki pad finansijskog prinosa posledica je nižih finansijskih prihoda sa jedne strane, ali i većih finansijskih rashoda sa druge strane.

Kada su u pitanju finansijski prihodi, zabilježen je pad u odnosu na 2019. godinu u iznosu od 85,3 hiljada Eur ili 12,8%, a usled nižih prihoda od obveznica i datih kredita. Naime, prihodi od obveznica su niži jer su u 2019. godini dospjele i isplaćene određene obveznice koje su imale veću kamatnu stopu od novonabavljenih u 2019. i 2020. godini. Kada su u pitanju dati krediti, u 2020. godini nimo imali datih kredita zavisnim društvima pa je i prihod po tom osnovu manji, a niži su i prihodi po osnovu datih kredita ostalima.

Sa druge strane, ostvareni finansijski rashodi u 2020. godini značajno su veći od prošlogodišnjih, iz razloga veće amortizacije investicionih nekretnina (novi poslovni prostor).

Prinos investicionog portfolija u 2019. i 2020. godini

Prinos investicija	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
Depoziti	37.721	5,9%	48.902	8,9%	11.180	129,6%
Državne obveznice (bez obv. sa drž. jamstvom)	597.044	92,7%	487.481	89,1%	-109.563	81,6%
Dani krediti	7.189	1,1%	1.327	0,2%	-5.862	18,5%
Rashodi finansijskih obaveza	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Investicione nekretnine	2.355	0,4%	9.670	1,8%	7.315	410,6%
Gotovinska sredstva	49	0,0%	13	0,0%	-35	27,6%
Ukupno:	644.358	100,0%	547.393	100,0%	-96.965	85,0%

Pregled finansijskih prihoda i rashoda

Prihodi investicija	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
Depoziti	40.117	6,0%	48.902	8,4%	8.785	121,9%
Državne obveznice (bez obv. sa drž. jamstvom)	597.044	89,8%	487.481	84,1%	-109.563	81,6%
Dani krediti	7.189	1,1%	1.327	0,2%	-5.862	18,5%
Investicione nekretnine	20.580	3,1%	41.919	7,2%	21.338	203,7%
Ukupno:	664.979	100,0%	579.642	87,2%	-85.337	87,2%

Rashodi investicija	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
Investicione nekretnine	18.225	88,4%	32.249	100,0%	14.024	176,9%
Ukupno:	20.621	3,1%	32.249	4,8%	11.628	156,4%

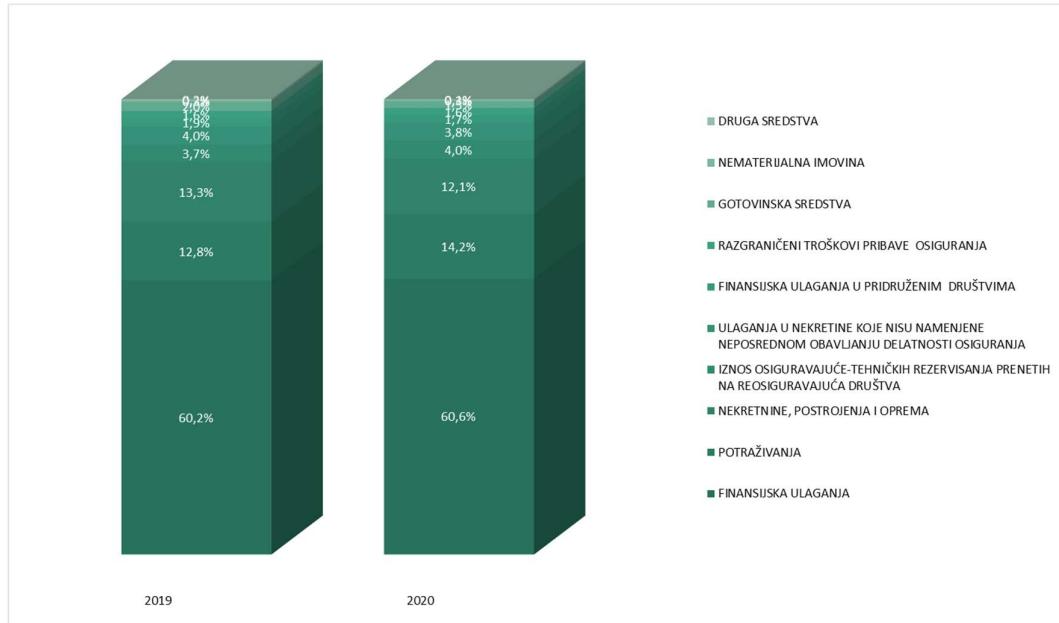
11. FINANSIJSKI POLOŽAJ

Osnovne kategorije finansijskog položaja

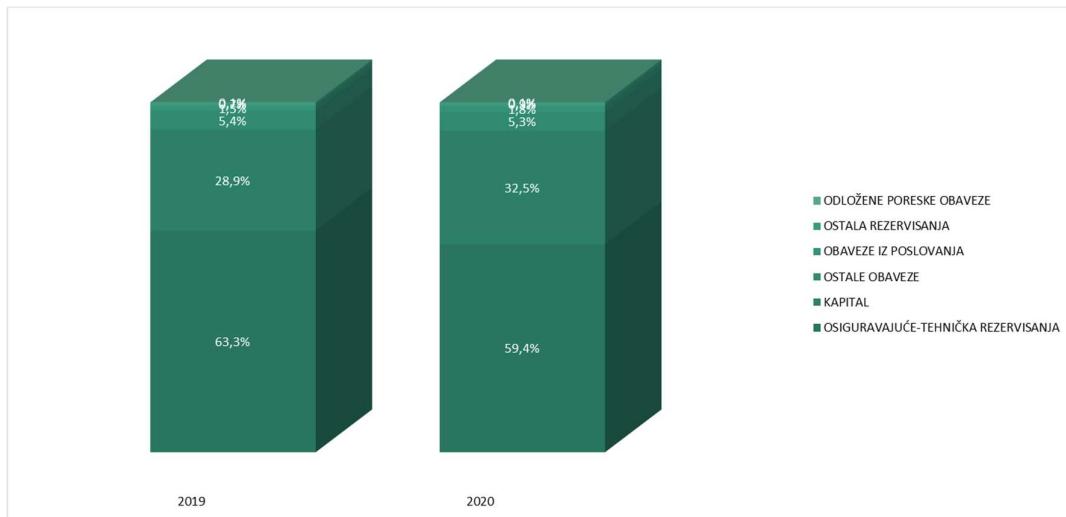
	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
SREDSTVA	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%	1.924.246	107,3%
NEMATERIJALNA IMOVINA	80.103	0,3%	86.465	0,3%	6.362	107,9%
NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	3.522.495	13,3%	3.442.053	12,1%	-80.442	97,7%
DRUGA POTRAŽIVANJA I ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0,0%	0	0,0%	0	
ULAGANJA U NEKRETINE KOJI NISU NAMENJENE NEPOSREDNOM OBAVLJANJU DELATNOSTI OSIGURANJA	1.056.952	4,0%	1.083.033	3,8%	26.081	102,5%
FINANSIJSKA ULAGANJA U PRIDRUŽENIM DRUŠTVIMA	495.000	1,9%	495.000	1,7%	0	100,0%
FINANSIJSKA ULAGANJA	15.935.938	60,2%	17.207.047	60,6%	1.271.109	108,0%
ULAGANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMAJU RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	
IZNOS OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKIH REZERVISANJA PRENETIH NA REOSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA	987.112	3,7%	1.147.239	4,0%	160.126	116,2%
SREDSTVA IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	
POTRAŽIVANJA	3.390.789	12,8%	4.036.840	14,2%	646.051	119,1%
RAZGRANIČENI TROŠKOVI PRIBAVE OSIGURANJA	410.488	1,6%	446.404	1,6%	35.916	108,7%
DRUGA SREDSTVA	56.167	0,2%	30.925	0,1%	-25.242	55,1%
GOTOVINSKA SREDSTVA	542.642	2,0%	426.926	1,5%	-115.716	78,7%
STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU	0	0,0%	0	0,0%	0	
OBAVEZE	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%	1.924.246	107,3%
KAPITAL	7.660.274	28,9%	9.231.651	32,5%	1.571.376	120,5%
PODREĐENE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA	16.762.080	63,3%	16.883.369	59,4%	121.289	100,7%
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMAJU RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	
OSTALA REZERVISANJA	198.372	0,7%	251.881	0,9%	53.509	127,0%
OBAVEZE VEZANE ZA STALNA (DUGOROČNA) SREDSTVA U VLASNIŠTVU PRODAJE	0	0,0%	0	0,0%	0	
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	31.780	0,1%	21.422	0,1%	-10.358	67,4%
OBAVEZE IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	
OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	
OBAVEZE IZ POSLOVANJA	401.474	1,5%	517.480	1,8%	116.006	128,9%
OSTALE OBAVEZE	1.423.708	5,4%	1.496.130	5,3%	72.422	105,1%

Bilansna suma Društva na dan 31.12.2020. godine iznosila je 28,40 mil Eur i uvećala se za 7,3% ili 1,92 mil Eur u odnosu na isti dan 2019. godine.

Horizontalna struktura aktive

Horizontalna struktura pasive

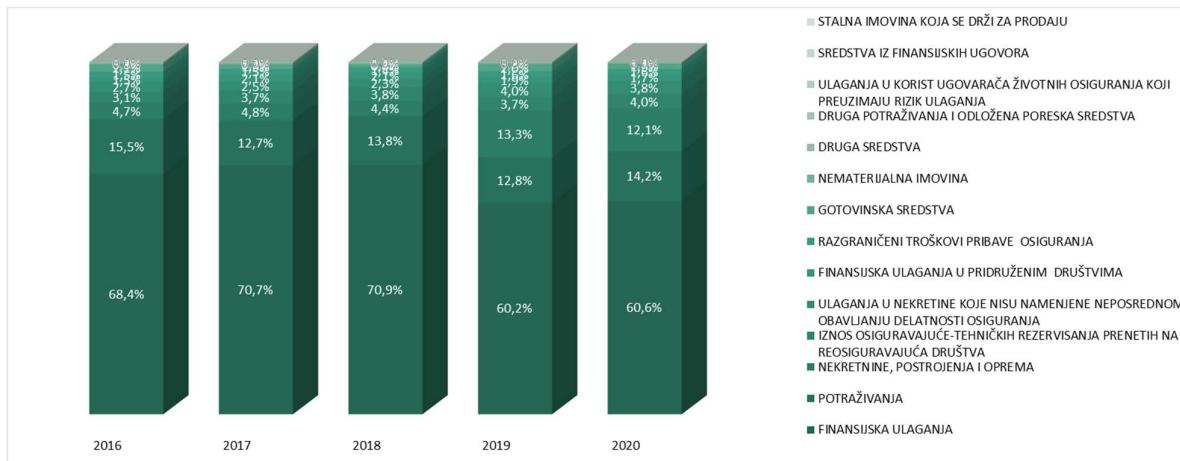

11.1. AKTIVA

Stanje i struktura aktive

	2016	Struktura	2017	Struktura	2018	Struktura	2019	Struktura	2020	Struktura
SREDSTVA	22.112.855	100,0%	23.036.711	100,0%	24.107.225	100,0%	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%
NEMATERIJALNA IMOVINA	61.541	0,3%	67.362	0,3%	59.657	0,2%	80.103	0,3%	86.465	0,3%
NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	1.043.715	4,7%	1.101.977	4,8%	1.066.331	4,4%	3.522.495	13,3%	3.442.053	12,1%
DRUGA POTRAŽIVANJA I ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	5.160	0,0%	6.467	0,0%	4.576	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ULAGANJA U NEKRETINE KOJE NISU NAMENJENE NEPOSREDNOM OBavljanju delatnosti osiguranja	597.093	2,7%	581.068	2,5%	548.484	2,3%	1.056.952	4,0%	1.083.033	3,8%
FINANSIJSKA ULAGANJA U PRIDRUŽENIM DRUŠTVIMA	330.000	1,5%	495.000	2,1%	495.000	2,1%	495.000	1,9%	495.000	1,7%
FINANSIJSKA ULAGANJA	15.115.971	68,4%	16.288.753	70,7%	17.095.871	70,9%	15.935.938	60,2%	17.207.047	60,6%
ULAGANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMaju RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
IZNOS OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKIH REZERVISANJA PRENETIH NA REOSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA	675.649	3,1%	855.818	3,7%	908.631	3,8%	987.112	3,7%	1.147.239	4,0%
SREDSTVA IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
POTRAŽIVANJA	3.419.798	15,5%	2.936.370	12,7%	3.315.990	13,8%	3.390.789	12,8%	4.036.840	14,2%
RAZGRANIČENI TROŠKOVI PRIBAVE OSIGURANJA	334.586	1,5%	351.397	1,5%	348.539	1,4%	410.488	1,6%	446.404	1,6%
DRUGA SREDSTVA	58.127	0,3%	63.056	0,3%	72.646	0,3%	56.167	0,2%	30.925	0,1%
GOTOVINSKA SREDSTVA	471.215	2,1%	289.442	1,3%	191.499	0,8%	542.642	2,0%	426.926	1,5%
STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Struktura aktive u periodu 2016 – 2020

Strukturalna analiza aktive

	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
SREDSTVA	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%	1.924.246	107,3%
NEMATERIJALNA IMOVINA	80.103	0,3%	86.465	0,3%	6.362	107,9%
NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	3.522.495	13,3%	3.442.053	12,1%	-80.442	97,7%
DRUGA POTRAŽIVANJA I ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0,0%	0	0,0%	0	0
ULAGANJA U NEKRETINE KOJE NIŠU NAMENJENE NEPOSREDNOM OBavljanju djeLATNOSTI OSIGURANJA	1.056.952	4,0%	1.083.033	3,8%	26.081	102,5%
FINANSIJSKA ULAGANJA U PRIDRUŽENIM DRUŠTVIMA	495.000	1,9%	495.000	1,7%	0	100,0%
FINANSIJSKA ULAGANJA	15.935.938	60,2%	17.207.047	60,6%	1.271.109	108,0%
ULAGANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMAJU RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	0
IZNOS OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKIH REZERVISANJA PRENETIH NA REOSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA	987.112	3,7%	1.147.239	4,0%	160.126	116,2%
SREDSTVA IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	0
POTRAŽIVANJA	3.390.789	12,8%	4.036.840	14,2%	646.051	119,1%
RAZGRANIČENI TROŠKOVI Pribave OSIGURANJA	410.488	1,6%	446.404	1,6%	35.916	108,7%
DRUGA SREDSTVA	56.167	0,2%	30.925	0,1%	-25.242	55,1%
GOTOVINSKA SREDSTVA	542.642	2,0%	426.926	1,5%	-115.716	78,7%
STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU	0	0,0%	0	0,0%	0	0

Ukupna aktiva Društva na dan 31.12.2020. godine iznosila je 28,4 mil Eur. U odnosu na 2019. godinu, aktiva je veća za 7,3%.

Najznačajniju stavku aktive čine finansijska ulaganja koja na poslednji dan 2020. godine iznose 17,2 mil Eur, što čini 60,6% ukupnog iznosa aktive. U odnosu na 2019. godinu, finansijska ulaganja su porasla za 8% ili 1,27 mil Eur, usled povećanja ulaganja u depozite.

Potraživanja čine 14,2% ukupne aktive ili 4,04 mil Eur. U odnosu na 31.12.2019. ukupna potraživanja su veća za 0,65 mil Eur ili 19,1%, što je posledica rasta potraživanja po osnovu avansa prema Sava Agentu, ali i rasta potraživanja za štete iz reosiguranja, potraživanja po osnovu korespondentnih šteta i potraživanja za premije. Usled navedenog, učešće potraživanja u ukupnoj aktivi Društva je porastao u odnosu na 2019. godinu.

Učešće nekretnina, postrojenja i opreme u aktivi Društva na kraju 2020. godine iznosi 12,1% (pad učešća sa 13,3% koliko je iznosilo na kraju 2019. godine). Ova stavka aktive iznosi 3,44 mil Eur i niža je od prošlogodišnjeg iznosa za 80,4 hiljada Eur.

Udio reosiguravača u tehničkim rezervama u izvještajnom periodu iznosi 1,15 mil Eur (što čini 4,0% ukupne aktive). U odnosu na 2019. godinu, udio reosiguravača je porastao za 16,2% ili 160,0 hiljada Eur (porastao je udio reosiguravača u rezervacijama za prenosne premije, ali i u rezervacijama za štete).

3,8% ukupne aktive ili 1,08 mil Eur odnosi se na ulaganja u nekretnine koje nijesu namijenjene neposrednom obavljanju djelatnosti osiguranja (ucešće je neznatno niže u odnosu na 2019. godinu).

U 2020. godini nije bilo promjena kada su u pitanju ulaganja u pridruženim društvima. Učešće ove bilansne stavke u ukupnoj aktivi iznosi 1,7%, a odnosi se na udjele u kapitalu zavisnih društava Sava Car-a i Sava Agent-a.

Razgraničeni troškovi pribave osiguranja na 31.12.2020. godine iznose 446,4 hiljada Eur (ili 1,6% ukupne aktive Društva), što je za 35,9 hiljada Eur iznad prošlogodišnjeg iznosa (ili 8,7%). Na rast razgraničenih troškova uticala je struktura premije (prihoda i prenosne premije) i dobijeni procenti za razgraničenje.

Gotovinska sredstva Društva na kraju 2020. godine iznosila su blizu 0,43 mil Eur, odnosno činila su 1,5% aktive Društva.

Preostalih 0,4% ukupne aktive odnosi se na nematerijalnu imovinu i druga sredstva.

11.1.1. STANJE I STRUKTURA INVESTICIJA

Ukupan investicioni portfolio Društva na dan 31.12.2020. godine iznosi 19,21 mil Eur. U odnosu na 31.12.2019. godine, vrijednost investicionog portfolija je veća za 6,6% ili 1,18 mil Eur.

Stanje i struktura investicija u 2019. i 2020. godini

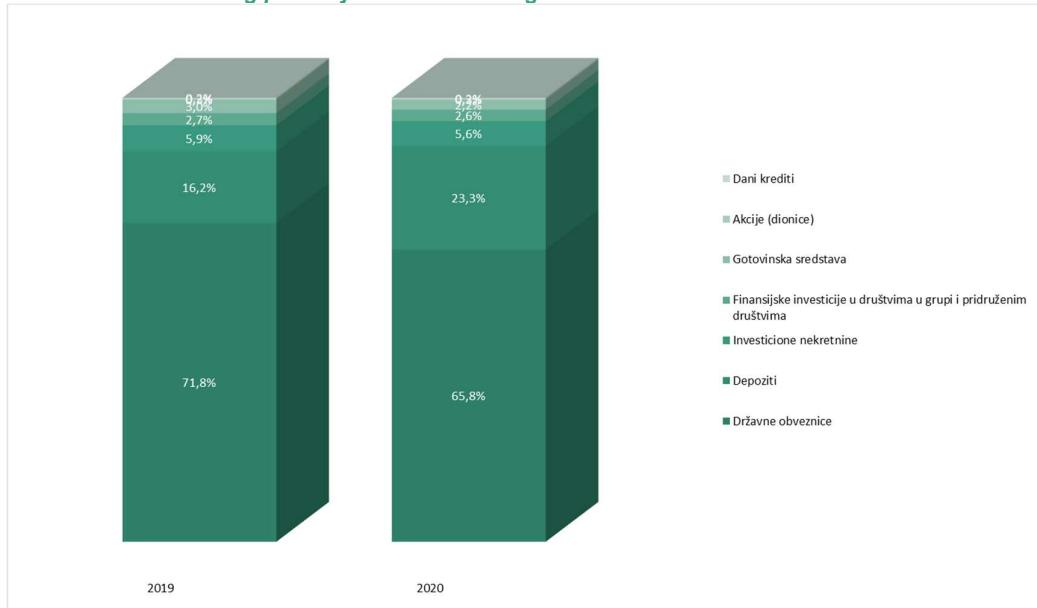
	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u Eur	Promjena u %
Depoziti	2.913.924	16,2%	4.476.052	23,3%	1.562.128	153,6%
Državne obveznice	12.943.675	71,8%	12.643.149	65,8%	-300.526	97,7%
Državne obveznice (bez obv. sa državnim jamstvom)	12.943.675	71,8%	12.643.149	65,8%	-300.526	97,7%
Poslovne obveznice sa državnim jamstvom		0,0%		0,0%	0	
Poslovne obveznice						
Obične poslovne obveznice						
Covered bonds (krite obveznice)						
Podređene poslovne obveznice						
Ostale poslovne obveznice						
Akcije (dionice)	50.000	0,3%	50.000	0,3%	0	100,0%
Akcije (dionice), koje kotiraju						
Akcije (dionice), koje ne kotiraju	50.000	0,3%	50.000	0,3%	0	100,0%
Investicioni fondovi						
Obveznički i novčani investicioni fondovi						
Dionički i mješoviti investicioni fondovi						
Infrastrukturni fondovi						
Ulaganja u investicione kupone nekretninskih investicionih fondova						
Dani krediti	28.339	0,2%	37.846	0,2%	9.507	133,5%
Dani krediti zavisnim društvima						
Dani krediti ostalim	28.339	0,2%	37.846	0,2%	9.507	133,5%
Dani krediti infrastruktura						
Ostali investicioni fondovi						
Depoziti kod cedenata						
Ukupno finansijske investicije	15.935.938	88,4%	17.207.047	89,6%	1.271.109	108,0%
Finansijske investicije u društвima u grupi i pridruženim društвima	495.000	2,7%	495.000	2,6%	0	100,0%
Investicione nekretnine	1.056.952	5,9%	1.083.033	5,6%	26.081	102,5%
Gotovinska sredstava	542.642	3,0%	426.926	2,2%	-115.715	78,7%
Ukupno investicioni portfolio	18.030.532	100,0%	19.212.007	100,0%	1.181.475	106,6%

Naš finansijski portfolio čine: obveznice, depoziti, akcije, dati krediti, finansijske investicije u pridruženim društвima, investicione nekretnine i gotovinska sredstava (sredstva kod poslovnih banaka i u blagajni Društva), pri čemu najveće učešće i dalje imaju obveznice (65,8%), a zatim depoziti (23,3%).

Kada je u pitanju struktura finansijkog portfolija, primjećuje se da je Covid-19 uticao na pomjeranje strukture portfolija Društva sa obveznicama na depozite, pa tako je Društvo dio sredstava od dospjelih obveznica plasiralo u depozite u CG bankama na kraći rok, zbog dostupnosti za vrijeme pandemije, vodeći računa da stepen pokrivenosti bruto tehničkih rezervi i dalje bude na optimalnom nivou. Kada su u pitanju ostale vrste ulaganja, nije bilo značajnijih izmjena u 2020. godini.

Na dan 31.12.2020. godine Društvo nije imalo obaveza po osnovu uzetih kredita.

Struktura investicionog portfolija u 2019. i 2020. godini

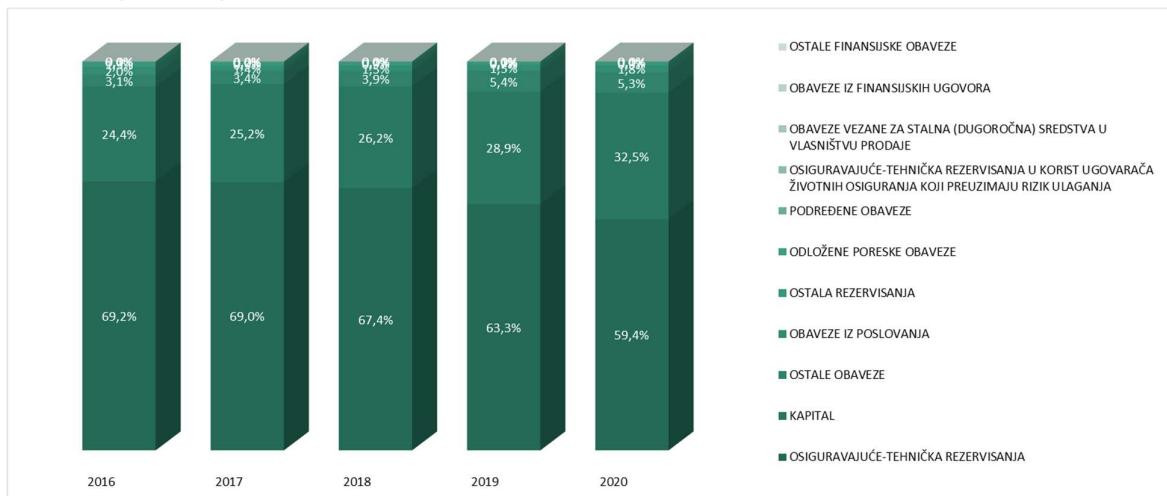

11.2. PASIVA

Stanje i struktura pasive

	2016	Struktura	2017	Struktura	2018	Struktura	2019	Struktura	2020	Struktura
OBAVEZE	22.112.854	100,0%	23.036.711	100,0%	24.107.225	100,0%	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%
KAPITAL	5.387.579	24,4%	5.794.784	25,2%	6.312.130	26,2%	7.660.274	28,9%	9.231.651	32,5%
PODREĐENE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA	15.293.654	69,2%	15.890.036	69,0%	16.247.498	67,4%	16.762.080	63,3%	16.883.369	59,4%
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMaju RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
OSTALA REZERVISANJA	288.313	1,3%	208.568	0,9%	221.610	0,9%	198.372	0,7%	251.881	0,9%
OBAVEZE VEZANE ZA STALNA (DUGOROČNA) SREDSTVA U VLASNIŠTVU PRODAJE	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	14.102	0,1%	42.101	0,2%	20.110	0,1%	31.780	0,1%	21.422	0,1%
OBAVEZE IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
OBAVEZE IZ POSLOVANJA	435.746	2,0%	316.053	1,4%	360.535	1,5%	401.474	1,5%	517.480	1,8%
OSTALE OBAVEZE	693.459	3,1%	785.169	3,4%	945.343	3,9%	1.423.708	5,4%	1.496.130	5,3%

Struktura pasive u periodu 2016 – 2020

Struktura analiza pasive

	2019	Struktura	2020	Struktura	Promjena u EUR	Promjena u %
OBAVEZE	26.477.687	100,0%	28.401.933	100,0%	1.924.246	107,3%
KAPITAL	7.660.274	28,9%	9.231.651	32,5%	1.571.376	120,5%
PODREĐENE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	0
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA	16.762.080	63,3%	16.883.369	59,4%	121.289	100,7%
OSIGURAVAJUĆE-TEHNIČKA REZERVISANJA U KORIST UGOVARAČA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOJI PREUZIMAJU RIZIK ULAGANJA	0	0,0%	0	0,0%	0	0
OSTALA REZERVISANJA	198.372	0,7%	251.881	0,9%	53.509	127,0%
OBAVEZE VEZANE ZA STALNA (DUGOROČNA) SREDSTVA U VLASNIŠTVU PRODAJE	0	0,0%	0	0,0%	0	0
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	31.780	0,1%	21.422	0,1%	-10.358	67,4%
OBAVEZE IZ FINANSIJSKIH UGOVORA	0	0,0%	0	0,0%	0	0
OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE	0	0,0%	0	0,0%	0	0
OBAVEZE IZ POSLOVANJA	401.474	1,5%	517.480	1,8%	116.006	128,9%
OSTALE OBAVEZE	1.423.708	5,4%	1.496.130	5,3%	72.422	105,1%

Tehničke rezerve, kojim Društvo garantuje sigurnost osiguranika, predstavlja najznačajniju stavku pasive. Učešće tehničkih rezervi u ukupnoj pasivi na kraju 2020. godine iznosilo je 59,4%, što predstavlja nešto niže učešće u odnosu na 2019. godinu. Kada se uporede podaci o iznosima tehničkih rezervacija na kraju 2019. i 2020. godine, primjećuje se da su tehničke rezervacije na kraju 2020. godine veće za 121,3 hiljada Eur ili 0,7% (usled rasta rezervacija za štete).

Kapital čini 32,5% ukupne pasive Društva i iznosi 9,23 mil Eur. U odnosu na 2019. godinu, kapital Društva se uvećao za 1,57 mil Eur ili 20,5% (usled rasta zadržane dobiti iz prethodnih godina, ali i rasta dobiti iz tekuće godine).

Ostale obaveze čine 5,3% ukupne pasive i iznose 1,50 mil Eur (preventiva, porez na dobit, porez na premiju, obaveze prema dobavljačima, obaveze po osnovu zakupa a u skladu sa IFRS 16, itd). Ostale obaveze su veće u odnosu na 31.12.2019. godine za 5,1% ili nominalno 72,4 hiljada Eur, uglavnom zbog povećanja fonda bespovratne preventive.

Obaveze iz poslovanja za 2020. godinu iznose 517,5 hiljada Eur (unaprijed uplaćena nepovezana premija, obaveze prema reosiguravačima i saosiguravačima i td) i čine 1,8% ukupne pasive Društva, što je na nešto većem nivou u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na 2019. godinu, ove obaveze su veće za oko 116 hiljada Eur ili skoro 29%, a iz razloga što za 2020. godinu imamo veću obračunatu obavezu za premiju reosiguranja, zatim veću obavezu po osnovu unaprijed uplaćene premije, ali i veću obračunatu obavezu za porez na dobit, jer smo ostvarili i veću bruto dobit.

Ostala rezervisanja na kraju 2020. godine iznose 251,9 hiljada Eur i za 27% su veća u odnosu na 2019. godinu, a odnose se na: rezervisanja za sudske i radne sporove, rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine (106,7 hiljada Eur) i PVR za razgraničene obaveze za poreze po osnovu nenaplaćene premije (145,2 hiljada Eur). Ako uporedimo podatke za 2020. i 2019. godinu, vidimo da je rast ostalih rezervisanja posledica većih rezervisanja za sudske sporove. Učešće ostalih rezervisanja u ukupnim izvorima sredstava nešto je veće u odnosu na 2019. godinu (0,9%).

Zanemarljivo učešće u ukupnoj pasivi Društva imaju odložene poreske obaveze (0,1% - učešće na nivou iz 2019. godine). Odložene poreske obaveze niže su za 10,4 hiljada Eur ili 32,6% u odnosu na prethodnu godinu.

11.2.1. TEHNIČKE REZERVE

Bruto tehničke rezerve Društva formirane su u skladu sa regulativom i na dan 31.12.2019. iznose 16,88 mil Eur. Udio reosiguravača u BTR iznosi 1,15 mil Eur, odnosno neto tehničke rezerve Društva iznose 15,74 mil Eur.

Stanje tehničkih rezervacija

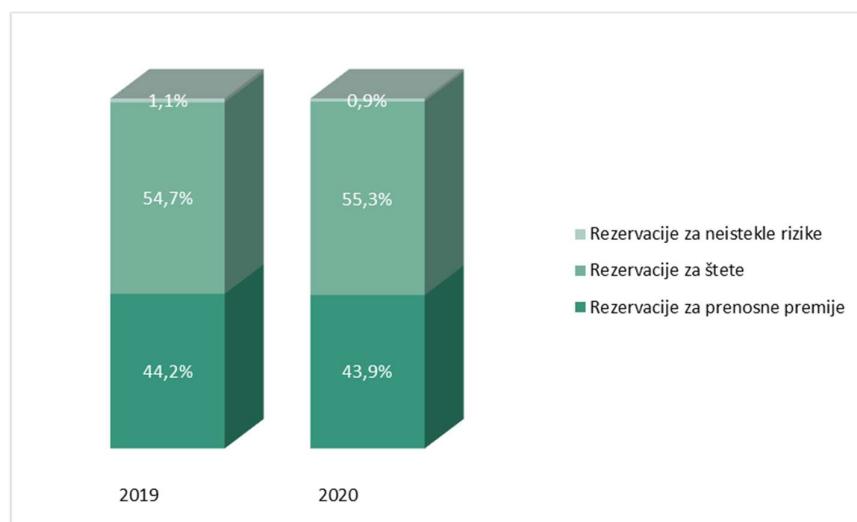
Bruto tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	7.408.276	44,2%	7.405.191	43,9%	-3.085	100,0%
Rezervacije za štete	9.171.408	54,7%	9.331.945	55,3%	160.537	101,8%
Rezervacije za neistekle rizike	182.396	1,1%	146.233	0,9%	-36.163	80,2%
Ukupno	16.762.080	100,0%	16.883.369	100,0%	121.289	100,7%

Reosiguravajuće tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	640.953	64,9%	710.847	62,0%	69.894	110,9%
Rezervacije za štete	346.160	35,1%	436.392	38,0%	90.232	126,1%
Rezervacije za neistekle rizike	0	0,0%	0	0,0%	0	0
Ukupno	987.113	100,0%	1.147.239	100,0%	160.126	116,2%

Neto tehničke rezerve	2019	Učešće	2020	Učešće	Promjena u EUR	Promjena u %
Rezervacije za prenosne premije	6.767.323	42,9%	6.694.344	42,5%	-72.978	98,9%
Rezervacije za štete	8.825.248	55,9%	8.895.553	56,5%	70.305	100,8%
Rezervacije za neistekle rizike	182.396	1,2%	146.233	0,9%	-36.163	80,2%
Ukupno	15.774.967	100,0%	15.736.130	100,0%	-38.837	99,8%

Tehničke rezerve čine rezervacije za prenosne premije, rezervacije za štete i rezervacije za neistekle rizike. Kada je u pitanju struktura bruto tehničkih rezervi, najveće učešće imaju rezervacije za štete (54,7%).

Struktura tehničkih rezervacija u 2019. i 2020. godini

11.3. ADEKVATNOST KAPITALA

Adekvatnost kapitala obračunava se u skladu sa važećom zakonskom regulativom:

ADEKVATNOST KAPITALA	
KAPITAL DRUŠTVA	31.12.2020
I OSNOVNI KAPITAL - član 92a	7.261.372
1 Uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev akcijskog kapitala	4.033.303
2 Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja-revalorizacione rezerve	
3 Rezerve iz dobiti	
4 Prenesena dobit iz prethodnih godina	3.314.533
Umanjenje osnovnog kapitala (-)	86.464
1 Otkupljene sopstvene akcije	
2 Nematerijalnu imovinu	86.464
3 Prenešeni gubitak i gubitak tekuće godine	
4 Razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	
II DOPUNSKI KAPITAL-iznos ne smije prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala član 92	0
1 Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlaženih akcija	
2 Podređeni dužnički instrumenti	0
3 Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povezanim akcijama	
4 Druge kategorije	
III UMANJENJE KAPITALA - član 92c (-)	0
1 Za udjele u drugim društvima za osiguranje, reosiguranje, bankama, brokersko-dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava.	
2 Ulaganje u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društvo iz tačke 1 ovog člana, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih	
3 Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.	
UKUPNO KAPITAL DRUŠTVA (I+II-III)	7.261.372
GARANTNI KAPITAL (I+II)= 92a +92b koji IZNOSI	7.261.372
Minimalni akcijski kapital po zakonu	3.000.000
Margina solventnosti	2.268.498

Ukupan kapital Društva na 31.12.2020. godine iznosi 7,26 mil Eur. U skladu sa Zakonom o osiguranju, zadovoljena su sva 3 kriterijuma za iznos ukupnog kapitala:

1	Ukupan kapital mora biti najmanje jednak margini solventnosti	> za 4.992.874
2	Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 marge solventnosti	> za 6.505.206
3	Garantni kapital mora biti najmanje jednak iznosu akcijskog kapitala propisanog	> za 4.261.372

Društvo ulaže sredstva tehničkih rezervi u skladu sa čl. 90. Zakona o osiguranju i Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje. Rizičnost i struktura deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi su u skladu sa važećim propisima. Društvo je uložilo i deponovalo sredstva tehničkih rezervi tako da obezbijedi usklađenost sa vrstom poslova osiguranja koje obavlja i ročnu usklađenost deponovanih i uloženih sredstava i obaveza Društva za koje se formiraju tehničke rezerve. Vodilo se računa o isplativosti, odnosno tržišnosti deponovanja i ulaganja kojima se neće ugroziti njihova realna vrijednost i drugim mjerama da bi se obezbijedila sigurnost deponovanja i ulaganja u skladu sa pravilima kontrole i upravljanja rizika.

Pokrivenost bruto tehničkih rezervisanja Društva na kraju 2020. godine iznosi 116,0%. Kada je u pitanju obračun pokrivenosti BTR, u skladu sa domaćom regulativom moramo zadovoljiti određene kriterijume:

- Iznos gotovinskih sredstava koja se uzimaju za pokriće BTR može iznositи max 3% BTR.
- U pokriće BTR uzima se u obzir samo udio reosiguravača, ali ne i udio po osnovu saosiguranja.

- U pokriće BTR uzimaju se investicione nekretnine koje, u skladu sa domaćom regulativom, zadovoljavaju kriterijume za to.

Pokrivenost neto tehničkih rezervisanja Društva na 31.12.2020. godine iznosi 117,1%.

POKRIVENOST TEHNIČKIH REZERVI	31.12.2020
Bruto osiguravajuće tehnička rezervisanja	16.883.369
Plasmani za pokrivenost osiguravajućih tehničkih rezervisanja	17.119.201
Gotovinska sredstava za pokrivenost osiguravajućih tehničkih rezervisanja	426.926
Potraživanja kod osiguravajućih društva za pokrivenost osiguravajućih tehničkih rezervisanja	884.988
Potraživanja kod reosiguravajućih društva za pokrivenost osiguravajućih tehničkih rezervisanja	1.147.239
Ostale stavke, koje se uključuju u pokrivenost osiguravajuće tehničkih rezervisanja	115,96%
Iznos osiguravajuće tehničkih rezervisanja, prenet na reosiguravajuća društva	2.694.985
Pokrivenost bruto osiguravajućih tehničkih rezervisanja (v %)	115,96%
Višak / deficit plasmanov i ostalih stavki za pokrivenost bruto osiguravajućih tehničkih rezervisanja	2.694.985
Neto osiguravajuće tehnička rezervisanja	15.736.130
Pokrivenost neto osiguravajućih tehničkih rezervisanja (v %)	117,13%
Višak / deficit plasmanov i ostalih stavki za pokrivenost neto osiguravajućih tehničkih rezervisanja	2.694.985
Uzeti krediti	
Pokrivenost bruto osiguravajućih tehničkih rezervisanja (v %) - bez uzetih kredita	115,96%
Višak / deficit plasmanov i ostalih stavki za pokrivenost bruto osiguravajućih tehničkih rezervisanja - bez uzetih kredita	2.694.985
Pokrivenost neto osiguravajućih tehničkih rezervisanja (v %) - bez uzetih kredita	117,13%
Višak / deficit plasmanov i ostalih stavki za pokrivenost neto osiguravajućih tehničkih rezervisanja	2.694.985

12. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Sava osiguranje, kao savremeno i moderno osiguravajuće društvo, fokusirano je na uvođenje i korišćenje novih tehnologija u svakodnevnom poslovanju Društva, što je aktuelna kriza sa Covid-19 samo još više ubrzala. Tako smo, tokom 2020. godine, uspešno implementirali novi način rada – rad na daljinu, koji je i dalje u primjeni – po potrebi. U Društvu se kontinuirano radi na modernizaciji poslovanja (online prodaja osiguranja, online prijava šteta, uvođenje novih servisa za klijente itd), ali i na automatizaciji poslovanja i razvoju i modernizaciji prodajne mreže.

Dakle, jedan od prioriteta Društva u protekloj godini bila je implementacija novih aplikacija/servisa:

- procjena boniteta,
- informativni obračun troškova registracije,
- dnevnik događaja,
- online zakazivanje teničkih pregleda,
- digitalni kiosk,
- online podnošenje zahtjeva za produženje osiguranja,
- uvođenje naprednog elektronskog potpisa i vremenskog pečata u poslovanje društva,
- kreiranje novih i dorada postojećih izvještaja u ASP-u.

Tokom godine, radilo se na razvoju i tesitanju novih funkcionalnosti softwera ASP, ali i na unapređenju Webshop-a (kreiranja API interfejsa, koji će omogućiti izdavanje polisa putem mobilne aplikacije, aktivacija novog proizvoda - đačka nezgoda, itd).

Tokom protekle godine, Društvo je izvršilo nabavku:

- nekretnina u vrijednosti od 58,7 hiljada Eur,
- nove opreme (namještaj, računari i ostala oprema) u iznosu od 118,1 hiljada Eur.
- razvoj softwera (stalna nematerijalna sredstva) u iznosu od 40,5 hiljada Eur.

13. UPRAVLJANJE RIZICIMA

13.1. FUNKCIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA

U Društvu se nastoji da se upravljanje rizicima ugradi kao standard u procese upravljanja, planiranja i donošenja odluka.

Sam proces upravljanja rizicima ustvari predstavlja proces kontinuiranog identifikovanja i procjene rizika, definisanja mjera za upravljanje rizicima i praćenja njihove realizacije.

Odjeljenje za upravljanje rizicima koordinira i razvija proces upravljanja rizicima. U pomenutom odjeljenu, tokom godine sproveđene su sledeće aktivnosti:

- Ažuriranje Kataloga rizika (dva puta - sa stanjem na 30.06 i 31.12.2020);
- Ažuriranje i vođenje baze incidenata;
- Ažuriranje baze indikatora operativnih rizika;
- Izvještavanje o rizicima (Godišnji izvještaj o upravljanju rizicima, kvartalni izvještaji, vanredni izvještaji zbog Covid-19 isl);
- Edukacija i unapređenje znanja iz oblasti upravljanja rizicima (radionica u organizaciji matičnog Društva, radionica u oragnizaciji Crnogorskog aktuarskog društva).

Pored navedenog, u cilju praćenja rizika tokom godine, pripremaju se i dostavljaju Izvršnom direktoru i Odboru direktora razni periodični izvještaji. Takođe, radi efikasnijeg funkcionisanja sistema upravljanja rizicima, Društvo je propisalo i uspostavilo sistem interne kontrole i podjelu dužnosti. Treba napomenuti i to da je Interna revizija u okviru izvršenih revizija i ostalih aktivnosti tokom 2020. godine vršila uvid i ocjenu efikasnosti upravljanja rizicima i sistemom internih kontrola.

Takođe, upravljanje rizicima je integrисано u proces planiranja, tj. Finansijski i Strateški plan Društva pripremljeni su u skladu sa zadatim ciljevima definisanim Risk strategijom Grupacije. U tom smislu, prilikom planiranja za 2021. godinu i strateški period vodilo se računa da Društvo ima dobre planirane pokazatelje o:

- **Kapitalu Društva** tj. da racio solventnosti bude veći od 110%. Prema planu za 2021. godinu, racio solventnosti iznosi 221%. Drugim riječima, planirana adekvatnost kapitala u skladu sa domaćom regulativom je na zadovoljavajućem nivou. Prilikom planiranja, zadovoljena su sva 3 kriterijuma za iznos ukupnog kapitala (ukupan kapital mora biti najmanje jednak margini solventnosti, garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti, garantni kapital mora biti najmanje jednak iznosu minimalnog akcijskog kapitala).

S Profitabilnosti Društva tj. da

- kombinovani koeficijent bude ispod 95% uz mogućnost odstupanja 2%. U skladu sa planiranim kretanjima premije, šteta, troškova i ostalih prihoda i rashoda Društva, planirani neto kombinovani S&P koeficijent za narednu godinu iznosi 92,3%.

S Finansijskim rizicima tj. da

- Pokriće bruto tehničkih rezervi bude u rasponu od 105% do 110% (limit ispod kog ne bi smjela da bude pokrivenost je 100%). Tako je za 2021. godinu Društvo planiralo da po osnovu ulaganja i deponovanja finansijskih sredstava, ima prekopokrivenost tehničkih rezervi u iznosu od 111,8%.
- Kursne razlike budu u rasponu od 0,85 do 1,15. Ipak, kako Društvo u svom poslovanju nije izloženo ovom riziku, tako nije planiran pomenuti pokazatelj.
- Ulaganja se vrše u skladu sa strateškim planom Grupe i pravilima definisanim GAM-om.
- Struktura investicija bude u skladu sa važećim zakonodavstvom i propisanim limitima ulaganja.
- Ulaganje imovine sprovodi u skladu sa odredbama i pravilima koja su određena trenutno važećim pravilima za finansijsko poslovanje društava unutar Grupe.

S Likvidnosti Društva tj. da Društvo ima dobru likvidnost (sposobnost blagovremenog isplaćivanja šteta i drugih obaveza Društva). I u 2021. godini, kao i do sada, prilikom investiranja, vodiće se računa da se

- Višak sredstava iznad pokrića tehničkih rezervi ulaže u strateška i visoko likvidna sredstva.

S Operativnim rizicima. Društvo će u narednoj godini posebnu pažnju posvetiti operativnim rizicima i to: IT rizicima, rizicima vezano za kadrove, poslovne procese i klijente, kako ne bi bile ugrožene razvojne aktivnosti kako Društva, tako i Grupacije kojoj pripadamo. U tom smislu, Društvo će nastaviti sa praćenjem definisanih indikatora operativnih rizika.**S Strateškim rizicima.** U 2021. godini, kao i do sada, Društvo će voditi računa o rizicima koji bi mogli da imaju negativan uticaj na reputaciju tj. ugled Društva. Naše aktivnosti biće usmjerene na ostvarivanju zacrtanih strateških ciljeva Društva, kao i na praćenje izmjena zakonske regulative, a vodiće se računa i o rizicima koje potencijalno mogu donijeti novi projekti.

Kada su u pitanju ekstremni i iznenadni događaji, u protekloj godini se dogodila pandemija Covid-19, koja je u značajnoj mjeri uticala na funkcionisanje cjelokupne domaće privrede, pa i našeg Društva. Uprkos tome, Društvo se uspješno izborilo sa vanrednom situacijom i sve rizike je držalo pod kontrolom.

U protekloj godini nije bilo drugih značajnih posledica nastalih usled internih promjena u Društvu, implementiranih mjera za postupanje sa rizicima ili promjena u poslovnoj politici. U skladu sa domaćom zakonskom regulativom, Društvo je održavalo propisanu adekvatnost kapitala i time svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku držalo pod kontrolom. Društvo je u protekloj godini usvojilo i ažuriralo niz politika, pravilnika, procedura i ostalih internih akata, a sve u cilju efikasnijeg upravljanja rizicima.

13.1.1. KATEGORIJE RIZIKA

Identifikovani rizici kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju evidentirani su u katalogu rizika, a svrstani su u sledeće kategorije:

Operativni rizik je rizik gubitaka zbog neadekvatnih ili pogrešnih internih poslovnih procesa odnosno događaja prouzrokovanih greškama zaposlenih, greškama sistema ili nastupanja nepovoljnih spoljnih događaja. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik internih i eksternih prevara, rizik zaposlenih i zaštite na radu, rizik povezan sa klijentima, proizvodima i poslovnom praksom, rizik oštećenja materijalne imovine, rizik prekida rada i pada sistema, rizik upravljanja procesima, rizik usklađenosti sa zakonima i propisima. U Društvu se vodi računa da se operativni rizici svedu na minimum. U tom smislu, nastoji se da se blagovremeno donose i ažuriraju procedure i uputstva za rad, unaprijedi sistem internih kontrola i nadzora nad zaposlenima.

Posebna pažnja posvećuje se usavršavanju zaposlenih i unapređenju koordinacije između sektora i službi. Takođe, kontinuirano se prate izmjene računovodstvenih politika i zakonske regulative, kao i usklađenost internih akata sa važećim zakonskim propisima.

Strateški rizik je rizik gubitka odnosno neočekivanog pada vrijednosti Društva usled negativnih efekata odluka menadžmenta, promjena u poslovnom i pravnom okruženju i razvoju tržišta. Strateški rizici su svrstani u unutrašnje (rizik strateškog planiranja, rizik reputacije, rizik projekta, rizik lošeg upravljanja troškovima, rizik neadekvatne IT podrške, rizik strateškog investiranja, rizici Grupacije) i spoljašnje (uticaj tržišnih i ekonomskih uticaja na poslovanje, politički rizik, rizik demografskih i socijalnih promjena i rizik osiguranja, regulatorni rizik, rizik konkurenkcije, rizik gubitka ključnih partnera).

Društvo svakodnevno preduzima aktivnosti u cilju minimiziranja strateških rizika: učešće u pripremama izmjena zakonske regulative, komunikacija sa regulatornim organima, kontinuirano praćenje i analiza dešavanja na tržištu osiguranja, izrada raznih analiza isl.

Rizik likvidnosti jerizik nemogućnosti ispunjavanja tekućih ili kratkoročnih obaveza ili ispunjavanja istih pod nepovoljnim uslovima. Rizik likvidnosti se prije može definisati kao rizik koji proizilazi iz kratkoročnog cash flow-a, nego kao rizik koji proizilazi iz dugoročne neuravnoteženosti imovine i obaveza. Drugim riječima, rizik likvidnosti označava opasnost da za održavanje poslovnih aktivnosti Društva ne postoji dovoljna likvidna sredstva. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik pada kreditnog rejtinga, rizik nedostupnosti i nelikvidnosti tržišta kapitala, rizik neočekivanih finansijskih obaveza i rizik neplaćanja obaveza.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za pravovremenim plaćanjem šteta i drugih obaveza. U Sektoru za finansije i računovodstvo dnevno se prate prilivi i odlivi finansijskih sredstava i rade se dnevne, nedjeljne i mjesечne analize. Na nivou Društva nedjeljno se održavaju sastanci Komiteta za praćenje likvidnosti (ALCO).

Tržišni rizik je rizik koji nastaje usled fluktuacija vrijednosti imovine, obaveza i parametara koji utiču na tržišne cijene (uključujući rizik od neočekivanog pada tržišne vrijednosti portfolija usled pogoršanja kreditne sposobnosti druge strane). Ovaj rizik uključuje sledeće podvrste rizika: rizik kamatne stope, rizik vlasničkih hartija od vrijednosti, rizik imovine, kreditni rizik, valutni rizik, rizik koncentracije i rizik inflacije. U skladu sa zakonskom regulativom, Društvo slobodna sredstva deponuje i ulaže, ali u isto vrijeme vodi računa o održavanju likvidnosti i blagovremenoj isplati šteta i drugih obaveza Društva. Ulaganje sredstava

finansijskog portfolija Društva obezbijeđeno je ugovorenim kamatnim stopama, po osnovu čega Društvo ostvaruje značajne finansijske prihode. Zato se redovno analiziraju promjene novčanih tokova, kamatnih stopa, a prate se i kretanja kreditnog rejtinga banaka, cijena nekretnina itd.

Društvo je posebno izloženo cjenovnom riziku, kroz uticaj promjena cijena hartija od vrijednosti sa kojima Društvo raspolaže u svom portfelju. I u 2020. godini, kao i ranijih godina, dominantno učešće u portfoliju Društva imale su državne obveznice (mada je došlo do smanjenja njihovog učešća u korist depozita, a sve u cilju održavanja likvidnosti u vrijeme pandemije).

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka zbog nemogućnosti druge strane da na vrijeme i u cijelosti ispunii svoje obaveze. Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik nemogućnosti naplate potraživanja, rizik nemogućnosti naplate potraživanja iz poslova osiguranja, rizik neispunjerenja obaveza iz poslova reosiguranja.

Upravljanje ovim rizikom vrši se kroz uspostavljanje postupaka kontrole naplate potraživanja i praćenja njihovog dospjeća. Odjeljenje za naplatu potraživanja intenzivno radi na naplati zastarjelih potraživanja. Za potraživanja za koja se procijeni da ih nije moguće naplatiti ili nisu naplaćena u razumnim rokovima u Društву se vrši ispravka vrijednosti.

Rizik osiguranja je rizik povezan sa preuzimanjem rizika u osiguranje i rešavanjem šteta, kao i rizik koji proizilazi iz neizvjesnosti u pogledu nastanka obaveza, njihovog iznosa i vremena nastanka (neočekivani gubici koji nastaju usled neadekvatnih ponuda osiguranja i neadekvatnog formiranja rezervacija). Uključuje sledeće podvrste rizika: rizik premija, rizik rezervi, rizik otkaza osiguranja, rizik katastrofe, rizik troškova.

U cilju upravljanja rizicima osiguranja, u Društvu se sprovode različite aktivnosti. Društvo organizuje redovne obuke, kako za nove, tako i za postojeće prodavače, kako bi se postigao zadovoljavajući nivo obučenosti i poznavanja prodajnih vještina, a sve sa ciljem podizanja kvaliteta prodaje osiguranja i ostvarivanja planiranih ciljeva. Takođe, konstantno se radi na unapređenju postojećih i usvajanju novih procedura i uputstava u cilju optimizacije poslovanja.

U cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kretanja na tržištu osiguranja, analiziraju trendovi, a od značaja je i razmjena iskustva i preporuke na nivou Grupacije.

Od posebnog značaja je da Društvo pravilno utvrdi visinu samopridržaja, odnosno maksimalni iznos obaveza koje može da preuzme na sebe, a da pri tome ne ugrozi svoju likvidnost. Maksimalni samopridržaj na nivou Društva za 2020. godinu obračunat je u skladu sa Odlukom o kritrijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja. Maksimalni iznosi samopridržaja po vrstama osiguranja i ukupno utvrđeni, u skladu su sa aktuarskim načelima i strukom osiguranja, imajući u vidu strukturu i razvijenost portfelja, izloženost riziku, garantni kapital i tehničke rezerve, iskustvo iz prethodnog perioda i druge mjerodavne faktore. Saosiguranje i reosiguranje viškova rizika iznad maksimalnog samopridržaja Društvo vrši pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja. Društvo prihvata obaveze po jednom osiguranom riziku, a preko tog iznosa višak rizika prenosi u reosiguranje. Za viškove rizika koji nisu bili obuhvaćeni postojećim ugovorima ili su prevazilazili kapacitete automatskog imovinskog ugovora o reosiguranju obezbijeđeno je pokriće putem fakultativnog reosiguranja.

Tokom protekle godine, katalog rizika je revidiran dva puta. Najnoviji katalog rizika odslikava stanje na dan 31.12.2020 i sadrži 96 identifikovana rizika (61 rizik pripada grupi operativnih rizika, 15 grupi strateških rizika, 9 grupi rizika osiguranja, 5 grupi tržišnih rizika, dok po 3 identifikovana rizika pripadaju grupi rizika likvidnosti i druge ugovorne strane).

13.1.2. RIZICI KOJE JE DRUŠTVO IDENTIFIKOVALO VEZANO ZA COVID-19

Zbog situacije sa pandemijom Covid-19, tokom godine, Društvo je sa posebnom pažnjom pratilo rizike evidentirane u katalogu rizika. Prilikom ažuriranja kataloga, odnosno preispitivanja ocjena pojedinih rizika, uzeti su u obzir efekti pandemije na poslovanje Društva.

Situacija sa pandemijom nametnula je identifikaciju i praćenje novog rizika – Rizik prekida rada ili otežanog poslovanja usled epidemije. Sada, po završetku poslovne godine, možemo biti zadovoljni načinom upravljanja pomenutim rizikom, jer je Društvo na uspješan način organizovalo rad u novonastalim okolnostima (rad na daljinu, skraćeno radno vrijeme, dežurstva, online komunikacija itd). Od momenta proglašenja pandemije u našoj zemlji formirali smo krizni štab Društva (REB team), koji je rukovodio kriznom situacijom, a sve u cilju zaštite zdravlja zaposlenih i klijenata, ali i obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja Društva. S obzirom na činjenicu da pandemija još uvijek traje i da je neizvjesno do kada će trajati, Društvo je i u 2021. godini nastavilo sa mjerama zaštite.

U navedenim okolnostima uspjeli smo i da održimo zadovoljavajući nivo kvaliteta usluga za naše klijente, i ne samo to, krizna situacija je na neki način ubrzala uvođenje određenih servisa. Prilagođavajući se novonastalim okolnostima, omogućili smo našim klijentima da sve poslove vezane za osiguranje mogu izvršiti elektronskim putem, otvorili smo nove e-mail adrese i brojeve telefona koji služe kao dodatna podrška elektronskom poslovanju. Svim našim klijentima omogućili smo produženje polisa online - putem platforme za podnošenje zahtjeva za produženje osiguranja, dogovaranje uslova osiguranja online, kao i plaćanje premije osiguranja posredstvom aplikacije Digitalni kiosk.

Danas smo, više nego ikad, svjesni značaja digitalizacije i činjenice da je ova kriza, ne samo privremeno, već i trajno, promijenila način života ljudi, ali i poslovanja privrednih društava. Zato ćemo i u 2021. godini biti fokusirani na Rizik zaostajanja za trendom digitalizacije i inovacija tj. rizik zaostajanja za tržištem, u smislu kvaliteta pružanja usluga, uvođenja novih servisa i usluga i sl.

Opasnost od širenja infekcije nije zaobišla ni naše Društvo, pa je tokom 2020. godine ukupno 26 naših zaposlenih inficirano novim korona virusom, a još 27 zaposlenih je prošlo kroz period samoizolacije, kao kontakti oboljelih. Svi oboljeli su se uspješno oporavili, a za vrijeme njihovog oporavka obezbijeđene su adekvatne zamjene. U cilju sprečavanja širenja virusa, službe koje rade sa klijentima dobitne su detaljna uputstva o preduzimanju potrebnih mjera zaštite i prevencije, kao i odgovarajuća sredstva zaštite sa uputstvima za njihovu primjenu. Takođe, Društvo je pripremilo info postere, brošure, video materijale sa savjetima i preporukama za život i rad u novonastalim okolnostima.

Od momenta potvrđivanja prvih slučajeva inficiranih novim korona virusom u našoj zemlji (kraj I kvartala), Društvo je počelo da se suočava sa problemima u fakturisanju premije tj. dostizanju planiranog i prošlogodišnjeg iznosa premije. Efekti pandemije na obim prodaje tj. fakturisanje premije dobili su na zamahu u II kvartalu, a traju još uvijek. Kada je u pitanju 2020. godina, pandemija je imala direktni uticaj na pad premije kod: putnog zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja za strance, osiguranja od posledica nezgode (prvenstveno osiguranja gostiju hotela), kasko osiguranja i AO (uključujući i granično osiguranje). Pad premije kod pomenutih vrsta osiguranja dogodio se iz razloga zatvaranja granica - nemogućnosti putovanja, samoizolacije stanovništva, pa posledično i loše turističke

sezone u zemlji. Takođe, zbog ograničavanja rada pojedinih privrednih djelatnosti, pojedini klijenti nisu ni imali potrebu za osiguranjem (rent-a car agencije, auto prevoznici, taksi udruženja, ugostiteljstvo, isl).

Takođe, u 2020. godini značajno je pala prodaja zelenih kartona (pa samim tim i prihoda po tom osnovu), a zbog zatvaranja granica i nemogućnosti putovanja.

Sve navedeno je uticalo na to da, tokom 2020. godine, imamo i manji broj prijavljenih šteta, pa i riješenih šteta, u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, treba napomenuti da se pad ipak nije dogodio u obimu u kojem se očekivao. Efekat pandemije, kada su u pitanju štete, osjetio se kod sledećih vrsta osiguranja: osiguranje od posledica nezgode, DZO, kasko osiguranje i AO. Pad riješnih šteta kod pomenutih vrsta osiguranja dogodio se iz razloga što je u 2020. godini bilo manje putovanja, pa samim tim i manje saobraćajnih nezgoda - što je uticalo na pad šteta po osnovu AO i nezgode, a takođe bilo je i manje šteta po osnovu kaska i DZO.

Kada su u pitanju finansijska ulaganja Društva, Covid-19 je imao manji uticaj i na ovu oblast poslovanja. Društvo je vodilo računa da u kriznom periodu uložena sredstva budu dostupna, pa je dio ulaganja preusmjerilo iz obveznica u depozite u CG bankama na kraći rok (vodeći računa da stepen pokrivenosti bruto tehničkih rezervi i dalje bude na optimalnom nivou). Međutim, kako u strukturi investicionog portfolija Društva najveće učešće i dalje imaju obveznice, svakako da je pandemija uticala na povećanje rizika nemogućnosti naplate potraživanja tj. rizika da izdavalac vrjednosnih papira (obveznica) ne ispunjava svoje obaveze ili djelimično ispunjava svoje obaveze ili kasni u ispunjavanju istih. Takođe, kriza je donijela neizvjesnost u pogledu kreditnog rejtinga banaka i izdavaoca vrjednosnih papira.

Jedno je sigurno, ekonomski šok izazvan pandemijom Covid-19, uticao je na pad, kako globalnih i regionalnih, tako i lokalnih pokazatelja ekonomskog rasta. S tim u vezi, suočavamo se sa pogoršanjem makroekonomskih uslova u zemlji, koji posledično mogu produžiti probleme sa fakturisanjem premije i ugovaranjem novih osiguranja. Zato je Društvo, tokom godine, pratio sve bitne faktore za poslovanje Društva, pripremale su se analize proizvoda i preispitivani su uslovi i tarife pojedinih proizvoda osiguranja isl.

Zbog pada životnog standarda građana, tokom 2020. godine došli su do izražaja i problemi u naplati premijskih potraživanja. Aktuelnom krizom najviše su pogodene kompanije tj. naši klijenti koji se bave hotelijerstvom, rentiranjem vozila, kao i prevozom putnika i roba.

Kao što je opšte poznato, vanredna situacija sa Covid-19, uticala je na cijelo tržište osiguranja, koje je ipak pokazalo da je otporno na krizne situacije i uspjelo da sačuva stabilnost i zaštiti interes osiguranika. Od početka pandemije, Agencija za nadzor osiguranja bila je u stalnoj komunikaciji sa društvima za osiguranje u cilju kontinuiranog sagledavanja efekata novonastale situacije na njihovo poslovanje. Zato je, zbog neizvjesnosti u pogledu efekata i dužine trajanja Covid krize, Agencija za nadzor osiguranja, dana 03.04.2020. godine izdala strogu preporuku za ublažavanje negativnih posljedica epidemije Covid-19 na tržište osiguranja, kojom sugerise osiguravajućim društvima da privremeno ne isplaćuju dividende akcionarima po osnovu već donešenih odluka o raspodjeli dobiti, a koje na dan stupanja na snagu ove Preporuke nijesu isplaćene, osim isplate u obliku akcija, već da akumulirana sredstva usmjere na očuvanje i jačanje sopstvene kapitalne pozicije. Poštujući strogu preporuku Agencije, prilikom izrade Rebalansa Godišnjeg plana za 2020. godinu, Društvo nije planiralo isplatu dividende u 2020. godini. Za 2021. godinu

planirali smo isplatu dividende (optimističan scenario), ali ćemo svakako sačekati konačan stav ANO, koja je krajem IV kvartala 2020. godine saopštila (nakon održane sjednice Savjeta ANO), da Agencija ostaje pri strogoj preporuci upravama društava za osiguranje da se do dalnjeg uzdrže od donošenja odluka o raspodjeli dividendi svojim akcionarima, a Agencija će nakon usvajanja revidiranih godišnjih finansijskih izvještaja i izvještaja o poslovanju za 2020. godinu ponovo razmotriti status stroge preporuke. Agencija smatra da bi isplata dividendi prije usvajanja prethodno navedenih godišnjih izvještaja za 2020. godinu bio rizičan potez koji bi mogao negativno uticati na finansijski položaj društava u okruženju značajno uvećanih i nedovoljno sagledanih rizika.

Na kraju, zaključujemo da je vanredna situacija sa korona virusom donijela mnogo izazova sa kojima smo se izborili na pravi način. I u vanrednoj situaciji smo pokazali da imamo kapaciteta da rizike držimo pod kontrolom i obezbijedimo kontinuitet i stabilnost poslovanja, što dokazuju i ostvareni rezultati poslovanja u 2020. godini.

13.2. FUNKCIJA USKLAĐENOSTI

Tokom 2020. godine realizovane su sve aktivnosti predviđene Godišnjim planom praćenja usklađenosti, te kontinuirano ispunjavane obaveze propisane Politikom usklađenosti poslovanja. Kao i prethodnih godina zbog čestih izmjena propisa, najveći dio aktivnosti preduziman je sa ciljem blagovremenog usklađivanja sa nastalim zakonskim izmjenama.

U Službenom listu Crne Gore broj 65/20 od 03.07.2020. objavljen je Zakon o privrednim društvima koji je stupio na snagu 11.07.2020. godine, pa je pripremljen komentar navedenog propisa, sa pregledom najznačajnijih izmjena, o čemu su obavješteni rukovodici svih organizacionih jedinica, izvršni direktor i Odbor direktora. Imenovana je i radna grupa za usklađivanje sa ovim sistemskim zakonom, obzirom da je rok za usklađivanje april 2021. godine, a obaveze u ovom pogledu su brojne.

Saradnica za usklađenost je učestvovala, zajedno sa ostalim predstavnicima Društva, u radnoj grupi za rad na tekstu Zakona o osiguranju, koji će početi da se primjenjuje danom stupanja Crne Gore u EU. Komentari na radnu verziju ovog propisa proslijeđeni su Agenciji za nadzor osiguranja 18.12.2020. godine.

Kako bi se postupak podnošenja prigovora, ali i eventualnih prijava korupcije, učinio što transparentnijim i dostupnijim klijentima, izvršena je nadogradnja sajta Društva novom stranicom, sa detaljnim informacijama o načinu podnošenja prigovora i prijava zviždača. Na ovaj način omogućene su i anonimne prijave zviždača, što može biti značajan izvor otkrivanja svih potencijalnih nelegalnih ili neetičkih oblika postupanja u Društvu, a time i identifikacije rizika.

Po preporuci interne revizije i godišnjem planu usklađenosti, u oktobru je usvojen Pravilnik o upravljanju konfliktom interesa broj 02-28276/20, čija primjena je započela 01.12.2020. godine, pa će realizacija obaveza utvrđenih ovim pravilnikom biti predmet budućih izvještaja Odjeljenja za usklađenost.

U skladu sa Godišnjim planom, pored redovnih izvještaja, sačinjeni su i izvještaj o kontroli ažuriranja internih akata Društva, broj 12-9523/20 od 01.04.2020. godine, kao i izvještaj o kontroli upravljanja prigovorima broj 11-35082/2020 od 31.12.2020. godine.

Shodno instrukcijama Grupe, redovni izvještaji o usklađenosti dopunjeni su Registrom incidenata, koji počev od 2020. godine predstavlja njihov sastavni dio. Takođe, shodno Proceduri o upravljanju prigovorima, sačinjen je i Registar prigovora od strane Odljeljenja za usklađenost.

13.3. AKTUARSKA FUNKCIJA

Aktuarska funkcija je tokom 2020. godine sprovodila aktivnosti definisane Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima, kao i postupke definisane pravilima matičnog društva kroz Politiku aktuarske funkcije i druga akta, usvojena i usklađena sa matičnim društvom.

Tokom 2020. godine, aktuar Društva je učestovao u donošenju novih uslova osiguranja i tarifa premija, kao i u izmjenama i dopunama postojećih. Na sve nove uslove i tarife premije, kao i na izmjene i dopune postojećih, sačinjeno je mišljenje aktuara u skladu sa Pravilnikom o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuara.

Pripremana su i mišljenja aktuara na akta poslovne politike u postupku njihovog donošenja, odnosno u postupku izmjena i dopuna akata poslovne politike.

U skladu sa odredbama važećeg Zakona o osiguranju, pripremljena su mišljenja na podatke iz tromjesečnih finansijskih izvještaja Društva, godišnjim finansijskim izvještajima i izvještaju o poslovanju. Takođe, pripremljeno je i mišljenje na godišnji izvještaj o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja. Sadržina mišljenja je u skladu sa Pravilnikom o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuara. Sva mišljenja su dostavljena Agenciji za nadzor osiguranja u zakonski propisanim rokovima, kao i Odboru direktora i internoj reviziji Društva kako je i predviđeno Zakonom o osiguranju.

Aktuar Društva je vršio koordinaciju obračuna tehničkih rezervi i obezbjeđivao usklađenost sa važećim propisima. Društvo u skladu sa važećim Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima formira sledeće tehničke rezerve: rezerve za prenosne premije, rezerve za štete i rezerve za neistekle rizike. Bliži kriterijumi, načini i rokovi formiranja tehničkih rezervi definisani su aktima poslovne politike, koji su sastavljeni u skladu sa Zakonom i propisima Agencije za nadzor osiguranja. Rokovi za obračun tehničkih rezervi se usklađuju sa krovnim rokovima za izradu finansijskih izvještaja koje dostavlja matično društvo.

Tehničke rezerve se obračunavaju na osnovu ažurnih i pouzdanih podataka. Aktuar upoređuje dobijene podatke, za dio koji je moguće uporediti sa analitičkim bazama u ASP-u, sa podacima koje dobija iz drugih organizacionih jedinica, kao i usklađenost podataka, u raznim izvještajima iz ASP aplikacije iz kojih se podaci koriste za aktuarske obračune i izradu finansijskih izvještaja, kao i druga izvještavanja prema regulatoru, Društvu ili Grupi.

Tokom godine, sprovedeni su i postupci pripreme podataka i obračuna, u skladu sa zahtjevima matičnog društva, koji se odnose na obaveze po principima SII, kao što su podaci i obračuni SCR-a, best estimate za tehničke rezerve, modeliranje šteta i slično, pri čemu su poštovani standardi matičnog društva u vezi sa metodologijom obračuna.

Aktuarska funkcija Društva aktivno učestvuje i u postupcima upravljanja rizicima u Društvu, kroz izradu analiza, stres testova i davanje preporuka za unapređenje i usklađivanje internih akata, proizvoda i slično.

Kao i prethodnih godina, u toku 2020. godine su rađene analize proizvoda sa ciljem njihovog unapređenja i jačanja konkurentnosti na tržištu. Kao zaključak svake analize navedeni su određeni nalazi i preporuke u tabeli zaključaka, sa predlogom odgovornih osoba i rokova za njihovo sprovođenje.

Uz pomoć kolega iz matičnog društva, napravljen je stres test koji je sprovedla Agencija za nadzor osiguranja. Testirala su se dva nepovoljna događaja na dan 31.12.2018. a to su dugo razdoblje niskih kamatnih stopa uz pad vrijednosti državnih obveznica, uz pretpostavku da je Crna Gora članica EU.

Pored toga, urađena je analiza uticaja smanjenja AO premije na poslovanje Društva. Predmet ove analize je bio pregled mogućih pozitivnih i negativnih posljedica dalje liberalizacije tržišta osiguranja od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila, s posebnom analizom mogućih scenarija razvoja tog procesa na rezultat poslovanja Društva.

Tokom godine ažurirana je Politika aktuarske funkcije i usvojena Procedura za utvrđivanje konflikta interesa kod izvođenja aktuarske funkcije, u skladu sa Pripremnim smjernicama za upravljanje društvima za osiguranje koje je donijela Agencija za nadzor osiguranja.

13.4. FUNKCIJA INTERNE REVIZIJE

Uspostavljanje i održavanje sistema internih kontrola ima ključnu ulogu u procesu upravljanja rizicima, što je od suštinskog značaja za postizanje ciljeva Društva, pa stoga ovaj sistem mora biti ugrađen u postupke upravljanja i rukovođenja, kao trajan proces.

Interna revizija, u sistemu upravljanja rizicima, je postavljena kao treća linija odbrane, shodno uspostavljenom modelu tri linije odbrane definisanom u Strategiji upravljanja rizicima Društva, u poglavљу 4. Sistem upravljanja rizicima. Uloga interne revizije, u procesu upravljanja rizicima, je da procjenjuje adekvatnost i efektivnost internih kontrola imajući u vidu identifikovane rizike.

Sa nepristrasnim uvjeravanjem o efikasnosti upravljanja rizicima i ocjenom, da li se ključnim rizicima pravilno upravlja i da li sistem internih kontrola djeluje uspješno i efikasno, interna revizija ispunjava svoju misiju. Interna revizija daje predloge upravi i rukovodstvu, ali ne odlučuje o poslovnim aktivnostima Društva.

U toku 2020. godine služba interne revizije Društva realizovala je:

- osam planiranih (redovnih) internih revizija, od čega je jedna sprovedena uz stručnu podršku IT internog revizora matičnog društva;
- jednu neplaniranu (vanrednu) reviziju, na osnovu zahtjeva regulatora (Agencija za nadzor osiguranja);
- planirane neformalne savjetodavne aktivnosti;
- neplaniranu neformalnu savjetodavnu aktivnost, koja se odnosi na praćenje aktivnosti Društva, po osnovu mjera za realizaciju Plana kontinuiteta poslovanja, u situaciji posebnog režima rada, uzrokovanoj pandemijom virusa Covid-19;
- ažuriranje i usklađivanje Metodologije, odnosno Priručnika o radu interne revizije, sa izmjenama na nivou Grupe;
- ažuriranje i usklađivanje Pravilnika interne revizije sa izmjenama na nivou Grupe;
- izradu programa obezbeđenja i unapređenja kvaliteta rada interne revizije i
- pripremu godišnjeg plana rada interne revizije za 2021. godinu kao i Strategije rada interne revizije za period 2021 – 2023. godina.

Tokom godine, interna revizija je davala ocjenu o svakoj pojedinačno revidiranoj aktivnosti. Pri sprovodenju interne revizije nisu identifikovani značajni (visoki) rizici po poslovanje Društva. Uočeni su rizici niskog i srednjeg nivoa, odnosno rizici čiji je uticaj na poslovanje Društva prihvatljiv. Na sve rizike, identifikovane u pojedinačnim revizijama, u izvještajima je skrenuta pažnja.

Na osnovu obavljenih revizija i korišćenih metoda po pojedinačnim revidiranim oblastima, u toku 2020. godine, interna revizije je zaključila da je sistem internih kontrola i upravljanja rizicima u Društvu uspostavljen adekvatno, u skladu sa zahtjevima važeće zakonske regulative. Upravljanje Društvom je odgovarajuće i konstantno se unapređuje, u cilju postizanja važnih poslovnih ciljeva. Društvo uspješno upravlja rizicima, pri čemu je njegov cilj ostvarivanje uspješnog i ekonomičnog poslovanja.

Međutim, i dalje postoje mogućnosti za poboljšanje funkcionisanja sistema internih kontrola. U okviru obavljanja revizorskih angažmana, utvrđene su određene nepravilnosti i nedostaci, u pojedinim oblastima poslovanja, na koje je interna revizija upozorila i dala preporuke za unapređenje, u pravcu poboljšanja kontrolnih postupaka, upravljanja Društvom i upravljanja rizicima. Navedeno vodi većoj efikasnosti rada sistema internih kontrola i uređenosti poslovanja.

Nalazi i preporuke interne revizije sadržani su u izvještajima interne revizije, koje usvaja Izvršni direktor, a dostavljaju se odgovornim rukovodiocima i Izvršnom direktoru Društva. Procenat realizacije svih dospjelih preporuka SIR, na dan 31. decembra 2020. godine, iznosi 94,29%, a procenat povučenih dospjelih preporuka iznosi 5,71%.

O realizaciji Godišnjeg plana rada interne revizije, kao i realizaciji izdatih preporuka, interna revizija je redovno – kvartalno i godišnje, podnosi izvještaje Odboru direktora, Revizorskem odboru i Izvršnom direktoru Društva, kao i Službi interne revizije matičnog društva.

Program obezbeđenja i unapređenja kvaliteta rada interne revizije se razvija i sprovodi kao stalna aktivnost. Program uključuje periodične interne procjene i eksterne procjene kvaliteta, kao i kontinuirani nadzor i ocjenu kvaliteta rada. Interna revizija je tokom 2020. godine sprovodila interne procjene. O rezultatima Programa obezbeđenja i unapređenja kvaliteta rada interne revizije, šefica Službe godišnje, izvještava Odbor direktora, Revizorski odbor i Izvršnog direktora Društva.

14. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

14.1. ODNOS PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI I ZAJEDNICI

AD Sava osiguranje Podgorica ne obavlja aktivnosti koje bi mogle imati negativan uticaj na lokalnu zajednicu sa aspekta zaštite životne sredine. Ipak, svjesni značaja očuvanja životne sredine trudimo se da preventivno djelujemo u ovom pravcu (upravljanje otpadom i recikliranje papira, povećanje energetske efikasnosti, izolacija objekata, protivpožarni sistem, sistem za detekciju vode itd).

Pored navedenog, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, AD Sava osiguranje Podgorica izdvaja određena sredstva u svrhu obezbeđivanja namjenskih sredstava za finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, elementarnih nepogoda i drugih nesreća (izdvajanje u visini 5% od naplaćene premije osiguranja od požara i drugih opasnosti).

Takođe, društveno odgovorno poslovanje predstavlja sastavni dio korporativne filozofije i poslovne strategije našeg Društva. Trudimo se da aktivno doprinosimo razvoju i dobrobiti društva čiji smo neodvojivi dio, a posebno smo ponosni na odziv i volonterski angažman naših zaposlenih.

Tokom 2020. godine, zbog situacije sa Covid-19, bili smo spriječeni da organizujemo akcije društveno odgovornog tipa u kojima je prethodnih godina učestvovao veliki broj naših zaposlenih. Ipak, u nešto drugačijim okolnostima, i ove godine smo svojim primjerom motivisali građane i kompanije da podržavaju akcije društveno odgovornog tipa. Tokom 2020. godini realizovali smo sledeće:

S Akcija doborovoljnog davanja krvi – dva puta godišnje organizujemo akcije doborovoljnog davanja krvi u kojima učestvuje veliki broj zaposlenih.

S Podrška kulturi, sportu, obrazovanju i zdravstvu:

- Sponzorisanje 7. Internacionalnog naučno-stručnog skupa "Građevinarstvo - nauka i praksa", GNP 2020.
- Održano online predavanje akadamcima Policijske akademije Danilograd na temu „Uviđaj saobraćajnih nezgoda sa aspekta osiguravajućih kuća”.
- Donacije:
 - Nacionalnom kordinacionom timu za borbu protiv zaraznih bolesti, u cilju podrške naporima koje država Crna Gora sprovodi u suzbijanju korona virusa;
 - mladom i talentovanom matematičaru iz Nikšića, Matiji Deliću, koji je postigao fenomenalan rezultat na najstarijem i najprestižnijem takmičenju u matematici, IMO 2020 (International Mathematical Olympiad 2020);
 - uspešnoj karatistkinji Jeleni Maksimović – najboljoj karatistkinji za 2020. godinu;
 - JU Dnevni centar "Tisa";
 - JU Dnevni centar "Puževa kućica"
 - JU Dnevni centar Herceg Novi;

- JU Dnevni centar "Lipa";
- Organizaciji gluvih i nagluvih osoba.

14.2. NAŠI ZAPOSLENI

14.2.1. BRIGA ZA ZAPOSLENE

Zaposleni Sava osiguranja su ključ našeg uspjeha, zato je primarni zadatak Društva bio i ostao briga o zaposlenim.

Sava osiguranje je na tržištu osiguranja prepoznatljiv poslodavac koji zaposlenima obezbeđuje sigurno, kvalitetno i prijatno radno okruženje uz šansu za razvoj i napredak. Menadžment Društva nastoji da obezbijedi jednakе uslove i i zdrav odnos između profesionalnog i privatnog života zaposlenih. Ovakva posvećenost omogućava nam da privučemo i zadržimo najbolje i najkvalifikovanije kadrove, obezbeđujući im radno okruženje na koje oni mogu biti ponosni i uživati u poslu koji obavljaju, uvijek idući u pravcu postavljene misije.

Pored navedenog, Društvo kontinuirano nastoji da poboljša i unaprijedi uslove rada, tako da su poslovne prostorije opremljene po najvišim standardima, pri čemu se posebno vodi računa o funkcionalnosti i udobnosti kancelarijskog namještaja. Informatička podrška, kroz stalno praćenje savremenih tokova omogućava zaposlenim lakšu komunikaciju i brži protok informacija, čemu doprinosi i dobra povezanost kroz internu mobilnu mrežu i preko MC aplikacije Teams.

U protekloj godini, koju je obilježila pojava korona virusa, osnovni zadatak Društva je bio da zaštitи zdravlje svojih zaposlenih. Formiran je Krizni štab koji je, prateći stanje u Državi i koristeći iskustva iz matičnog društva, organizovao kontinuiran proces rada trudeći se da kroz stalnu rotaciju zaposlenih u kancelarijama i sa udaljenih lokacija sačuva zdravlje zaposlenih i zaštititi ih od mogućeg razbolijevanja. Društvo kontinuirano obezbeđuje zaštitna sredstva i pruža druge pogodnosti zaposlenim radi ublažavanja štetnih posledica.

Sindikalna organizacija zaposlenih, takođe ima važnu ulogu u brzi za sve zaposlene, koja se takođe prilagodila novim uslovima rada pružajući finansijsku pomoć zaposlenima u liječenju i rešavanju različitih životnih problema. Socijalna dimenzija brige o zaposlenima podrazumijeva učvršćivanje međusobnog povjerenja i osjećanja da zaposleni u nevolji nisu sami.

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posljedica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada.

14.2.2. USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH

Pored redovne i adekvatne finansijske nadoknade za rad, u kompaniji postoji razvijen sistem stimulisanja i nagrađivanja zalaganja. Velika pažnja posvećuje se stvaranju mogućnosti napredovanja na osnovu

kvaliteta i zalaganja zaposlenog. Kompanija podstiče zaposlene na dodatno obrazovanje i usavršavanje, kako bi šireći svoja znanja doprinijeli unapređenju svojih sposobnosti, ali i cijelokupnim rezultatima kompanije.

I pored specifičnih uslova poslovanja usled korona virusa i u 2020. godini se vodilo računa o razvoju znanja, vještina i sposobnosti zaposlenih, pa su organizovane interne online obuke, naročito za zaposlene u Sektoru za prodaju osiguranja i službama za obradu šteta. Sa druge strane, sticanje licenci kod eksternih izvršioca je stavljen po strani do završetka krize.

U toku godine zaposleni su pratili različite online obuke i seminare koje je organizovala Grupacija i to iz sledećih oblasti: interna revizija, prodaja, finansije i računovodstvo, kontroling, usklađenost, upravljanje rizicima, marketing itd.

Obrazovna struktura zaposlenih na dan 31. 12. 2020.

14.3. KOMUNIKACIJA SA CILJNIM GRUPAMA

U svakodnevnom poslovanju Društva, posebna pažnja posvećuje se aktivnoj komunikaciji sa ciljnim grupama (osiguranicima, poslovnim partnerima, ostalim učesnicima na tržištu osiguranja, medijima, zaposlenima, vlasnicima, kao i sa ostalim članicama Grupacije kojoj pripadamo). Nastoji se da se način komunikacije prilagođava potrebama, interesima i karakteristikama ciljne grupe, a sve u cilju promovisanja sopstvenih vrijednosti.

Svjesni značaja kvalitetne komunikacije sa svojim zaposlenima, kao i razvoja korporativne kulture, nastojimo da nivo informisanosti naših zaposlenih bude na najvećem mogućem nivou. U tu svrhu za informisanje zaposlenih koristimo kanale kao što su: interni portal Redmine, zatim SharePoint, Covid-19 Info Point, mail obavještenja, oglasna tabla Društva i sl. Blagovremeno, otvoreno i tačno informisanje zaposlenih o svim aktuelnim temama, rezultatima poslovanja, planovima razvoja i obuke kadrova, pogodnostima za zaposlene, kao i aktuelnostima vezanim za Covid-19, prioritet su interne komunikacije u Društvu i direktno utiču na razvoj korporativne kulture.

Takođe, posebnu pažnju posvećujemo odnosima sa javnošću i komunikaciji sa medijima. S tim u vezi, konstantno se sprovode aktivnosti koje doprinose:

- Većoj prepoznatljivosti Društva,
- Unapređenju imidža Društva,
- Jačanju svijesti građana o značaju osiguranja,
- Pružanju kvalitetnije usluge sadašnjim i budućim osiguranicima i klijentima,
- Boljoj promociji proizvoda i povećanju prodaje.

Informacije o najvažnijim aktivnostima plasiramo putem saopštenja za javnost, a objavljujemo ih i na korporativnom sajtu www.sava.co.me, na kojem se nalazi servis on-line chat i posebna stranica Covid-19 - informacije i preporuke, sa najnovijim informacijama vezanim za naše poslovanje u vrijeme pandemije. Prisutni smo i na društvenim mrežama, gdje ostvarujemo direktnu komunikaciju sa klijentima i osiguranicima. Drugim riječima, trudimo se da u svakom trenutku pružimo brzu i kvalitetnu uslugu, informacije i savjete.

U cilju kvalitetnije marketing komunikacije, sprovode se i sledeće aktivnosti:

- Promotivne aktivnosti (podrška prodajnim akcijama, jačanje prepoznatljivosti i imidža Društva):
 - kreativna rješenja (koristimo sada i u budućnosti rešenja Grupacije – prije svega reklamne spotove),
 - zakup medija (samostalno ili uz podršku agencijskih usluga, praćenje efikasnosti),
 - PR podrška (pres konferencije, saopštenja za javnost itd.),
 - marketing „ispod crte“ (nagradne igre sa ciljem prikupljanja podataka o klijentima itd.)
- Izrada drugih sredstava komuniciranja (štampani materijali, idejna rješenja, brendiranja i sl.)
- Sponzorstva i donacije (u cilju jačanja sopstvenog brenda, Društvu je u interesu da povremeno sponzoriše sportske i kulturne događaje).
- Učešće zaposlenih u humanitarnim akcijama (pomoći ugroženim kategorijama stanovništva, akcija dobrovoljnog davanja krvi, akcije pošumljavanja, sređivanja školskih dvorišta, gradskih parkova i druge akcije koje doprinose zajednici).

Zbog situacije sa pandemijom Covid-19, tokom 2020. godine, mnoge naše aktivnosti na ovom polju bile su ograničene. Ipak, uz poštovanje svih preporučenih mjera zaštite, prilagodili smo i održali kontinuitet komuniciranja sa ciljnim grupama i nastavili sa pružanjem usluga na najvećem mogućem nivou, onako kako su klijenti od nas i navikli.

15. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE

- S** U skladu sa epidemiološkom situacijom u zemlji, Društvo i dalje sprovodi neophodne aktivnosti u cilju zaštite zdravlja zaposlenih i klijenata, čemu prilagođava i svoje poslovanje (rad na daljinu, online komunikacija isl). Kriznom situacijom upravlja Krizni štab ili REB team Društva.

16. ODNOS SA MATIČNIM DRUŠTVOM I POVEZANIM DRUŠTVIMA

Transakcije Društva sa povezanim licima obavljaju se u skladu sa Pravilnikom o transakcijama sa povezanim licima, kojim je regulisana identifikacija povezanih lica, evidencija, sklapanje i ograničenja transakcija sa povezanim licima, upravljanje i izvještavanje o transakcijama, savlađivanje konflikta interesa, oblikovanje transfernih cijena, kao i način vršenja analize uporedivosti sa tržišnim cijenama i sl.

Odnos sa matičnim društvom. Pored toga što je član Osiguravajuće grupe Sava, Društvo ima i poslovnu saradnju sa matičnim društvom. Saradnja se realizuje putem ugovora o reosiguranju, koji se sklapaju na osnovu utvrđene visine samopridržaja, odnosno ugovorom preuzetih rizika koje Društvo zadržava u sopstvenom pokriću i koje može pokriti sopstvenim sredstvima, što je uređeno Odlukom o kriterijumima, načinu utvrđivanja i tabeli maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja.

U 2020. godini, rashodi po osnovu premije reosiguranja, po osnovu ugovora sa Pozavarovalnicom Sava d.d Ljubljana, iznosili su 1,09 mil Eur. Sa druge strane, Društvo je po istom ugovoru ostvarilo prihod po osnovu provizije reosiguranja u iznosu od 0,19 mil Eur. Prihodi od šteta po osnovu reosiguranja za 2020. godinu iznose 0,43 mil Eur.

Kada su u pitanju potraživanja prema matičnom Društvu, ona za 2020. godinu iznose:

- S** Potraživanja u štetama iz reosiguranja – 0,32 mil Eur
- S** Iznos osiguravajućih tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuća društva po osnovu rezervisanja za štete – 0,18 mil Eur
- S** Iznos osiguravajućih tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuća društva po osnovu prenosne premije – 0,66 mil Eur
- S** Potraživanja za proviziju reosiguranja – 0,06 mil Eur

Obaveze Društva prema Pozavarovalnici Sava d.d. Ljubljana su:

- S** Obaveze po osnovu premije reosiguranja - 0,21 mil Eur
- S** Kratkoročno odloženi troškovi (razgraničene provizije) – 0,16 mil Eur

Odnos sa povezanim društvima. Kada su u pitanju povezana lica, Društvo je u 2020. godini imalo transakcije sa sledećim društvima:

- S** Sava Agent doo,
- S** Sava Car doo,
- S** Sava osiguranje ad Beograd,
- S** Sava Osiguranje ad Skopje,
- S** Podružnica Hrvatska dd, Zagreb,

- S** Pozavarovalnica Sava dd Ljubljana,
- S** Zavarovalnica Sava Slovenija,
- S** TBS doo Slovenija.

Pregled transakcija sa povezanim licima, sastavni je dio Računovodstvenog izvještaja.

17. IZABRANI POKAZATELJI POSLOVANJA

1. Kretanje bruto fakturisane premije

		Bruto premija		Indeks 2020/2019	Bruto premija		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	767.206	939.675	81,6	939.675	1.014.641	92,6
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	378.269	397.896	95,1	397.896	344.128	115,6
03	Osiguranje motornih vozila	1.636.685	1.843.919	88,8	1.843.919	1.755.325	105,0
04	Osiguranje šinskih vozila	299	56.041	0,5	56.041		
05	Osiguranje vazduhoplova	267.649	241.427	110,9	241.427		
06	Osiguranje plovnih objekata	29.130	28.147	103,5	28.147	37.606	74,8
07	Osiguranje robe u prevozu	66.056	61.949	106,6	61.949	73.406	84,4
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	774.056	755.915	102,4	755.915	841.808	89,8
09	Ostala osiguranja imovine	654.229	674.325	97,0	674.325	719.627	93,7
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.600.467	8.027.690	94,7	8.027.690	7.513.797	106,8
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	108.647	115.854	93,8	115.854		
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	44.377	49.216	90,2	49.216	48.228	102,0
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	267.116	254.549	104,9	254.549	207.580	122,6
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva	21.071					
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	88.698	85.021	104,3	85.021	76.680	110,9
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	5	32	15,0	32	58	55,2
18	Osiguranje pomoći na putovanju	133.182	227.047	58,7	227.047	171.403	132,5
Ukupno:		12.837.141	13.758.703	93,3	13.758.703	12.804.286	107,5

2. Premija u samopridržaju

		Premija u samopridržaju		Indeks 2020/2019	Premija u samopridržaju		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	753.281	923.559	81,6	923.559	1.004.396	92,0
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	378.269	397.896	95,1	397.896	343.023	116,0
03	Osiguranje motornih vozila	1.601.259	1.815.364	88,2	1.815.364	1.734.230	104,7
04	Osiguranje šinskih vozila	299	9.104	3,3	9.104		
05	Osiguranje vazduhoplova	85.259	59.037	144,4	59.037		
06	Osiguranje plovnih objekata	16.953	17.801	95,2	17.801	24.834	71,7
07	Osiguranje robe u prevozu	23.066	22.411	102,9	22.411	23.075	97,1
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	284.099	347.007	81,9	347.007	407.017	85,3
09	Ostala osiguranja imovine	241.367	251.130	96,1	251.130	246.534	101,9
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.374.544	7.804.223	94,5	7.804.223	7.304.412	106,8
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	1.820	9.027	20,2	9.027		
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	17.175	19.495	88,1	19.495	18.433	105,8
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	165.448	153.589	107,7	153.589	128.829	119,2
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva	21.071					
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	8.200	36.134	22,7	36.134	26.370	137,0
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	5	32	15,0	32	58	55,2
18	Osiguranje pomoći na putovanju	133.182	227.047	58,7	227.047	171.403	132,5
Ukupno:		11.105.297	12.092.856	91,8	12.092.856	11.432.614	105,8

3. Odnos premije u samopridržaju i ukupne bruto fakturisane premije

		Premija u samopridržaju	Uk. bruto premija	Indeks	Premija u samopridržaju	Uk. bruto premija	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
01	Osiguranje od posledica nezgode	753.281	767.206	98,2	923.559	939.675	98,3
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	378.269	378.269	100,0	397.896	397.896	100,0
03	Osiguranje motornih vozila	1.601.259	1.636.685	97,8	1.815.364	1.843.919	98,5
04	Osiguranje šinskih vozila	299	299	100,0	9.104	56.041	16,2
05	Osiguranje vazduhoplova	85.259	267.649	31,9	59.037	241.427	24,5
06	Osiguranje plovnih objekata	16.953	29.130	58,2	17.801	28.147	63,2
07	Osiguranje robe u prevozu	23.066	66.056	34,9	22.411	61.949	36,2
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	284.099	774.056	36,7	347.007	755.915	45,9
09	Ostala osiguranja imovine	241.367	654.229	36,9	251.130	674.325	37,2
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.374.544	7.600.467	97,0	7.804.223	8.027.690	97,2
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	1.820	108.647	1,7	9.027	115.854	7,8
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	17.175	44.377	38,7	19.495	49.216	39,6
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	165.448	267.116	61,9	153.589	254.549	60,3
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	21.071	21.071	100,0	0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	8.200	88.698	9,2	36.134	85.021	42,5
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	5	5	100,0	32	32	100,0
18	Osiguranje pomoći na putovanju	133.182	133.182	100,0	227.047	227.047	100,0
Ukupno:		11.105.297	12.837.141	86,5	12.092.856	13.758.703	87,9

4. Kretanje bruto šteta (umenjenih za regrese)

		Bruto štete		Indeks 2020/2019	Bruto štete		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	547.757	756.056	72,4	756.056	690.842	109,4
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	186.136	215.585	86,3	215.585	120.510	178,9
03	Osiguranje motornih vozila	755.948	999.640	75,6	999.640	921.353	108,5
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova						
06	Osiguranje plovnih objekata						
07	Osiguranje robe u prevozu	6.762	2.346	288,2	2.346	1.697	138,3
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	247.862	190.354	130,2	190.354	132.583	143,6
09	Ostala osiguranja imovine	94.704	98.846	95,8	98.846	274.125	36,1
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.067.896	3.609.257	85,0	3.609.257	2.479.916	145,5
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata						
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	12.771	10.876	117,4	10.876	4.246	256,1
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	4.143	984	421,1	984	2.269	43,4
17	Osiguranje troškova pravne zaštite						
18	Osiguranje pomoći na putovanju	114.334	54.774	208,7	54.774	44.318	123,6
Ukupno:		5.038.314	5.938.717	84,8	5.938.717	4.671.859	127,1

5. Neto rashodi za štete

		Neto rashodi za štete		Indeks 2020/2019	Neto rashodi za štete		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	518.211	661.722	78,3	661.722	783.478	84,5
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	151.567	254.595	59,5	254.595	147.693	172,4
03	Osiguranje motornih vozila	648.433	997.265	65,0	997.265	924.450	107,9
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova	0				-315	0,0
06	Osiguranje plovnih objekata						
07	Osiguranje robe u prevozu	2.349	898	261,7	898	626	143,4
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	90.606	103.626	87,4	103.626	53.069	195,3
09	Ostala osiguranja imovine	-38.963	109.171	-35,7	109.171	186.851	58,4
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.190.502	2.734.100	116,7	2.734.100	2.077.594	131,6
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata					0	0,0
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	2.113	28.816	7,3	28.816	-1.394	-2.067,1
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	4.511	1.060	425,5	1.060	2.497	42,4
17	Osiguranje troškova pravne zaštite					-8.566	0,0
18	Osiguranje pomoći na putovanju	85.727	91.211	94,0	91.211	49.596	183,9
Ukupno:		4.655.058	4.982.465	93,4	4.982.465	4.215.579	118,2

6. Odnos neto rashoda za štete i ukupnih bruto šteta (umanjenih za regrese)

		Neto rashodi za štete		Indeks	Neto rashodi za štete		Indeks
		2020	Bruto štete		2019	Bruto štete	
01	Osiguranje od posledica nezgode	518.211	547.757	94,6	661.722	756.056	87,5
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	151.567	186.136	81,4	254.595	215.585	118,1
03	Osiguranje motornih vozila	648.433	755.948	85,8	997.265	999.640	99,8
04	Osiguranje šinskih vozila	0	0		0	0	
05	Osiguranje vazduhoplova	0	0		0	0	
06	Osiguranje plovnih objekata	0	0		0	0	
07	Osiguranje robe u prevozu	2.349	6.762	34,7	898	2.346	38,3
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	90.606	247.862	36,6	103.626	190.354	54,4
09	Ostala osiguranja imovine	-38.963	94.704	-41,1	109.171	98.846	110,4
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.190.502	3.067.896	104,0	2.734.100	3.609.257	75,8
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	0		0	0	
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	0		0	0	
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	2.113	12.771	16,5	28.816	10.876	265,0
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	0		0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	4.511	4.143	108,9	1.060	984	107,7
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0		0	0	
18	Osiguranje pomoći na putovanju	85.727	114.334	75,0	91.211	54.774	166,5
Ukupno:		4.655.058	5.038.314	92,4	4.982.465	5.938.717	83,9

7. Broj riješenih šteta

		Broj riješenih šteta		Indeks 2020/2019	Broj riješenih šteta		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	1.157	1.447	80,0	1.447	1.586	91,2
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	3.350	4.168	80,4	4.168	1.963	212,3
03	Osiguranje motornih vozila	816	797	102,4	797	751	106,1
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova						
06	Osiguranje plovnih objekata		1	0,0	1		
07	Osiguranje robe u prevozu	51	22	231,8	22	12	183,3
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	87	130	66,9	130	70	185,7
09	Ostala osiguranja imovine	135	185	73,0	185	200	92,5
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	2.603	2.709	96,1	2.709	2.513	107,8
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata		1	0,0	1	1	100,0
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	46	2	2.300,0	2	21	9,5
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	12	104	11,5	104	6	1.733,3
17	Osiguranje troškova pravne zaštite						
18	Osiguranje pomoći na putovanju	787	672	117,1	672	180	373,3
Ukupno:		9.044	10.238	88,3	10.238	7.303	140,2

8. Prosječna šteta (umanjena za regrese)

		Bruto štete		Prosječna šteta	Bruto štete		Prosječna šteta
		2020	2020		2019	2019	
01	Osiguranje od posledica nezgode	547.757	1.157	473	756.056	1.447	522
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	186.136	3.350	56	215.585	4.168	52
03	Osiguranje motornih vozila	755.948	816	926	999.640	797	1.254
04	Osiguranje šinskih vozila	0	0		0	0	
05	Osiguranje vazduhoplova	0	0		0	0	
06	Osiguranje plovnih objekata	0	0		0	1	0
07	Osiguranje robe u prevozu	6.762	51	133	2.346	22	107
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	247.862	87	2.849	190.354	130	1.464
09	Ostala osiguranja imovine	94.704	135	702	98.846	185	534
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.067.896	2.603	1.179	3.609.257	2.709	1.332
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	0		0	0	
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	0		0	1	0
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	12.771	46	278	10.876	2	5.438
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	0		0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	4.143	12	345	984	104	9
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0		0	0	
18	Osiguranje pomoći na putovanju	114.334	787	145	54.774	672	82
Ukupno:		5.038.314	9.044	557	5.938.717	10.238	580

9. Štetni rezultat

		Bruto štete	Bruto premija	Štetni rezultat	Bruto štete	Bruto premija	Štetni rezultat
		2020	2020		2019	2019	
01	Osiguranje od posledica nezgode	547.757	767.206	71,4%	756.056	939.675	80,5%
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	186.136	378.269	49,2%	215.585	397.896	54,2%
03	Osiguranje motornih vozila	755.948	1.636.685	46,2%	999.640	1.843.919	54,2%
04	Osiguranje šinskih vozila	0	299	0,0%	0	56.041	0,0%
05	Osiguranje vazduhoplova	0	267.649	0,0%	0	241.427	0,0%
06	Osiguranje plovnih objekata	0	29.130	0,0%	0	28.147	0,0%
07	Osiguranje robe u prevozu	6.762	66.056	10,2%	2.346	61.949	3,8%
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	247.862	774.056	32,0%	190.354	755.915	25,2%
09	Ostala osiguranja imovine	94.704	654.229	14,5%	98.846	674.325	14,7%
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.067.896	7.600.467	40,4%	3.609.257	8.027.690	45,0%
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	108.647	0,0%	0	115.854	0,0%
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	44.377	0,0%	0	49.216	0,0%
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	12.771	267.116	4,8%	10.876	254.549	4,3%
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	21.071	0,0%	0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	4.143	88.698	4,7%	984	85.021	1,2%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	5	0,0%	0	32	0,0%
18	Osiguranje pomoći na putovanju	114.334	133.182	85,8%	54.774	227.047	24,1%
Ukupno:		5.038.314	12.837.141	39,2%	5.938.717	13.758.703	43,2%

10. Pregled broja i iznosa bruto riješenih šteta (umanjenih za regrese)

		Broj riješenih šteta	Indeks 2020/2019	Bruto štete		Indeks 2020/2019
		2020		2019	2020	
01	Osiguranje od posledica nezgode	1.157	80,0	547.757	756.056	72,4
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	3.350	80,4	186.136	215.585	86,3
03	Osiguranje motornih vozila	816	102,4	755.948	999.640	75,6
04	Osiguranje šinskih vozila	0	0	0	0	
05	Osiguranje vazduhoplova	0	0	0	0	
06	Osiguranje plovnih objekata	0	1	0,0	0	
07	Osiguranje robe u prevozu	51	22	231,8	6.762	2.346
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	87	130	66,9	247.862	190.354
09	Ostala osiguranja imovine	135	185	73,0	94.704	98.846
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	2.603	2.709	96,1	3.067.896	3.609.257
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	0	0	0	
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	1	0,0	0	
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	46	2	2.300,0	12.771	10.876
14	Osiguranje kredita	0	0	0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	0	0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	12	104	11,5	4.143	984
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0	0	
18	Osiguranje pomoći na putovanju	787	672	117,1	114.334	54.774
Ukupno:		9.044	10.238	88,3	5.038.314	5.938.717
						84,8

11. Pregled broja i iznosa rezervisanih šteta

		Broj rezervisanih šteta	Rezervisane štete		Rezervisane štete	
		nastale prijavljene	nastale prijavljene		nastale neprijavljene	
			2020	2019	2020	2019
01	Osiguranje od posledica nezgode	52	74	27.493	55.902	326.418
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	6	144	529	13.885	31.096
03	Osiguranje motornih vozila	21	81	87.910	111.287	220.339
04	Osiguranje šinskih vozila	0	0	0	0	0
05	Osiguranje vazduhoplova	1	0	80.000	0	0
06	Osiguranje plovnih objekata	0	0	0	0	0
07	Osiguranje robe u prevozu	0	0	0	0	231
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	6	8	25.479	24.073	148.499
09	Ostala osiguranja imovine	14	22	132.737	101.371	178.376
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	283	386	1.511.717	1.541.950	6.446.585
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	0	0	0	0
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	0	0	0	0
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	5	5	91.098	122.048	8.778
14	Osiguranje kredita	0	0	0	0	0
15	Osiguranje jemstva	0	0	0	0	0
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	1	0	228	0	444
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0	0	0
18	Osiguranje pomoći na putovanju	5	4	443	31.488	13.544
Ukupno:		394	724	1.957.635	2.002.005	7.374.310
						7.169.402

12. Pregled broja prijavljenih šteta

	Broj prijavljenih šteta		Indeks 2019/2018	Broj prijavljenih šteta		Indeks 2018/2017
	2020	2019		2019	2018	
01 Osiguranje od posledica nezgode	1.135	1.429	79,4	1.429	1.633	87,5
02 Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	3.212	4.174	77,0	4.174	2.101	198,7
03 Osiguranje motornih vozila	756	845	89,5	845	741	114,0
04 Osiguranje šinskih vozila						
05 Osiguranje vazduhoplova	1		1	0,0	1	
06 Osiguranje plovnih objekata			1	0,0	1	
07 Osiguranje robe u prevozu	51	22	231,8	22	12	183,3
08 Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	85	121	70,2	121	74	163,5
09 Ostala osiguranja imovine	127	177	71,8	177	199	88,9
10 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	2.500	2.762	90,5	2.762	2.557	108,0
11 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata			1	0,0	1	100,0
13 Osiguranje od opšte odgovornosti	46	4	1.150,0	4	18	22,2
14 Osiguranje kredita						
15 Osiguranje jemstva						
16 Osiguranje finansijskih gubitaka	13	104	12,5	104	6	1.733,3
17 Osiguranje troškova pravne zaštite						
18 Osiguranje pomoći na putovanju	788	670	117,6	670	180	372,2
Ukupno:	8.714	10.310	84,5	10.310	7.522	137,1

13. Operativni troškovi (bez promjene razg. troškova)

		Operativni troškovi (bez promjene razg. troškova)		Indeks 2020/2019	Operativni troškovi (bez promjene razg. troškova)		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01 Osiguranje od posledica nezgode	462.088	536.692	86,1	536.692	435.554	123,2	
02 Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	212.929	315.001	67,6	315.001	125.320	251,4	
03 Osiguranje motornih vozila	629.849	640.486	98,3	640.486	721.844	88,7	
04 Osiguranje šinskih vozila	69.331						
05 Osiguranje vazduhoplova	83.166						
06 Osiguranje plovnih objekata	66.868	695	9.626,4	695	22.618	3,1	
07 Osiguranje robe u prevozu	88.522	124.750	71,0	124.750	21.985	567,4	
08 Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	388.811	414.531	93,8	414.531	330.148	125,6	
09 Ostala osiguranja imovine	283.763	351.577	80,7	351.577	289.969	121,2	
10 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	2.208.412	2.840.779	77,7	2.840.779	3.655.948	77,7	
11 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	73.450						
12 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	77.707	103.666	75,0	103.666	17.249	601,0	
13 Osiguranje od opšte odgovornosti	138.246	164.066	84,3	164.066	73.750	222,5	
14 Osiguranje kredita							
15 Osiguranje jemstva	5.399						
16 Osiguranje finansijskih gubitaka	76.968	118.887	64,7	118.887	24.497	485,3	
17 Osiguranje troškova pravne zaštite			6	0,0	6	4	
18 Osiguranje pomoći na putovanju	176.395	225.089	78,4	225.089	79.181	284,3	
Ukupno:	5.041.902	5.836.223	86,4	5.836.223	5.798.069	100,7	

14. Učešće operativnih troškova (bez promjene razg. troškova) u ukupnoj fakturisanoj premiji

		Operativni troškovi		Učešće	Operativni troškovi		Učešće
		2020	2020		2019	2019	
01 Osiguranje od posledica nezgode	462.088	767.206	60,2%	536.692	939.675	57,1%	
02 Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	212.929	378.269	56,3%	315.001	397.896	79,2%	
03 Osiguranje motornih vozila	629.849	1.636.685	38,5%	640.486	1.843.919	34,7%	
04 Osiguranje šinskih vozila	69.331	299	23192,9%	0	56.041	0,0%	
05 Osiguranje vazduhoplova	83.166	267.649	31,1%	0	241.427	0,0%	
06 Osiguranje plovnih objekata	66.868	29.130	229,5%	695	28.147	2,5%	
07 Osiguranje robe u prevozu	88.522	66.056	134,0%	124.750	61.949	201,4%	
08 Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	388.811	774.056	50,2%	414.531	755.915	54,8%	
09 Ostala osiguranja imovine	283.763	654.229	43,4%	351.577	674.325	52,1%	
10 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	2.208.412	7.600.467	29,1%	2.840.779	8.027.690	35,4%	
11 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	73.450	108.647	67,6%	0	115.854	0,0%	
12 Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	77.707	44.377	175,1%	103.666	49.216	210,6%	
13 Osiguranje od opšte odgovornosti	138.246	267.116	51,8%	164.066	254.549	64,5%	
14 Osiguranje kredita	0	0	0	0	0		
15 Osiguranje jemstva	5.399	21.071	25,6%	0	0		
16 Osiguranje finansijskih gubitaka	76.968	88.698	86,8%	118.887	85.021	139,8%	
17 Osiguranje troškova pravne zaštite	0	5	0,0%	6	32	18,2%	
18 Osiguranje pomoći na putovanju	176.395	133.182	132,4%	225.089	227.047	99,1%	
Ukupno:	5.041.902	12.837.141	39,3%	5.836.223	13.758.703	42,4%	

15. Troškovi sticanja

		Troškovi sticanja		Indeks 2020/2019	Troškovi sticanja		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	256.279	252.064	101,7	252.064	227.839	110,6
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	100.664	112.202	89,7	112.202	67.387	166,5
03	Osiguranje motornih vozila	378.111	391.200	96,7	391.200	370.931	105,5
04	Osiguranje šinskih vozila	3.187					
05	Osiguranje vazduhoplova	10.920					
06	Osiguranje plovnih objekata	2.663	649	410,1	649	9.516	6,8
07	Osiguranje robe u prevozu	22.378	19.565	114,4	19.565	13.120	149,1
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	266.267	277.917	95,8	277.917	206.280	134,7
09	Ostala osiguranja imovine	162.420	166.734	97,4	166.734	166.314	100,3
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.658.061	2.399.357	69,1	2.399.357	2.274.870	105,5
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	5.663					
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	13.019	15.546	83,7	15.546	10.808	143,8
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	63.633	54.215	117,4	54.215	46.815	115,8
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva	5.162					
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	10.294	14.664	70,2	14.664	15.040	97,5
17	Osiguranje troškova pravne zaštite		6	0,0	6	4	134,3
18	Osiguranje pomoći na putovanju	70.975	104.928	67,6	104.928	48.438	216,6
Ukupno:		3.029.696	3.809.048	79,5	3.809.048	3.457.364	110,2

16. Učešće troškova sticanja u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji

		Troškovi sticanja		Učešće 2020	Troškovi sticanja		Učešće 2019
		2020	Bruto premija		2019	Bruto premija	
01	Osiguranje od posledica nezgode	256.279	767.206	33,4%	252.064	939.675	26,8%
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	100.664	378.269	26,6%	112.202	397.896	28,2%
03	Osiguranje motornih vozila	378.111	1.636.685	23,1%	391.200	1.843.919	21,2%
04	Osiguranje šinskih vozila	3.187	299	1066,1%	0	56.041	0,0%
05	Osiguranje vazduhoplova	10.920	267.649	4,1%	0	241.427	0,0%
06	Osiguranje plovnih objekata	2.663	29.130	9,1%	649	28.147	2,3%
07	Osiguranje robe u prevozu	22.378	66.056	33,9%	19.565	61.949	31,6%
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	266.267	774.056	34,4%	277.917	755.915	36,8%
09	Ostala osiguranja imovine	162.420	654.229	24,8%	166.734	674.325	24,7%
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.658.061	7.600.467	21,8%	2.399.357	8.027.690	29,9%
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	5.663	108.647	5,2%	0	115.854	0,0%
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	13.019	44.377	29,3%	15.546	49.216	31,6%
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	63.633	267.116	23,8%	54.215	254.549	21,3%
14	Osiguranje kredita	0	0	0	0	0	0
15	Osiguranje jemstva	5.162	21.071	24,5%	0	0	0
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	10.294	88.698	11,6%	14.664	85.021	17,2%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	5	0,0%	6	32	18,1%
18	Osiguranje pomoći na putovanju	70.975	133.182	53,3%	104.928	227.047	46,2%
Ukupno:		3.029.696	12.837.141	23,6%	3.809.048	13.758.703	27,7%

17. Bruto štetne rezerve

		Bruto štetne rezerve		Indeks 2020/2019	Bruto štetne rezerve		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	353.911	383.455	92,3	383.455	477.900	80,2
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	31.625	66.194	47,8	66.194	27.184	243,5
03	Osiguranje motornih vozila	308.249	415.764	74,1	415.764	418.138	99,4
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova	80.000					
06	Osiguranje plovnih objekata						
07	Osiguranje robe u prevozu	231	154	150,2	154	57	269,7
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	173.979	160.184	108,6	160.184	133.680	119,8
09	Ostala osiguranja imovine	311.113	312.310	99,6	312.310	264.358	118,1
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.958.302	7.653.205	104,0	7.653.205	7.926.337	96,6
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata						
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	99.876	137.242	72,8	137.242	29.060	472,3
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	672	304	220,8	304	228	133,5
17	Osiguranje troškova pravne zaštite						
18	Osiguranje pomoći na putovanju	13.988	42.595	32,8	42.595	6.159	691,6
Ukupno:		9.331.945	9.171.407	101,8	9.171.407	9.283.100	98,8

18. Re i saosiguravajuće štetne rezerve

		Re i saosiguravajuće štetne		Indeks 2020/2019	Re i saosiguravajuće štetne		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
		Actual 2020	Actual 2019	Indeks	Actual 2019	Actual 2018	Indeks
01	Osiguranje od posledica nezgode	0	0		0	111	0,0
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje						
03	Osiguranje motornih vozila						
04	Osiguranje šinskih vozila						
05	Osiguranje vazduhoplova	80.000					
06	Osiguranje plovnih objekata						
07	Osiguranje robe u prevozu						
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	12.447	10.193	122,1	10.193	13.516	75,4
09	Ostala osiguranja imovine	100.409	8.762	1.145,9	8.762	7.606	115,2
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	180.003	236.964	76,0	236.964	317.812	74,6
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova						
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata						
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	63.532	90.240	70,4	90.240		
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva						
16	Osiguranje finansijskih gubitaka						
17	Osiguranje troškova pravne zaštite						
18	Osiguranje pomoći na putovanju						
Ukupno:		436.392	346.159	126,1	346.159	339.045	102,1

19. Neto štetne rezerve

		Neto štetne rezerve		Indeks 2020/2019	Neto štetne rezerve		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	353.911	383.455	92,3	383.455	477.789	80,3
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	31.625	66.194	47,8	66.194	27.184	243,5
03	Osiguranje motornih vozila	308.249	415.764	74,1	415.764	418.138	99,4
04	Osiguranje šinskih vozila	0	0		0	0	
05	Osiguranje vazduhoplova	0	0		0	0	
06	Osiguranje plovnih objekata	0	0		0	0	
07	Osiguranje robe u prevozu	231	154	150,2	154	57	269,7
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	161.532	149.991	107,7	149.991	120.164	124,8
09	Ostala osiguranja imovine	210.703	303.547	69,4	303.547	256.752	118,2
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.778.298	7.416.241	104,9	7.416.241	7.608.525	97,5
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	0		0	0	
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	0		0	0	
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	36.343	47.002	77,3	47.002	29.060	161,7
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	0		0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	672	304	220,8	304	228	133,5
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0		0	0	
18	Osiguranje pomoći na putovanju	13.988	42.595	32,8	42.595	6.159	691,6
Ukupno:		8.895.553	8.825.247	100,8	8.825.247	8.944.056	98,7

20. Neto prihodi od premije

		Neto prihodi od premije		Indeks 2020/2019	Neto prihodi od premije		Indeks 2019/2018
		2020	2019		2019	2018	
01	Osiguranje od posledica nezgode	793.662	936.680	84,7	936.680	965.115	97,1
02	Dobrovoljno zdravstveno osuguranje	369.977	400.102	92,5	400.102	315.490	126,8
03	Osiguranje motornih vozila	1.681.772	1.739.610	96,7	1.739.610	1.573.284	110,6
04	Osiguranje šinskih vozila	2.836	6.566	43,2	6.566		
05	Osiguranje vazduhoplova	85.271	58.317	146,2	58.317		
06	Osiguranje plovnih objekata	16.336	25.665	63,7	25.665	2.041	1.257,4
07	Osiguranje robe u prevozu	22.854	21.402	106,8	21.402	17.896	119,6
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	275.106	256.359	107,3	256.359	222.999	115,0
09	Ostala osiguranja imovine	146.510	218.305	67,1	218.305	283.387	77,0
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.434.211	7.445.874	99,8	7.445.874	7.263.624	102,5
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	1.809	8.736	20,7	8.736		
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	18.911	18.726	101,0	18.726	20.908	89,6
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	148.278	144.665	102,5	144.665	131.476	110,0
14	Osiguranje kredita						
15	Osiguranje jemstva	16.452					
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	19.086	32.118	59,4	32.118	22.710	141,4
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	17	40	43,4	40	71	56,1
18	Osiguranje pomoći na putovanju	145.185	209.465	69,3	209.465	136.768	153,2
Ukupno:		11.178.275	11.522.629	97,0	11.522.629	10.955.770	105,2

21. Odnos neto rezervacija za štete i neto prihoda od premije

		Neto štetne rezerve	Neto prihodi od premije	Učešće	Neto štetne rezerve	Neto prihodi od premije	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
01	Osiguranje od posledica nezgode	353.911	793.662	44,6%	383.455	936.680	40,9%
02	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	31.625	369.977	8,5%	66.194	400.102	16,5%
03	Osiguranje motornih vozila	308.249	1.681.772	18,3%	415.764	1.739.610	23,9%
04	Osiguranje šinskih vozila	0	2.836	0,0%	0	6.566	0,0%
05	Osiguranje vazduhoplova	0	85.271	0,0%	0	58.317	0,0%
06	Osiguranje plovnih objekata	0	16.336	0,0%	0	25.665	0,0%
07	Osiguranje robe u prevozu	231	22.854	1,0%	154	21.402	0,7%
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	161.532	275.106	58,7%	149.991	256.359	58,5%
09	Ostala osiguranja imovine	210.703	146.510	143,8%	303.547	218.305	139,0%
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.778.298	7.434.211	104,6%	7.416.241	7.445.874	99,6%
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	0	1.809	0,0%	0	8.736	0,0%
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	0	18.911	0,0%	0	18.726	0,0%
13	Osiguranje od opšte odgovornosti	36.343	148.278	24,5%	47.002	144.665	32,5%
14	Osiguranje kredita	0	0		0	0	
15	Osiguranje jemstva	0	16.452	0,0%	0	0	
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	672	19.086	3,5%	304	32.118	0,9%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	17	0,0%	0	40	0,0%
18	Osiguranje pomoći na putovanju	13.988	145.185	9,6%	42.595	209.465	20,3%
Ukupno:		8.895.553	11.178.275	79,6%	8.825.247	11.522.629	76,6%

22. Prinos investicija na prosječan portfolio

		Prinos	Prosječan portfolio	Prinos u %	Prinos	Prosječan portfolio	Prinos u %
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno inv. portfolio sa rashodima fin. obaveza	547.393	18.621.270	2,9%	644.358	18.180.694	3,5%

23. Učešće bruto dobiti u neto prihodima od premije

		Dobit prije oporezivanja	Neto prihodi od premije	Učešće	Dobit prije oporezivanja	Neto prihodi od premije	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	1.930.345	11.178.275	17,3%	1.356.801	11.522.629	11,8%

24. Učešće bruto dobiti u prosječnom kapitalu

		Dobit prije oporezivanja	Prosječan kapital	Učešće	Dobit prije oporezivanja	Prosječan kapital	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	1.930.345	8.445.962	22,9%	1.356.801	6.986.202	19,4%

25. Učešće bruto dobiti u prosječnoj aktivi

		Dobit prije oporezivanja	Prosječna aktiva	Učešće	Dobit prije oporezivanja	Prosječna aktiva	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	1.930.345	27.439.810	7,0%	1.356.801	25.292.456	5,4%

26. Bruto dobit po akciji

		Dobit prije oporezivanja	Broj akcija	Dobit po akciji	Dobit prije oporezivanja	Broj akcija	Dobit po akciji
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	1.930.345	19.402	99	1.356.801	19.402	70

27. Učešće neto dobiti u prosječnom kapitalu

		Dobit posle oporezivanja	Prosječan kapital	Učešće	Dobit posle oporezivanja	Prosječan kapital	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	1.759.863	8.445.962	20,8%	1.233.918	6.986.202	17,7%

28. Učešće raspoložuvog kapitala u neto prihodima od premije

		Raspoloživ kapital	Neto prihodi od premije	Učešće	Raspoloživ kapital	Neto prihodi od premije	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
	Ukupno:	7.261.372	11.178.275	65,0%	6.033.814	11.522.629	52,4%

29. Odnos raspoloživog i minimalnog zahtjevanog kapitala

		Razpoložljiv kapital	Minimalni zahtjevan kapital	Indeks	Razpoložljiv kapital	Minimalni zahtjevan kapital	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		7.261.372	3.000.000	242,05	6.033.814	3.000.000	201,13

30. Učešće raspoloživog kapitala u neto tehničkim rezervacijama

		Razpoložljiv kapital	NTR	Učešće	Razpoložljiv kapital	NTR	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		7.261.372	15.736.130	46,1%	6.033.814	15.774.966	38,2%

31. Odnos premije u samopridržaju i prosječnog kapitala i bruto tehničkih rezervi

		Premija u samopridržaju	Prosječan kapital i BTR	Indeks	Premija u samopridržaju	Prosječan kapital i BTR	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		11.105.297	25.268.686	43,95	12.092.856	23.490.990	51,48

32. Odnos premije u samopridržaju i prosječnog kapitala

		Premija u samopridržaju	Prosječan kapital	Indeks	Premija u samopridržaju	Prosječan kapital	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		11.105.297	8.445.962	131,49	12.092.856	6.986.202	173,10

33. Odnos prosječnog stanja NTR i neto prihoda od premije

		Prosječne NTR	Neto prihodi od premije	Indeks	Prosječne NTR	Neto prihodi od premije	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		15.755.548	11.178.275	140,95	15.556.916	11.522.629	135,01

34. Odnos kapitala i neto prenosne premije

		Kapital	Neto PP	Indeks	Kapital	Neto PP	Indeks
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		9.231.651	6.694.344	137,90	7.660.274	6.767.323	113,20

35. Učešće kapitala u ukupnoj pasivi

		Kapital	Pasiva	Učešće	Kapital	Pasiva	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		9.231.651	28.401.933	32,5%	7.660.274	26.477.687	28,9%

36. Učešće neto tehničkih rezervi u ukupnoj pasivi

		NTR	Pasiva	Učešće	NTR	Pasiva	Učešće
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		15.736.130	28.401.933	55,4%	15.774.966	26.477.687	59,6%

37. Bruto fakturisana premija po zaposlenom (FTE)

		Bruto premija	Prosječan broj zaposlenih	Premija po zaposlenom	Bruto premija	Prosječan broj zaposlenih	Premija po zaposlenom
		2020	2020		2019	2019	
Ukupno:		12.837.141	129	99.288,23	13.758.703	127	108.549,92

38.	Pokazatelj likvidnosti		
	Opis	Iznos	
	1 Likvidna sredstva	10.455.995	
2	Gotovinska sredstva na računima	426.661	
3	Gotovinska sredstva u blagajni i odmah unovčive vrijednosti	266	
4	Depoziti po viđenju, depoziti s rokom dospjeća od 14 dana		
5	Hartije od vrijednosti izdate od strane Crne Gore, centralne banke, vlada i centralnih banaka stranih zemalja koje je moguće unovčiti u roku od 14 dana	9.504.167	
6	Hartije od vrijednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu i koje je moguće unovčiti		
7	Udjeli u privrednim drštvinama koje je moguće unovčiti u roku od 14 dana		
8	Potraživanja s klirinškim računa koja dospijevaju u roku od 14 dana		
9	Neiskorišćeni dio okvirnih bankarskih kredita odobrenih društvu, kojima je moguće raspolagati		
10	Realno očekivani prilivi u narednih 14 dana po osnovu premija, imajući u vidu prosječan dnevni priliv	521.527	
11	Realno očekivani prilivi od strane reosiguravača i saosiguravača u narednih 14 dana	3.374	
	12 Obaveze	397.476	
13	Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	1.914	
14	Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	43.134	
15	Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta		
16	Kratkoročne obaveze iz finansiranja		
17	Kratkoročne obaveze prema zaposlenima		
18	Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja i druge kratkoročne obaveze	352.428	
19	Ostale obaveze		
20	Obaveze i svi drugi odloženi izdaci koji nijesu iskazani kao obaveza u bilansu stanja, ali za koje je izvjesno da će nastupiti u roku od 14 dana		
	Pokazatelj likvidnosti	26,31	

39. Pregled premije, prijavljenih, riješenih i rezervisanih šteta po vrstama osiguranja (utvrđenih Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja kojim se uređuje raspored vrsta rizika po vrstama osiguranja)

ANO šifra	Grupe/vrste osiguranja po rizicima	Bruto fakturisana premija Iznos	Riješene štete		Prijavljene štete Broj	Rezervisane štete 31.12.2019.		Rezervisane štete 31.12.2020.	
			Broj	Iznos		Broj	Iznos	Broj	Iznos
01	Osiguranje od posljedica nezgode	767.205	1.157	538.190	1.136	74	47.183	52	23.353
01.1	Osiguranje lica od posljedica nezgode u toku i van radnog vremena (redovnog zanimaњa)	636.326	984	466.076	967	66	42.404	48	22.122
01.2	Osiguranje lica od posljedica nezgode u motornim vozilima i pri obavljanju posebnih djelatnosti	19.344	7	1.665	7				
01.3	Osiguranje djece i djece školskog uzrasta od posljedica nezgode i posebna osiguranja mladih od posljedica nezgode	28.917	126	20.494	121	5	1.609		
01.4	Osiguranje gostiju, posjetilaca priredbi, izletnika i turista od posljedica nezgode	15.832	2	1.376	1	1	1.350		
01.6	Ostala posebna osiguranja od nezgode	5.548	0	0					
01.7	Obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nezgode	61.238	38	48.580	40	2	1.820	4	1.231
02	Zdravstveno osiguranje	378.270	3.350	184.287	3.211	144	9.604	6	458
02.4	Privatno zdravstveno osiguranje	378.270	3.350	184.287	3.211	144	9.604	6	458
03	Osiguranje motornih vozila	1.636.684	816	790.493	756	81	103.484	21	77.127
03.1	Kasko osiguranje motornih vozila na sopstveni pogon	1.636.684	816	790.493	756	81	103.484	21	77.127
04	Osiguranje šinskih vozila	299	0	0	0	0	0	0	0
04.1	Kasko osiguranje šinskih vozila	299							
05	Osiguranje vazduhoplova	267.649	0	0	1	0	0	1	80.000
05.1	Kasko osiguranje vazduhoplova.	267.649			1			1	80.000
06	Osiguranje plovnih objekata	29.130	0	0	0	0	0	0	0
06.1	Kasko osiguranje plovila u pomorskoj plovidbi	29.130							
07	Osiguranje robe u prevozu	66.056	51	6.735	51	0	0	0	0
07.3	Osiguranje robe u koprenom prevozu	66.056	51	6.735	51				
08	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	774.055	87	298.210	85	8	22.816	6	23.579
08.1	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti van industrijskog zanimaњa	676.001	81	286.973	79	7	22.640	5	22.354
08.2	Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti u industrijskom zanimaњtu	98.054	6	11.237	6	1	176	1	1.225
09	Ostala osiguranja imovine	654.229	135	94.439	127	22	82.563	14	111.422
09.1	Osiguranje mašina od loma	110.875	46	46.027	49	4	10.557	7	9.200
09.2	Osiguranje od krađe	73.229	7	5.638	2	5	7.195		
09.3	Osiguranje stakla od loma	38.672	15	3.004	12	3	2.100		
09.4	Osiguranje domaćinstva	97.847	57	25.816	55	8	55.461	6	2.222
09.5	Osiguranje građevinskih objekata u izgradnji	182.931			1			1	100.000
09.9	Osiguranje informatičke opreme	2.335							
09.10	Osiguranje zaliha u hladnjacima	1.700							
09.12	Osiguranje životinja	2.583							
09.0	Ostala osiguranja imovine	144.057	10	13.954	8	2	7.250		
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	7.600.468	2.603	3.132.699	2.500	386	1.448.249	283	1.367.822
10.1	Obavezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete priznijene trećim osobama	7.307.608	2.565	3.088.270	2.463	375	1.410.071	273	1.345.235
10.2	Osiguranje od odgovornosti prevoznika za robu primljenu na prevoz u koprenom prevozu	78.238	19	23.749	19	6	21.078	6	11.876
10.3	Ostala osiguranja od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	214.621	19	20.679	18	5	17.100	4	10.711
11	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	108.647	0	0	0	0	0	0	0
11.1	Obavezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štete priznijene trećim osobama	108.647							
12	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	44.377	0	0	0	0	0	0	0
12.1	Obavezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štetu priznijenu trećim osobama	44.377							
13	Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu	267.116	46	12.621	46	5	119.984	5	84.381
13.1	Osiguranje od odgovornosti izvođača građevinskih radova	34.302	1	0	1				
13.3	Osiguranje od odgovornosti proizvođača za proizvode	600							
13.7	Osiguranje od odgovornosti projektnih i drugih društava za štete na objektima zbog neispravne tehničke dokumentacije	60.771							
13.8	Osiguranje od odgovornosti advokata	2.193							
13.9	Osiguranje od odgovornosti notara	4.807							
13.10	Osiguranje od odgovornosti revizorskih društava	3.908							
13.0	Ostala osiguranja od odgovornosti	160.535	45	12.621	45	5	119.984	5	84.381

ANO/linija	Grupa/linija osiguranja po policima	Bruto fakturirano primjene iznos	Rješenje Štete		Prijedloženo štete		Rješenje Štete 31.12.2019.		Rješenje Štete 31.12.2020.	
			Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
15	Osiguranje jemstva	21.071		0	0	0	0	0	0	0
15.2	Osiguranje garancija	21.071								
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	88.697	12	4.093	13	0	0	1	222	
16.1	Osiguranje finansijskih gubitaka zbog prekida rade zbog polara i drugih opasnosti	161								
16.5	Osiguranje rizika od otkazivanja turističkih putovanja	-219			1			1	222	
16.0	Ostala osiguranja finansijskih gubitaka	88.756	12	4.093	12					
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	5	0	0	0	0	0	0	0	0
17.1	Osiguranje troškova pravne zaštite i troškova sudskog postupka	5								
18	Putno osiguranje	133.183	787	114.243	788	4	21.673	5	375	
18.1	Turističko osiguranje	43.542	38	68.910	35	4	21.673	1	259	
18.3	Osiguranje pomoći za vrijeme puta i/ili mjesto boravka ili prebivališta	89.541	749	45.234	753			4	117	
18.0	Ostalo osiguranje turističkih rizika	100								
	UKUPNO:	12.897.141	9.044	5.176.011	8.714	724	1.855.556	394	1.768.739	

* Bruto riješene Štete ne sadrže troškove rešavanja Šteta

Potpisano u ime Akcionarskog društva Sava osiguranje, Podgorica:

(Nebojša Šćekić)